

**Практически наръчник за компетентните органи:
Хагска конвенция от 2007 г. за международното
събиране на издръжка на деца, Хагски протокол от
2007 г. за приложимото право към задължения за
издръжка
и Регламент на Европейския съюз от 2009 г. за
задълженията за издръжка**

октомври, 2013 г.

Забележка за отказ от отговорност: настоящият практически наръчник беше разработен в рамките на ръководения от Министерството на правосъдието на Румъния проект „Засилване на международното съдебно сътрудничество по въпроси, свързани със задължения за издръжка“ — Споразумение за отпускане на безвъзмездна помощ JUST/2010/JCIV/AG/0026 с финансовата подкрепа на Европейския съюз по програма „Гражданско правосъдие“. Съдържанието на настоящата публикация е единствено отговорност на Министерството на правосъдието на Румъния и по никакъв начин не може да се счита, че отразява възгледите на Европейската комисия.

Автори

**Philippe Lortie, първи секретар, Постоянно бюро на Хагската конференция
Maïa Groff, главен юрист, Постоянно бюро на Хагската конференция**

Експерти-консултанти

**Ian Curry-Sumner, консултант, Voorts Juridische Diensten, Нидерландия
Michael Grabow, съдия в съда по семейни въпроси, Берлин, Германия
Hannah Roots, управляващ директор на програма „Изпълнение на
задължения за издръжка“, Британска Колумбия, Канада**

Бележки под линия и текст за румънското право:

**Viviana Onasa, директор, Министерство на правосъдието, Румъния
Ioana Burduf, съветник, Министерство на правосъдието, Румъния**

ВЪВЕДЕНИЕ: ХАГСКАТА КОНВЕНЦИЯ ОТ 2007 Г. ЗА МЕЖДУНАРОДНОТО СЪБИРАНЕ НА ИЗДРЪЖКА И РЕГЛАМЕНТЪТ НА ЕС ОТ 2009 Г. ЗА ЗАДЪЛЖЕНИЯТА ЗА ИЗДРЪЖКА	XIII
А. Какво обхваща настоящият наръчник (и какво не обхваща).....	xiv
Б. Как е структуриран наръчникът	xiv
В. Как да се ползва Наръчникът	xv
Г. Други източници на информация.....	xvi
Д. Няколко окончателни препоръки.....	xvii
ГЛАВА 1- ВЪВЕДЕНИЕ ВЪВ ВИДОВЕТЕ МОЛБИ И ИСКАНИЯ ПО КОНВЕНЦИЯТА ОТ 2007 Г. И РЕГЛАМЕНТА ОТ 2009 Г. : ПОДАВАНЕ НА МОЛБИ ЧРЕЗ ЦЕНТРАЛНИТЕ ОРГАНИ И ПРЕКИ МОЛБИ.....	18
I. Система за сътрудничество между централните органи	18
А. Въведение в системата за сътрудничество между централните органи	18
Б. Специфични функции на централния орган	18
II. Глава 1 Преглед.....	19
III.Описание на молбите и исканията по конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.....	20
А. Преглед на молбите по конвенцията и регламента	20
1. Молба за признаване или за признаване и изпълнение / за декларация за изпълняемост на съществуващо решение за издръжка	21
2. Молба за изпълнение на решение, постановено или признато в замолената държава	23
3. Молба за постановяване на решение	24
4. Молба за изменение на съществуващо решение.....	25
Б. Искане за специфични мерки	26
В. Преглед на преките молби до компетентните органи по конвенцията или регламента	27
ГЛАВА 2 - ОБЯСНЕНИЕ НА ТЕРМИНИ: КОНВЕНЦИЯТА ОТ 2007 Г.	29
А. Цел на настоящата глава	29
Б. Термини, използвани в настоящия наръчник.....	29
ГЛАВА 3- ВЪПРОСИ ОТ ОБЩО ПРИЛОЖЕНИЕ: КОНВЕНЦИЯ ОТ 2007 Г. И РЕГЛАМЕНТ ОТ 2009 Г.	43
I. Цел на настоящата глава.....	43
ЧАСТ I – ОБХВАТ НА КОНВЕНЦИЯТА ОТ 2007 Г. И НА РЕГЛАМЕНТА ОТ 2009 Г.	44
I. Въпроси от общ характер, отнасящи се до конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.....	44
А. Конвенция от 2007 г. и регламент от 2009 г.: незасягане на семейни отношения	44
Б. Други международни инструменти или спогодби относно задължения за издръжка	44
II. Приложно поле на конвенцията от 2007 г.....	45
А. Преглед: материално приложно поле на конвенцията.....	45
Б. Основна материална приложимост – задължения за издръжка	47

1. Издръжка на деца.....	47
2. Издръжка на съпруг или бивш съпруг	47
3. Резерви и декларации.....	48
4. Ефект на резервите за ограничаване на прилагането на конвенцията	49
5. Ефект на декларациите за разширяване на прилагането на конвенцията	49
6. Примери.....	49
В. Декларации и резерви на Европейския съюз по отношение на материалното приложно поле на конвенцията	52
1. Издръжка на деца – възраст на детето	52
2. Издръжка на съпруг или бивш съпруг	52
3. Други членове на семейството.....	52
4. Споразумения за издръжка	52
Г. Географско и времево приложно поле на конвенцията	53
1. Общи разпоредби и разпоредби за влизане в сила.....	53
2. Преходни правила и съгласуваност с други инструменти	53
III. ПРИЛОЖНО ПОЛЕ НА РЕГЛАМЕНТА ОТ 2009 Г.	54
А. Материално приложно поле на регламента	54
Б. Географско приложно поле на регламента	54
В. Времево приложно поле на регламента	55
1. Разпоредби за влизане в сила и преходни разпоредби	55
2. Съгласуваност с други инструменти	56
IV. ДРУГИ ФАКТОРИ, КОИТО УРЕЖДАТ ПРИЛОЖИМОСТТА НА КОНВЕНЦИЯТА И РЕГЛАМЕНТА	57
1. Пребивават ли страните в договарящи държави или в държави членки?	57
2. Длъжник или кредитор е молителят?.....	57
3. Има ли молителят решение за издръжка?.....	59
4. Къде е постановено решението за издръжка?	59
5. Къде пребивава обичайно кредиторът?	59
ЧАСТ II – ВЪПРОСИ, ОБЩИ ЗА МОЛБИ И ИСКАНИЯ ПО КОНВЕНЦИЯТА ОТ 2007 Г. И РЕГЛАМЕНТА ОТ 2009 Г.	60
I. Език съгласно конвенцията от 2007 г.	60
А. Език на молбата и документите	60
Б. Изключения от задълженията за превод	61
II. Език съгласно регламента от 2009 г.	61
А. Общи изисквания на регламента за езика на молбите и документите (членове 59 и 66).....	61
Б. Изисквания на регламента за превод по отношение на някои искания и молби	62
III. Легализация съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г. .	62
IV. Упълномощаване съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г. .	63
V. Подписи и заверени копия на документи съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.....	63
А. Конвенцията	63

Б.	Регламентът.....	63
VI. Защита на личната и поверителната информация съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г. 64		
А.	Конвенцията (членове 38—40).....	64
Б.	Регламентът (членове 61—63 и член 57, параграф 3).....	65
VII. Ефективен достъп до производства и правна защита съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г. 66		
А.	Преглед.....	66
1.	Ефективен достъп до производства / достъп до правосъдие съгласно конвенцията и регламента.....	66
2.	Правна помощ	67
Б.	Изискване за предоставяне на безплатна правна помощ.....	69
1.	Молби, подавани от кредитор	69
2.	Молби, подавани от длъжник.....	72
3.	Тест за родство или генетичен тест	73
В.	Ефективен достъп до производства и правна помощ в [наименование на държавата]	74
VIII. Временни и охранителни мерки съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г. 74		
А.	Съдействие, предоставяно от централния орган, за получаване на временни мерки по конвенцията и регламента	74
Б.	Разпоредби за временни и охранителни мерки, присъщи единствено за регламента	75
1.	Временни мерки, взети в държавата по произход	75
2.	Временни или охранителни мерки в държави, различни от държавата по произход на дадено решение	75
3.	Временни мерки при висящо признаване, признаване и декларация за изпълняемост / изпълнение на решение в друга държава членка съгласно раздели 1 и 2 от глава IV	76
IX. Други конвенции и регламенти относно връчването на документи и събирането на доказателства в чужбина 76		
А.	Преглед.....	76
Б.	Конвенция от 1965 г. за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи.....	78
В.	Конвенция от 1970 г. за събиране на доказателства в чужбина.....	78
Г.	Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела	79
Д.	Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“)	79
X. Оценка на паритета на покупателната способност: трансгранично коригиране на размера на издръжката..... 80		
ГЛАВА 4- РЕГЛАМЕНТ ОТ 2009 Г.: ПРАВИЛА ЗА ПРЯКА КОМПЕТЕНТНОСТ 81		
А.	Въведение	81
Б.	Член 3 от регламента: общи разпоредби.....	82
В.	Член 4 от Регламента: избор на съд	82
Г.	Член 5 от регламента: Компетентност, основана на явяване на ответника ...	83
Д.	Член 6 от регламента: субсидиарна компетентност	83

Е.	Член 7 от регламента: forum necessitatis.....	84
Ж.	Член 8 от регламента: ограничение на производствата.....	84
З.	Член 9 от регламента: сезиране на съда.....	85
И.	Член 10 от регламента: проверка на компетентността.....	85
Й.	Член 11 от регламента: проверка на допустимостта.....	85
К.	Член 12 от регламента: lis pendens и член 13: свързани иски.....	86
Л.	Член 14 от регламента: временни и охранителни мерки.....	86

ГЛАВА 5- ПРИЛОЖИМО ПРАВО СЪГЛАСНО КОНВЕНЦИЯТА ОТ 2007 Г. И РЕГЛАМЕНТА ОТ 2009 Г. 88

А.	Конвенцията от 2007 г. и Хагският протокол от 2007 г. за приложимото право.....	88
Б.	Регламентът от 2009 г. и Хагският протокол от 2007 г. за приложимото право.....	89
В.	Прилагане на протокола и описание на разпоредбите.....	89
1.	Универсален характер.....	89
2.	Приложно поле на протокола.....	90
3.	Обхват на приложимото право.....	90
4.	Обща норма за приложимо право.....	91
5.	Специални норми в полза на някои кредитори.....	91
6.	Специална норма за съпрузи и бивши съпрузи.....	91
7.	Избор на приложимо право от страните.....	92
8.	Публични институции.....	92
9.	Определяне на размера на издръжката.....	93

ГЛАВА 6- НАМИРАНЕ И ОПРЕДЕЛЯНЕ НА ЧУЖДО ПРАВО 94

А.	Въведение.....	94
Б.	Намиране на чуждо право в глобален мащаб и в рамките на Европейския съюз.....	94
1.	Профил на държавите съгласно конвенцията от 2007 г.	94
2.	Информация относно националните закони и процедури съгласно регламента от 2009 г.	94
3.	Други глобални и европейски онлайн ресурси за намиране и определяне на чуждо право.....	95
4.	Получаване на достъп до и определяне на чуждо право чрез договори и механизми за правно сътрудничество.....	96

ГЛАВА 7 - КОНВЕНЦИЯТА ОТ 2007 Г.: РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ВХОДЯЩИ МОЛБИ, ПОДАДАНИ ЧРЕЗ ЦЕНТРАЛНИ ОРГАНИ, И НА ПРЕКИ ИСКАНИЯ ЗА ПРИЗНАВАНЕ ИЛИ ЗА ПРИЗНАВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ 98

ЧАСТ I — ПОДАВАНЕ ЧРЕЗ ЦЕНТРАЛНИТЕ ОРГАНИ НА МОЛБИ ЗА ПРИЗНАВАНЕ ИЛИ ЗА ПРИЗНАВАНЕ И ИЗПЪЛНЕНИЕ 99

I.	Преглед и общи принципи.....	99
А.	Общи принципи.....	99
Б.	Преглед на процедурата.....	99
В.	Кога се използва тази молба.....	101
Г.	Примерен случай.....	101
Д.	Кой може да подаде молба.....	102

II. Обобщение на процеса за признаване и изпълнение 102

III. Производства 104

A.	Предварителна проверка на входящи документи и други предварителни въпроси	104
1.	Първоначален преглед на документите	104
2.	Подходящата молба за признаване ли е или за признаване и изпълнение?	104
3.	„Явно“ ли е, че изискванията на Конвенцията не са изпълнени?	104
4.	Проверка на документите за пълнота	105
5.	Необходимо ли е да се извърши издирване, за да се установи местонахождението на ответника?	107
6.	Ако документацията е непълна	108
7.	Подходящи временни или охранителни мерки	108
B.	Обявяване на решението за изпълняемо или вписването му от компетентния орган	108
1.	Обявяване на решението за изпълняемо или вписване на решението за изпълнение.....	109
2.	Отказ решението да се обяви за изпълняемо или да бъде вписано за изпълнение	109
3.	Изпълнение на решението.....	110
4.	Уведомяване на молителя и ответника	110
5.	Възражение срещу признаване и изпълнение от страна на ответника или молителя	110
B.	Признаване и изпълнение – резултати от молбата.....	113
1.	Признаване и изпълнение	113
2.	Други резултати	113
Г.	Комуникация с молящата държава	114
IV.	Други аспекти: молби за признаване и за признаване и изпълнение ...	115
A.	Молби за признаване, подадени от длъжник	115
1.	Общи въпроси	115
2.	Кога може тази молба да се използва от длъжник?	115
3.	Производства	116
4.	Ограничения за признаване на изменени решения	116
B.	Споразумения за издръжка	116
1.	Основни разлики	116
2.	Производства	117
3.	Завършване на производството по признаване и изпълнение	117
V.	Признаване и изпълнение – други въпроси	118
A.	Правна помощ.....	118
B.	Проблеми, свързани с изпълнението	118
	Конвертиране на валути	118
B.	Съответни изключения и резерви	118
VI.	Допълнителни материали.....	120
A.	Практически съвети	120
B.	Свързани формуляри.....	120
B.	Членове от Конвенцията	120

Г.	Свързани раздели на Наръчника	121
VII Контролен лист – молби за признаване и изпълнение		121
VIII. Frequently Asked Questions		121
Част II — Преки молби за признаване или за признаване и изпълнение ...		123
I.	Преглед	123
	Документи, които следва да бъдат приложени към преките молби за признаване или за признаване и изпълнение.....	124
A.	Видове входящи преки молби за признаване и изпълнение	125
II.	Допълнителни материали	127
A.	Практически съвети	127
B.	Свързани формуляри.....	127
B.	Съответни членове	127
III.	Често задавани въпроси	128
ГЛАВА 8 - РЕГЛАМЕНТ ОТ 2009 Г.: РАЗГЛЕЖДАНЕ НА ВХОДЯЩИ МОЛБИ, ПОДАДЕНИ ЧРЕЗ ЦЕНТРАЛНИТЕ ОРГАНИ, И НА ПРЕКИ МОЛБИ ЗА ПРИЗНАВАНЕ ИЛИ ЗА ПРИЗНАВАНЕ И ЗА ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЯЕМОСТ		130
ЧАСТ I — МОЛБИ ЗА ПРИЗНАВАНЕ ИЛИ ЗА ПРИЗНАВАНЕ И ЗА ДЕКЛАРАЦИЯ ЗА ИЗПЪЛНЯЕМОСТ		130
I.	Преглед и общи принципи	130
A.	Общи принципи	130
B.	Преглед на процедурите	131
B.	Кога се използва тази молба	133
Г.	Пример	133
Д.	Кой може да подава молба	134
II.	Процедури: предварителни въпроси, общи за молбите по раздели 1 и 2 от глава IV от регламента	134
A.	Предварителна проверка на входящи документи	134
1.	Първоначален преглед на документите	135
2.	Молбата за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост подходящата молба ли е?	135
3.	„Явно“ ли е, че изискванията на регламента не са изпълнени?	135
4.	Проверка на документите за пълнота	135
5.	Изисквани и подкрепящи документи и информация	136
6.	Искане на допълнителни документи	138
7.	Търсене на местонахождението на ответника	138
III.	Процедури: признаване или признаване и декларация за изпълняемост на решението от компетентния орган	139
A.	Разпоредби, общи за раздели 1 и 2 от глава IV от регламента (решения от държави членки, обвързани и необвързани от Хагския протокол от 2007 г.)	139
1.	Временна изпълняемост (член 39)	139
2.	Позоваване на признато решение (член 40)	139
3.	Процедура и условия за изпълнение (член 41)	139
4.	Недопускане на преразглеждане на решение по същество (член 42)	139
5.	Възстановяване на разходите без предимство (член 43).....	139

Б.	Процедури по раздел 1 от глава IV от регламента: държави членки, обвързани от Хагския протокол от 2007 г.	140
1.	Признаване на решение	140
2.	Вземане на всички необходими охранителни мерки	140
3.	Изпълнение на решението.....	140
4.	Уведомяване на ответника и ищеца	140
5.	Право на ответника да поиска преразглеждане в държавата членка по произход (член 19)	140
6.	Молби за отказ или спиране на изпълнение	141
7.	Незасягане на съществуването на семейни отношения	141
В.	Процедури по раздел 2 от глава IV от регламента: държави членки, необвързани от Хагския протокол от 2007 г.	142
1.	Преглед на процедурите по раздел 2	142
2.	Признаване (член 23)	142
3.	Декларация за изпълняемост (членове 26—30).....	143
4.	Уведомяване за решението по молбата за декларация (член 31).....	143
5.	Обжалване на решението по молбата за декларация (членове 32—34)	143
6.	Основания за отказ за признаване (член 24).....	144
7.	Спиране на производството (член 25)	144
8.	Спиране на производството (член 35)	144
9.	Временни или охранителни мерки (член 36).....	145
10.	Частична изпълняемост (член 37)	145
11.	Освобождаване от данъци, налози или такси (член 38).....	145
12.	Изпълнение	145
Г.	Комуникация с молещата държава	145
IV.	Други аспекти: молби за признаване и за признаване и декларация за изпълняемост	145
А.	Молби за признаване, подадени от длъжник	145
1.	Общи положения	145
2.	Когато тази молба може да се използва от длъжник	146
3.	Процедури	147
4.	Ограничения за признаване на изменени решения	147
Б.	Съдебни спогодби и автентични документи	147
V.	Признаване и признаване и декларация за изпълняемост – други въпроси декларация за изпълняемост – други въпроси.....	148
А.	Правна помощ.....	148
Б.	Въпроси, свързани с изпълнението.....	148
	Конвертиране на валути	148
VI.	Допълнителни материали	148
А.	Практически съвети	148
Б.	Свързани формуляри.....	149
В.	Членове на регламента.....	149
Г.	Свързани глави от наръчника	149

VII. Контролен лист — молби за признаване и изпълнение	149
VIII. Често задавани въпроси	150
IX. Преки молби: преглед	151
ГЛАВА 9- РАЗГЛЕЖДЕНЕ НА ВХОДЯЩИТЕ МОЛБИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕШЕНИЯ, ПОСТАНОВЕНИ ИЛИ ПРИЗНАТИ В ЗАМОЛЕНАТА ДЪРЖАВА СЪГЛАСНО КОНВЕНЦИЯТА ОТ 2007 Г. ИЛИ РЕГЛАМЕНТА ОТ 2009 Г.....	152
I. Преглед – Молби за изпълнение на решение, постановено или признато в [наименование на държавата] съгласно конвенцията от 2007 г. или регламента от 2009 г.....	152
A. Кога се използва молбата	152
Б. Пример.....	153
В. Важна разлика – молби за изпълнение на собствено решение на дадена държава	153
II. Разглеждане на молби за изпълнение	154
1. Уверете се, че документите са пълни	154
2. „Явно“ ли е, че изискванията на конвенцията или на регламента не са изпълнени?	158
3. Търсене на местонахождението на ответника	159
4. Подходящи временни или охранителни мерки	159
5. Начало на процеса на изпълнение	159
III.Допълнителни материали	159
A. Практически съвети	159
Б. Свързани формуляри.....	160
В. Съответни членове.....	160
Г. Свързани глави от наръчника	160
IV. Контролен лист – входящи молби за изпълнение	160
V. Често задавани въпроси.....	160
VI. Преки молби за изпълнение на решение, постановено или признато в [наименование на държава]	161
Глава 10 - Разглеждане на входящи молби за постановяване на решение за издръжка съгласно Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г.	162
I. Преглед.....	162
A. Кога се използва тази молба	162
Б. Примерен случай	162
В. Кой може да подаде молба за постановяване на решение за издръжка?	163
Г. Постановяване на решение за издръжка, когато съществуващото решение не може да бъде признато	163
1. Съгласно Конвенцията	163
2. Съгласно Регламента	164
II. Разглеждане на входящите молби за постановяване на решение за издръжка съгласно Конвенцията от 2007 г и Регламента от 2009 г.	164
A. Общи въпроси.....	164
Б. Блок-схема	165
В. Стъпки в процеса на постановяване на решение	166
1. Първоначално разглеждане от централен орган на [наименование на държавата]	166

2. Постановяване на решението за издръжка – компетентен [съдебен] [административен] орган	168
III. Допълнителни материали	171
А. Практически съвети	171
Б. Свързани формуляри.....	171
В. Съответни членове	172
Г. Свързани раздели на Наръчника	172
IV. Контролен лист – входящи молби за постановяване на решение	172
V. Често задавани въпроси	173
VI. Преки молби за постановяване на решения.....	174
Глава 11- Молби за изменение на решение: член 10, параграф 1, букви д) и е) и член 10, параграф 2, букви б) и в) от конвенцията от 2007 г.; и член 56, параграф 1, букви д) и е) и член 56, параграф 2, букви б) и в) от регламента от 2009 г.....	176
Част I – Въведение	176
I. Преглед – изменение на решения за съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.....	177
А. Общи положения.....	177
Б. Къде може да бъде подадена пряка молба или молба за изменение и възможно ли е молбата да е по конвенцията или регламента?.....	178
Част II – Обработка на входящи молби за изменение.....	180
I. Процедури – компетентен [съдебен] [административен] орган.....	180
1. „Явно“ ли е, че изискванията на конвенцията или на регламента не са изпълнени?	180
2. Пълни ли са документите и информацията?	180
3. Непълни документи?	181
4. Има ли някакви предварителни съображения?.....	181
5. Подходящи временни или охранителни мерки	182
6. Разглеждане на молбата за изменение	182
7. След постановяване на решението.....	184
II. Контролен лист – входящи молби за изменение	184
III. Допълнителни материали	184
А. Практически съвети за всички молби или искания за изменение	184
Б. Свързани формуляри.....	185
В. Съответни членове	185
Г. Свързани глави от наръчника	185
IV. Често задавани въпроси	186
V. Преки молби за изменение на решения	187
ГЛАВА 12 - ИЗПЪЛНЕНИЕ НА РЕШЕНИЯ ЗА ИЗДРЪЖКА СЪГЛАСНО КОНВЕНЦИЯТА ОТ 2007 Г. И РЕГЛАМЕНТА ОТ 2009 Г.....	189
I. Преглед.....	189
А. Въведение към изпълнението на решение съгласно Конвенцията или Регламента	189
II. Изпълнение съгласно Конвенцията от 2007 г.	190
А. Общи процеси за изпълнение	190
Б. Бързо изпълнение	191

B.	Мерки за изпълнение	191
III.	Изпълнение съгласно Регламента от 2009 г. (член 41)	194
IV.	Допълнителна информация относно процедурите по изпълнение в [наименование на държавата]	194
V.	Плащания съгласно Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г. ...	195
VI.	Други проблеми, свързани с изпълнението.....	195
1.	Предизвикателства пред изпълнението	195
2.	Конвенция (и регламент): ограничения при събирането на просрочени задължения	196
3.	Конвенцията от 2007 г.: продължителност на задължението за издръжка	196
4.	Спорове по просрочени плащания	198
5.	Равнение на сметки – проблеми, свързани с обмена на валута	199
VII.	Допълнителни материали	200
A.	Практически съвети	200
B.	Съответни членове	200
B.	Свързани раздели на Наръчника	201
VIII.	Често задавани въпроси	201

Въведение: Хагската конвенция от 2007 г. за международното събиране на издръжка и Регламентът на ЕС от 2009 г. за задълженията за издръжка

1. *Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството* (наричана по-нататък „Конвенцията от 2007 г.“) е важна стъпка напред за създаването на икономична, достъпна и опростена система за международното събиране на издръжка.
2. *Регламент (ЕО) № 4/2009 от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка* (наричан по-нататък „Регламентът от 2009 г.“) беше приет след Конвенцията, и много от разпоредбите в него отразяват тези на Конвенцията, като все пак има важни различия между тях.¹ Регламентът се прилага в държавите — членки на Европейския съюз от 18 юни 2011 г.²
3. Освен това, *Хагският протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задълженията за издръжка* (наричан по-нататък „Протоколът от 2007 г.“) беше сключен едновременно с Конвенцията и е приложен в целия Европейски съюз (с изключение на Дания и Обединеното кралство), считано от 18 юни 2011 г. (за повече информация относно Протокола от 2007 г. вж. глава 5).
4. Вземашите решения лица, независимо дали са съдии или административни органи, както и други компетентни органи,³ които управляват дела, получават молби и които работят в държавата си за ефективното изпълнение на решения за издръжка, са в основата на постановяването и изпълнението на решения по международни дела за издръжка. Всеотдайността и ангажиментът им в помощ на децата и семействата гарантират успешното прилагане на Конвенцията и Регламента.
5. Настоящият наръчник е предназначен да служи като практическо ръководство на съдебните, административните и други компетентни органи, за да ги подпомага при управлението на дела съгласно споменатите по-горе инструменти. Той е съставен в помощ на съдебните, административните или други компетентни органи във всички видове правни системи, независимо дали работят в големи държави със сложни компютърни системи за информационни технологии, посредством които се водят стотици досиета, или в държави с неголям брой случаи. В него се засягат въпроси и процедури, които се срещат при разглеждането на международни дела за издръжка.

¹ Съществените разлики се състоят във включването в Регламента на правила за пряка компетентност (вж. глава 4), в приложимостта на *Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка* (наричан по-нататък „Протоколът“) в повечето държави — членки на Европейския съюз, в които Регламентът се прилага (вж. глава 5), и в двата процесуални способа за признаване и изпълнение на съдебни решения съгласно Регламента по отношение на тези държави членки, които са обвързани или не са обвързани от Протокола (вж. глава 8). Тези и други по-маловажни разлики между двата инструмента са отбелязани в целия текст на настоящия наръчник.

² Регламентът обаче не е напълно приложен в Дания. Той се прилага за Дания, доколкото изменя регламент „Брюксел I“, по-долу, бележка под линия 8. В член 76 от Регламента се предвижда, че член 2, параграф 2, член 47, параграф 3 и членове 71, 72 и 73 от него се прилагат считано от 18 септември 2010 г. Вж. глава 3, част I, раздел III от настоящия наръчник, където се разглеждат по-подробно преходните разпоредби и приложното поле на Регламента.

³ Компетентните органи, които участват в прилагането на Регламента и Конвенцията, включват компетентните органи по изпълнението на дадена държава, когато се иска изпълнение на решение съгласно Конвенцията или Регламента. Член 20 от Регламента съдържа изрично препращане към компетентните органи по изпълнение на решения.

А. Какво обхваща настоящият наръчник (и какво не обхваща)

6. Настоящият наръчник е предназначен за подпомагане на съдебните, административните или други компетентни органи при практическото управление на дела по Конвенцията и Регламента. Важно е да се отбележи, че **той не е юридическо ръководство за Конвенцията или Регламента и не съдържа правни съвети**. Тъй като това е ръководство преди всичко за международните елементи на делата по Конвенцията и Регламента, в него не е обхванат всеки аспект на управлението на международни дела. Международните дела са все още предмет на национални процедури например като процедурите за изпълнение. В настоящия наръчник (често в бележките под линия) се съдържа известна информация за съответното национално право, но тя не трябва да се счита за изчерпателна.

7. Конвенцията е резултат на продължилите четири години преговори с участието на повече от 70 държави, а регламентът е резултат на допълнителни преговори в рамките на Европейския съюз. Обсъжданията на редица въпроси в хода на преговорите дадоха вдъхновение и повлияха при съставянето на текстовете на Конвенцията и на Регламента, които впоследствие бяха договорени. В цялостния обяснителен доклад по Конвенцията се съдържат много подробни обяснения на разпоредбите на Конвенцията и история на преговорите.⁴ В обяснителния доклад се предоставя правното основание и правилното тълкуване на всяка разпоредба на Конвенцията. Изготвен е също толкова подробен и официален обяснителен доклад за Протокола.⁵ Към момента на съставяне на настоящия наръчник не беше наличен такъв обяснителен документ за Регламента.

8. За разлика от обяснителния доклад, в настоящия наръчник се предоставят практически и оперативни разяснения на процедурите, предвидени в Конвенцията и Регламента, и се обяснява начинът, по който случаите по Конвенцията и Регламента ще се разглеждат на практика. По отношение на правното тълкуване на Конвенцията, Регламента или Протокола, ще е необходимо да се направи справка с обяснителния доклад или подобни официални документи, а с времето и със съдебната практика, която се развива във връзка с тълкуването на трите инструмента.

9. Поради това в наръчника не се предоставят отговори или насоки по всички въпроси, възникващи по международни дела. В съответствие с националните практики и националното право на всяка държава ще се определят например документите, които следва да се използват за уведомяване на страните за молбите по Конвенцията или Регламента или формата, в която следва да бъде изготвено решението за издръжка. Следователно, въпреки че наръчникът може да бъде източник на информация за съдебните, административните и други компетентни органи относно практическото прилагане на Конвенцията и Регламента, той трябва винаги да се допълва чрез пълно отчитане на националната практика и националното право на всяка държава.

Б. Как е структуриран наръчникът

10. Настоящият наръчник не трябва да се чете от кора до кора или от началото до края.

11. Вместо това той е разделен на различни части, които обхващат основно всеки вид молба или искане, които могат да се подадат по Конвенцията или

⁴ A. Borrás и J. Degeling, Explanatory Report—*Convention on the International Recovery of Child Support and Other Forms of Family Maintenance* [Обяснителен доклад—Конвенция за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството], достъпен на уебсайта на Хагската конференция на адрес < www.hcch.net > в раздел „Издръжка на деца/други членове на семейството“.

⁵ A. Bonomi, Обяснителен доклад, Протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка, достъпен на уебсайта на Хагската конференция на адрес < www.hcch.net > в раздел „Издръжка на деца/други членове на семейството“.

Регламента (глави 7—12). При всяка молба или искане участват две държави — изпращаща държава, наричана „молеща държава“, и получаваща държава, наричана „замолена държава“.

12. Във всяка глава се разглежда самата молба, посочва се кога би могла да се използва и се представят примери за случаи, както и схеми и описание на процедурите стъпка по стъпка за обработване на молбата или искането. В края на всяка глава често се посочват препратки към допълнителни материали, както и често задавани въпроси (ЧЗВ).

13. Има редица въпроси, които са общи за всички молби и искания и вместо да се повтарят във всяка глава, те са разгледани в първата част на наръчника — в глави 1 и 3. В тези глави се съдържа кратко обяснение на възможните видове молби или искания, като след това читателят се препраща за по-подробни разяснения към съответната глава в наръчника.

14. Глава 3 включва също така преглед на материалното приложно поле на Конвенцията и Регламента — какви видове задължения за издръжка са обхванати от Конвенцията или Регламента и кои не са, както и разяснения за възможното разширяване или ограничаване на приложното поле на конвенцията (съгласно Регламента не се разрешават резерви). Тя обхваща и описание на географското и времевото приложно поле на Конвенцията и Регламента. Накрая се разглеждат общи въпроси като езиковите изисквания, значението на защитата на личната информация и предоставянето на ефективен достъп до производства, правна помощ при молби по Конвенцията и Регламента.

15. В глава 2 се съдържат разяснения за най-често използваните в наръчника термини във връзка с Конвенцията.⁶ Те не са правни определения. В самата конвенция и в регламента са определени редица използвани термини. В конвенцията се предвижда, че „при тълкуването на настоящата конвенция трябва да се отчитат нейния международен характер и необходимостта да се насърчава еднаквото ѝ прилагане“.⁷

16. Съдържащите се в глава 2 разяснения имат за цел да подпомогнат разбирането на езика и целта на конвенцията, по-специално в тези области, в които използваните понятия или думи твърде се различават от тези, които могат да се използват в националното право или практика.

17. В глава 4 се предоставя информация за уеднаквените правила за компетентност по въпроси в областта на издръжката, които ще се прилагат в държавите — членки на Европейския съюз.

18. В глава 5 се съдържа обобщение на Протокола от 2007 г., който ще определи правилата за приложимото право за въпроси, свързани с издръжка, в повечето от държавите — членки на Европейския съюз, в които Регламентът е приложим, а също така и в неевропейски държави, които са договарящи страни по протокола. В глава 6 се предоставят информация и средства за намиране и установяване съдържанието на чуждестранния закон, когато това може да се окаже необходимо в хода на разглеждане на международни дела за издръжка.

В. Как да се ползва Наръчникът

19. Ако не сте запознати с делата по конвенцията или регламента, най-напред следва да прегледате глава 1 – Запознаване с видовете молби и искания по Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г. В нея ще намерите разяснения за различните видове молби или искания, които са налични по Конвенцията или Регламента, както и указание в коя част от настоящия наръчник трябва да направите справка.

⁶ Към момента на изготвяне на настоящия наръчник нямаше терминологичен справочник за Регламента. Въпреки това двата инструмента използват сходна или една и съща терминология.

⁷ Член 53 от конвенцията.

20. След това се запознайте със съдържанието на глава 3, част I, и се уверете, че свързаният с издръжка въпрос попада в приложното поле на конвенцията или регламента. Ако не попада, настоящият регламент и процедурите по конвенцията или регламента няма да се прилагат. Ако въпросът попада в приложното поле на конвенцията или регламента, преминете към главата, в която се разглежда конкретната молба, и следвайте процедурите.

Г. Други източници на информация

21. Освен текстовете на двата инструмента, най-подробният и авторитетен източник на информация относно текста на Конвенцията от 2007 г. и на протокола от 2007 г. са свързаните с тях обяснителни доклади, посочени по-горе. В обяснителните доклади се съдържа отговорът на много технически въпроси, които не са разгледани в настоящия наръчник. В допълнение към обяснителните доклади, основна и техническа информация се съдържа в значителен брой предварителни документи и доклади, които са цитирани и ползвани в преговорите, довели до сключването на конвенцията и протокола. Тези доклади са достъпни на уебсайта на Хагската конференция по международно частно право на адрес < www.hcch.net > в раздел „Издръжка на деца/други членове на семейството“.

22. С Регламента от 2009 г. се продължава текущият процес на унифициране на нормите на международното частно право в Европа. Много от разпоредбите на регламента всъщност се основават на други европейски актове, които вече са в сила. В целия наръчник се прави позоваване на съответните еквивалентни разпоредби в други актове (например Регламент „Брюксел I“⁸, Регламент „Брюксел II“⁹ и „Регламент за европейско изпълнително основание“¹⁰). Тези разпоредби и съдебната практика по тях могат да бъдат полезни при тълкуването на разпоредбите на новия регламент за задълженията за издръжка.

23. Най-общо, разпоредбите на регламента, отнасящи се до компетентността се основават на еквивалентните разпоредби на Регламент „Брюксел I“ относно компетентността. Разпоредбите относно признаването и изпълнението, установени в глава IV, раздел 1, се основават, по принцип, на Регламента за европейско изпълнително основание, а разпоредбите, предвидени в раздел 2 от глава IV — на режима за признаване, предвиден в Регламент „Брюксел I“.

24. Като се прави справка с профила на съответната държава, който договарящата държава изпраща в Постоянното бюро на Хагската конвенция, често може да се отговори на запитвания относно националните закони и практика на дадена държава по свързани с издръжката въпроси по отношение на конвенцията. В профила на държавата се съдържа информация за мерките за изпълнение на съдебните решения, правното основание за постановяване на решения за издръжка, ограниченията за изменение на решение, както и дали административни или съдебни процедури се използват, по принцип, за разглеждането на молби. В профила на държавата се съдържа също така информация за контакт, както и всички специални изисквания на тази държава по отношение на молбите, подавани по Конвенцията. Там може да се намерят и уебсайтовете на държавите или подобни източници на информация. Профилът на съответната държава е публикуван на уебсайта на Хагската конвенция по международно частно право.¹¹

⁸ Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.

⁹ Регламент (ЕО) № 2201/2003 на Съвета от 27 ноември 2003 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по брачни дела и делата, свързани с родителската отговорност, с който се отменя Регламент (ЕО) № 1347/2000.

¹⁰ Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания.

¹¹ Някои държави могат да изберат да не използват препоръчания формуляр за профил на държавите, но в член 57 се съдържа изискване всяка договаряща държава да предостави един и същ вид информация на Постоянното бюро. Тази информация ще бъде налична също така на уебсайта на Хагската конференция на адрес < www.hcch.net > в раздел „Издръжка на деца/други членове на семейството“.

25. Държавите — членки на Европейския съюз трябва да предоставят на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, подобна информация по отношение на Регламента, която да бъде редовно актуализирана.¹² На своя уебсайт Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела има специален раздел по въпросите на издръжката с връзки към информация за конкретна държава.¹³ На разположение на съдебните, административните и други компетентни органи в цяла Европа ще бъдат и съответните национални магистрати за връзка и националното(ите) звено(а) за връзка в други европейски държави съгласно Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела, за да се подпомогне „ефективно и целесъобразно прилагане на актовете на общностното право или конвенциите, сключени между две или повече държави-членки.“¹⁴

26. Накрая, при необходимост, административните, съдебните и други компетентни органи следва естествено да направят справка със своите национални практики, процедури и юридически ръководства. Тъй като много държави вече са натрупали значителен опит при управлението на международни дела за издръжка, редица държави разполагат с богат експертен опит, за да подпомагат компетентните органи при разглеждането на международни дела.

Д. Няколко окончателни препоръки

27. В процеса на обработването на молбите и отправените пряко молби по Конвенцията или Регламента ще забележите, че в процедурите се поставя отчетлив акцент върху максималното оптимизиране на процеса, бързата обработка на молбите и исканията, използването на ефективни мерки за изпълнение на решенията и поддържането, при необходимост, на редовни контакти с централните органи. Това са всъщност най-важните цели на Конвенцията и на Регламента, посочени в член 1 от Конвенцията и в съображения 9 и 10 от Регламента. Осъществяването на тези цели при прилагането на посочените инструменти ще донесе ясни и трайни ползи за децата и семействата в целия свят. Целите могат бъдат постигнати чрез упоритата работа и усилията на всички участници в управлението и разглеждането на дела, в т.ч. съдиите и други компетентни органи, така че се надяваме настоящият наръчник да бъде полезно средство в тази насока.

¹² Решение 2001/470/ЕО на Съвета за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела. Задълженията за споделяне на информация са предвидени в членове 70 и 71 от регламента. Вж.: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/index_bg.htm >.

¹³ Вж.: < http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_bg.htm >. Следва да се отбележи, че се очаква такава информация да бъде преместена на европейския портал за електронно правосъдие, който се намира на следния уебсайт: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹⁴ Член 3, параграф 2, буква б) Решение № 2001/470/ЕО на Съвета, по-горе, бележка под линия 12.

Глава 1- Въведение във видовете молби и искания по конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г. : подаване на молби чрез централните органи и преки молби

I. Система за сътрудничество между централните органи

А. Въведение в системата за сътрудничество между централните органи

28. Съществен елемент на конвенцията и на регламента са системите за административно сътрудничество, създадени с цел да се улесни в по-голяма степен ефективното трансгранично събиране на вземания за издръжка. Създадени чрез определяне на „централни органи“ на национално равнище, тези системи за административно сътрудничество не бяха предвидени по предходните Хагски конвенции относно издръжката или по европейски инструменти в тази област. Съдебните, административните и други компетентни органи ще работят често в тясно сътрудничество със своя централен орган. Функциите на компетентните органи следва да се подкрепят и засилват чрез ключовата роля на централните органи, възложените им задължения, както и чрез международната мрежа на централните органи съгласно двата инструмента.

Б. Специфични функции на централния орган

29. В глава II от конвенцията се определят общите и специфичните функции на централните органи, а в глава III се посочват правилата, с които се уреждат подаваните чрез централните органи молби. В глава VII от регламента се предвиждат успоредни разпоредби с някои незначителни различия.

30. В конвенцията (член 6, параграф 1) и в регламента (член 51, параграф 1) се изисква от централните органи да предоставят съдействие по отношение на молбите, подавани чрез централните органи по глава III (член 10) от конвенцията или глава VII (член 56) от регламента. По-специално те:

- предават и получават такива молби,
- образуват или улесняват образуването на производства по такива молби.

Централният орган е публичният орган, определен от договаряща държава да изпълнява задълженията си за административно сътрудничество и съдействие съгласно конвенцията или регламента. В [наименование на държавата] централният орган [за двата инструмента] е [...].

Компетентен орган е публична институция или лице в определена държава, на която е възложено или която има право съгласно законите на тази държава да изпълнява специфични задачи по конвенцията или регламента. Компетентен орган може да бъде съд, административна агенция, агенция по изпълнение на решения за издръжка на деца или всяка друга държавна структура, която изпълнява някои от задачите, свързани с конвенцията или регламента В [наименование на държавата] компетентните органи са [...].

31.

C

съгласно член 6, параграф 2 от конвенцията и член 51, параграф 2 от регламента, по отношение на такива молби централните органи също вземат всички подходящи мерки за:

- оказване или улесняване оказването на правна помощ (конвенция) или предоставяне или съдействие за предоставянето на правна помощ (регламент) буква а), когато обстоятелствата го налагат,
- съдействие за намиране на длъжника или кредитора буква б),¹⁵
- съдействие за получаването на необходимата информация относно доходите, а при нужда и друга информация относно финансовото състояние на длъжника или кредитора, включително откриване на местонахождението на имуществата; буква в),¹⁶
- насърчаване на приятелските споразумения с оглед постигане на доброволното плащане на издръжка, включително чрез използване на медиация, помирение и други подобни средства; буква г),
- съдействие за продължаващото изпълнение на решенията за издръжка, в това число на просрочени задължения буква д),
- съдействие за събирането и своевременното прехвърляне на плащанията за издръжка буква е),
- улесняване на получаването на документални или други доказателства буква ж),¹⁷
- съдействие за установяване на родство, когато това е необходимо за събирането на вземания за издръжка буква з),
- образуване или улесняване на образуването на производства за налагане на всички необходими временни мерки с териториален характер, имащи за цел обезпечаването на изхода на висяща молба за издръжка буква и),
- улесняване на връчването на документи буква й).¹⁸

32. Всяка договаряща страна по конвенцията и всяка държава — членка на Европейския съюз, в която се прилагат разпоредбите на регламента относно сътрудничеството между централните органи,¹⁹ ще определи централен орган (съставена от няколко единици държава може да определи повече от един централен орган). Всяка държава ще определи също така кои от посочените по-горе видове съдействие ще се предоставят от централния орган или от компетентен орган или публична институция или други институции в тази конкретна договаряща страна или държава членка под контрола на централния орган.²⁰

II. Глава 1 Преглед

33. В настоящата глава се разясняват видовете молби и искания, които могат да бъдат подадени чрез централен орган или без съдействието на централен орган съгласно конвенцията или регламента. Очаква се, че по-голямата от делата по конвенцията и регламента, които съдебните, административните и други компетентни органи ще разглеждат, да бъдат под формата на молби, подавани чрез централни органи и поради това е важно съдиите и други компетентни органи да разбират наличните молби, които могат да се подават чрез централни органи, както и функциите на централния орган. Съдебните, административните и други компетентни органи ще разглеждат също така делата по конвенцията и регламента,

¹⁵ В регламента се посочва, че такива действия следва да се извършват „в изпълнение на членове 61, 62 и 63“ от регламента, в които се разглежда достъпът на централните органи до информация, предаването и използването на информацията и уведомяването на субекта на данните.

¹⁶ Пак там.

¹⁷ В регламента се добавя че улесняването на получаването на документни или други доказателства следва да бъде „без да се засяга Регламент (ЕО) № 1206/2001“ (Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите-членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела („връчване на документи“)). За допълнителна информация по този регламент вж. глава 3, част II, раздел IX.

¹⁸ В Регламента се добавя, че улесняването на съобщаването и връчването на документи следва да бъде „без да се засяга Регламент (ЕО) № 1393/2007“ (Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“)). За допълнителна информация относно посочения регламент вж. глава 3, част II, раздел IX.

¹⁹ По-специално във всички държави — членки на Европейския съюз, с изключение на Дания. Вж. глава 3, част I, по-долу за повече информация относно географското приложно поле на регламента.

²⁰ В [наименование на държавата] [...].

започнати посредством преки молби, при които не се използват системите, свързани с централния орган (вж. раздел III.B, *по-долу*). Настоящата глава следва да се чете във връзка с глава 3, част I, в която се предоставя съществена информация относно приложното поле на конвенцията и на регламента, както и прилагането на всеки от инструментите по всяко конкретно дело.

34. Моля, имайте предвид, че настоящата глава има за цел да предостави само общ преглед на различните видове молби и искания, като по-подробна информация за всеки вид молба или искане се съдържа в отделните глави. Поради това примерите в настоящата глава по необходимост са ограничени до най-разпространените начини на използване на молбите или исканията и не се навлиза в подробности, съдържащи се в отделните глави на наръчника.

35. След като сте установили дали молбата или искането попада в приложното поле на конвенцията или регламента (вж. глава 3, част I)) и сте определили вида на молбата или искането, което се изготвя, като се използват разделите непосредствено по-долу, можете вече да преминете към конкретната глава от наръчника, в която се разглежда конкретният вид на подготвяната молба или искане. В глава 2 се разясняват използваните в наръчника ключови термини (насочени главно към конвенцията).

Съвет: В настоящия наръчник се прави разграничение между **преки молби** и **молби**. Молбата е действие по силата на конвенцията или регламента, което преминава през централен орган, като например молба за признаване и изпълнение. Пряка молба е действие, което е насочено пряко към компетентния орган, като например пряка молба за постановяване на издръжка на съпруг или на бивш съпруг съгласно конвенцията, когато замолената държава не е разширила прилагането на конвенцията до този тип молба.

Имайте предвид обаче, че **искането за специфични мерки** по член 7 на конвенцията и член 53 от регламента е изключение от това правило. Тези искания се подават посредством централен орган. Вж. раздел Б, *по-долу*.

III. Описание на молбите и исканията по конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

36. В настоящата част се прави кратък преглед на различните видове **молби** (за признаване, за признаване и изпълнение / за декларация за изпълняемост, за изпълнение, за постановяване, и изменение) и **искания** чрез централните органи (**искане за специфични мерки**), които могат да се подадат по конвенцията или регламента, както и кога може да се използва всеки отделен вид. В нея се посочват видовете фактори, които оказват влияние върху това дали може да се подаде дадена молба или искане.

37. Макар двата инструмента да предвиждат общи видове молби, съдиите и други компетентни органи ще трябва, разбира се, да прилагат във всеки отделен случай конвенцията или регламента. В глава 3, част I се разглеждат подробно въпроси, свързани с приложното поле на двата инструмента и се съдържа анализ на това, кога следва да се прилага конвенцията или регламентът. В посочените в настоящия раздел примери се описват най-общо различните молби, без да се предоставя подробна информация по въпросите, свързани с приложното поле или прилагането на двата инструмента.

A. Преглед на молбите по конвенцията и регламента

38. В член 10 от конвенцията и член 56 от регламента се посочват видовете молби, които могат да се подават по конвенцията или регламента чрез централните органи. Тези молби са достъпни за лица (или в някои случаи публична институция) в следните случаи:

Случай	Вид на молбата съгласно конвенцията или регламента
--------	--

Молител, който има решение на издръжка от замолената държава и иска то да бъде изпълнено в тази държава	Молба за изпълнение
Молител, който има решение на издръжка от държава, в която конвенцията или регламентът е в сила или се прилага, и иска да бъде признато или изпълнено в друга държава.	Молба за признаване или за признаване и изпълнение на решение /за декларация за изпълняемост.
Молител, който все още няма постановено решение за издръжка, когато ответникът пребивава в друга държава, в която конвенцията или регламентът е в сила или се прилага.	Молба за постановяване на решение за издръжка
Молител, който има решение за издръжка, но иска ново решение, защото има трудности при признаването или изпълнението на съществуващото решение в друга държава, в която конвенцията или регламентът е в сила или се прилага.	Молба за постановяване на решение за издръжка
Молител, който има решение за издръжка в друга държава, в която конвенцията или регламентът е в сила или се прилага, но иска изменение на решението, а ответникът (ответната страна) пребивава в друга държава, в която конвенцията или регламентът е в сила или се прилага	Молба за изменение

Фигура 1: Таблица на видовете молби

39. Както е показано във Фигура 1 по-горе, има четири основни вида молби, които могат да бъдат подадени по силата на конвенцията или регламента. В рамките на тези общи категории могат да се търсят няколко различни резултата. Четирите основни вида са:

- молба за изпълнение на решение за издръжка, постановено или признато в замолената държава,
- молба за признаване или за признаване и изпълнение / за декларация за изпълняемост на съществуващо решение за издръжка,
- молба за постановяване на решение за издръжка, включително при необходимост — установяване на родство,
- молба за изменение на съществуващо решение за издръжка.

40. Всички тези молби могат да бъдат подадени от кредитор, а някои от тях могат да бъдат подадени и от длъжника, както е посочено в член 10, параграф 2 от конвенцията или в член 56, параграф 2 от регламента.

1. Молба за признаване или за признаване и изпълнение / за декларация за изпълняемост на съществуващо решение за издръжка

41. Тази молба се използва, когато молителят вече има **решение за издръжка** и би искал държава, различна от тази, в която живее, да признае или да признае и изпълни това решение. Процесът на признаване и изпълнение премахва необходимостта, за да получи издръжка, молителят да подава молба в замолената държава с цел да получи ново решение. Вместо това процесът на признаване и изпълнение дава възможност съществуващо

Решението за издръжка определя задължението на длъжника да плаща издръжка и може да включва също така автоматична индексация, изискване да изплати просрочените суми за издръжка, издръжка за минало време или лихва както и определяне на разходите или разносните.

решение да бъде изпълнено в другата държава на същите основания, на които би било първоначално постановено в тази държава. И двете държави трябва да бъдат договарящи държави по конвенцията или държави — членки на Европейския съюз, в които се прилага регламентът, като решението трябва да е постановено в договаряща държава или държава членка.

а) Кога се използва тази молба

42. В повечето случаи молителят иска признаване и изпълнение на решението с оглед да се събират плащанията за издръжка, а когато е необходимо, да започне производство за изпълнение. В някои случаи молителят иска само признаване. Например, длъжникът може да поиска признаване само на чуждестранно решение с цел да се ограничи или да спре изпълнението на плащанията по различно решение, или кредиторът може да поиска само признаване, когато той не иска съдействието на другата държава за изпълнение на решението.

б) Пример

43. Д. пребивава в държава А и има решение от държава А, изискващо нейният бивш съпруг да плаща издръжка за нейните три деца. Нейният бивш съпруг живее в държава Б. Д. иска постановеното ѝ решение за издръжка да бъде изпълнено. Държава А и държава Б са държави, между които или е в сила конвенцията или се прилага регламентът.

44. Централният орган в държава А ще предаде на държава Б молбата за **признаване и изпълнение** (съгласно конвенцията) / **за признаване и декларация за изпълняемост** (съгласно регламента) на решението. Централният орган в държава Б ще изпрати решението на **компетентния орган**, който да го впише за изпълнение или да го обяви за изпълняемо. Бившият съпруг ще бъде уведомен за признаването или изпълнението на решението и съгласно предвидените в конвенцията или регламента процедури може да има възможност да оспорва решението. Ако бившият съпруг не плаща издръжката доброволно, компетентният орган в държава Б ще предприеме необходимите стъпки за изпълнение на решението и препращане на плащанията към държава А.²¹

Компетентен орган е органът в дадена държава, на който съгласно законодателството на тази държава е възложено или разрешено да изпълнява специфични задачи съгласно конвенцията или регламента. Компетентен орган може да бъде съд, административна агенция, програма за изпълнение на решения за издръжка на деца или всяка друга държавна структура, която изпълнява някои от задачите, свързани с конвенцията или регламента.

²¹ По силата на конвенцията или регламента централният или компетентният орган е длъжен да „улеснява“ изпълнението, както и събирането и прехвърлянето на плащанията. Стъпките, предприемани във всяка държава с тази цел, са различни. Вж. глава 12 относно изпълнението на решенията за издръжка.

Приложим член от конвенцията — член 10, параграф 1, буква а) и член 10, параграф 2, буква а)

Приложим член от регламента — член 56, параграф 1, буква а) и член 56, параграф 2, буква а)

Вж. глава 7 — Конвенция от 2007 г.: Обработка на входящи молби чрез централните органи и на преки молби за признаване или за признаване и изпълнение

Вж. глава 8 — Регламент от 2009 г.: Обработка на входящи молби чрез централните органи и на преки молби за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост

2. Молба за изпълнение на решение, постановено или признато в замолената държава

45. Това е най-елементарната от всички молби по конвенцията или регламента. С молбата се иска дадена замолена държава да изпълни собственото си решение или вече признато решение и да съдейства за прехвърляне на плащанията към кредитора.

46. Разликата между тази молба и молбата за признаване и изпълнение, описана по-горе, е че решението, което трябва да се изпълни, е постановено или вече е признато в държавата, в която ще се изпълнява решението (замолената държава). Следователно не е необходимо решението да бъде признато, преди да може да бъде изпълнено.²²

²² Както се посочва в глави 7 и 8, за да може дадено решение да бъде признато и изпълнено в замолената държава, то трябва да е било постановено в някоя договаряща държава по конвенцията (вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 240) или в държава — членка на Европейския съюз, в която регламентът се прилага. Ако решението е постановено в държава, в която конвенцията или регламентът не са в сила или не се прилагат, може да бъде подадена молба за изпълнение, ако замолената държава вече е признала решението, или въз основа на друг договор или националното законодателство. В противен случай следва да бъде подадена молба за постановяване на ново решение.

а) Кога се използва тази молба

47. Тази молба се подава, когато молителят има решение за издръжка, постановено или признато в държавата, в която ответникът пребивава или има имущество или доходи. Молителят може да поиска тази държава да изпълни решението, което е постановила или признала. За да подаде тази молба, не е необходимо молителят да отиде в държавата, която е постановила решението. Вместо това централният орган в държавата, в която пребивава молителят, ще предаде на замолената държава молбата за изпълнение на решението. И двете държави трябва да бъдат договарящи държави по Конвенцията или държави — членки на Европейския съюз, в които регламентът се прилага.

Молещата държава е държавата, в която пребивава молителят и в която се подава молбата или искането по конвенцията или регламента.

Замолената държава е държавата, която получава молбата или искането и от която се иска да разгледа молбата или искането. Това обикновено е държавата, в която пребивава ответникът.

б) Пример

48. Ф. пребивава в държава А и е получила решение за издръжка от държава Б, в която пребивава бащата на детето ѝ. Тя иска държава Б да изпълни решението за издръжка. Държава А и държава Б са държави, между които конвенцията или регламентът са в сила или се прилагат.

49. Съгласно конвенцията или регламента Ф. може да поиска от централния орган в държавата А да предаде от нейно име молбата за изпълнение на държава Б. Няма нужда Ф. да подава молба за признаване на решението, тъй като то е постановено от държава Б. Централният орган в държава Б ще разгледа молбата и ще я препрати на компетентния орган в държава Б за изпълнение. Ако длъжникът не плаща доброволно издръжката, за изпълнение на решението компетентният орган ще използва мерките, с които разполага по силата на националното право.

Приложим член от конвенцията — член 10, параграф 1, буква б)

Приложим член от конвенцията — член 56, параграф 1, буква б)

Вж. глава 9 — Обработка на входящите молби за изпълнение на решения, постановени или признати в замолената държава по силата на конвенцията от 2007 г. или регламента от 2009 г.

3. Молба за постановяване на решение

50. Тази молба се използва за получаване на решение, което предвижда издръжка за молителя, неговите деца или други лица.²³ Молителят иска от централния орган в държавата, в която той живее, да предаде от негово име на централния орган на държавата, в която пребивава длъжникът, молба за постановяване на решение, включително, ако е необходимо, определяне на родство.²⁴ И двете държави трябва да бъдат договарящи държави по

²³ Молба за постановяване на решение за „други лица“ по конвенцията може да бъде подадена, само ако приложното поле на конвенцията е било разширено до тези други лица. Вж. в глава 3, част I разясненията във връзка с приложното поле.

²⁴ В член 10, параграф 3 от конвенцията и член 56, параграф 4 от регламента се посочва, молбите се разглеждат съгласно правото на замолената държава и в съответствие с нормите за компетентност, приложими в тази държава. (Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 248.) В държавите — членки на Европейския съюз при решаване на молби за постановяване на решение ще се използват определените в регламента правила относно компетентността, както и предвидените в регламента разпоредби за приложимото право, доколкото са приложими в различни държави членки (вж. глави 4 и 5 от настоящия наръчник).

Конвенцията или държави — членки на Европейския съюз, в които регламентът се прилага.

а) Кога се използва тази молба

51. Молбата се използва, когато няма постановено решение за издръжка или когато молителят е получил решение за издръжка, но по някаква причина то не може да бъде признато или изпълнено в държавата, в която пребивава длъжникът или където следва да се изпълни решението.

б) Пример

52. Г. пребивава в държава А и има четиригодишно дете. Тя никога не е била омъжена за бащата на детето и не е установено родство за детето. Бащата на детето вече се е преместил в държавата Б. Г. иска бащата да започне да плаща издръжка за детето. Държава А и държава Б са договарящи държави по Конвенцията или държави — членки на Европейския съюз, в които регламентът се прилага.

53. Съгласно конвенцията или регламента централният орган в държава А ще предаде молбата за **постановяване на решение за издръжка** за детето на централния орган в държава Б. Централният орган в държава Б ще предприеме необходимите стъпки за разглеждане на молбата за постановяване на решение, като обикновено препраща молбата на компетентен орган. Компетентният орган в държава Б ще улесни определянето на родството. Това може да бъде извършено чрез тестове за бащинство, като ще бъде осъществен контакт с майката пряко или чрез централните органи, така че майката и детето да могат да бъдат тествани. Като алтернатива в някои държави родството може да бъде установено по съдебен ред или родителят може да признае бащинството. След като решението за издръжка бъде постановено в държава Б, компетентният орган в държава Б ще осигури неговото изпълнение, ако е необходимо, а плащанията ще бъдат превеждани на майката в държава А, без да е необходимо майката да подава допълнителна молба.²⁵

Приложим член от конвенцията — член 10, параграф 1, букви в) и г)

Приложим член от регламента — член 56, параграф 1, букви в) и г)

Вж. глава 10 — Обработка на входящи молби за постановяване на решение по конвенцията от 2007 г. или регламента от 2009 г.

4. Молба за изменение на съществуващо решение

54. Тази молба се използва, когато е налице решение за издръжка, но една от страните желае то да бъде променено.

а) Кога се използва тази молба

55. Молба за изменение може да бъде подадена, когато нуждите на кредитора или на децата са се променили, или способността на длъжника да плаща издръжката се е променила. Молителят (кредитор или длъжник) иска от централния орган в държавата, в която пребивава, да предаде молбата за изменение на държавата, в която пребивава другата страна (или в която следва да бъде направено изменението). Решението ще бъде променено или ще бъде постановено ново решение, ако правото на замолената държава допуска това.²⁶ Ако промененото решение бъде постановено в държава,

²⁵ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 108, във връзка с използването на термина „улесни“.

²⁶ Вж. член 10, параграф 3 от конвенцията и член 56, параграф 4 от регламента. Молбата ще бъде разгледана в съответствие със законите на замолената държава, включително нормите за компетентност в тази държава. В държавите — членки на Европейския съюз при решаване на молби за изменение ще се

различна от държавата, в която трябва да бъде изпълнено, може да се наложи неговото признаване.

56. Конвенцията и регламентът не обхващат всички случаи, при които едно лице по международно дело за издръжка желае да промени съществуващо решение. В много случаи не се подава молба по член 10 от конвенцията или член 56 от регламента, а молителят подава пряка молба за изменение до компетентния орган в своята държава по произход или в държавата, в която е постановено решението. Въпреки това в конвенцията и в регламента се предвиждат механизми за предаване на молби, когато дадено лице избира или от него се изисква да подаде молба в една държава, а в друга да завърши производство.²⁷

б) Пример

57. Н. има решение за издръжка от държава А, с което бившият ѝ съпруг се задължава да плаща издръжка за двете си деца. Нейният бивш съпруг се е преместил в държава Б. Решението се изпълнява в държава Б. Н. иска увеличение на издръжката, тъй като след постановяване на решението доходите на бившия ѝ съпруг са нараснали.

58. Ако Н. избере да подаде молба за изменение съгласно конвенцията или регламента, централният орган в държава А ще предаде молбата за **изменение на съществуващо решение** от името на Н. до централния орган в държава Б. Бившият съпруг ще бъде уведомен, а изслушването по делото ще бъде в държава Б. След като бъде постановено, промененото решение може да бъде изпълнено в държава Б.

Приложим член от конвенцията — член 10, параграф 1, букви д) и е), член 10, параграф 2, букви б) и в)

Приложим член от регламента — член 56, параграф 1, букви д) и е), член 56, параграф 2, букви б) и в)

Вж. глава 11 — Молби за изменение на решение: член 10, параграф 1, букви д) и е) и член 10, параграф 2, букви б) и в) от конвенцията от 2007 г.; и член 56, параграф 1, букви д) и е) и член 56, параграф 2, букви б) и в) от регламента от 2009 г.

Б. Искане за специфични мерки

59. В допълнение към четирите вида молби, които могат да се подават по двата инструмента, в конвенцията и регламента се предвиждат също някои допълнителни искания, които могат да се подават до централен орган, когато молителят още не е подал молба. Те са известни като „искания за специфични мерки“. Предоставянето на помощ в отговор на такова искане е по усмотрение, а замолената държава ще определи какви мерки да бъдат предприети във връзка с това.

60. В член 7 от конвенцията и член 53 от регламента се предвиждат шест възможни искания, които могат да бъдат подадени чрез централен орган на друг централен орган. В зависимост от вида на мярката и от националната правна система, националният централен орган може да поиска от съдебните, административните и други компетентни органи да окажат съдействие при изпълнението на тези мерки. Искане за специфични мерки може да бъде подадено за:

използват определените в регламента правила относно компетентността, както и предвидените в регламента разпоредби за приложимото право, доколкото са приложими в различни държави членки (вж. глави 4 и 5 от настоящия наръчник).

²⁷ Вж. глави 4 и 11. В конвенцията и регламента се предвиждат ограничения, които могат да повлияят на способността на длъжника успешно да промени съществуващо решение, по-специално когато кредиторът пребивава в държавата, в която е взето решението.

- 1 оказване на съдействие за намиране на длъжник или на кредитор,
- 2 оказване на съдействие за получаване на информация за доходите, както и друга информация относно финансовото състояние на длъжника или кредитора, включително информация за имуществото,
- 3 улесняване на получаването на документални или други доказателства,
- 4 оказване на помощ за установяване на родството,
- 5 инициране или улесняване на получаването на временни мерки до приключване на разглеждането на молбата за издръжка,
- 6 улесняване на връчването на документи.

а) Кога се подава искане за специфични мерки

61. Искане за специфични мерки се подава, когато молител изисква ограничен вид съдействие при внасяне на молба признаване, признаване и изпълнение / декларация за изпълняемост, изпълнение, постановяване или изменение, съгласно разпоредбите на конвенцията или регламента. Може да се поиска съдействие, за да се определи дали следва да се подава молба или да се потърси съдействие в хода на националното производство за издръжка, когато в задълженията за издръжка има международен елемент.

62. В някои държави могат също така да се прилагат други международни конвенции или регламенти по отношение на връчването на документи или събирането на доказателства (вж. член 50 от конвенцията и член 51, параграф 2 от регламента). Вж. глава 3, част II, раздел IX от настоящия наръчник.

б) Пример

63. Дж. живее в държава А и има две деца. Тя е разведена с бащата на децата и има съдебно решение, според което той трябва да плаща издръжка. Дж. смята, че бащата може да живее или в държава Б, или в държава В, тъй като той има роднини и в двете държави. Тя иска полученото от нея решение за издръжка да бъде изпълнено, но не знае в коя държава да го изпрати.

64. Съгласно конвенцията или регламента централният орган в държава А може да изпрати до централните органи в държавата Б и държавата В искане за съдействие за намиране на бащата. Подава се искане за специфични мерки, в което се посочва, че Дж. иска да внесе молба за признаване и изпълнение / декларация за изпълняемост на решението, след като бъде установено местонахождението на бащата/ответника. Централният орган в държавата Б или държавата В ще потвърди дали местонахождението на ответника може да бъде установено в дадената държава, така че държава А след това да може да предаде пакета документи на съответния централен орган.

Приложим член от конвенцията — член 7.

Приложим член от регламента — член 53

Вж. също глава 3, част II, раздел VIII — Временни и охранителни мерки по конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

В. Преглед на преките молби до компетентните органи по конвенцията или регламента

65. Съгласно конвенцията или регламента съдебните, административните и други компетентни органи могат също да получават „преки молби“ т.е. молби, които молителите оправят пряко до компетентните органи, вместо молби посредством централните органи.

66. Съгласно конвенцията се предвиждат изрично преки молби (член 37), които се уреждат в голяма степен от националното право на замолената

държава. В съответствие с националното право / закони ще се определя дали искането въобще може да се подаде и какви формуляри или процедури трябва да се използват. Следва да се отбележи обаче, че в член 37 от конвенцията се определят някои разпоредби, които все пак ще се прилагат към преки молби в някои случаи (по-специално, редица разпоредби, отнасящи се до ефективния достъп до производства/правна помощ, ограничения на производството (член 18), признаване и изпълнение, изпълнение, както и публични институции, действащи в качеството на молител).

67. Съгласно регламента, разпоредбите от него ще се прилагат към преки молби, ако те попадат в приложното поле на регламента, с изключение на разпоредбите на глава V относно най-благоприятната правна помощ (Достъп до правосъдие)²⁸ и редица разпоредби на глава VII (Административно сътрудничество). За кратка информация относно различните видове преки молби по двата инструмента моля вж. също главите, в които се разглеждат молбите по конвенцията и регламента (за преки молби за признаване или признаване и изпълнение съгласно конвенцията, вж. глава 7, за преки молби за признаване или признаване и декларация за изпълняемост по регламента вж. глава 8, за преки молби за изпълнение на решения, постановени или признати в замолената държава вж. глава 9, и за преки молби за постановяване или изменение вж. съответно глави 10 и 11).

²⁸ Въз основа на тълкуването на член 55, член 56, параграф 1 от регламента и съображение 36 от регламента може да се заключи, че разпоредбите за най-благоприятна правна помощ на глава V от регламента, залегнали в член 46, няма да се прилагат за преки молби от ненавършили 21 години кредитори по задължения за издръжка (а по-скоро само за молби, подадени чрез централни органи). Въпреки това в член 47 от глава V от регламента се предвиждат правила за по-ограничена правна помощ, които също се прилагат към преки молби.

Глава 2 - Обяснение на термини: Конвенцията от 2007 г.

А. Цел на настоящата глава

68. Конкретните термини, използвани в Конвенцията, са резултат от четиригодишни преговори и дискусии, а редица от тези термини се употребяват също и в Регламента, тъй като преговорите относно него следваха преговорите относно конвенцията. По времето на съставянето на настоящия наръчник не съществуваше официален глосар относно Регламента и следователно в настоящата глава са включени само термините, включени в Конвенцията. Описанието на термините, използвани в Конвенцията, може обаче да бъде от полза и за разбирането на част от терминологията, употребена в Регламента.

69. Някои от термините, използвани в Конвенцията, са дефинирани в самата нея. Много други обаче не са дефинирани и тяхното значение може да зависи от вътрешното право на държавата, където се провежда производството за издръжка. Например, няма дефиниция на термина „изпълнение“. Макар и той да се използва от край до край в Конвенцията, не е сметнато за нужно в Конвенцията да се даде определение на този термин, тъй като държавите, занимаващи се със задълженията за издръжка, са постигнали общо съгласие за неговото значение, а освен това един от най-важните основополагащи принципи на Конвенцията е, че тя трябва да предмет на по-широко и либерално тълкуване.²⁹

70. По тази причина на практика компетентният орган, отговарящ за изпълнение на решението, определя дали конкретно действие представлява изпълнение. Имайте предвид обаче, че Конвенцията предлага някои мерки за изпълнение на решение, с което дава насоки за действията, които обикновено се считат за изпълнение. По същия начин, за да се определи дали дадена издръжка е издръжка на съпруг или на бивш съпруг, тълкуването на термина съпруг се дава от компетентния орган за вземане на решението за издръжка (в случай на постановяване на решение) или от компетентния орган, който разглежда искането за признаване (ако се иска признаване и изпълнение на решение).

71. Целта на тази глава не е да даде правни или окончателни определения на термините, използвани в Конвенцията. Вместо това тя предоставя глосар или обяснение на термините, използвани в Наръчника и обяснява тяхното значение **в контекста на оперативните процеси**, използвани при случаите по Конвенцията, така че тези, които не са запознати със случаи на международно събиране на издръжка, да могат да спазват производствата по по-добър начин. Във всички случаи, когато има съмнения по отношение на правилния правен смисъл на конкретна дума или термин, използвани в Конвенцията, следва да се направи справка в Обяснителния доклад и в източниците на международното или националното право.

Б. Термини, използвани в настоящия наръчник

Присъединяване

72. Присъединяване е един от процесите, които могат да бъдат използвани от дадена държава, за да стане договаряща държава по Конвенцията.³⁰ Член 60 определя кога Конвенцията влиза в сила (три месеца след депозиране на втория инструмент за ратификация, приемане или одобряване) и кога тя влиза в сила в конкретна договаряща държава. Уебсайтът на

²⁹ Вж. разяснението в Обяснителния доклад към Конвенцията, параграфи 60-65..

³⁰ Вж. Обяснителен доклад, параграф 690.

Хагската конференция показва кои държави са станали договарящи държави по Конвенцията.

Вж. членове 58 и 60 от Конвенцията

Административен орган

73. В някои държави решенията по делата за издръжка се вземат от административен орган (понякога се нарича Агенция за издръжка на деца), който е създаден от правителството специално, за да оказва помощ за получаване, прилагане и изменение на решения за издръжка.³¹

74. Член 19, параграф 3 определя административния орган като публична институция, чиито решения отговарят на двата критерия, посочени в този член. Решенията следва да могат да бъдат обжалвани пред съдебен орган или да бъдат преразглеждани от такъв орган в тази държава и решенията следва да имат сходна сила и действие като решение на съдебен орган по същия въпрос.

Вж член 19, параграфи 1 и 3 от Конвенцията

Явяване

75. Този термин се използва за обозначаване присъствието на дадено лице на някакъв вид изслушване. В зависимост от законодателството и процесуалните норми на дадена държава, явяването на дадено лице или страна може да включва лично присъствие на изслушването или участие в изслушването по телефона или чрез други електронни средства. Дадено лице може „да се яви в производството“ чрез адвокат или друг представител, който да присъства или да прави изявления от негово име. Това дали дадена страна се е явила в производство за постановяване на решение е релевантно съгласно Конвенцията с цел да се определи дали към молбата за признаване или за признаване и изпълнение на решението следва да бъде включено удостоверение за надлежно уведомление.

Вж. членове 25 и 29 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 7

Молител

76. В Наръчника молителят е лице или държавен орган ("публична институция"), който подава до централен орган една от молбите, предвидени в член 10 (за признаване, признаване и изпълнение, изпълнение, постановяване или изменение на решение).

77. На някои места в Конвенцията молителят може да бъде също така и лицето или страната в съдебно производство, което или която е започнал(а) обжалване. Така например, в член 23, параграф 6 молителят е лицето, което обжалва решението за вписване на решението за изпълнение или за обявяване на решението за изпълнимо.

78. Молителят може да бъде кредитор, длъжник или законният представител на детето. За целите на някои молби, понятието „кредитор“ включва публична институция.

Вж. членове 7, 10, 36 и 37 от Конвенцията

Молби и искания

79. Както в този наръчник, така и в Конвенцията, се прави разлика между „молби“ и „искания“. Терминът „молба“ се отнася до молбите, подадени до

³¹ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 432.

централен орган съгласно член 10. По силата на този член може да бъде подадена молба за признаване, признаване и изпълнение, изпълнение, постановяване или изменение на решение.

80. Прякото искане не се внася през централен орган. Прякото искане е искане, получено от компетентен орган, като съд или административен орган, пряко от физическо лице. Тя се подава извън обхвата на член 10. Например искане се подава пряко до компетентния орган за признаване на решение само за издръжка на съпруг или на бивш съпруг.

81. Член 7, който дава възможност за подаване на искания за специфични мерки, е изключение от това общо разграничение. Въпреки че специфичните мерки попадат извън обхвата на член 10, искането също така се подава от един централен орган до друг централен орган.

Вж. членове 7, 10 и 37

Препратка към Наръчника – глава 1

Автентичен документ

Вж. споразумение за издръжка

Централен орган

82. Централният орган е публична институция, определена от договаряща държава да изпълнява задължения по административно сътрудничество и съдействие съгласно Конвенцията. Тези задължения са посочени в глави II и III от Конвенцията.³²

83. В случая на федерални държави или държави с автономни териториални единици може да има повече от един централен орган.³³ Централният орган изпраща молби до други държави и като цяло отговаря за потока и обработването на молбите. Много от отговорностите на централния орган могат, доколкото позволява правото на дадената държава, да се поемат от публични институции на тази държава, например, Агенцията за издръжка на децата, под надзора на централния орган.

Вж. членове 4, 5, 6, 7 и 8 от Конвенцията

Компетентен орган

84. Компетентен орган е публична институция или лице в дадена държава, на който съгласно законодателството на тази държава е възложено или разрешено да изпълнява специфични задачи съгласно разпоредбите на Конвенцията. Компетентният орган може да бъде и съд, административен орган, агенция за изпълнение на задължения за издръжка на деца или друг държавен орган, който изпълнява някои от задачите, свързани с Конвенцията. В някои държави централният орган може също така да бъде компетентният орган за всички или за определени задължения по Конвенцията.

Вж член 6 от Конвенцията

Договаряща държава

85. Договаряща държава е държава, която е обвързана от Конвенцията, тъй като е приключила процеса на ратификация, приемане или утвърждаване, посочен в член 58.

86. В този наръчник често се използва терминът „държава“. Това обикновено се отнася за суверенна държава или страна, а не за

³² Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 85.

³³ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 89.

подразделение на държавата или за териториална единица, като провинция (област) или щат в рамките на Съединените американски щати. Въпреки това има ситуации, в които понятието „държава“ включва и териториалната единица. Това е предвидено в член 46. Например посочване на компетентния орган в държавата, в която е постановено решението, може да се разглежда или тълкува като позоваване на съдебен или административен орган в конкретната териториална единица³⁴.

Вж. членове 46 и 58 от Конвенцията

Конвенция

87. Използваният в Наръчника термин „Конвенция“ се отнася за *Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството*.

Профил на държавата

88. Съгласно член 57 от Конвенцията всяка договаряща държава трябва да представи на Постоянното бюро на Хагската конференция определена информация относно своето право и производствата, както и относно мерките, които ще предприеме за изпълнение на Конвенцията, включително описание на начина, по който държавата ще разглежда исканията за постановяване, признаване и изпълнение на решенията за издръжка.³⁵

89. Препоръчаният и публикуван от Хагската конференция формуляр за профил на държавите може да се използва от дадена договаряща държава като средство за предоставяне на тази информация. Профилът на държавата посочва всички специфични за дадената държава документи или изисквания за молби.

90. Използването на профила на държава не е задължително. Въпреки това, държава, която не използва формуляра за профила на държавите, все пак следва да предостави информацията, изисквана съгласно член 57, на Постоянното бюро на Хагската конференция.

91. Както профилът на държава, така и всяка информация, предоставена от дадена договаряща държава по силата на член 57, са достъпни на уебсайта на Хагската конференция на адрес <www.hcch.net>, в раздел "Издръжка на деца/други членове на семейството".

Вж член 57 от Конвенцията

Кредитор

92. Определението на „кредитор“ е дадено в член 3 и означава лице, на което се дължи или което се твърди, че му се дължи издръжка. Кредитор/и може/могат да бъде/бъдат родител или съпруг, дете, приемни родители, роднини или други лица, който/които полага/т грижи за дете. В някои държави това лице може да се нарича получател на издръжка, лицето, по отношение на което има задължение за издръжка, или родител, на когото е възложено упражняването на родителските права, или полагащо грижите лице. Кредитор може да бъде или лицето, което иска издръжка на първи път (например, в молба за постановяване на решение), или лицето, което ще получава издръжка по силата на постановено решение.³⁶

93. Ако дадена договаряща държава е включила в приложното поле на Конвенцията и издръжка на други членове на семейството, включително на

³⁴ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 637.

³⁵ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 683.

³⁶ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 66.

уязвими лица, кредитор може да бъде всяко друго лице, което има право на този вид семейна издръжка.

94. Член 36 предвижда, че за някои раздели от Конвенцията терминът „кредитор“ включва публична институция. Дадена публична институция може да бъде кредитор само за целите на молба за признаване, признаване и изпълнение, изпълнение или постановяване на ново решение за издръжка, когато признаването на постановено решение е отказано поради причините, посочени в член 20, параграф 4.

Вж членове 3, 10 и 36 от Конвенцията

Длъжник

95. Определение на "длъжник" е дадено в член 3 и означава лице, което дължи или се твърди, че дължи издръжка. Длъжникът може да бъде родител или съпруг, или някой друг, който съгласно правото на държавата, където е постановено решението, има задължение да плаща издръжка. В някои държави това лице се нарича платец на издръжка, лице, поело задължения по издръжка, или родител, който не упражнява родителските права, или родител, който не живее с децата. Публична институция, като агенция за социални услуги, не може да бъде длъжник.

96. Ако дадена договаряща държава е включила в приложното поле на Конвенцията и издръжка на други членове на семейството, длъжникът може да бъде всяко лице, което дължи или за което се твърди, че дължи този вид издръжка.

Вж. членове 3 и 10 от Конвенцията

Решение

97. Терминът „решение“ е дефиниран в Конвенцията за целите на молби за признаване и изпълнение, изпълнение и някои видове искания до компетентните органи.

98. Решението определя задължението на длъжника да плаща издръжка и може да включва автоматична индексация и изискването за плащане на просрочени задължения по издръжка, издръжка за минало време или лихва, както и определяне на разходите или разноските.³⁷

99. Терминът включва например вида решение, което обикновено се постановява от съдебен орган и се съдържа в решението или определението на съда. Решенията на административния орган също са изрично включени, при условие че отговарят на критериите, посочени в член 19, параграф 3. Затова оценките, направени от Агенция за издръжка на децата в административната система, също попадат в приложното поле на Конвенцията, при условие че отговарят на тези критерии.

Вж. членове 3 и 19 от Конвенцията

Декларация

100. Декларацията е официално изявление, направено от дадена договаряща държава по отношение на някои членове или изисквания на Конвенцията. Декларациите са предвидени в член 63. Например дадена държава може да декларира, че ще разшири прилагането на цялата Конвенция, към задълженията за издръжка на съпруг или на бивш съпруг, както е посочено в член 2, параграф 3. Декларациите могат да бъдат направени по времето, когато дадената държава се присъединява към Конвенцията, или по всяко време след това. Декларациите могат също да бъдат изменяни. В профила на

³⁷ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграфи 434—437.

дадена държава са посочени декларациите, направени от тази държава, които могат да бъдат намерени също така и на сайта на Хагската конференция на адрес <www.hcch.net>, в раздел "Издръжка на деца/други членове на семейството".

Вж. член 63 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 3

Обявяване на решението за изпълняемо

101. Обявяването на решението за изпълняемо е механизъм, който може да се използва в някои държави, за придаване на същото действие на чуждестранното решение (в рамките на ограниченията, определени във вътрешното право), каквото има решението, постановено в дадената държава. Обявяването на решението за изпълняемо е различно от предоставянето на удостоверение за изпълняемост, което е документ, удостоверяващ, че решението подлежи на изпълнение в държавата по произход и който трябва да бъдат включен в пакета от документи за подаване на молба за признаване или признаване и изпълнение на решение.

Вж. член 23, параграф 2 и член 25, параграф 1, буква б) от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глави 7 и 8

Постановяване на решение

102. Този термин се използва за обозначаване на процеса на получаване на решение за издръжка, когато или не съществува решение за издръжка, или съществуващото решение за издръжка не може да бъде признато или изпълнено по някаква причина. Постановяването може да включва определяне на родство, ако това се изисква, за да се постанови решение за издръжка.

Вж. член 10 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 10

Установяване на родство

103. Установяването на родство включва констатиране на биологично или законно родство на деца с цел получаване на издръжка. Съгласно Конвенцията често се иска определяне на родство във връзка с молба за постановяване на решение за издръжка, въпреки че то може също така да бъде предмет на искане за специфични мерки, предвидени в член 7.³⁸ Въпреки че родството може да се установи чрез генетични тестове, то може да бъде определено и от правна гледна точка чрез презумпции като брака или съжителството на страните преди раждането на детето, или чрез припознаване на детето от родителя.

Вж. членове 7 и 10 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глави 1 и 10

Служебна проверка

104. Служебната проверка е форма на проверка, която може да се извършва от компетентен орган по негова собствена инициатива, в рамките на производството за признаване или признаване и изпълнение. Тази проверка

³⁸ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 174.

се урежда в член 23, параграф 4 и в член 24, параграф 4.³⁹ Нито една от страните няма право да прави забележки по проверката.

105. Ако замолената държава не е декларирала, че ще прилага производството по член 24, в рамките на *служебната* проверката по член 23 може да се направи преценка дали вписването на решението за изпълнение или обявяването му за изпълняемо е явно несъвместимо с общественения ред.

106. Ако се използва алтернативното производство по член 24, *служебната проверка* ще бъде малко по-различна, тъй като по време на нея компетентният орган може да разгледа допълнителни основания.

Вж. глава 5 за подробно обяснение на това производство

Вж. член 12, параграф 8, член 23, параграф 4 и член 24, параграф 4 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 7

Запор върху вземания на длъжника

107. Запорът върху вземания на длъжника е спиране от органа по принудителното изпълнение на парични средства, първоначално предназначени за изплащане на длъжника. Със запорното съобщение или заповедта за налагане на запор се изисква от лицето или организацията, която би трябвало да плати тези средства на длъжника, вместо това да ги заплати на органа по принудителното изпълнение в полза на кредитора на издръжката. В някои държави този запор се нарича изпълнение върху вземания на длъжника или спиране на парични средства.

Вж. член 34 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 12

Обичайно местопребиваване

108. Терминът „обичайно местопребиваване“ не е дефиниран в Конвенцията.⁴⁰ Той се използва в редица членове от Конвенцията във връзка с това дали решението може да бъде признато или изпълнено. Конкретните факти във всеки отделен случай определят дали едно лице е с обичайно местопребиваване в дадена държава. Установяването на обичайното пребиваване може да се основава на факти, като например къде пребивава лицето, къде е основното (или главното) му жилище, къде работи или къде учи то. Самото присъствие в дадена държава не е достатъчно, за да се установи обичайното местопребиваване.

Вж. член 20, параграф 1, буква а) от Конвенцията

Компетентност

109. При оспорване или обжалване на решението за признаване или на решение за признаване и изпълнение ответникът може да твърди, че основанията за признаване и изпълнение, както са посочени в член 20, не са изпълнени. Тези основания за признаване и изпълнение, както и позоваването на компетентност в този контекст, се отнасят за връзки, които са необходими между страните и държавата, в която се намира вземащата решение институция. Например даден съд може да е компетентен да постанови решение за издръжка, ако и двамата родители живеят в тази държава. Ето защо решение, взето на това основание, може да се признае и изпълни.

³⁹ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 500.

⁴⁰ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграфи 63 и 444.

Вж. членове 20 и 21 от Конвенцията

Легализация

110. „Легализация“ е термин, използван за описване на определени формални юридически процеси. Ефектът на легализацията е да удостовери истинността на подписа, качеството, в което действа лицето, подписало документа, и, когато е уместно, идентичността на печата или марката, поставени върху документа. Легализацията не се отнася до съдържанието на самия документ (т.е. легализирания документ). Съгласно член 41 за производството по Конвенцията не се изисква никаква легализация или други аналогични формалности, включително използването на апостил.⁴¹

Вж. член 41 от Конвенцията

Запор и възбрана

111. Запорът и възбраната представляват служебни действия, при което вещи на едно лице се поставят в режим на пазене. В някои държави е възможно налагането на запор или възбрана върху вещи на лицето, дължащо издръжка, включително върху земя и превозни средства. Ако вещите бъдат продадени, просрочените задължения за издръжка могат да бъдат изпълнени посредством постъпленията от продажбата.

Вж. член 34 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – Глава 12

Издръжка

112. Издръжката включва издръжка на деца, на съпруг или бивш съпруг или на партньор, както и разходи, свързани с грижите за тях. Съгласно Конвенцията дадена държава може също така да разшири прилагането на Конвенцията към задължения за издръжка, произтичащи от други форми на семейни отношения.

113. Издръжката се заплаща от длъжника на кредитора. Издръжката може да включва както периодични плащания, така и плащания на еднократна обща сума или прехвърляния на собственост, в зависимост от правото на държавата, в която е постановено решението.⁴²

Вж. член 2 от Конвенцията

Споразумение за издръжка

114. Съгласно член 30 споразумение за издръжка може да бъде признато и изпълнено, ако то е изпълнимо като решение в държавата, в която е постановено, и за целите на молбите за признаване или признаване и изпълнение на решение съгласно член 10 терминът „решение“ включва споразумение за издръжка.⁴³

115. Определението за споразумение за издръжка е дадено в член 3 и означава споразумение в писмена форма, свързано с плащането на издръжка, което може да бъде преразгледано или изменено от компетентен орган и което:

- е било съставено в определена форма или вписано като автентичен документ от компетентен орган, или
- е било заверено от компетентен орган или сключено с такъв орган, или вписано от него, или подадено до такъв орган.

⁴¹ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 614.

⁴² Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 65.

⁴³ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 554.

116. Следователно определението включва както автентични документи, които се използват в някои държави, така и частноправни споразумения, които се използват в други държави. Така например споразумение за издръжка, сключено от родителите по време на производството за развод, или решение, произтичащо от процедура по медиация между родителите, може да се счита за споразумение за издръжка и е изпълнимо по Конвенцията, ако отговаря на тези критерии.

117. Дадена държава може да направи резерва, указваща, че тя няма да признава споразумения за издръжка.

Вж. членове 3 и 30 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 7

Решение за издръжка

Вж. решение

Оценка на средствата

118. В някои ситуации Конвенцията позволява на дадена държава да извърши оценка на средствата, за да определи дали даден молител има право на правна помощ за целите на производството по Конвенцията и дали тази помощ да бъде предоставена на даден молител или страна безплатно. При оценката на средствата обикновено се разглеждат доходите и имуществото на молителя или други финансови обстоятелствата, които ще повлияят на способността на молителя да плаща за правна помощ.

119. В рамките на оценката на средствата, с които разполага детето, допускана от член 16 за някои молби, се разглеждат средствата или финансовото състояние на детето, а не на родителя, и тя може да се използва от някои държави, за да определят дали да предоставят безплатна правна помощ.

Вж. членове 16 и 17 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 3

Оценка за основателност

120. В някои ситуации Конвенцията позволява на дадена държава да използва оценка за основателност, за да определи дали да предостави безплатна правна помощ на молител в производство по прилагане на Конвенцията. При оценката за основателност обикновено се проверява основателността на исканията или вероятността за успех на молбата, като се разглеждат такива въпроси като правно основание на молбата и дали има вероятност фактите по делото да доведат до успешен резултат. Видът на въпросите, разглеждани при оценката за основателност, ще зависи от държавата, която използва тази оценка.

Вж. член 15, параграф 2 и член 17, буква а) от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 3

Изменение на решение

121. Изменението се отнася до процеса на изменение на решение за издръжка, след като вече е било постановено. В някои държави това е известно като молба за внасяне на изменения или молба за промяна на решението. Изменението може да се отнася до размера на издръжката, честотата на плащанията или някакво друго разпореждане на решението за издръжка. Съгласно Конвенцията терминът „изменение“ обхваща също и постановяването на ново решение, когато националното право на замолената държава не разполага с процедура за изменение на чуждестранно решение и се допуска само постановяването на ново решение.⁴⁴ Молбата за изменение може да бъде подадена или от кредитора по силата на член 10, параграф 1, буква д) или е), или от длъжника по силата на член 10, параграф 2, буква б) или в).

Вж. членове 10 и 18 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 11

Постоянно бюро / Хагска конференция по международно частно право

122. Хагската конференция по международно частно право (ХКМЧП) е международна междуправителствена организация, която разработва и следи за прилагането на многостранни правни инструменти, насърчаване на международното съдебно и административно сътрудничество в областта на частното право, особено в областта на защита на семейството и децата, на гражданското съдопроизводство и търговското право.

123. Постоянното бюро е секретариатът на Хагската конференция, отговарящ за ежедневната работа на организацията.

124. Съгласно Конвенцията договарящите се държави следва да предоставят на Постоянното бюро информацията, посочена в член 57, която указва как ще се изпълняват изискванията на Конвенцията в дадената държава. Постоянното бюро също събира информация, включително статистически данни и съдебна практика по отношение на действието на Конвенцията.

Вж. членове 54 и 57 от Конвенцията

Лични данни / лична информация

125. Лични данни са лична информация за дадено лице, която се събира, използва или разкрива по време на хода на производство по Конвенцията. Те включват както идентификационни данни като дата на раждане, адрес на лицето, доходи, както и информация за заетостта на физическото лице, така и национални или държавни идентификатори като номера на социална застраховка, номера на социална осигуровка, лични здравни номера и подобни номера, които са уникални за даденото физическо лице.⁴⁵

126. Съгласно Конвенцията, лични данни могат да се използват само за целите, за които са били събрани или предадени, а поверителността на данните следва да се спазва в съответствие със правото на държавата, боравеща с тази информация. Разкриване на лични данни или лична информация не се разрешава, когато това разкриване би могло да застраши здравето, сигурността или свободата на дадено лице.⁴⁶

⁴⁴ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 264.

⁴⁵ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 605.

⁴⁶ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 608.

Вж. членове 38, 39 и 40 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 3

Протокол за приложимото право към задълженията за издръжка

127. *Хагският протокол от 23 ноември 2007 г. относно приложимото право към задълженията за издръжка е международен инструмент, който съдържа общи правила относно приложимото право, допълващ Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството. Някои държави, които са страни по Конвенцията, може да са подписали също така и протокола и ще прилагат Протокола по въпросите за издръжка.*

Препратка към Наръчника – глави 5, 10 и 11

Временни мерки

128. Временните мерки са предвидени в член 6, параграф 2, буква и) и в член 7 от Конвенцията. Това са производства, които са образувани в дадена държава с цел обезпечаването на изхода на молба за издръжка. Например, могат да се търсят временни мерки, за да се предотврати разпореждането с имущество или за да се попречи на длъжника да напусне държавата, за да избегне производството за издръжка.⁴⁷

Вж. членове 6 и 7 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глави 1 и 3

Публична институция

129. Терминът „публична институция“ се използва в два различни контекста на Конвенцията.

130. Съгласно член 36 публична институция е държавен орган, който при определени обстоятелства може да внесе молба за издръжка като кредитор. Дадена публична институция може да подаде молба за признаване или признаване и изпълнение, или изпълнение на решение по член 10, параграф 1, букви а) и б). Тя може също така да подаде молба за постановяване на решение при обстоятелства, при които дадено постановено решение не може да бъде признато на основанията, посочени в член 20, параграф 4.⁴⁸

131. За да има право да подаде молба, публичната институция трябва да действа от името на кредитора или да иска възстановяването на помощи, предоставени на кредитора вместо издръжка.

132. Член 6, параграф 3 от Конвенцията се отнася също до публичните институции, като в този контекст публичните институции са онези субекти, на които правото на съответната държава разрешава да изпълняват функциите на централен орган. Публична институция, която отговаря за тези функции, следва да подлежи на контрол от страна на компетентните органи на държавата, а степента на нейното участие в случаи по Конвенцията следва да се съобщава на Постоянното бюро на Хагската конференция

Вж член 6, параграф 3 и член 36 от Конвенцията

Ратификация

133. Ратификацията е едно от средствата, които дадена държава може да използва, за да стане страна по Конвенцията. Член 60 определя кога

⁴⁷ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 176.

⁴⁸ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 590.

Конвенцията влиза в сила (три месеца след депозиране на втория инструмент за ратификация, приемане или утвърждаване) и кога тя влиза в сила в конкретна договаряща държава. Уебсайтът на Хагската конференция показва кои държави са станали договарящи държави по Конвенцията.

Вж. членове 58 и 60 от Конвенцията

Признаване

134. **Признаването на решение за издръжка е производството, използвано от компетентен орган на дадена държава** за приемане на установяването на правата и задълженията, свързани с издръжка, направено от органа в държавата по произход, където е постановено решението, и за придаване на правно действие на това решение.⁴⁹ В повечето случаи молителят подава молба и за изпълнение на решението, така че молбата е както за признаване, така и за изпълнение. Въпреки това, молителят може да подаде молба само за признаване на решението. Съгласно член 26 молбата за признаване е предмет на същите изисквания като молбата за признаване и изпълнение, с изключение на изискването за изпълнителна сила, което се заменя с изискването решението да произвежда правни последици в държавата по произход.

Вж. членове 19 до 28 от Конвенцията

Признаване и изпълнение

135. Признаването и изпълнението на съществуващите решения за издръжка е един от най-важните процеси в рамките на Конвенцията. Целта на признаването и изпълнението е да позволи решение, постановено в една държава, да произвежда правни последици или да е изпълняемо в друга договаряща държава.⁵⁰ Производството по признаване и изпълнение премахва нуждата кредиторът да иска постановяване на ново решение в държавата, в която трябва да се изпълни решението и дава възможност на замолената държава да изпълни съществуващото решение.

Вж. членове 19 до 28 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 7

Молец централен орган и замолен централен орган

136. Молецният централен орган е централният орган в държавата, в която се подава молбата или искането. Този централен орган предава молбата на замоления централен орган, който разглежда молбата и я изпраща на компетентния орган за последващи действия. Функциите на централния орган са установени в член 7 от Конвенцията.

Вж. член 7 от Конвенцията

Молеца държава и замолена държава

137. **Молеца държава** е държавата, в която пребивава молителят и в която се подава молбата или искането съгласно Конвенцията. **Замолената държава** е държавата, от която се иска да разгледа молбата или искането. Това обикновено е държавата, в която пребивава ответникът.⁵¹

Вж. членове 10 и 12 от Конвенцията

⁴⁹ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 429.

⁵⁰ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 490.

⁵¹ Термините „замолена държава“ и „молеца държава“ не са дефинирани в Конвенцията или в Обяснителния доклад. Вж. Обяснителния доклад, параграф 64. Член 9 от Конвенцията съдържа определение на „пребиване“ за целите единствено на този член. Вж. Обяснителния доклад, параграф 228..

Резерва

138. Резерва е официално изявление на дадена договаряща държава, разрешено при определени обстоятелства от Конвенцията, в което се посочва, че приложимостта на Конвенцията в тази държава ще бъде ограничена по някакъв начин. Например дадена държава може да направи резерва, че няма да признава или да изпълнява споразумения за издръжка. Процесът за резерви е посочен в член 62. Профилът на дадена държава посочва резервите, направени от тази държава. Пълният текст на всички резерви, направени от дадена държава, може да бъде намерен на уебсайта на Хагската конференция на адрес <www.hcch.net>, в раздел „Издръжка на деца/други членове на семейството“.

Вж. член 62 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 3

Ответник

139. Ответникът е лицето, което отговаря на молба или обжалване по Конвенцията. Даден ответник може да бъде кредитор или длъжник.

Вж. членове 11, 23 и 24 от Конвенцията

Специфични мерки

140. Специфични мерки са определени задължения за административно сътрудничество, които са изброени в член 7 и могат да бъдат предмет на искане от един централен орган към друг централен орган. Искането се прави отделно от молбата за признаване, признаване и изпълнение, постановяване, изпълнение или изменение на решение за издръжка. Специфичните мерки, които могат да бъдат поискани, включват помощ по отношение на:

- намиране на даден длъжник или кредитор;
- получаване на информация за доходите и финансовото състояние на кредитора или длъжника, включително установяване на местонахождението на имуществото;
- определяне на родство на дете;
- получаване на документи или доказателства;
- връчване на документи;
- получаване на привременни или временни мерки.

Вж. член 7 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глави 13 и 14

Държава

Вж. Договаряща държава

Държава по произход

141. Този термин се използва за обозначаване на държавата, в която е постановено решението за издръжка. Държавата по произход може да бъде различна от държавата, в която вече живее молителят или ответникът или тя може да бъде една и съща. Важно е да се знае коя е държавата по произход, за да се определи, например, кой компетентен орган трябва да попълни за удостоверение за изпълняемост при подаване на молба за признаване или за признаване и изпълнение. Държавата по произход може да бъде наречена също и издаващата държава.

142. В случай на споразумение за издръжка държавата по произход най-вероятно ще е държавата, в която е сключено или формализирано споразумението.

Вж. членове 11, 20, 25 и 30 от Конвенцията

Удостоверение за изпълняемост

143. Този документ се изисква при подаване на молбата за признаване или за признаване и изпълнение с цел да се установи, че решението е изпълняемо в държавата, в която е било постановено (държавата по произход). В някои държави удостоверението за изпълняемост е под формата на документ от компетентния орган, в който се указва, че решението се ползва със „сила на пресъдено нещо“, което означава, че то може да бъде изпълнено в тази държава. Предоставянето на удостоверение за изпълняемост е различно от обявяването на решението за изпълняемо, което е един от механизмите, които могат да бъдат използвани в някои държави за признаване или за признаване и изпълнение на дадено решение.⁵²

Вж. член 23, параграф 2 и член 25, параграф 1, буква б) от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 7

Удостоверение за надлежно уведомление

144. Този документ се изисква при подаване на молбата за признаване или за признаване и изпълнение, когато ответникът (често длъжникът) нито се е явил, нито е имал упълномощен представител по време на производството в държавата по произход. В него се потвърждава, че ответникът е бил надлежно уведомен за производството, довело до решението за издръжка и е имал възможността да бъде изслушан, или че ответникът е бил надлежно уведомен за решението и е имал възможността да го оспори или да го обжалва на фактически и правни основания.

Вж. член 25 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 7

Уязвимо лице

145. „Уязвимо лице“ се определя в член 3 от Конвенцията като лице, което поради нарушени или ограничени лични способности не е в състояние да се издържа самостоятелно. Конвенцията обхваща уязвимите лица, само ако, както от молещата, така и от замолената държава, е получена декларация по член 2, параграф 3 за разширяване прилагането на Конвенцията към задълженията към уязвими лица.

Вж. член 2 от Конвенцията

Препратка към Наръчника – глава 3

⁵² В някои държави може да се използва "attestation de la force de chose jugée", което удостоверява, че решението се ползва със сила на пресъдено нещо в дадената държава.

Глава 3- Въпроси от общо приложение: конвенцията от 2007 г. и регламент от 2009 г.

I. Цел на настоящата глава

146. Има редица общи съображения и текущи задачи, които трябва да бъдат изпълнени във връзка с всяка входяща молба, пряка молба или всяко искане за специфични мерки по конвенцията и регламента или при всяко искане за специфични мерки. Първото и най-важно съображение е дали молбата или искането попадат в приложното поле на конвенцията *или* регламента и поради това трябва да се разгледа въпросът за приложното поле — материално, географско и времево — на всеки от двата инструмента. Въпреки че конвенцията и регламентът имат редица сходства, те са отделни и самостоятелни законодателни режими и ще се прилагат отделно към съответните дела в съответствие с разпоредбите за приложното им поле, посочени в част I от тази глава.

147. По принцип, регламентът се прилага към трансгранични дела за издръжка между държави — членки на Европейския съюз, докато конвенцията се прилага към международни дела, в които участват държава — членка на Европейския съюз и държава извън Европейския съюз, която е страна по конвенцията. Въпреки това конвенцията ще се прилага единствено между държави — членки на Европейския съюз и неевропейски договарящи държави по конвенцията, след като Европейският съюз стане страна по конвенцията и тя влезе в сила в Европейския съюз.⁵³ Очаква Европейският съюз да стане страна по конвенцията през 2014 г. (вж. също раздел II.B., *по-долу*). Извън Европейския съюз конвенцията ще се прилага между договарящи държави по конвенцията.

148. Следва да се отбележи, че в държавите — членки на Европейския съюз правилата на регламента относно компетентността и относно приложимото право (в държави членки, обвързани от Хагския протокол от 2007 г.) ще бъдат общоприложими към всички дела, които са предмет и попадат във времевото приложно поле на регламента, т.е., включително дела от всички неевропейски държави. За повече информация относно правилата за компетентност на регламента и на Хагския протокол от 2007 г. (които са включени чрез позоваване в член 15 от регламента) моля вж. съответно глави 4 и 5.

149. Ако молбата или искането не попада в приложното поле на конвенцията или на регламента, описаните в настоящия наръчник процедури не се прилагат. Въпреки това обаче могат да се прилагат други международни инструменти в областта на международното събиране на издръжка (вж. част I, раздел I.B., *по-долу*). В част I от глава 3 се определят факторите, въз основа на които се определя дали дадена молба или искане попада в приложното поле на конвенцията или на регламента.

150. В част II от глава 3 са обхванати въпроси, които са общи за всички процедури по конвенцията и регламента — правила за спазване на езика на комуникация, необходимостта от превод на документи и решения, защита на личната информация, както и изискването за ефективен достъп до производства, временни и охранителни мерки и връчване на документи и събиране на доказателства в чужбина.

⁵³ Дания не участва в сключването на конвенцията от Европейския съюз (вж. по-долу, бележка под линия 59).

Част I — Обхват на конвенцията от 2007 г. и на регламента от 2009 г.

I. Въпроси от общ характер, отнасящи се до конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

А. Конвенция от 2007 г. и регламент от 2009 г.: незасягане на семейни отношения

151. Важно е да се има предвид, че конвенцията, регламентът и протоколът (за повече информация относно Хагския протокол от 2007 г. вж. глава 5) не уреждат или засягат основната родствена, родителска или друга връзка, която може да породии задължения за издръжка. Наличието и естеството на връзки, които могат да породят задължения за издръжка, ще бъдат определени от приложимото право съгласно националното право (включително, когато е приложимо, вътрешните правила на частното международно право) в производства за определяне на такива връзки, или от приложимото право, когато такава връзка се установява по закон.⁵⁴

152. Член 22 от регламента гласи:

„Признаването и изпълнението на решение по въпрос, свързан със задължение за издръжка съгласно настоящия регламент по никакъв начин не означава признаване на семейна, родствена, брачна връзка или връзка по сватовство, породила задължението за издръжка, което е довело до постановяване на решението“.

153. Макар в конвенцията да няма член, успореден на член 22 от регламента, в конвенцията няма разпоредби, които да посочват обратен подход. Въпреки това, в член 2, параграф 4 от конвенцията се посочва, че разпоредбите на конвенцията се прилагат към деца „независимо от семейното положение на родителите им“.

154. Както в конвенцията, така и в регламента обаче се предвиждат молби за постановяване на решения за издръжка, които може да включват установяване на родство (член 10, буква в) от конвенцията и член 56, буква в) от регламента) и се вменяват задължения на централните органи да предоставят съдействие, когато е необходимо, за установяване на родство (член 6, буква з) от конвенцията и член 51, буква з) от регламента (вж. по-горе, глава 1, раздели I.B и III.B)).

Б. Други международни инструменти или спогодби относно задължения за издръжка

155. Компетентните органи следва да имат предвид, че ако не се прилага нито регламентът, нито конвенцията, могат да се прилагат други международни инструменти или спогодби относно трансграничното събиране на издръжка. Например международни инструменти, които се отнасят до трансгранично събиране на издръжка и са сключени по-рано, са:

- *Конвенция на Организацията на обединените нации за събирането на издръжка в чужбина, Ню Йорк, от 20 юни 1956 г. (наричана по-нататък „Конвенцията на ООН от 1956 г.“)*⁵⁵

⁵⁴ Въпреки това вж. обяснителния доклад на протокола, по-горе бележка под линия, на стр. 10, по отношение на случаи, при които някои държави могат да изберат да прилагат протокола към въпроса за съществуването на родствени връзки, възникващ като предварителен въпрос в хода на производство с основен предмет определянето на задължения за издръжка.

⁵⁵ [наименование на държавата] [е] [не е] страна по Конвенцията на ООН от 1956 г.

- *Хагската конвенция от 2 октомври 1973 г. относно признаването и изпълнението на съдебни решения, свързани със задължения за издръжка* (наричана „Конвенцията от 1973 г.”)⁵⁶
- *Хагската конвенция от 15 април 1958 г. относно признаването и изпълнението на съдебни решения, свързани със задължения за издръжка към деца* (наричана по-нататък „Конвенцията от 1958 г.”)⁵⁷

156. Компетентните органи могат да направят справка с базата данни на договорите на ООН (достъпна на адрес < <http://treaties.un.org> >) за информация относно договарящите държави по Конвенцията на ООН от 1956 г., както и уебсайта на Хагската конференция за информация относно конвенциите от 1973 г. и 1958 г. (< www.hcch.net >, в „конвенции“, след това „Конвенция № 23“ и съответно „Конвенция № 9“). Списъкът на предаващите и получаващите органи, определени от договарящите държави по Конвенцията на ООН от 1956 г., се актуализира единствено на уебсайта на Хагската конференция, < www.hcch.net >, в „конвенции“, след това „Конвенция № 38“ и съответно „Конвенция от Ню Йорк 1956 г.”).

157. Държавите могат също така да са сключили други международни, регионални или двустранни договори в областта на международното събиране на издръжка, а с националните органи за събиране на издръжка трябва да се направи справка за установяване на наличието на такива спогодби.

II. Приложно поле на конвенцията от 2007 г.

А. Преглед: материално приложно поле на конвенцията

158. Разбирането на приложното поле на конвенцията е много важно, за да се определи до каква степен конвенцията се прилага за дадена молба за издръжка (молба за признаване или за признаване и изпълнение, изпълнение, постановяване или изменение). Не е предвидено конвенцията да обхваща всички видове молби или искания за издръжка, когато страните пребивават в различни държави, нито всяка разпоредба на конвенцията да се прилага автоматично към всяка молба или искане, което се подава по конвенцията.

159. В конвенцията, за разлика от регламента, се дава възможност на договарящите страни по конвенцията, посредством декларация или резерва (член 2, параграф 2 и член 2, параграф 3 от конвенцията) да разширят или да ограничат основното приложно поле на разпоредбите ѝ.

160. Поради това от първостепенно значение е да се прецени дали в определен случай се прилагат главите на конвенцията, в които се разглеждат задълженията за административно сътрудничество и функциите на централния орган, включително предоставянето на правна помощ, както и дали са спазени правилата за съдържание и предаване на молбите. Тези задължения са посочени в глави II и III от конвенцията.

161. Член 2 е отправната точка за определяне на материалното приложно поле на конвенцията и за това дали глави II и III се прилагат за дадена молба. В член 2 се определят видовете задължения за издръжка, които са обхванати от конвенцията, както и степента, до която този обхватът може да бъде разширен или ограничен чрез декларация на договаряща държава или резерва на договаряща държава.

⁵⁶ [наименование на държавата] [е] [не е] страна по Конвенцията от 1973 г.

⁵⁷ [наименование на държавата] [е] [не е] страна по Конвенцията от 1958 г.

162. Декларациите и резервите, които Европейският съюз се очаква да направи, когато стане страна по конвенцията, се разглеждат в раздел II.B., по-долу.

Б. Основна материална приложимост – задължения за издръжка

163. По своята същност конвенцията обхваща задълженията за издръжка на деца и за издръжка на съпруг или бивш съпруг, както е описано по-долу.

1. Издръжка на деца

164. Най-широкото прилагане на конвенцията е за издръжката на деца. По начало, всички глави от конвенцията се прилагат към всички **задължения за издръжка** на деца, при условие че:

- задължението за издръжка произтича от отношението родител—дете,
- детето не е навършило 21 години.

Издръжката включва подкрепа за деца, съпруг или партньор, както и разходи, свързани с грижата за децата или съпруга/партньора. Съгласно конвенцията дадена държава може също така да разшири прилагането на конвенцията към задължения за издръжка, произтичащи от други форми на семейни отношения.

165. Договарящите държави могат да разширят или да ограничат това първоначално приложно поле чрез използването на декларации или резерви, както се посочва в раздел 3 по-долу.

2. Издръжка на съпруг или бивш съпруг

166. Прилагането на конвенцията за издръжка на съпруг или бивш съпруг не е толкова широко, колкото при издръжката на деца.

167. Цялата конвенция, включително разпоредбите на глави II и III, се прилага винаги по отношение на молбите за признаване, за признаване и изпълнение или за изпълнение, ако искът за издръжка на съпруг или бивш съпруг е подаден едновременно с или като част от иск за издръжка на дете в контекста, посочен по-горе.⁵⁸ Следователно и в двете държави такива молби се подават чрез централните органи и се прилагат всички разпоредби на конвенцията, свързани с централните органи, като например задълженията за предоставяне на актуализирана информация и за предаване на решения на компетентния орган в дадената държава.

168. Въпреки това, ако молбата включва единствено издръжка на съпруг или бивш съпруг, разпоредбите на глави II и III не се прилагат за молбата, освен ако дадената държава не е разширила чрез декларация прилагането на цялата конвенция към издръжката на съпруг или бивш съпруг. Това означава, че искането или молбата няма да се подава чрез централния орган, а вместо това ще бъде подадена пряко до компетентния орган в другата държава. Тези молби се наричат преки молби до компетентен орган (вж. по-горе, глава 1, раздел III.B.). Тъй като централните органи не участват, разпоредбите на конвенцията, които се отнасят до техните дейности, не са приложими, но има други разпоредби, които се прилагат за преките молби до компетентните органи. За решения за издръжка само на съпруг или бивш съпруг винаги се прилагат всички членове от конвенцията, с изключение на тези в глави II и III.

169. Всяка договаряща държава може да разшири участието на своя централен орган по отношение на всички въпроси, свързани с издръжката на съпруг или бивш съпруг, както се посочва в следващия раздел.

⁵⁸ В конвенцията се използват думите „подадена едновременно с иск“ за издръжката на дете. Това не означава непременно, че искът за издръжка на съпруг или бивш съпруг трябва да бъде в едно и също решение, но той трябва да бъде свързан с или във връзка с иска за издръжка на дете. Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 47.

3. Резерви и декларации

170. В член 2 е предвидена възможността договарящите държави да ограничат или да разширят прилагането на конвенцията.

а) Издръжка на деца – възраст на детето

171. Съгласно конвенцията договаряща държава може да направи **резерва** за ограничаване на прилагането на конвенцията до деца, ненавършили 18 години. Договаряща държава може също така да разшири прилагането на конвенцията (или част от нея) към деца, навършили 21 години.

Резерва е официално изявление на дадена договаряща държава, разрешено при определени обстоятелства от Конвенцията, в което се посочва, че приложимостта на Конвенцията в тази държава ще бъде ограничена по някакъв начин.. Резервите са предвидени в член 62 от конвенцията.

б) Издръжка на съпруг или бивш съпруг

172. Всяка договаряща държава може да направи декларация за разширяване на прилагането на глави II и III от конвенцията към някои или всички молби, включващи издръжка на съпруг или бивш съпруг. На практика това означава, че задълженията на централния орган, включително подаването или отговарянето на искания за специфични мерки, както и разпоредбите относно някои или всички молби, ще се прилагат по отношение на всички задължения и искания за издръжка на съпруг или бивш съпруг.

в) Други членове на семейството

173. Конвенцията дава възможност на договарящите държави да направят **декларация**, с която се разширява прилагането на конвенцията (или на някаква част от конвенцията) към други видове издръжка, произтичащи от семейни отношения. Следователно дадена договаряща държава може да разшири прилагането на конвенцията към издръжка, която възниква в случаи на отношения на сватовство или друга родствена връзка. Всяка договаряща държава може също така да разшири прилагането на конвенцията, така че да се обхване издръжката на уязвими лица, определени в конвенцията.

Декларацията е официално изявление, направено от договаряща държава по отношение на някои членове или изисквания съгласно конвенцията. Декларациите са предвидени в член 63 от конвенцията.

г) Споразумения за издръжка

174. Всяка договаряща държава може да направи резерва съответствие с конвенцията, в която посочва, че няма да признава и изпълнява **споразумения за издръжка**. Ако е направена такава резерва, в тази държава се признават и изпълняват само решенията за издръжка, определени в конвенцията. Всяка държава може също да направи декларация, че молби за признаване и изпълнение на споразумения за издръжка се подават само чрез централния орган на тази държава. Вж. член 19, параграф 4 и член 30, параграф 7 от конвенцията.

Споразумението за издръжка е определено в член 3 от конвенцията като споразумение в писмена форма, свързано с плащането на издръжка, което е било съставено в определена форма или вписано като автентичен документ от компетентен орган, или е било заверено от компетентен орган или сключено с такъв орган, или вписано от него, или подадено до такъв орган, и което може да бъде преразгледано или изменено от компетентен орган.

4. Ефект на резервите за ограничаване на прилагането на конвенцията

175. Както беше посочено по-горе, съгласно конвенцията договаряща държава може да направи резерва с оглед ограничаване на прилагането на конвенцията. Съгласно член 2, параграф 2 дадена договаряща държава може да ограничи прилагането на конвенцията до издръжка на деца на възраст под 18 години. Това означава, че в тази държава конвенцията няма да обхваща молби, отнасящи се до издръжка на деца, навършили 18 или повече години.

176. Ако договаряща държава е направила резерва за ограничаване на приложимостта на конвенцията в дадената държава до лица, ненавършили 18 години, тя не може да поиска други държави да разглеждат молби за деца, които са навършили 18 или повече години (член 2, параграф 2 и член 62, параграф 4).

177. Информацията, в която се посочва дали дадена държава е направила резерви за ограничаване на прилагането на конвенцията, е достъпна на уебсайта на Хагската конференция на <www.hcch.net>, в раздел „Издръжка на деца/Задължения за издръжка“.

5. Ефект на декларациите за разширяване на прилагането на конвенцията

178. Важно е разширяването на прилагането на конвенцията да „съвпада“ както в замолената държава, така и в молящата държава с цел разширяването на конвенцията да се прилага и в двете държави. Това не означава, че цялото разширяване трябва да е едно и също и в двете държави, а само конкретната част от него.

179. Например, ако договаряща държава (молящата държава) разшири прилагането на всички членове на конвенцията, включително глави II и III, така че да са обхванати въпроси, свързани с издръжката на уязвими лица, това не налага никакво задължение за договаряща държава Б (замолената държава) да приеме молба за постановяване на издръжка за уязвимо лице, освен ако държава Б е направила **декларация**, с която разширява приложното поле на конвенцията към издръжка за уязвими лица и е разширила приложното поле на разпоредбите на глави II и III към молби за постановяване на издръжка за уязвимите лица. В този пример, декларациите на държава А и държава Б може да не са еднакви, но „съвпадат“ по отношение на молбите за постановяване на издръжка за уязвими лица, тъй като и двете държави са разширили прилагането на конвенцията към молбите за постановяване.

Декларацията е официално изявление, направено от договаряща държава по отношение на някои членове или изисквания по конвенцията.

180. Информацията относно това дали дадена държава е направила декларации за разширяване на прилагането на конвенцията е достъпна на уебсайта на Хагската конференция в <www.hcch.net> в раздел „Издръжка за деца/Задължения за издръжка“.

6. Примери

Пример 1

181. К. пребивава в държава А. Тя има решение за издръжка, постановено в държава А, задължаващо Л. да плаща издръжка за две деца, които са на 10 и 12 години, както и да плаща издръжка за съпруг или бивш съпруг. Л. е баща на децата и живее в държава Б. К. иска признаване и изпълнение на

решението за издръжка в държава Б. Както държава А, така и държава Б са договарящи държави по конвенцията.

Прилага ли се конвенцията?

182. Конвенцията се прилага за този случай. Децата не са навършили 21 години и става дума за издръжка на деца, произтичаща от връзката родител/дете. Тъй като молбата за признаване и изпълнение на решението за издръжка на съпруг или бивш съпруг е включена в искането за издръжка на деца, всички разпоредби на конвенцията се прилагат също така и за това искане.

Пример 2

183. М. пребивава в държава А и има постановено в държава А решение за издръжка на едно дете, което е на 20 години. М. би искала изпълнение на решението за издръжка срещу бащата на детето, който пребивава в държава Б. Както държава А, така и държава Б са договарящи държави по конвенцията.

Прилага ли се конвенцията?

184. Тъй като този случай се отнася до издръжка на дете, породена от връзка родител/дете, конвенцията се прилага, освен ако държава А или държава Б не е направила резерва, с която се ограничава прилагането на конвенцията до дела, при които детето не е навършило 18 години. Ако такава резерва е направена от която и да е държава А или държава Б, конвенцията не се прилага за това дело.

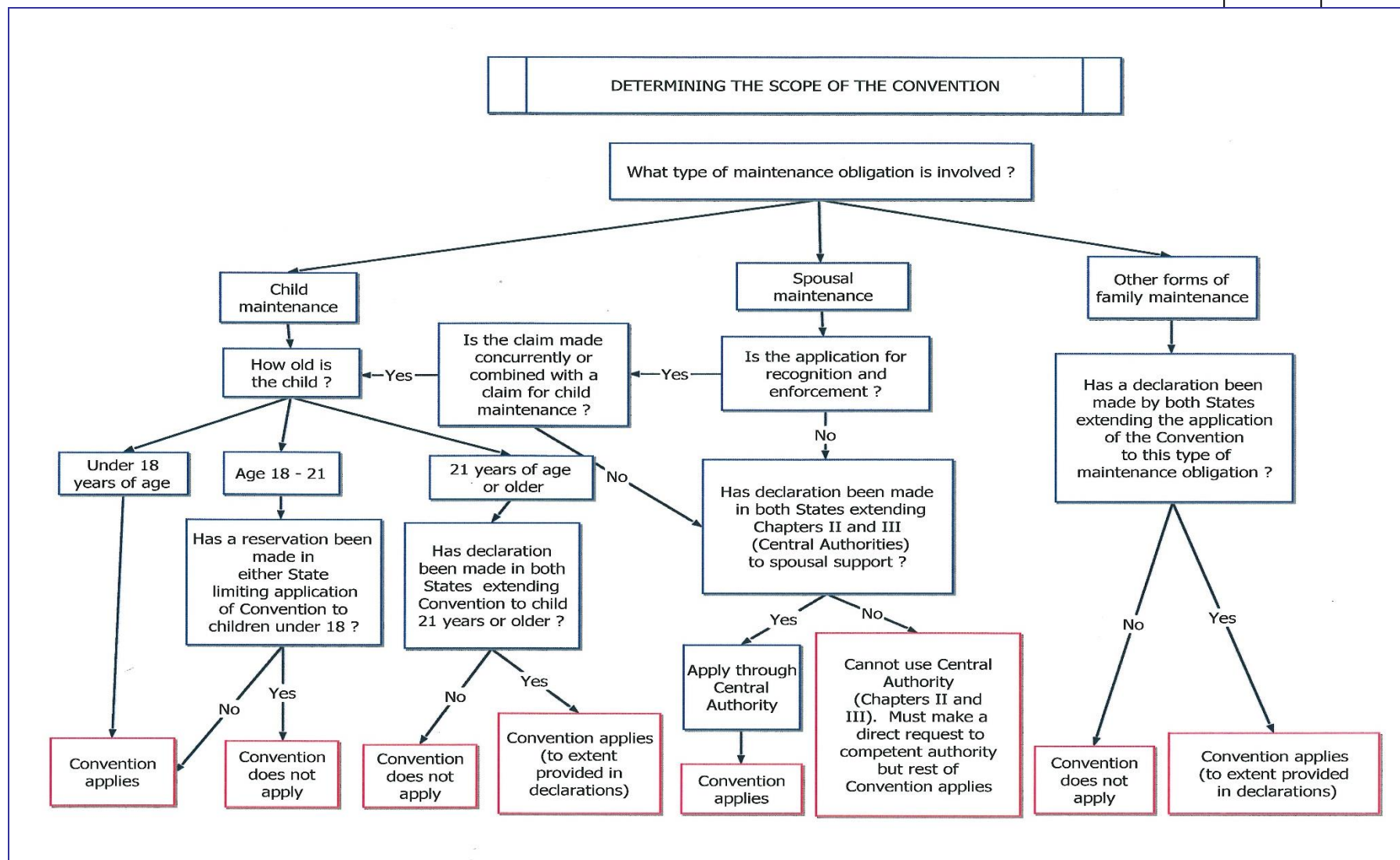
Пример 3

185. Н. пребивава в държава А и иска постановяване на решение за издръжка на детето си, което е на шест месеца, както и за издръжка за съпруга или бивша съпруга за себе си. Бащата на детето — нейният бивш съпруг, живее в държава Б. Както държава А, така и държава Б са държави — страни по конвенцията.

Прилага ли се конвенцията?

186. Конвенцията ще се прилага към молбата за постановяване на решение за издръжка на деца. Въпреки това Н. не може да използва услугите на централния орган или разпоредбите на конвенцията по отношение на молби по конвенцията за *постановяване* на решение за издръжка на съпруг или бивш съпруг освен ако както държава А, така и държава Б са разширили прилагането на глави II и III от конвенцията към задълженията за издръжка на съпруг или бивш съпруг, или по-специално към постановяването на задължения за издръжка на съпруг или бивш съпруг.

187. Блок схемата на следващата страница (фигура 2) показва как да се прилагат разпоредбите за приложното поле на конвенцията, за да се определи дали конвенцията, или която и да е част от нея, се прилага за определен вид задължение за издръжка.

Фигура 2: Определяне на това дали дадена молба попада в материалното приложно поле на конвенцията

В. Декларации и резерви на Европейския съюз по отношение на материалното приложно поле на конвенцията

188. Съгласно член 59 от конвенцията регионални организации за икономическа интеграция (РОИИ) като Европейският съюз могат да станат страна по конвенцията. Очаква се Европейският съюз да стане страна по конвенцията през 2014 г. (Европейският съюз е подписал конвенцията на 6 април 2011 г.).

189. Информация относно статута на Европейския съюз и на конвенцията е достъпна на уебсайта на Хагската конференция на <www.hcch.net>, в раздел „Конвенции“, след това в „Конвенция № 38“, след това в „Таблица за статута“ или в „Издръжка на деца/Задължения за издръжка“. По-долу се съдържа информация относно декларациите и резервите от Европейския съюз по отношение на конвенцията, които ще се прилагат след като конвенцията стане приложима в Европейския съюз.⁵⁹

1. Издръжка на деца – възраст на детето

190. Европейският съюз няма да направи резерва по конвенцията, с която да се ограничи прилагането на конвенцията до деца под 18 години, нито ще разшири прилагането на конвенцията към деца, навършили 21 години (член 2, параграф 2). Следователно ще се прилага основното приложно поле на конвенцията, което обхваща издръжката на деца до 21 години.

2. Издръжка на съпруг или бивш съпруг

191. Европейският съюз ще направи декларация с цел да се разшири прилагането на глави II и III от конвенцията към молби за издръжка на съпруг или бивш съпруг (в съответствие с член 2, параграф 3). На практика това означава, че задълженията на централния орган, включително подаването или отговарянето на искания за специфични мерки, както и разпоредбите относно молби ще се прилагат по отношение на всички задължения и искания за издръжка на съпруг или бивш съпруг.

3. Други членове на семейството

192. Европейският съюз ще направи едностранна декларация, че в рамките на няколко години ще разгледа възможността да разшири прилагането на конвенцията към други видове издръжка, произтичаща от семейни отношения (член 2, параграф 3). Следователно Европейският съюз може в бъдеще да разшири прилагането на конвенцията до издръжка, която произтича от отношения на сватовство или други семейни отношения, но няма да направи декларацията по време на одобрението на конвенцията.

4. Споразумения за издръжка

193. Европейският съюз няма да направи резерва по конвенцията, в която да посочва, че няма да признава и изпълнява споразумения за издръжка (член 30, параграф 8). Европейският съюз няма да направи и декларация по конвенцията, съгласно която молби за признаване и изпълнение на споразумения за издръжка следва да се подават само чрез централните органи (член 30, параграф 7).

⁵⁹ Вж. Решение 2011/432/ЕС на Съвета от 9 юни 2011 г. за одобряване от името на Европейския съюз на Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството (публикувано в Официален вестник L 192, 22.07.2011 г., стр. 39–50).

Г. Географско и времево приложно поле на конвенцията

1. Общи разпоредби и разпоредби за влизане в сила

194. Конвенцията ще се прилага само в държави, които са станали страни по конвенцията, и влиза в сила на първия ден от месеца след изтичането на срок от три месеца след депозиране на документа на съответната държава за ратификация, приемане или утвърждаване на конвенцията (член 60, параграф 2, буква а)). Таблица за статута, в която се изброяват всички договарящи държави по конвенцията, заедно с датите на влизане в сила на конвенцията в тези държави, може да се намери на уебсайта на Хагската конференция на адрес <www.hcch.net>, в раздел „Конвенции“, след това в „Конвенция № 38“ или в раздел „Издръжка на деца/Задължения за издръжка“.

2. Преходни правила и съгласуваност с други инструменти

195. Важно е да се отбележи, че съгласно член 56, параграф 3 от конвенцията, решение или споразумение за издръжка по отношение на плащания, станали изискуеми преди влизане в сила на конвенцията между две договарящи държави, трябва да бъде изпълнено, ако се отнася до задължения за издръжка на лице, ненавършило 21 години, произтичащи от отношението родител — дете. Договарящите държави обаче не са длъжни да изпълняват други видове задължения за издръжка, за които плащанията са станали изискуеми преди влизането в сила на конвенцията (но могат все пак да направят това,⁶⁰ например, съгласно тяхното национално право или други инструменти или спогодби).

196. В член 56, параграф 1 от конвенцията се посочва, че конвенцията ще се прилага за всички молби, получени от централните органи (включително искания за специфични мерки по член 7), и преки молби за признаване и изпълнение, получени от компетентните органи на замолената държава, след като конвенцията влезе в сила между молещата и замолената държава.

197. В членове 48 и 49 на конвенцията се предвижда съгласуваност с предходни международни инструменти в областта на трансграничното събиране на задължения за издръжка. Конвенцията заменя Конвенцията на ООН от 1956 г., Конвенцията от 1973 г. и Конвенцията от 1958 г. между договарящи страни, доколкото тяхното приложно поле между договарящите страни съвпада с приложното поле на конвенцията. Въпреки това в член 56, параграф 2 от конвенцията се предвижда изключение от това основно правило. По-специално, ако решение, постановено в държава по произход преди влизането в сила на конвенцията, не може да бъде признато по силата на конвенцията, но би било признато или изпълнено по Конвенцията от 1973 г. или Конвенцията от 1958 г., една от посочените две конвенции се прилага за този случай (като се има предвид, че и двете държави са страни по съответната конвенция и тя е била в сила към момента на постановяване на решението).

198. Конвенцията не засяга други, сключени преди това международни инструменти, които съдържат разпоредби по въпроси, уредени с конвенцията (член 51, параграф 1), не засяга прилагането на инструменти на регионална

⁶⁰ Признаването на решение, което е извън обхвата *sensu stricto* на задълженията по конвенцията, може да бъде ефективно решение в някои случаи, например когато, ако чуждестранно решение за издръжка не е признато, трябва да бъде отнесено до национален съд, който да постанови ново решение.

организация за икономическа интеграция като Европейския съюз (член 51, параграф 4), разрешава на договарящите държави да сключват споразумения по въпроси, обхванати от конвенцията с цел да се оптимизира действието (член 51, параграф 2) и не възпрепятства прилагането на споразумение, спогодба, международен инструмент или реципрочна договореност в сила, която предвижда по-ефективни, по-широкообхватни и по-благоприятни разпоредби от тези на конвенцията (в съответствие с условията на член 52).

III. Приложно поле на регламента от 2009 г.

А. Материално приложно поле на регламента

199. Регламентът се прилага за всички задължения за издръжка, произтичащи от семейни, родствени, брачни отношения или отношения по сватовство (член 1). В съображение 11 от регламента се отбелязва, че за целите на настоящия регламент понятието „задължение за издръжка“ следва да се тълкува самостоятелно.⁶¹ Тъй като в регламента няма определения на понятията „задължение за издръжка“ и „семейни отношения“, Съдът на Европейския съюз носи крайната отговорност за тълкуването на тези понятия.

200. В съображение 21 от регламента се пояснява също така, че разпоредбите на регламента не определят приложимото право към установяването на родствени връзки, на които се основават задълженията за издръжка, което продължава да бъде подчинено на националното право на държавите членки, в това число, когато е приложимо, техните правила на международното частно право⁶² (вж. също част 1, раздел I.A., по-горе).

201. Следва да се отбележи, че в приложното поле на регламента се включват „съдебни спогодби и автентични документи“, които следва да се третират по същия начин като решенията за целите на признаването и изпълнението (вж. член 48).

202. По отношение на материалното приложно поле на регламента не се предвиждат резерви или декларации.

Б. Географско приложно поле на регламента

203. Регламентът е пряко приложим в участващите държави членки. Всички държави — членки на Европейския съюз участват в регламента.⁶³ Дания обаче ще участва в регламента, само доколкото разпоредбите от него изменят регламент „Брюксел“ I. Това означава, че разпоредбите на регламента ще се прилагат за отношения между други държави членки и Дания, с изключение на разпоредбите на глава III (Приложимо право) и глава VII (Административно сътрудничество).⁶⁴

204. Следва да се отбележи, че по отношение на приложимото право съгласно регламента (глава III), Обединеното кралство, заедно с Дания, също

⁶¹ Въпреки това, тъй като регламентът ще измени регламент „Брюксел“ I, като замени разпоредбите на посочения регламент, приложими за свързани със задължения за издръжка дела, вероятно трябва се вземе под внимание съдебната практика, в която се разглежда какво би могло да се счита по същество за „задължение за издръжка“ съгласно регламент „Брюксел“ I. Например, вж. Съд на Европейските общности, решение от 27 февруари 1997 г., по дело Van den Boogaard v. Laumen (C-220/95, Recueil I-01147).

⁶² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁶³ Обединеното кралство не участва в приемането на регламента, но впоследствие с писмо от 15 януари 2009 г. до Съвета и до Комисията изрази желанието си да приеме регламента. На 8 юни 2009 г. Комисията прие участието на Обединеното кралство в регламента (вж. ОВ L 149, 12.06.2009 г., стр. 73). С писмо от 14 януари 2009 г. Дания е уведомила Комисията за решението си да прилага регламента в ограничен вид (вж. ОВ L 149, 12.06.2009 г., стр. 80).

⁶⁴ *Пак там*. Освен това в Дания ще са приложими разпоредбите на член 2 и глава IX от регламента, само доколкото са свързани с компетентността, признаването, изпълнителната сила и изпълнението на решенията, както и с достъпа до правосъдие.

така няма да бъдат обвързани от Хагския протокол от 2007 г. (за повече информация относно протокола, вж. глава 5). Вследствие на това, за целите на признаването и изпълнението, постановените в тези две държави решения ще се третират различно (вж. глава 8).

205. Следва да се има предвид също така, че предвидените в глава II правила за компетентност (приложими във всички държави членки) и правилата на Протокола за приложимото право, както се посочва в глава III (приложими във всички държави членки, с изключение на Обединеното кралство и Дания), имат *erga omnes* характер и поради това компетентните органи ще прилагат тези правила всеобщо за *всички* международни дела, които попадат в приложното поле на регламента, а не просто за дела, свързани с или от други държави — членки на Европейския съюз.

В. Времево приложно поле на регламента

1. Разпоредби за влизане в сила и преходни разпоредби

206. Регламентът се прилага в Европейския съюз, считано от 18 юни 2011 г.⁶⁵

207. В член 75, параграф 1 от регламента се посочва, че регламентът ще „се прилага само за вече открити производства, одобрени или сключени съдебни спогодби, както и към автентични документи“ след датата на влизане в сила на регламента.

208. Въпреки това, раздели 2 и 3 от глава IV от регламента относно признаване, изпълняемост и изпълнение на решенията ще се прилагат към решения, постановени в държавите членки преди датата на прилагане на регламента, когато признаването и декларацията за изпълняемост са поискани след датата на прилагане на регламента и за „решения, постановени след датата на прилагане на настоящия регламент в резултат на открити преди тази дата производства“. Такива решения трябва да „попадат в приложното поле на регламент „Брюксел“ I за целите на признаването и изпълнението“ (член 75, параграф 2)).⁶⁶ В регламента се предвижда също така, че регламент „Брюксел“ I продължава да се прилага за производства за признаване и изпълнение, които са висящи към датата на прилагане на настоящия регламент. Тези преходни разпоредби, отнасящи се до признаването и изпълнението на решения, се прилагат *mutatis mutandis* за одобрени или сключени съдебни спогодби, както и за автентични документи, съставени в държавите членки.

209. Относно решения, постановени в други държави членки, в които се прилага регламент „Брюксел“ I, компетентните органи следва да имат предвид датата на влизане в сила на регламент „Брюксел“ I (1 март 2002 г.) за държави — членки на Европейския съюз, които към тази дата участват в посочения регламент (Австрия, Белгия, Германия, Гърция, Ирландия, Финландия, Франция, Италия, Люксембург, Нидерландия, Португалия, Испания, Швеция и Обединеното кралство)). За редица други държави регламент „Брюксел“ I би трябвало да се прилага, считано от 1 май 2004 г.

⁶⁵ Въпреки това член 2, параграф 2, член 47, параграф 3 и членове 71, 72 и 73, които се отнасят преди всичко до изискванията за информация съгласно регламента, която следва да се предоставя от държави членки, се прилагат от 18 септември 2010 г. (член 76).

⁶⁶ Вж. Поправка на Регламент (ЕО) № 4/2009 от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 131, 18.05.2011г., стр. 26) и поправка на Регламент (ЕО) № 4/2009 от 18 декември 2008 г. относно компетентността, приложимото право, признаването и изпълнението на съдебни решения и сътрудничеството по въпроси, свързани със задължения за издръжка (ОВ L 8, 12.01.2013 г., стр. 19).

(за Чешката република, Естония, Кипър, Латвия, Литва, Унгария, Малта, Полша, Словакия и Словения) и от 1 януари 2007 г. (за Румъния и България).

210. В регламента се предвижда, че глава VII от него относно административното сътрудничество се прилага за исканията и молбите, получени от централния орган, считано от датата на прилагане на регламента (член 75, параграф 3).

2. Съгласуваност с други инструменти

211. В член 68 (Връзка с други правни инструменти на Общността) и член 69 (Връзка със съществуващите международни конвенции и споразумения) от регламента се разглежда съгласуваността на регламента с други съществуващи международни инструменти.

212. В член 68, параграф 1 се предвижда, че регламентът изменя регламент „Брюксел“ I, като заменя разпоредбите в него във връзка със задълженията за издръжка, при спазване на разпоредбите на член 75, параграф 2 от регламента (описани непосредствено по-горе, в раздел III.B.1).

213. В член 68, параграф 2—4 се посочва съответно, че регламентът: 1) *заменя по отношение на въпросите, свързани със задълженията за издръжка Регламент (ЕО) № 805/2004 (Регламент(ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания), с изключение на европейските изпълнителни основания относно задълженията за издръжка, издадени в държава членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.(вж. също глава 8; 2) не засяга изпълнението на Директива 2003/8/ЕО (Директива 2002/8/ЕО на Съвета от 27 януари 2003 г. за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове), при спазване на глава V от регламента относно Достъп до правосъдие (вж. глава II от посочената глава, раздел VII, по-долу); и 3) без да се засяга Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни (вж. част II от посочената глава, раздел VI, по-долу).*

214. В член 69, параграф 1 се предвижда, че регламентът не засяга прилагането на двустранните или многостранните конвенции или споразумения, по които една или няколко държави членки са страни по време на приемането му и които се отнасят до въпроси, уредени от него, без да се засягат задълженията на държавите членки по силата на член 307 от Договора относно предимството на вече сключени договори на държавите — членки на ЕО с трети държави). В член 69, параграф 2 се предвижда, че в отношенията между държавите членки настоящият регламент има предимство пред други инструменти, по които държавите членки са страни, които се отнасят до въпроси, уредени от регламента.

215. Накрая, в член 69, параграф 3 се предвижда изключение от член 69, параграф 2 и се посочва, че регламентът не възпрепятства прилагането на Конвенцията от 23 март 1962 г. между Швеция, Дания, Финландия, Исландия и Норвегия относно събирането на задълженията за издръжка от държавите членки, които са страни по нея, тъй като в нея се предвиждат редица по-благоприятни условия за трансграничното събиране на вземания за издръжка. При прилагането на конвенцията трябва да се спазват правата на ответника, установени с регламента (членове 19 и 21).

IV. Други фактори, които уреждат приложимостта на конвенцията и регламента

216. Има редица други фактори, които могат да бъдат взети под внимание и да оказват влияние върху начина, по който се прилага конвенцията или регламентът в определен случай. Те включват:

- Пребивават ли страните в договарящи държави или в държави членки?
- Длъжник или кредитор е молителят?
- Има ли молителят решение за издръжка?
- Къде е постановено решението?
- Къде обичайно пребивава кредиторът?

1. Пребивават ли страните в договарящи държави или в държави членки?

217. За да се прилага конвенцията или регламентът, молителят (лицето, което подава молбата или иска съдействие по силата на конвенцията или регламента) трябва да пребивава в договаряща държава по конвенцията или в държава — членка на Европейския съюз, в която регламентът се прилага.⁶⁷

218. Ако молителят пребивава в договаряща държава или държава членка, но ответникът (лицето, което ще отговаря по исковата молба) не живее в договаряща държава или в държава членка, или в случай че ответникът, който е длъжник, не разполага с имущество или доходи в договаряща държава или държава членка, молителят няма да може да използва конвенцията или регламента за признаване, изпълнение, постановяване или изменение на решение за издръжка.

219. Ако молителят пребивава в държава, която не е договаряща страна или държава, която не е членка на Европейския съюз, но ответникът/длъжникът пребивава или има имущество в договаряща държава или в държава членка, централният орган в държавата на молителя няма да се намеси, но молителят може да подаде пряка молба за съдействие до компетентния орган в държавата на ответника.⁶⁸

220. Можете да разберете дали дадена държава е договаряща държава по конвенцията, като отидете на уебсайта на Хагската конференция в <www.hcch.net>, раздел „Издръжка на деца/Задължения за издръжка“.

2. Длъжник или кредитор е молителят?

221. Молителят за правна защита съгласно конвенцията или регламента може да бъде кредитор, длъжник или публична институция. **Кредитор** е лицето, на което се дължи или се твърди, че му се дължи издръжка. **Длъжник** е лицето, което дължи или се твърди, че дължи издръжка. **Публична институция** е държавна структура, която е предоставила обезщетения на кредитора вместо издръжка или действа вместо или от името на кредитора.

Защо е важен молителят?

222. Важно е да се идентифицира молителят, тъй като в член 10 от конвенцията или член 56 от регламента се определя кой има право да подава всеки вид молба.

⁶⁷ При спазване на смекченото прилагане на регламента в Дания. Вж. параграф 203, по-горе.

⁶⁸ Не забравяйте, че правилата и процедурите за дела, които се приемат пряко от компетентния орган, се определят, по принцип, от действащото национално право. Следователно в този случай молителят трябва да се свърже с компетентния орган, за да разбере какво се изисква, за да се подаде пряката молба.

223. **Кредиторът** може да подаде всяка от следните молби:

- молба за признаване или за признаване и изпълнение / за декларация за изпълняемост на решение за издръжка,
- молба за изпълнение на решение, постановено или признато в замолената държава,
- молба за получаване на решение, когато не съществува предходно решение, включително установяване на родство, ако е необходимо,
- молба за получаване на решение, ако съществува решение, но не може да бъде признато или изпълнено,
- молба за изменение на решение, взето в замолената държава или в държава, различна от замолената държава.

Кредитор е лицето, на което се дължи или се твърди, че му се дължи издръжка. Кредитор/и може/могат да бъде/бъдат родител или съпруг, дете, приемни родители, роднини или други лица, който/които полага/т грижи за дете. В някои държави това лице може да се нарича получател на издръжка, лицето, по отношение на което има задължение за издръжка, или родител, на когото е възложено упражняването на родителските права, или полагащо грижите лице.

224. **Длъжникът** може да подава само следните молби по конвенцията:

- молба за признаване на решение, за да се ограничи или да спре изпълнението на предходно решение, или
- молба за изменение на решение, постановено в замолената държава или в държава, различна от замолената държава.

Длъжник е лицето, което дължи или се твърди, че дължи издръжка. Длъжникът може да бъде родител или съпруг, или някой друг, който съгласно правото на държавата, където е постановено решението, има задължение да плаща издръжка. В някои държави това лице се нарича платец на издръжка, лице, поело задължения по издръжка, или родител, който не упражнява родителските права, или родител, който не живее с децата.

225. **Публична институция** може да подава само следните молби:

- молба за изпълнение на решение, постановено или признато в замолената държава,
- молба за признаване или за признаване и изпълнение / за декларация за изпълняемост на решение за издръжка, постановено на друго място, или,
- единствено съгласно конвенцията, молба за получаване на решение, само ако съществуващо решение не може да бъде признато поради наличието на резерва по член 20, параграф 2 (регламентът не допуска подобни резерви).

Публична институция е държавен орган, който може да подаде молба за издръжка като кредитор при ограничени обстоятелства.

226. Следователно дадена публична институция не може да използва конвенцията или регламента например, за да започне изменение на съществуващо решение, както и длъжник не може използва процедурите на конвенцията или регламента за постановяване на решение за издръжка.

227. Освен това в конвенцията и регламента има ограничения, отнасящи се до степента на правна помощ, която трябва да бъде предоставена на кредитор или длъжник по която и да е молба. Вж. част II, раздел VII, от тази глава, в която се посочват изисквания за предоставяне на правна помощ.

3. Има ли молителят решение за издръжка?

228. **Решение за издръжка** е разпоредба в решение, постановено от съдебен или административен орган, която изисква плащането на издръжка за даден молител, дете или друго лице, изискващо издръжка. Решението за издръжка може да бъде разпореждане, постановено от съдебен орган, или разпореждане или решение на административен орган, друг правораздавателен орган или министерство, ако това решение отговаря на критериите, определени в член 19 от конвенцията и член 2, параграф 1, точка 1 от регламента. „Споразумението за издръжка“ и „автентичният документ“, определени в конвенцията (член 3, буква д)) и съответно в регламента (член 2, параграф 1, точка 3), могат да се признават и изпълняват в дадена държава, ако те са изпълняеми в държавата, в която са съставени. В регламента се съдържа също определение на „съдебна спогодба“ (член 2, параграф 1, точка 2).

229. Съгласно конвенцията споразумение за издръжка не е решение по смисъла на конвенцията и към признаването на споразумения за издръжка се прилагат различни правила (вж. член 30 от конвенцията).

230. За разлика от конвенцията, в регламента се посочва, че съдебните спогодби и автентичните документи се признават и се изпълняват в други държави членки (ако са изпълняеми в държавата членка по произход), като имат същата изпълнителна сила като решението по регламента и че разпоредбите на регламента се прилагат, „при необходимост“, към съдебни спогодби и автентични документи (член 48).

231. Ако молителят няма решение за издръжка, тогава подходящата молба е молбата за постановяване на решение. Приложимостта на конвенцията по отношение на молбата за постановяване на решение може да зависи от това какъв вид издръжка се иска, както се посочва по-горе в раздела за материалното приложно поле на конвенцията.

4. Къде е постановено решението за издръжка?

232. Мястото, където решението за издръжка е постановено, е от значение, за да се определи дали решението трябва да се признае или да се обяви за изпълняемо или не, преди да бъде изпълнено (за информация относно производствата за признаване и изпълнение по конвенцията и регламента вж. глави 7 и 8). Ако решението е постановено в замолената държава, не е нужно да се подава молба за признаване и молителят може направо да подаде молба за изпълнение на решението.

233. При молби за признаване или за признаване и изпълнение/декларация за изпълняемост, решението за издръжка трябва да е постановено в договаряща държава по конвенцията⁶⁹ или в държава членка, в която регламентът се прилага.

5. Къде пребивава обичайно кредиторът?

234. В допълнение към преценката дали молителят и ответникът по дадена молба пребивават в договарящи държави или в държави членки, определянето на обичайното местопребиваване на кредитора е важно съображение при молби за признаване или за признаване и изпълнение/декларация за изпълняемост, а също и при молбите за изменение, подадени от длъжници. Това е така, защото има специални разпоредби, свързани с компетентността и с признаването и изпълнението на изменено решение в зависимост от това кой е подал молбата и дали

⁶⁹ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 240.

кредиторът има обичайно местопребиваване в държавата, в която е постановено първоначалното решение за издръжка.

235. Понятието „обичайно местопребиваване“ не е определено нито в конвенцията, нито в регламента, така че това дали кредиторът има обичайно местопребиваване в дадена държава, ще зависи от фактите по конкретното дело. По принцип, обичайното местопребиваване се определя, като се вземат предвид фактори, като например, къде лицето поддържа жилище, къде обикновено живее, работи или учи.⁷⁰

236. Ако обичайното местопребиваване на кредитора е в държавата, в която е постановено решението, съгласно член 8 от регламента или член 18 от конвенцията компетентността за изменение на решението в друга държава не важи, като в такъв случай признаването на решение за изменение, постановено по искане на кредитор, може да бъде отказано, освен ако не се прилагат изключенията, предвидени в член 18 от конвенцията или член 8 от регламента. Този въпрос се разглежда по-подробно в глави 4 и 11 от наръчника.

Част II – Въпроси, общи за молби и искания по конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

237. В настоящата част се разглеждат редица въпроси, които са общи за молбите, преките молби и исканията за специфични мерки по конвенцията или регламента. Компетентните органи трябва най-напред да проверят кой инструмент се прилага към дадено дело, преди да се позоват на информацията, свързана с молбите, преките молби или исканията за специфични мерки по един от описаните в настоящата глава инструменти (вж. подробно представяне в част I, *по-горе*, на въпроси, отнасящи се до приложното поле и прилагането на конвенцията и регламента).

238. Предвид международния характер на действието на конвенцията и регламента е важно по отношение на молбите и съобщенията да се спазват правилата, установени в конвенцията или регламента относно езика на съобщенията, както и всички изисквания за превод на документи. Те са определени в членове 44 и 45 от конвенцията и главно в членове 59 и 66 от регламента, както и в членове 20, 28, 29 и 40.

I. Език съгласно конвенцията от 2007 г.

А. Език на молбата и документите

239. Всяко молба, подадена по конвенцията, както и документите, придружаващи молбата, (включително решението) трябва да бъдат на оригиналния им език. Трябва да бъде включен и превод на молбата (и свързаните с нея документи) на официалния език⁷¹ на замолената държава, освен ако компетентният орган на замолената държава (административният или съдебният орган, който разглежда молбата) е посочил, че не е нужен превод.

240. Замолената държава може също така да направи декларация по конвенцията, че за подаваните молби и свързаните с тях документи се използва език, различен от официалния език на замолената държава.⁷² Когато в дадена държава има териториални единици (*например*, провинции

⁷⁰ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграфи 63 и 444.

⁷¹ Когато дадена държава има повече от един официален език, а не всички части от нейната територия използват всички официални езици, е важно да се потвърди, какъв език се изисква на територията, на която ще бъде изпратена молбата (член 44, параграф 2).

⁷² [наименование на държавата] [ще] [няма да] [направи такава декларация, в която се посочва, че ...].

или щати) и има повече от един официален език, или когато дадена държава има няколко официални езика, които могат да бъдат използвани в различни части на нейната територия, договарящата държава може също така да направи декларация, посочваща кой език да се използва за всяка конкретна териториална единица.

241. Имайте предвид, че едно от най-важните предимства на използването на препоръчаните формуляри за молби по конвенцията е, че тяхната структура позволява да бъдат попълвани на всеки език и са лесно разбираеми на друг език, което намалява необходимостта от превод. (Препоръчаните формуляри за конвенцията са достъпни на уебсайта на Хагската конференция на <www.hcch.net>, в раздел „Издръжка на деца/Задължения за издръжка“.)

Б. Изключения от задълженията за превод

242. В някои случаи може да не е практично или възможно молещата държава да преведе документите на езика, използван или определен от замолената държава. Например, преводаческите услуги, предлагани в молещата държава, не могат да осигурят превод на езика на замолената държава. В такъв случай, ако молбата е по реда на глава III (най-общо — всяка молба за издръжка на деца или за признаване и изпълнение на издръжка за деца и издръжка за съпруг или бивш съпруг), замолената държава може да приеме, или конкретно за този случай, или по принцип, сама да извърши превода.⁷³

243. Ако замолената държава не е съгласна да помогне в превода, молещата държава има възможност просто да преведе документите на английски език или френски език. Замолената държава може след това да преведе документа на своя собствен език, ако това е необходимо.

244. Например, ако молителят в молещата държава (Норвегия) няма възможност да преведе документите на езика на замолената държава (испански език в Мексико), а органът в Мексико не може да преведе решението от норвежки език на испански език, би могло вместо това документите да бъдат преведени от молителя в Норвегия на английски език или френски език. След това преводът на английски език или френски език може да бъде изпратен в Мексико.

245. Горепосочените изключения от основното правило за превод по конвенцията се управляват, по принцип, от централния орган на замолената държава и следователно съдиите или други компетентни органи обикновено не участват в този етап.

II. Език съгласно регламента от 2009 г.

А. Общи изисквания на регламента за езика на молбите и документите (членове 59 и 66)

246. В регламента (член 59, параграф 1) се предвижда, че исканията или молбите трябва да се попълват от молещия орган на официалния език на замолената държава или на официалния език на съответната поединица на тази държава, в която е местонахождението на замоления централен орган или на друг официален език на Европейския съюз, който замолената държава

⁷³ Имайте предвид, че ако замолената държава извърши превода, както се посочва по-горе, разходите за превода следва да се поемат от молещата държава (освен ако централните органи на двете държави не са договорили друго).

членка е заявила, че приема, освен ако последната не реши да осигури превода.⁷⁴

247. В член 59, параграф 2 от регламента се посочва, че придружаващите документи не се превеждат, освен ако са необходими за предоставяне на исканото съдействие. В посочената разпоредба се казва също така, че не се засягат по-подробните изисквания на регламента за превод или транслитерация (*разгледани по-долу*), които може да са необходими за производствата, съдържащи се в член 20 от регламента (Документи за целите на изпълнението), член 28 (Процедура относно молбите за декларация за изпълняемост) и член 40 (Позоваване на признато решение).

248. Член 66 от регламента представлява общо допълнително правило, отнасящо се до изискванията за превод, съгласно което сезираният съд може да изиска от страните да предоставят превод на подкрепящите документи, които са на език, различен от този, на който се провежда производството, „само ако сметне, че такъв превод е необходим за постановяване на решението или за спазване на правата на защитата“.⁷⁵

Б. Изисквания на регламента за превод по отношение на някои искания и молби

249. В регламента се съдържат няколко специални разпоредби за транслитерацията или превода на документи по отношение на някои искания и молби, а именно във връзка с документи за целите на изпълнението (член 20), молби за декларация за изпълняемост (член 28), непредставяне на извлечението (член 29) и позоваване на признато решение (член 40). Съгласно член 20, параграф 1, буква г), член 28, параграф 2, и член 40, параграф 3, на съответния компетентен орган се предоставя „при необходимост [...] транслитерация или превод на съдържанието“ на съответния приложен към регламента формуляр на официалния език на замолената държава членка / съдебното производство (или на други езици, които са били посочени като приемливи). В член 20, параграф 2 и член 28, параграф 2 се предвижда също така, че компетентните органи в замолената държава „не могат“ да изискат превод на решението, но превод може да бъде поискан, ако молбата или искането се оспорва или обжалва. В член 29, параграф 2 се допуска компетентният орган да поиска превод на съответните документи, ако това се налага. Накрая, посочва се, че всеки превод, извършен по членове 20, 28, 29, и 40 трябва да бъде направен от „лице, което притежава правоспособност за извършване на преводи в една от държавите членки“.

III. Легализация съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

250. В съответствие с други Хагски конвенции, член 41 от конвенцията от 2007 г. предвижда, че по конвенцията не се изисква никаква легализация или други подобни формалности. Разпоредбата на този член е точно възпроизведена в член 65 от регламента. Следователно не е необходимо официално удостоверяване на подписа на длъжностното лице, което попълва документите, нито апостил, ако това е обичайната практика в дадена

Легализацията е термин, използван за описване на определени формални юридически процеси, като например използването на апостил или нотариална заверка, за установяване на истинността на документите.

⁷⁴ [Наименование на държавата] [е] [не е] посочила, че приема други езици, освен [да се въведе(ат) националния(те) език(ци)].

⁷⁵ Този член „не засяга“ членове 20, 28 и 40 относно изискванията за специфични молби или искания.

договаряща държава или държава — членка на Европейския съюз.

IV. Упълномощаване съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

251. В член 42 от конвенцията и член 52 от регламента се посочва, че пълномощно може да се поиска от молителя само при много ограничени обстоятелства. Упълномощаване може да се иска само в случай, при който централният орган или друг орган в замолената държава ще представлява молителя, например в съдебно производство, или когато се изисква пълномощно, за да се определи представител, който да действа по определен въпрос.⁷⁶ Съгласно конвенцията във формуляра за профил на държава се посочва дали замолената държава изисква пълномощно.⁷⁷

V. Подписи и заверени копия на документи съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

A. Конвенцията

252. В разпоредбите на конвенцията няма изискване молбата да бъде подписана, за да бъде валидна. Освен това, по отношение на молбите за признаване или за признаване и изпълнение, приложимите членове (член 12, параграф 2 и членове 13, 25 и 30), предвиждат процес, при който с молбата за признаване се изпращат обикновени копия на документите, включително и на решението. В хода на процедурата по признаване и изпълнение компетентният орган или ответникът могат да поискат заверено копие на всеки един от документите, ако това е необходимо за разглеждането или отговора на молбата. Въпреки това, освен ако не е отправено това искане, са достатъчни обикновени копия на документите. Дадена държава може също така да приема документи по електронен път, тъй като езикът на конвенцията умишлено е „средно неутрален“.

253. Съгласно конвенцията дадена държава може също така да посочи, че във всички случаи изисква заверено копие от всеки документ. Във формуляра за профила на държава се посочва дали дадена държава е направила това уточнение за всички случаи. (Формулярите за профил на държава, отнасящи се за договарящите държави, са достъпни на уебсайта на Хагската конференция на <www.hcch.net>, в раздел „Издръжка на деца/Задължения за издръжка“.)

B. Регламентът

254. Съгласно регламента молбата трябва да бъде подписана от молителя или от лице или орган, упълномощен в молещата държава да попълни формуляра на молбата от името на молителя. Задължителното използване на формулярите на молбите, приложени към регламента, е предвидено в съответните членове на регламента *например*, членове 20, 28, 40, 48 и 57). За молбите по регламента, за които се изисква извлечение от решение, постановено в молещата държава, и препис на решението, извлечението (като се използва съответният формуляр, съдържащ се в приложението) трябва да бъде издадено и подписано от съда по произход, а копието от приложеното решение трябва да отговаря на „условията за доказване на неговата истинност“.

⁷⁶ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 617.

⁷⁷ В [наименование на държавата] [...].

VI. Защита на личната и поверителната информация съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

А. Конвенцията (членове 38—40)

255. В конвенцията се установяват някои важни гаранции за защита на личната и поверителната информация, предадена по конвенцията. (Имайте предвид, че по конвенцията това се нарича „лични данни“, тъй като това е термин, използван в други Хагски конвенции.) Те са определени в членове 38, 39 и 40. Личната информация включва (но не се ограничава до) информация като име, дата на раждане, адрес или информация за контакт, както и лични идентификатори, като например национални номера за самоличност.⁷⁸

256. В конвенцията се признава, че като се има предвид чувствителността на вида информация, която ще бъде споделяна между държавите по отношение на физически лица, защитата на тази информация е от съществено значение, за да се гарантира, че страните са защитени от всякакви неблагоприятни последици, които могат да възникнат в резултат от разкриването на тази информация.

257. В конвенцията се определят конкретни граници за разкриването и потвърждаването на събрана или предадена по конвенцията информация при определени обстоятелства. Разкриването или потвърждаването на информация не се разрешава, когато това би могло да навреди на здравето, сигурността или свободата на лице (член 40, параграф 1). Лицето може да бъде дете, молителят или ответник, или всяко друго лице. В конвенцията не е предвидено ограничение в това отношение.

258. Когато централен орган реши, че разкриването или потвърждаването на информацията, би могло да породи такъв риск, той ще съобщи опасенията си на другия централен орган, което ще вземе под внимание това решение при разглеждането на дадена молба по конвенцията. Замоленият централен орган не е обвързан от решението относно риска, взето от молещия централен орган. Замоленият централен орган обаче е длъжен да вземе решение относно това дали разкриването би могло да навреди на здравето, сигурността или свободата на лице, като съгласно член 40, параграф 2 взетото от молещата държава решение се взема предвид от замоления централен орган. Начинът, по който действа замоленият централен орган в този случай, ще зависи от това, което е необходимо за разглеждането на молбата и за изпълнението на задълженията на държавата по конвенцията (член 40). Ако молещият централен орган има опасения във връзка с разпространението на поверителна информация за молителя, кредитора или друго лице, препоръчваната практика в този случай е да се използва адресът на централния или на компетентния орган в молещата държава, така че адресът на кредитора или на молителя да е „чрез“ този адрес.⁷⁹

259. Задължителните и препоръчаните формуляри, публикувани от Постоянното бюро на Хагската конференция, също така имат за цел защитата на личната информация. В тези формуляри се предвижда централният орган да отбелязва в тях съществуването на опасения, че разкриването или потвърждаването на информацията би могло да навреди на здравето, сигурността или свободата на лице (във формулярите има „квадратче за отметка“, където това се отбелязва).

⁷⁸ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 605.

⁷⁹ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 612. Държава, която избира да използва адрес на посредник, трябва да има предвид, че замолената държава може да изисква от съображения, свързани с националното право, например за връчване на документи, личния адрес на кредитора.

260. Когато тези опасения са отбелязани, чрез формулярите се дава възможност чувствителната лична информация (като информация за контакт или информация, която би могла да се използва за идентифицирането или определянето на местонахождението на лицето) да бъде посочена върху отделна част от формуляра. По този начин молбата, която съдържа единствено информацията, от която ответникът ще се нуждае, за да отговори на молбата, може да се предостави на ответника или на компетентния орган, без да се създава риск за молителя, кредитора или друго лице.

261. Освен това всеки орган, в т.ч. компетентните или съдебните органи в замолената държава, който обработва информация по конвенцията, трябва да спазва собствените си национални закони относно поверителността на информацията (член 39). Поради това всяко предаване на информация трябва също така да се извършва при спазване на изискванията на действащото национално право, като получаване на съгласие за разпространение на информация или ограничения за разкриване на такава информация.⁸⁰

Б. Регламентът (членове 61–63 и член 57, параграф 3)

262. В член 68, параграф 4 от регламента се посочва, че прилагането на регламента „не засяга“ изпълнението на *Директива 95/46/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 24 октомври 1995 г. за защита на физическите лица при обработването на лични данни и за свободното движение на тези данни*. В съображения 34 и 35 от регламента също се говори за обща защита на данните съгласно регламента, като в първото съображение се потвърждава, че следва да се спазва Директива 95/46/ЕО, както е транспонирана в националното право на държавите членки.

263. В разпоредбите на регламента, отнасящи се до въпроси, свързани с лични данни и информация за личния живот, по-специално в членове 61–63, се посочват границите и процедурите за обмен и предаване на лична информация на кредитори и длъжници в рамките на държави членки (т.е. между централни органи и публични органи, администрации, други юридически лица, които може да притежават лични данни, компетентни съдилища и други органи, отговарящи за връчване или съобщаване на правните актове или за изпълнението на дадено решение) и между молещите и замолените централни органи по регламента.

264. В член 61 се урежда достъпът на централните органи до информация и как централните органи могат по подходящ начин да получат достъп до и да предадат информация относно адреса на длъжник или на кредитор, доходите на длъжника, името на работодателя на длъжника и/или номера на банковата(ите) сметка(и) на длъжника и имуществото на длъжника. Посочва се, че подобна искана информация трябва да бъде „достатъчна, релевантна и непрекомерна“, като исканата от централния орган информация може да е различна според вида на молбата (член 61, член 2). За постановяване или промяна на решение може да се иска само адресът на длъжника или на кредитора. За да се признае или да се изпълни едно решение, информация за имуществото на длъжника може да бъде поискана, единствено ако получената информация за доходите, работодателя или номера на банковата(ите) сметка(и) на длъжника се е оказала недостатъчна.

265. Съгласно член 62 от регламента централните органи ще предават посочената в член 61 информация на съответните национални компетентни органи, а органът или съдът, който получава тази информация, може да я използва „само за да улесни събирането на вземания за издръжка“. В член 62, параграф 3 се предвижда общо ограничаване на периода, през който даден

⁸⁰ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

орган може да съхранява такава информация, а именно „само за периода, необходим за постигане на целите, за които е била предоставена“. Всеки орган, който обработва информация трябва да гарантира поверителността ѝ съгласно националното право (член 62, параграф 4).⁸¹

266. Уведомяването на субекта на данните (член 63) се извършва съгласно националното право.⁸² В член 63, параграф 2 от регламента се предвижда изключение от уведомяването на субекта на данните, което може да се отложи за срок от 90 дни от получаването на информацията от замоления централен орган, ако уведомяването може да навреди на ефективното събиране на вземането за издръжка.

267. Накрая, в член 57, параграф 3 от регламента се предвижда замяна на личния адрес на ищеца с друг в случай на семейно насилие, но само „ако националното право на замолената държава членка не изисква, за целите на образуване на производствата, представянето на личния адрес на ищеца за процесуални нужди“.⁸³

VII. Ефективен достъп до производства и правна защита съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

А. Преглед

1. Ефективен достъп до производства / достъп до правосъдие съгласно конвенцията и регламента

268. Един от най-важните принципи, които са в основата както на конвенцията, така и на регламента, е че молителите трябва да имат ефективен достъп до процедури, необходими за попълване на молбите им в замолената държава. Ефективният достъп до производства означава, че молителят, със съдействието на органите в замолената държава, ако е необходимо, е в състояние да отнесе ефективно делото си пред съответните органи в замолената държава.⁸⁴ Следва да се отбележи, че в регламента се използва малко по-различна терминология от тази в конвенцията за позоваване на понятието „ефективен достъп до производства“, а именно понятието „ефективен достъп до правосъдие“, което се позовава при все това в основата си на същите принципи, залегнали в двата инструмента (в този раздел използваните термини са взаимозаменяеми).

269. В членове 14, 15, 16, 17 и 43 от конвенцията и членове 43, 44, 45, 46, 47 и 67 от регламента се разглежда задължението на замолената държава да предостави ефективен достъп до производства, включително предоставяне, при определени обстоятелства, на безплатна правна помощ, както и възможността, при определени обстоятелства, да се възстановят разноските за сметка на загубилата страна по делото (член 43 от конвенцията и членове 43 и 67 от регламента). В настоящия раздел от наръчника се обобщават тези разпоредби.

270. Общото задължение за предоставяне на молителите на ефективен достъп до производства, включително при изпълнителни производства и производства за обжалване, е постановено в член 14, параграф 1 от конвенцията и член 44, параграф 1 от регламента. Съгласно конвенцията молители са кредитори (взискатели), длъжници и публични институции

⁸¹ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁸² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁸³ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁸⁴ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 357.

В член 45 от **регламента правната помощ** се определя като „необходимото съдействие, оказано на страните, за да се запознаят и да предявят правата си, както и за да се гарантира, че молбите им, представени с посредничеството на централните органи или пряко на компетентните органи, ще бъдат разгледани обстойно и ефикасно“. Тя **включва** и необходимост следните аспекти:

- „а) досъдебни правни съвети с оглед постигане на уреждане на спора преди започване на съдебно производство;
- б) правна помощ с оглед сезиране на компетентен орган или съд и представителство пред съда;
- в) освобождаване или поемане на разноските по делото и възнагражденията на лицата, упълномощени да извършват действия по време на производството;
- г) в държавите членки, в които загубилата делото страна е осъдена да заплати разноските на насрещната страна, ако получателят на правната помощ загуби делото, разноските на насрещната страна, които тя би заплатила, ако получателят на правната помощ е имал обичайно местопребиваване в държавата членка, в която се намира сезираният съд;
- д) устен превод;
- е) превод на документите, изискани от съда или от компетентния орган и представени от получателя на правна помощ, които са необходими за решаването на делото;
- ж) пътни разноски, които се поемат от получателя на правната помощ, когато правото или съдът на съответната държава членка изисква физическото присъствие на съдебното заседание на лицата, засегнати от предявяването на иска, и когато съдът реши, че тези лица не могат да бъдат изслушани по друг приемлив за съда начин.“

(когато действат от името на кредитор при молби за признаване и изпълнение), които подават молби чрез централен орган. Съгласно регламента „страните по спор, попадащ в обхвата на настоящия регламент“ се ползват с ефективен достъп до правосъдие. С регламента се добавят други обстоятелства, съгласно които, за разлика от конвенцията, действителен достъп се осигурява на „всеки молител, който е с местопребиваване в молящата държава членка“.

271. Молбите, подадени пряко до компетентните органи, попадат предимно в обхвата на член 17, буква б) от конвенцията и на член 47 от регламента. Държавите могат да извършват оценка на доходите на молителя или на основателността на молбата във връзка с предоставянето на правна помощ и има изискване за предоставяне на правна помощ при всяка процедура по признаване, изпълняемост и изпълнение, по-специално, когато молителят е ползвал правна помощ или безплатна процедура в държавата по произход. Член 14, параграф 5 от конвенцията и член 44, параграф 5 от регламента също така се прилагат за преки молби.

2. Правна помощ

272. Видът на ефективния достъп, който трябва да бъде предоставен, ще включва правна помощ („legal assistance“ — термин, използван в конвенцията или „legal aid“ — термин, използван в регламента), ако обстоятелствата я налагат. Средствата или способността на молителя да плаща не следва да са пречка за този достъп. Поради това член 15 от конвенцията и член 46 от регламента се предвижда, че **безплатна правна помощ се предоставя на кредитори (взискатели) за издръжка на дете (за издръжка, дължима на лица, ненавършили 21 години), които подават молби чрез централните органи** в повечето случаи.⁸⁵

273. Задължението за предоставяне на безплатна правна помощ се определя от признаването, че такава помощ не трябва да се предоставя, ако използваните в замолената държава процедури са напълно достатъчни, за да може молителят да представи ефективно делото си без правна помощ, а централният орган предоставя безплатно необходимите услуги.

274. Това е важно, тъй като много държави са разработили ефективни и ефикасни процедури за признаване, признаване и изпълнение, изпълнение, постановяване и изменение на решения, които могат да се използват от много молители в посочената държава без да е необходима **правна помощ**, като тези процедури могат да се ползват от молители по конвенцията или регламента. В зависимост от държавата тя може да включва използването на опростени формуляри, административни процедури и предоставянето от централния орган или компетентния орган на информация и съвети на всички молители. Доколкото тези опростени процедури дават възможност на молителя да представи делото си ефективно и замолената държава ги

⁸⁵ Вж. също съображение 36 от регламента.

осигурява безплатно на молителя, замолената държава не е длъжна да предостави на молителя безплатна правна помощ.⁸⁶

275. В случай, че не съществуват опростени процедури и се изисква правна помощ, в конвенцията и регламента се съдържат редица разпоредби, в които се определят обстоятелствата, при които тя трябва да се предоставя безплатно. Условието за получаване на достъп до правна помощ не трябва да са по-ограничаващи от условията, определени за съответните вътрешни дела (член 14, параграф 4 от конвенцията и член 44, параграф 4 от регламента).

276. В текстовите полета по-горе са посочени определенията за „правна помощ“ съгласно конвенцията и съгласно регламента. Те са сходни, но се различават в някои важни отношения, а именно в определението съгласно регламента се съдържат разпоредби относно третирането на разходите за устен превод, писмен превод, за пътни до мястото на съдебното заседание, както и по отношение на загубилата делото страна, получила правна помощ, която трябва да заплати разноските по делото на насрещната страна.

БЕЛЕЖКА: Ако решението, което следва да бъде признато и изпълнено, включва издръжка на съпруг или бивш съпруг, както и издръжка на дете, се ползва същото право на безплатна правна помощ.

277. Когато молителят се нуждае от правна помощ, по принцип, като отправна точка, в конвенцията и в регламента се изисква всички договарящи държави или всички държави членки да предоставят безплатно такава помощ за кредитори (взискатели) в почти всички случаи, в които се касае за **издръжка на деца**. От това правило има някои изключения за държави, които са направили декларации по конвенцията (съгласно регламента не се предвижда възможност за такава декларация).⁸⁷

При оценката на средствата, с които разполага молителят, се разглеждат доходите и имуществото на молителя или друго финансово състояние, което ще окаже влияние върху способността на молителя да плаща за правна помощ.

При оценката на основателността се разглежда основателността на молбата или вероятността за нейния успех, като се разглеждат такива въпроси като правно основание на молбата и дали има вероятност фактите по делото да доведат до успешен резултат.

278. Въпреки това правото на молители на безплатна правна помощ по конвенцията или регламента за молби, които не се отнасят до **издръжка на деца** е по-ограничено, тъй както е и правото на длъжниците на безплатна правна помощ за молби за признаване и изменение. За тези видове молби като предварително условие за предоставяне на безплатна помощ замолената държава може да използва оценка на доходите на молителя или на основателността на молбата.

279. Важно е да се отбележи обаче, че във всички случаи на процедури по признаване и изпълнение, правната помощ, предоставяна на всички молители (кредитори (взискатели), длъжници, или публична институция⁸⁸) от дадена държава, не може да бъде по-малка, отколкото би била предоставяната правна помощ на молител, ако е молител по съответно национално дело (член 17, буква б)) от конвенцията и член 47, параграф 2 от регламента). Това гарантира, че на всички молители се предоставя еднакво равнище на услугата, независимо от тяхното местопребиваване. Освен това, въпреки че не винаги може да се предлага безплатна правна помощ, замолената държава

⁸⁶ В [наименование на държавата] [...].

⁸⁷ Съгласно конвенцията дадена държава може да направи декларация, че за определени случаи ще използва оценка на средствата, с които разполага детето (член 16, параграф 1). Европейският съюз няма да направи такава декларация и поради това държавите — членки на Европейския съюз няма да прилагат оценка на средствата, с които разполага детето, съгласно конвенцията в този контекст (вж. *Решение № 2011/432/ЕС на Съвета* (по-горе бележка под линия 59)).

⁸⁸ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 383.

не може да изисква гаранция или обезпечение за обезпечаване на плащането на разносните по производства (член 14, параграф 5 и член 37, параграф 2 от конвенцията и член 44, параграф 5 от регламента). Следователно предоставянето на безплатна правна помощ на даден молител ще зависи от следните фактори:

- дали в замолената държава на молителя се предоставят безплатно опростени процедури,
- за какъв вид издръжка става въпрос (издръжка на дете, издръжка на съпруг или бивш съпруг или издръжка на други членове на семейството),
- дали молителят е кредитор или длъжник,
- какъв вид молба се подава (за признаване, изпълнение, постановяване, промяна, специфични мерки или преки молби)
- дали в замолената държава се използва оценка на средствата, с които разполага молителят, или оценка на основателността за конкретен вид молба (оценка на средствата, с които разполага детето или въз основа на положението на молителя).

280. В следващите раздели и блок схеми се разяснява подробно правото на безплатна правна помощ в редица различни случаи.

Б. Изискване за предоставяне на безплатна правна помощ

281. В следващия раздел се разяснява правото на безплатна правна помощ за молби по конвенцията и регламента във всички държави, с изключение на тези договарящи държави по конвенцията, които са направили декларация за използване на оценка на средствата, с които разполага детето⁸⁹ (такава декларация не е възможна съгласно регламента).

282. Моля да отбележите, че блок схемите в този раздел се отнасят предимно до разпоредбите и случаите на конвенцията, които понякога отразяват въздействието на възможните резерви и декларации към конвенцията от договарящите държави.

1. Молби, подавани от кредитор

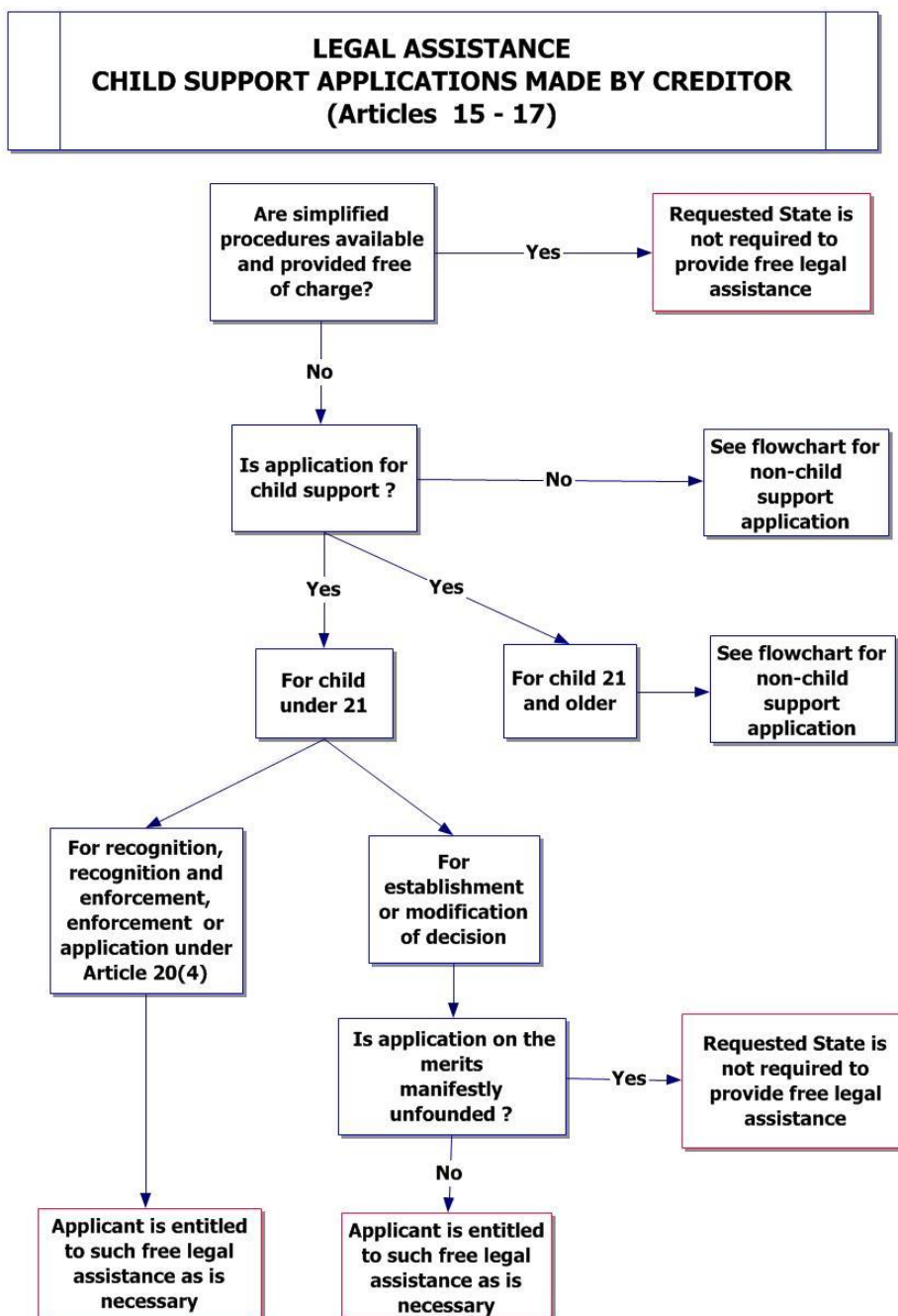
а) Молби за издръжка на дете, ненавършило 21 години (или на възраст под 18 години, ако е направена резерва по конвенцията)

283. Както е показано по-долу, ако подадената посредством централен орган молба се отнася до признаване или признаване и изпълнение или изпълнение на решение за издръжка на дете, правната помощ по конвенцията или регламента трябва да се предоставя безплатно. Няма изключение от това изискване. Ако молбата се отнася до постановяване на решение или изменение на решение, дадена държава може да откаже безплатната помощ, ако прецени, че по същество молбата или обжалването е явно неоснователно.⁹⁰

БЕЛЕЖКА: Ако решението, което следва да бъде признато и изпълнено, включва също така издръжка за съпруг или бивш съпруг, се прилага същото право на безплатна правна помощ.

⁸⁹ Съгласно конвенцията дадена държава може да направи декларация, че за определени случаи ще използва оценка на средствата, с които разполага детето (член 16, параграф 1). Европейският съюз няма да направи такава декларация и поради това държавите — членки на Европейския съюз няма да прилагат оценка на средствата, с които разполага детето, съгласно конвенцията в този контекст (вж. *Решение № 2011/432/ЕС на Съвета* (по-горе, бележка под линия 59)).

⁹⁰ Вж. също член 43, параграф 2 от конвенцията и член 67 от регламента относно възстановяването на разходи.

Фигура 3: Правна помощ по конвенцията: молби за издръжка на дете, подадени от кредитор

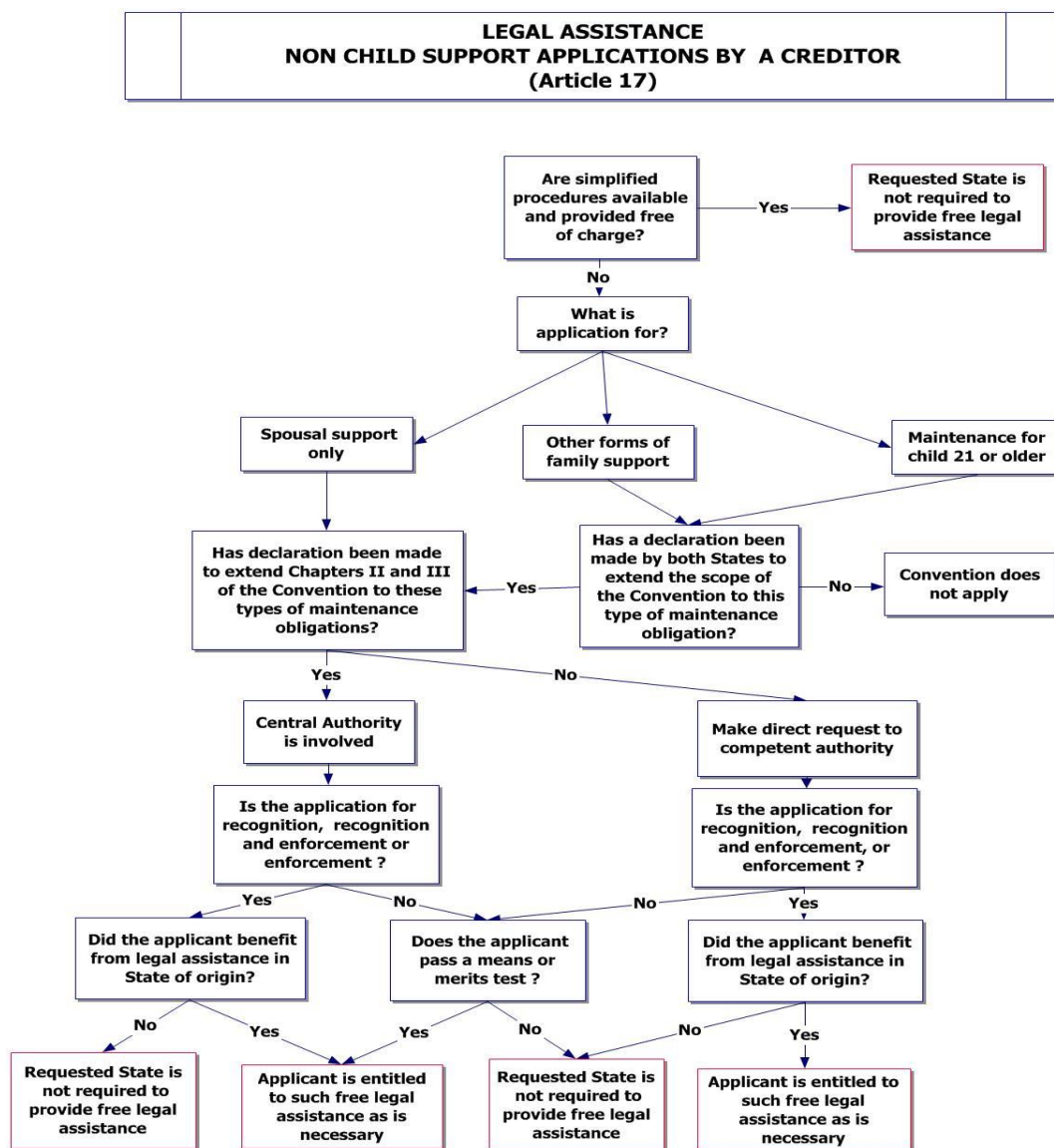
б) Молби за издръжка, различна от тази на дете, ненавършило 21 години (или на възраст под 18 години, ако е направена резерва по конвенцията)

284. Когато молбата се отнася до издръжка на дете, навършило най-малко 21 години, за издръжка на съпруг или бивш съпруг или за други членове на семейството (и когато съгласно конвенцията дадена държава е разширила приложното поле на конвенцията до тези видове дела), не трябва да се предоставя рутинно безплатна правна помощ. Държава — членка на Европейския съюз или договаряща държава по конвенцията може да откаже да предостави такава помощ, ако има вероятност изходът от молбата да не е успешен (оценка на основателността на молбата), като държавата може също да обвърже получаването на такива услуги с извършването на оценка на средствата, с които разполага молителят.⁹¹

285. Въпреки това, при всяко дело за признаване, признаване и изпълнение или изпълнение на съществуващо решение за видовете издръжка, посочени в предходния параграф, когато ищецът е получил безплатна правна помощ в държавата по произход за постановяване на решението, ищецът също има право на същото равнище на помощ в замолената държава, ако тази помощ се предлага в замолената държава. Това е показано във Фигура 4: Правна помощ по конвенцията: молби от кредитор — издръжка, различна от тази за дете, по-долу.⁹²

⁹¹ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁹² Пак там.

Фигура 4: Правна помощ по конвенцията: молби от кредитор – издръжка, различна от тази за дете

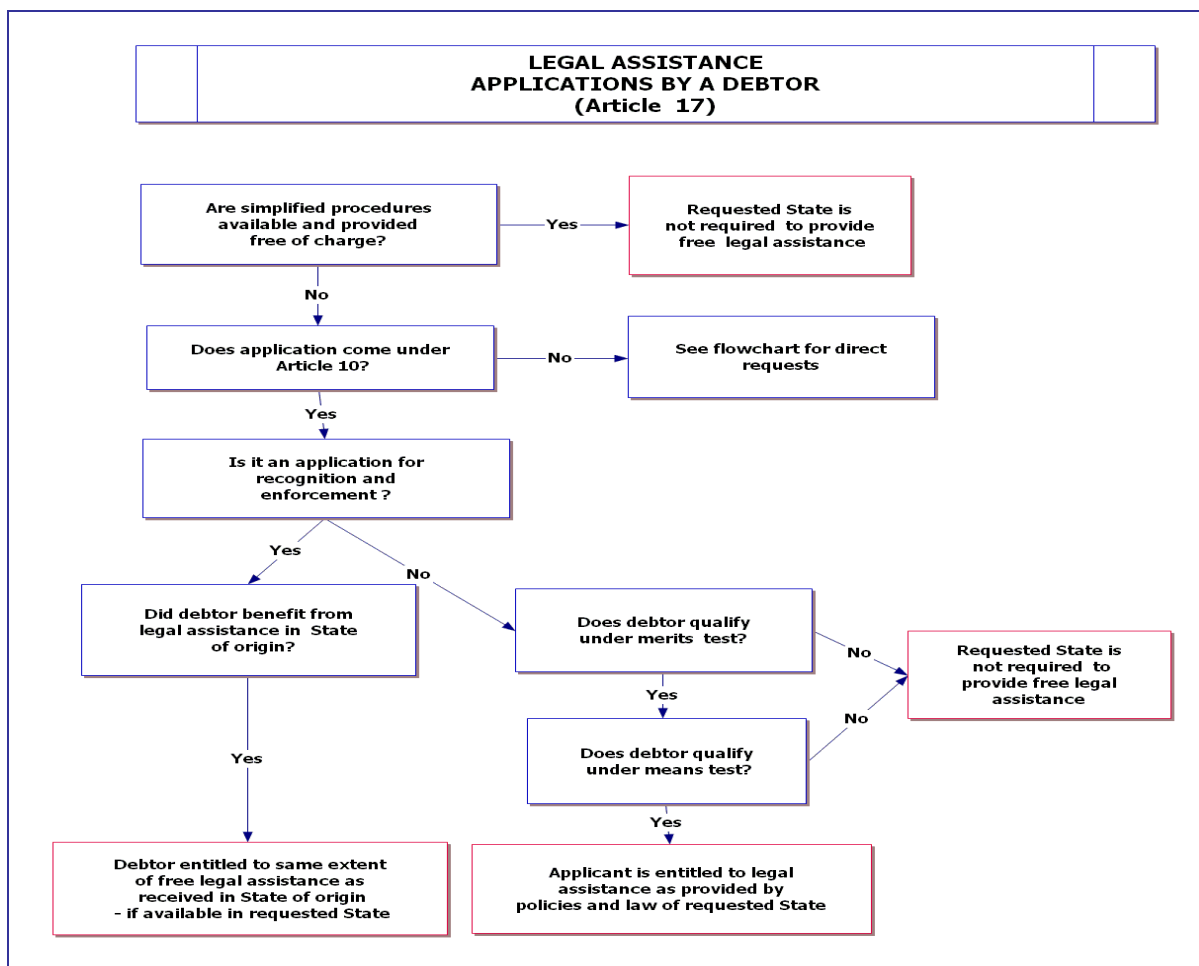
в) Молби от публична институция

286. Ако молителят е публична институция, както е определена в член 36 от конвенция или член 64 от регламента, тя ще попадне в обхвата на определението на кредитор за целите на молбите за признаване, признаване и изпълнение или изпълнение на решение. Следователно при тези молби за решения за издръжка на деца, ненавършили 21 години (или навършили 18 години, ако е направена резерва по конвенцията), се предвижда право на безплатна правна помощ.⁹³

2. Молби, подавани от длъжник

287. При молби, подадени от длъжник, замолената държава може да използва както оценка на основателността на молбата, така и оценка на средствата, с които разполага молителят с цел да прецени дали да предостави безплатна правна помощ (член 17 от конвенцията и член 47 от регламента). Това е показано във фигура 5, по-долу, като за пример се използва конвенцията.

⁹³ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 383.

Фигура 5: Правна помощ по конвенцията: молби, подени от длъжник

3. Тест за родство или генетичен тест

288. В член 6, параграф 2, буква з) от конвенцията и член 51, параграф 2, буква з) от регламента се изисква централен орган да окаже съдействие за установяване на родство, когато това е необходимо за събирането на вземания за издръжка (вж. *по-горе*, параграф 154 и глава 1, раздели I.Б и III.Б). Разходите за провеждането на теста за установяване на родство могат да бъдат значителни. За да се гарантира, че тези разходи няма да станат пречка за получаване на решения за издръжка на деца,⁹⁴ ако тестът за установяване на родство е необходим при молба по член 10, параграф 1, буква в) от конвенцията или член 56, параграф 1, в) от регламента, замолената държава не може да задължи молителя да заплати разходите за теста, като тези разходи попадат в обхвата на общата разпоредба за предоставяне на правна помощ.⁹⁵

289. Начинът, по който това се извършва на практика, ще зависи от националните процедури за генетични тестове в съответните договарящи държави. В някои държави от лицето, което иска провеждането на теста, като условие на искането за теста може да се изисква да заплати предварително всички разходи за теста, включително разходите за майката и детето(цата). В други държави от длъжника може да се изисква да заплати предварително само своята част от разходите за теста. В този случай замолената държава ще покрие разходите за теста на майката и детето(цата) — разходи, които в противен случай биха били платени от молителя. Въпреки това, тези разходи могат да бъдат възстановени от длъжника, ако се установи, че има родствена

⁹⁴ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 390.

⁹⁵ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 392.

връзка с детето. Всяка държава ще решава съгласно националното право или процедура, степента, до която от длъжника ще се изисква да поеме разходите за извършване на теста и в какъв момент от процедурата това ще се изисква, ако изобщо това се изисква.⁹⁶

290. Когато молбата за издръжка на дете се отнася за издръжка на дете под 21 години, съгласно общото правило, освен ако молбата не е явно неоснователна по същество, кредиторът не трябва да заплати предварително разходите за теста за установяване на родство.⁹⁷

291. Само съгласно конвенцията в тези държави, които са направили декларация за използване на оценка на средствата, с които разполага детето, разходите за тест за установяване на родство, ще бъдат покрити като част от предлаганата правна помощ, освен ако детето не премине оценка на средствата, с които разполага.⁹⁸

В. Ефективен достъп до производства и правна помощ в [наименование на държавата]

[Въведете национална информация]

VIII. Временни и охранителни мерки съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

А. Съдействие, предоставяно от централния орган, за получаване на временни мерки по конвенцията и регламента

292. Както в конвенцията, така и в регламента се съдържат разпоредби, с които се изисква от централните органи да съдействат при определени обстоятелства и при определени условия за образуване на производства за получаване на „временни мерки“ в замолената държава.

293. В член 6, параграф 2, буква и) от конвенцията и член 51, параграф 2, буква и) от регламента се посочва, че специфична функция на централните органи съгласно двата инструмента е да „вземат всички необходими мерки“ по отношение на молби по член 10 от конвенцията или член 56 от регламента за:

„образуване или улесняване на образуването на производства за налагане на всички необходими временни мерки с териториален характер, имащи за цел обезпечаването на изхода на висяща молба за издръжка“.⁹⁹

294. В член 7 от конвенцията и член 53 от регламента също се предвижда, че чрез мотивирано искане централен орган може да поиска от друг централен орган да изпълни функцията, посочена в член 6, параграф 2, буква и) от конвенцията и член 51, параграф 2, буква и) от регламента, когато няма висяща молба по член 10 от конвенцията или член 56 от регламента (вж. също така глава 1, раздел III.Б. от наръчника). В член 7 от

⁹⁶ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁹⁷ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 390.

⁹⁸ Европейският съюз няма да направи такава декларация и поради това държавите — членки на Европейския съюз няма да прилагат оценка на средствата, с които разполага детето съгласно конвенцията в този контекст (вж. Решение № 2011/432/ЕС (по-горе, бележка под линия 59)).

⁹⁹ За повече информация относно значението на „временни мерки“ в този контекст вж. обяснителния доклад относно конвенцията в параграф 176 и сл.

конвенцията и член 53 от регламента се посочва, че „замоленият централен орган взема подходящи мерки, ако прецени, че такива са необходими, за да помогне на възможен молител да подаде молба [съгласно член 10 от конвенцията или член 56 от регламента] или да реши дали трябва да подаде такава молба“.

295. Изразът „всички необходими мерки“, използван във връзка с функциите на централния орган по отношение на временните мерки се приема, че означава „всички мерки, които централен орган би могъл да вземе за постигане на желания резултат, в зависимост от собствените си правомощия и ресурси и при условие че тези мерки са разрешени от националното право на [замолената] държава“.¹⁰⁰

296. Следователно компетентните органи в държавите, в които конвенцията е в сила, и в които регламентът се прилага, следва да имат предвид, че могат да получат искания от националните си органи или да работят с тях за образуването на производства за временни мерки в посочените по-горе случаи.

Б. Разпоредби за временни и охранителни мерки, присъщи единствено за регламента

297. В регламента се съдържа набор от допълнителни правила за временни и охранителни мерки при действието на регламента.

1. Временни мерки, взети в държавата по произход

298. В член 39 от регламента се предвижда, че съдът по произход на дадено решение може да обяви решението за временно изпълняемо, независимо от евентуално право на обжалване, дори ако националното право не предвижда изпълняемост по право.

299. Ако има решение или част от решение за временни мерки, което е изпълняемо от друга държава членка, това решение ще е изпълняемо по член 17, параграф 2 от регламента (съгласно раздел 1 процедури за решения, постановени в държава членка, обвързана от Хагския протокол от 2007 г.), или по член 26 от регламента (съгласно процедури за решения по раздел 2, постановени в държава членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.) (вж. глава 8 за допълнителна информация за признаването, изпълняемостта и изпълнението на решения по глава IV от регламента). В член 17, параграф 2 и член 26 от регламента се посочва, че постановеното в друга държава членка решение трябва единствено да подлежи на изпълнение в посочената държава, без да е необходимо такова решение да е окончателно, за да бъде изпълняемо или да бъде обявено за изпълняемо в друга държава членка.

2. Временни или охранителни мерки в държави, различни от държавата по произход на дадено решение

300. В член 14 от регламента се посочва компетентността на съдилища по регламента по отношение на временни и охранителни мерки:

„От съдебните органи на държава членка могат да бъдат искани временни или охранителни мерки, предвидени в нейното законодателство, дори ако съгласно настоящия регламент съд на друга

¹⁰⁰ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 121.

държава членка е компетентен да се произнася по съществото на делото“.

301. При упражняване на компетентността по отношение на временните мерки, компетентните органи следва да имат предвид, че трябва също да се вземе решение относно приложимото право за такива мерки.¹⁰¹

3. Временни мерки при висящо признаване, признаване и декларация за изпълняемост / изпълнение на решение в друга държава членка съгласно раздели 1 и 2 от глава IV¹⁰²

302. Съгласно предвидените в глава IV, раздел 1 от регламента процедури по признаване, изпълняемост и изпълнение на решения по регламента, за решения, постановени в държава членка, която е обвързана от Хагския протокол от 2007 г., в член 18 се пояснява, че:

„Изпълняемо решение включва в себе си автоматично оправомощаване да се предприемат охранителни мерки, предвидени в правото на държавата членка по изпълнение.“

303. Освен това, съгласно процедурата по глава IV, раздел 2 от регламента (за решения, постановени в държава членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.) в член 36¹⁰³ се пояснява, че няма пречки молителят да поиска временни или охранителни мерки в съответствие с правото на държавата членка по изпълнение, без да се изисква това решение да бъде обявено за изпълняемо от друга държава членка. В член 36, параграф 2 от регламента също така се пояснява, че декларацията за изпълняемост съдържа по закон правомощие за предприемане на всякакви охранителни мерки. В член 36, параграф 3 се посочва, че спрямо имуществото на страната, срещу която е поискано изпълнението, не могат да се предприемат други мерки за изпълнение, освен охранителни, по време на предоставения срок за обжалване по член 32, параграф 5 от регламента (вж. глава 8 за повече информация относно временните и охранителните мерки в контекста на производство за изпълнение съгласно регламента).

IX. Други конвенции и регламенти относно връчването на документи и събирането на доказателства в чужбина

А. Преглед

304. Някои държави са страни по Хагската конвенция от 1965 г. за връчването¹⁰⁴ и/или по Хагската конвенция от 1970 г. за събиране на доказателства¹⁰⁵, като и двете може да са релевантни при международни дела по молби за издръжка.¹⁰⁶ Ако възникне случай, при който всяка една от

¹⁰¹ За тези държави членки, които са обвързани от Хагския протокол от 2007 г., (вж. глава 5), не е ясно дали временните мерки ще бъдат включени в обхвата на приложимото право на протокола (вж. член 11 от протокола относно обхвата на приложимото право).

¹⁰² Вж. глава 8 за допълнителна информация относно признаване, изпълняемост или изпълнение на решения по глава IV от регламента.

¹⁰³ Разпоредбите на член 36 от регламента са успоредни на разпоредбите на член 47 от регламент „Брюксел“ I.

¹⁰⁴ Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. относно връчването в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански и търговски дела.

¹⁰⁵ Хагската конвенция от 18 март 1970 г. относно събирането на доказателства в чужбина по граждански или търговски дела.

¹⁰⁶ Вж. член 50 от конвенцията и обяснителния доклад относно конвенцията, параграфи 648-651.

конвенциите може да се прилага, важно е да се потърси правна консултация с цел да се гарантира правилното спазване на изискванията на конвенциите.

305. В рамките на Европейския съюз Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела е приложим във всички държави — членки на Европейския съюз, с изключение на Дания, а Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“) е приложим във всички държави членки. Между Дания и други държави — членки на Европейския съюз се прилага по-скоро Хагската конвенция от 1970 г. за събиране на доказателства, отколкото Регламент (ЕО) № 1206/2001. Ако възникне случай, при който всяка една от конвенциите може да се прилага, важно е да се потърси правна консултация с цел да се гарантира правилното спазване на изискванията на регламентите. Ако възникне случай, при който всяка една от конвенциите може да се прилага, важно е да се потърси правна консултация с цел да се гарантира правилното спазване на изискванията на регламентите.

306. За да се установи дали други неевропейски държави са страни по Хагската конвенция за връчването или по Хагската конвенция за събиране на доказателства, компетентните органи могат да направят справка в таблиците със статута за двете конвенции, които са достъпни на уебсайта на Хагската конференция < www.hcch.net >, в „конвенции“, след това „Конвенция № 14“ и съответно „Конвенция № 20“.

307. Двете хагски конвенции за връчването и за събирането на доказателства се прилагат единствено ако и когато връчването трябва да се извърши или събирането на доказателства трябва да се проведе *в чужбина*. В това отношение е важно да се отбележи, че понятието „**чужбина**“ не се използва в член 6, параграф 2, буква ж) от Конвенцията от 2007 г., която също така се отнася до искания за специфични мерки („улесняване на получаването на документални или други доказателства“), и буква й) („улесняване на връчването на документи“). Това се дължи на факта, че в повечето случаи от централния орган се иска да улесни събирането на доказателства или връчването на документи *в рамките на своята компетентност* за производство за издръжка, което се провежда *в рамките на своята компетентност*. Исканията за улесняване на събирането или връчването на документални или други доказателства **в чужбина** ще се отправят по-рядко. В обхвата на конвенцията от 2007 г. попадат много случаи, които нито ще изискват предаване на документи за връчване в чужбина, нито събиране на доказателства в чужбина.¹⁰⁷ В успоредните членове на регламента относно функциите на централния орган във връзка с доказателствата и връчването на документи (член 51, параграф 2, букви ж) и й)) се споменава Регламент (ЕО) № 1206/2001 и Регламент (ЕО) № 1393/2007, но съгласно конвенцията е по-вероятно централните органи да разглеждат предимно подадени в държавата искания по отношение на събирането на доказателства и връчването на документи.

308. Разглеждането на други конвенции в тази област е извън обхвата на настоящия наръчник. За да се установи дали дадена държава е страна по Хагската конвенция от 1954 г. относно гражданското производство,¹⁰⁸ Хагската конвенция от 1965 г. за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи и Хагската конвенция относно събирането на

¹⁰⁷ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграфи 164-167 и 182-185. За разяснения относно видовете помощ, която замолената държава може да предостави по начин, който не попада в обхвата на Конвенцията от 1970 г. за доказателствата, вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 174.

¹⁰⁸ Хагска конвенция от 1 март 1954 г. за гражданското производство.

доказателства в чужбина, да се направи справка на уебсайта на Хагската конференция на адрес < www.hcch.net >.

Б. Конвенция от 1965 г. за връчване в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи¹⁰⁹

309. В конвенцията от 1965 г. за връчването на документи се предвиждат канали за предаване, които следва да се използват, когато трябва да бъде предаден съдебен или извънсъдебен документ от една държава, която е страна по конвенцията, на друга държава — също страна по конвенцията, за връчване във втората държава.

310. Конвенцията от 1965 г. за връчването на документи се прилага, ако са изпълнени всички посочени по-долу изисквания:

- 1 правото на държавата, където се провежда съдебното производство (държава на сезирания съд) изисква даден документ (напр., известие за образувано дело) да бъде предаден от посочената държава на друга държава за връчване в последната държава,
- 2 двете държави са страни по конвенцията за връчване,
- 3 адресът на лицето, на когото следва да бъде връчен документът, е известен,
- 4 документът, който следва да бъде връчен, е съдебен или извънсъдебен документ, и
- 5 документът, който следва да бъде връчен, е свързан с гражданско или търговско дело.

311. Ако има съмнения дали се прилага Конвенцията от 1965 г. относно връчването на документи или как да се спазват разпоредбите ѝ, следва да се проведе консултация с правен съветник.

В. Конвенция от 1970 г. за събиране на доказателства в чужбина¹¹⁰

312. С Хагската конвенция от 1970 г. за събиране на доказателства се установяват методи за сътрудничество с цел събиране на доказателства в чужбина (т.е. в друга държава) по граждански или търговски дела. В конвенцията, която се прилага между държави, които са страни по нея, се предвижда събиране на доказателства i) чрез искания, и ii) чрез дипломатически или консулски представителства и комисари. В конвенцията се осигуряват ефективни средства за преодоляване на различията между системите на гражданското право и общото право по отношение на събирането на доказателства.

313. Ако възникне необходимост от събиране на доказателства в чужбина, следва да се проведе правна консултация, ако е необходимо, за да се гарантира спазването на изискванията на Конвенцията от 1970 г. за събирането на доказателства.

¹⁰⁹ За повече информация относно Конвенцията за връчване на документи, вж. раздел „Връчване“ на уебсайта на Хагската конференция.

¹¹⁰ За повече информация относно Конвенцията за събиране на доказателства, вж. „Раздел доказателства“ на уебсайта на Хагската конференция.

Г. Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела¹¹¹

314. Целта на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета е да се подобри, опрости и ускори сътрудничеството между съдилищата при събирането на доказателства между държавите — членки на Европейския съюз.¹¹²

315. В Регламент (ЕО) № 1206/2001 се предвиждат два начина за събиране на доказателства между държави членки: директно предаване на искания между съдилищата и директно събиране на доказателства от моления съд. Моленият съд е съдът, пред който процедурите са започнати или са предстоящи. Замоленият съд е компетентният съд на друга държава членка за извършване на действия по събирането на доказателства. Централният орган е компетентен за предоставяне на информация и търсене на решение при всякакви трудности, които могат да възникнат във връзка с искането. В регламента са предвидени десет формуляра, които улесняват съставянето на исканията. Исканията се извършват в съответствие с правото на замолената държава членка. Искането трябва да бъде изпълнено в срок от деветдесет дни от получаването му.

316. В резултат на разискванията относно Регламент (ЕО) № 1206/2001 беше предложено да се използват нови технологии, по-специално видеоконферентни връзки, с цел по-добро използване на регламента,¹¹³ като компетентните органи, ако желаят, могат да проучат дали съществуват съоръжения за видеоконферентна връзка, в случай че се налага да прилагат регламента.

Д. Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета относно връчване в държавите членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“)¹¹⁴

317. Целта на Регламент (ЕС) No 1393/2007 (за отмяна на Регламент (ЕО) № 1348/2000 на Съвета) е подобряването и ускоряването на предаването на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела за

¹¹¹ За повече информация относно Регламент (ЕО) № 1206/2001, моля направете справка с уебсайта на Европейския съдебен атлас по гражданско-правни въпроси: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/te_information_bg.htm >. Очаква се, че тази информация ще бъде преместена на европейския портал за електронно правосъдие, който се намира на следния интернет адрес: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

¹¹² Както се отбелязва по-горе, регламентът се прилага между всички държави — членки на Европейския съюз, с изключение на Дания. Между Дания и останалите държави членки се прилага *Хагската конвенция от 18 март 1970 г. относно събирането на доказателства в чужбина по граждански или търговски дела*.

¹¹³ Доклад от Комисията до Съвета, Европейския парламент и Европейския икономически и социален комитет от 5 декември 2007 г. относно прилагането на Регламент (ЕО) № 1206/2001 на Съвета от 28 май 2001 г. относно сътрудничеството между съдилища на държавите членки при събирането на доказателства по граждански или търговски дела [COM(2007) 769 окончателен - не е публикуван в Официален вестник].

¹¹⁴ За повече информация относно Регламент (ЕО) № 1393/2007, моля направете справка с уебсайта на Европейския съдебен атлас по гражданско-правни въпроси: < http://ec.europa.eu/justice_home/judicialatlascivil/html/ds_information_en.htm >. Очаква се, че тази информация ще бъде преместена на европейския портал за електронно правосъдие, който се намира на следния интернет адрес: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

връчване между държавите членки. Регламентът се прилага между държавите — членки на Европейския съюз.¹¹⁵

318. В Регламент (ЕО) № 1393/2007 са предвидени различни начини за предаване и връчване на документи: предаване чрез предаващи и получаващи органи, предаване по консулски или дипломатически път, връчване чрез пощенски услуги и пряко връчване.

319. Предаващите органи са компетентни да изпращат съдебни или извънсъдебни документи за връчване в друга държава членка. Получаващите органи са компетентни да получават съдебни и извънсъдебни документи от друга държава членка. Централният орган е отговорен за предоставяне на информация на предаващите органи и търсене на решения на всички проблеми, които могат да възникнат в процеса на предаване на документите за връчване. В регламента са предвидени седем формуляра за улесняване на процедурите по този инструмент.

Х. Оценка на паритета на покупателната способност: трансгранично коригиране на размера на издръжката

320. В хода на прилагането на конвенцията или на регламента компетентните органи ще бъдат изправени пред проблеми, свързани с обмяната на валута (по-специално във връзка с изпълнението на решение; вж. също глава 12, раздел VI.5, от настоящия наръчник), както и с коригирането на размера на издръжката в чужбина, което ще изисква сравнение на разходите за живот в различните държави, известно като паритет на покупателната способност (ППП) сред държавите. Такова разглеждане може да се извърши в хода на постановяването, промяната или изпълнението на решение за издръжка. Компетентните органи ще трябва да проверят националните практики в това отношение.¹¹⁶

321. Редица организации публикуват и осъвременяват таблици със сравними PPP:

- Организацията за икономическо сътрудничество и развитие (ОИСР): < http://stats.oecd.org/Index.aspx?datasetcode=SNA_TABLE4 >. В меню „Транзакция“, изберете „ПППИП: паритет на покупателната способност за индивидуално потребление“.
- Евростат на Европейската комисия: < http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/purchasing_power_parities/data/database >. (Таблицата трябва да бъде съобразена с потребностите на потребителя.)
- Световната банка: < <http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PRVT.PP> >.

¹¹⁵ Това включва Дания, която с декларация потвърди желанието си да прилага съдържанието на Регламента (ОВ L 331, 10.12.2008 г., стр. 21) въз основа на паралелно споразумение, сключено с Европейската общност.

¹¹⁶ В [наименование на държавата] [...].

Глава 4- Регламент от 2009 г.: правила за пряка компетентност

А. Въведение

322. В регламента се определят разпоредби за пряка компетентност, които уеднаквяват правилата относно компетентността по дела за задължения за издръжка в рамките на държавите — членки на Европейския съюз. Когато упражняват компетентност по искове за задължения за издръжка, компетентните органи в държавите — членки на Европейския съюз ще извършват това в съответствие с основанията за компетентност, предвидени в глава II от регламента, а именно, когато компетентните органи обработват молби или преки молби за постановяване или промяна на решения за издръжка по регламента или конвенцията (вж. глави 10 и 11 от настоящия наръчник).¹¹⁷ В резултат на тези единни правила относно компетентността, при признаването и изпълнението на решение по регламента, няма да е необходимо да се проверява компетентността на компетентния орган на държавата членка по произход на решението (вж. глава 8 относно признаването, изпълняемостта и изпълнението по регламента).

323. Преди да приложат правилата за компетентност на регламента, компетентните органи трябва първо да проверят дали искът за задължения за издръжка попада в приложното поле на регламента, включително оценка на материалното, географското и времево приложно поле (вж. глава 3, част I от настоящия наръчник). Следва да се отбележи, че правилата за компетентност на регламента ще имат всеобщо географско прилагане от гледна точка на компетентните органи в рамките на държавите — членки на Европейския съюз. Това означава, че правилата за компетентност на регламента ще се прилагат също така, когато искът за задължения за издръжка е свързан с друга държава (включително договаряща държава по конвенцията от 2007 г.), която не е държава — членка на Европейския съюз.

324. За разлика от правилата за пряка компетентност на регламента, в конвенцията се определят само правила за „непряка“ компетентност, а именно по член 18 от нея („Ограничение на производството“, разгледан по-долу при обсъждането на член 8 от регламента) и член 20 („Основания за признаване и изпълнение“). Това означава, че компетентността на компетентния орган в държавата по произход на решението ще се проверява при признаването и изпълнението съгласно конвенцията. Признаването и изпълнението на решението ще бъде обусловено от компетентността на компетентния орган в държавата по произход на решението, като трябва да е изпълнено едно от основанията на компетентността, посочени в член 20 от конвенцията. От друга страна, правилата за компетентност за постановяване или изменение на решение по конвенцията от компетентните органи в държави, които не са членки на Европейския съюз, ще се уреждат от действащото национално право.

325. В настоящата глава от наръчника се обобщават правилата за компетентност в регламента, като се насочва вниманието там, където тези правила могат да отразяват правилата за непряка компетентност на конвенцията.¹¹⁸ В главата се отбелязват също така, в бележки под линия,

¹¹⁷ Следва да се отбележи, че по принцип правилата за компетентност на регламента не решават проблемите, свързани с териториалната компетентност *в рамките* на държава членка, в която се прилага регламентът. Тези проблеми ще бъдат решавани съгласно националните правила. Следва да се отбележи също така, че молбите или преките молби по конвенцията или регламента, свързани с признаване или изпълнение на решения, посочени в глави 7, 8 и 9, не изискват анализ на компетентността от компетентните органи, тъй като тези молби или преки молби се отнасят само за признаването и/или изпълнението на съществуващо чуждестранно решение.

¹¹⁸ Макар разпоредбите на конвенцията да не са правила за пряка компетентност, на практика компетентните органи могат да желаят да ги имат предвид при постановяването или промяната на

случаи, при които разпоредбите на регламента са сходни с разпоредби на други инструменти на европейското частно право.

Б. Член 3 от регламента:¹¹⁹ общи разпоредби

326. В член 3, букви а) и б) от регламента се урежда компетентността за съда по обичайно местопребиваване на ответника или съответно по обичайно местопребиваване на кредитора (взискателя). Тези разпоредби са успоредни на непрякото правило, съдържащо се в член 20, параграф 1, букви а) и в) от конвенцията, в който се определят основанията за признаване и изпълнение на решение съгласно конвенцията.¹²⁰

327. В член 3, букви в) и г) от регламента се предвижда, че даден съд в държава членка може да приеме компетентност, ако по силата на закона на съда той е компетентен да разглежда иск за гражданското състояние на лицата или иск за родителска отговорност,¹²¹ когато искането за издръжка допълва този иск, освен ако тази компетентност не се основава единствено на гражданството на едната от страните. Тези правила от регламента за пряка компетентност са сходни с тези за непряка компетентност, съдържащи се в член 20, параграф 1, буква е) от конвенцията.¹²²

328. Следва да се отбележи, че няма йерархия при посочените в член 3 от регламента основания за компетентност и поради това ищецът може да избира между тях.

В. Член 4 от Регламента:¹²³ избор на съд

329. В член 4 от регламента се дава възможност на страните да сключват споразумения за избор на съд с цел да определят компетентен съд или съдилища в дадена държава членка.¹²⁴ Въпреки това в регламента се определят ограничения на това право. Първо, изключват се спорове относно задължение за издръжка на дете, ненавършило 18 години (член 4, параграф 3). Второ, в регламента има изискване за наличието на съответна връзка с определения съд или съдилища (член 4, параграф 1). Определеният съд или съдилища трябва да бъде в държава членка: в която е обичайното

решение за издръжка, предназначено да бъде признато и/или изпълнено в чужбина на договаряща държава по конвенцията (и ако договарящата държава на предназначено признаване/изпълнение е известна, независимо дали тази държава е направила резерва по член 20 от конвенцията). Вж. Също така глава 7 относно входящите молби и преки молби за признаване или признаване и изпълнение съгласно конвенцията от 2007 г.

¹¹⁹ Разпоредбите на член 3, буква а) от регламента са успоредни в общи линии на тези на член 2 от регламента „Брюксел“ I. Разпоредбите на член 3, букви б) и в) от регламента са успоредни на тези на член 5, параграф 2 от регламента „Брюксел“ I. Член 3, буква г) от регламента е нова разпоредба без аналог. Следва да се отбележи, че за разлика от регламент „Брюксел“ I, в член 3 от регламента се използва единствено понятието „обичайно местопребиваване“, което има ново, самостоятелно значение (и за него няма определение в регламента), а не понятието „местоживеење“, срещано в регламент „Брюксел“ I.

¹²⁰ В конвенцията се посочва също така, че ответникът и кредиторът трябва да имат обичайно местопребиваване „в момента на образуване на производството“. Следва да се отбележи, че член 20, параграф 1, буква в) от конвенцията може да бъде предмет на резерва от страна на договаряща държава, както се посочва в член 20, параграф 2.

¹²¹ По отношение на член 3, буква г) от регламента следва да се отбележи, че компетентните органи, които са компетентни съгласно регламент „Брюксел“ II, могат следователно да бъдат в състояние да се признаят за компетентни също и по отношение на искове за издръжка, които допълват иска за родителска отговорност.

¹²² Следва да се отбележи, че член 20, параграф 1, буква е) може да бъде предмет на резерва от страна на договаряща държава съгласно член 20, параграф 2 от конвенцията.

¹²³ Разпоредбите на член 4 от регламента са успоредни на тези на член 23 от регламент „Брюксел“ I, като все пак някои от предходните правила са променени. В новия регламент се предвиждат нови ограничения по отношение на споразуменията за избор на съд между страните в областта на задълженията за издръжка, за разлика от предходния неограничен режим по регламент „Брюксел“ I.

¹²⁴ Следва да се отбележи, че за разлика от регламент „Брюксел“ I (член 23, параграф 1), в регламента няма изискване местоживеењето на една от страните да бъде в държава членка, за да сключи споразумение за избор на съд.

местопребиваване на една от страните (член 4, параграф 1, буква а)); чийто гражданин е една от страните (член 4, параграф 1, буква б)); или при задължения за издръжка между съпрузи и бивши съпрузи, съдът, компетентен да се произнася по техните спорове относно брачни отношения (член 4, параграф 1, буква в), *точка i*), в която е било последното общо обичайно местопребиваване на съпрузите в продължение на не по-малко от една година. (член 4, параграф 1, буква в), *точка ii*)). Посочените по-горе условия трябва да са изпълнени в момента на сключване на споразумението относно избора на съд или в момента на образуване на производството.

330. В член 4, параграф 4 от регламента се утвърждават споразуменията за избор на съд, с които се предоставя изключителна компетентност на държава, която не е членка (доколкото те не се отнасят до задължения за издръжка на дете, ненавършило 18 години), сключени съгласно Конвенцията от Лугано (*Конвенция относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела, подписана на 30 октомври 2007 г. в Лугано*).

331. В член 4, параграф 2 от регламента се посочва, че споразуменията трябва да се сключват „в писмена форма“, което включва „съобщаване по електронен път, което осигурява траен запис на споразумението“.¹²⁵

332. Член 18, параграф 2, буква а) и член 20, параграф 1, буква д)¹²⁶ от конвенцията се отнасят до спазването на сключени „в писмена форма“ споразумения между страните относно избора на съд, „като тук се изключват споровете, свързани със задължения за издръжка на деца.“

Г. Член 5 от регламента:¹²⁷ Компетентност, основана на явяване на ответника

333. В член 5 от регламента се посочва, че за компетентен може да бъде обявен „съдът на държава членка, пред който се явява ответникът“, освен ако ответникът се явява, за да оспори компетентността на съда. Това отразява правилото за непряка компетентност, съдържащо се в член 20, параграф 1, буква б) от конвенцията.

Д. Член 6 от регламента:¹²⁸ субсидиарна компетентност

334. В член 6 от регламента се предвижда основание за компетентност, така че: „Когато нито един съд на държава членка не е компетентен по смисъла на членове 3, 4 и 5 и нито един съд на държава, страна по Конвенцията от Лугано от 2007 г., която не е държава — членка на Европейския съюз, не е компетентен по силата на разпоредбите на посочената конвенция, компетентни са съдилищата на държавата членка на общото гражданство¹²⁹ на страните.“

335. Следва да се отбележи, че компетентен орган ще трябва да извърши *ex officio* изискваната в член 6 проверка относно това, дали друг съд е компетентен по членове 3, 4 или 5 от регламента.

¹²⁵ В член 23, параграф 1, буква а) и член 23 от регламент „Брюксел“ I се използва предимно паралелен език в тези разпоредби за това, какво представлява споразумение „в писмена форма“.

¹²⁶ Следва да се отбележи, че член 20, параграф 1, буква д) може да бъде предмет на резерва от договаряща държава съгласно член 20, параграф 2 от конвенцията.

¹²⁷ Разпоредбите на член 5 от регламента са успоредни на тези на член 24 от регламент „Брюксел“ I.

¹²⁸ В регламент „Брюксел“ I няма успоредни разпоредби на тези на член 6 от регламента.

¹²⁹ Следва да се отбележи, че в член 6 не се предвижда проверка или установяване на действителното гражданство на страната или страните (например, в някои юрисдикции в случаи, когато една от страните има двойно гражданство) преди да се приложи това правило за компетентността.

336. В правилото за непряка компетентност, съдържащо се в член 20, параграф 1, буква е) от конвенцията изрично се изключва компетентност, основана единствено на гражданството на една от страните (по отношение на въпросите, свързани с личния статус или родителската отговорност), но нищо не се казва по отношение на компетентност, основана на общото гражданство и на двете страни.¹³⁰

Е. Член 7 от регламента: *forum necessitatis*

337. В член 7 от регламента се предоставя допълнителна изключителна основа за компетентност: „Когато нито един съд на държава членка не е компетентен по смисъла на членове 3, 4, 5 и 6, съдилищата на държава членка могат в изключителни случаи да се произнесат по спора, ако не може в рамките на разумното да се образува или води производство или е невъзможно да се проведе такова¹³¹ в трета държава, с която спорът има тясна връзка. Спорът трябва да има достатъчна връзка с държавата членка на сезирания съд.“ В конвенцията няма успоредно правило за непряка юрисдикция.¹³²

338. Като се признават за компетентни съгласно член 7 от регламента, съдиите ще трябва да извършат проверка в две части съгласно условията на члена: първо, по отношение на невъзможността или неспособността да се образува производство в трета държава, с която спорът е тясно свързан; и второ, проверка дали спорът има „достатъчна връзка“ със сезирания съд.

Ж. Член 8 от регламента: *ограничение на производствата*

339. Член 8 от регламента, чието заглавие е „Ограничение на производства“ е по същество идентичен, с някои незначителни разлики, с член 18 от конвенцията със сходно заглавие. Освен това в разпоредбите на член 8 от регламента се посочва, че правилата по този член се прилагат също, когато дадено решение е постановено в „държава, страна по Хагската конвенция от 2007 г.“ или в държава членка.

340. В член 8, параграф 1 от регламента се определя основното правило, съгласно което, докато обичайното местопребиваване на кредитора (взискателя) е в държава членка или договаряща държава по Хагската конвенция, в която решението е постановено, не може да бъде образувано производство за промяна на решението или за ново решение в друга държава членка. Разпоредбите на член 18, параграф 1 са успоредни на тези в конвенцията.

¹³⁰ Тъй като общото гражданство на двете страни не е посочено в член 20 от конвенцията, в който се определят основанията за признаване и изпълнение на решение, това по-значително разпределение на компетентността в регламента би могло да породии проблеми за признаването и изпълнението на решения, постановени на това основание за компетентността в други договарящи държави по конвенция. Компетентните органи могат да желаят да имат това предвид, ако решението, което постановяват или изменят, следва да бъде признато и/или изпълнено в договаряща държава по конвенцията, в която регламентът не се прилага.

¹³¹ Например в Нидерландия съгласно член 9, буква б) от Гражданския процесуален кодекс нидерландски съд има право да се обяви за компетентен, ако съдебното производство е невъзможно извън Нидерландия. Съгласно съдебната практика понятието „невъзможност“ се тълкува по такъв начин, че означава както фактическа (напр. гражданска война, природно бедствие), както и правна невъзможност (напр. по отношение на дискриминационни закони спрямо определени етнически групи).

¹³² Следователно основанията за компетентност би могло също да породии проблеми, свързани с признаването и изпълнението на решения в държави — членки на Европейския съюз, въз основа на това основание за компетентност в държави — страни по конвенцията, ако „достатъчната връзка“ със сезирания съд, посочена в разпоредбите, не се припокрива с едно от изброените в член 20 от конвенцията основания за компетентност за признаване и изпълнение. Компетентните органи могат да желаят да имат това предвид, ако решението, което постановяват или изменят, следва да бъде признато и/или изпълнено в държава — страна по конвенцията, в която регламентът не се прилага.

341. В член 8, параграф 2 от регламента, чийто разпоредби са успоредни на тези на член 18, параграф 2 от конвенцията, се определят четири изключения от общото правило.

342. Първо, ограничението за производствата няма да се прилага, ако между страните съществува договореност, според която са компетентни съдилищата на другата държава членка съгласно член 4 от регламента, в който се определят границите и ограниченията по отношение на споразуменията относно избора на съд между страните (вж. разясненията, *по-горе*).¹³³ Второ, допуска се изключение, ако се счита, че кредиторът е приел компетентността на съдилищата на споменатата друга държава членка, както се посочва в член 5 от регламента (вж. разясненията, *по-горе*).¹³⁴ Трето, когато компетентният орган на държавата по произход, страна по Хагската конвенция от 2007 г., не може или откаже да упражни компетентността си за промяна на решението или за постановяване на ново решение.¹³⁵ И на последно място, когато решението, постановено в държавата по произход, страна по Хагската конвенция от 2007 г., не може да бъде признато или допуснато до изпълнение в държавата членка, в която се предвижда образуване на производство.¹³⁶

3. Член 9 от регламента:¹³⁷ сезиране на съда

343. В член 9 от регламента се посочва специфичност, свързана с това кога съдът се смята за „сезиран“ съгласно регламента, а именно в момента, когато съответните документи са внесени в съда, или чрез действия, свързани с връчването на документи.¹³⁸

И. Член 10 от регламента:¹³⁹ проверка на компетентността

344. В член 10 от регламента се уточнява, че съд, сезиран по дело, което не попада в неговата компетентност „сам обявява, че не е компетентен“.¹⁴⁰

Й. Член 11 от регламента:¹⁴¹ проверка на допустимостта

345. В член 11, параграф 1 от регламента се предвижда спиране на производството в дадена държава членка (която има съответна компетентност), когато ответник, чието обичайно местопребиваване е на територията на друга държава и не се е явил на делото, с цел да се дадат на ответника своевременно съответното уведомление, съответните документи, за

¹³³ В успоредния член 18, параграф 2, буква а) от конвенцията се посочва изключението съгласно конвенцията, както следва: „когато между страните съществува споразумение в писмена форма относно юрисдикцията на посочената друга договаряща държава, като тук се изключват споровете, свързани със задължения за издръжка на деца“.

¹³⁴ В успоредния член 18, параграф 2, буква б) от конвенцията се посочва изключението съгласно конвенцията, както следва: „когато кредиторът приеме юрисдикцията на споменатата друга договаряща се държава изрично или като се защитава по съществото на делото, без да повдигне възражение за подсъдност, когато такава възможност му е предоставена за първи път.“

¹³⁵ В успоредния член 18, параграф 2, буква в) от конвенцията се посочва изключението съгласно конвенцията, както следва: „когато компетентният орган в държавата по произход не може или откаже да упражни компетентността си за изменение на решението или за постановяване на ново решение“.

¹³⁶ В успоредния член 18, параграф 2, буква г) от конвенцията се посочва изключението съгласно конвенцията, както следва: „когато решението, постановено в държавата по произход, не може да бъде признато или обявено за изпълняемо в договарящата се държава, в която се предвижда образуване на производство за изменение на решението или за постановяване на ново решение“.

¹³⁷ Разпоредбите на член 9 от регламента са успоредни на тези на член 30 от регламент „Брюксел“ II и на член 16 от регламент „Брюксел“ II.

¹³⁸ В конвенцията не се съдържат успоредни разпоредби.

¹³⁹ Разпоредбите на член 10 от регламента са успоредни на тези на член 17 от регламент „Брюксел“ II.

¹⁴⁰ В конвенцията не се съдържат успоредни разпоредби.

¹⁴¹ Разпоредбите на член 11 от регламента са успоредни на тези на член 18 от регламент „Брюксел“ II.

да подготви защитата си или да осигури предприемането на тези стъпки. В член 11, параграф 2 и член 11, параграф 3 съответно се съдържат алтернативни разпоредби, когато трябва да бъдат предадени документи съгласно Регламент (ЕО) № 1393/2007 (Регламент относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела) или Хагската конвенция от 15 ноември 1965 г. относно съобщаването и връчването в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела. (За повече информация относно връчването на документи в чужбина вж. глава 3, част II, раздел IX.)

346. Макар в конвенцията да не се съдържа разпоредба за спиране на производство при посочените по-горе обстоятелства, в член 22, буква д) от конвенцията се предвижда основание за отказ за признаване и изпълнение на решение, ако ответникът „не се е явил, нито е бил представляван в производството в държавата по произход,” и не е бил надлежно уведомен за производството i) или не е бил надлежно уведомен за решението, нито е имал възможност да го оспори или да го обжалва ii).

К. Член 12 от регламента:¹⁴² *lis pendens* и член 13:¹⁴³ свързани иски

347. В регламента се съдържат две разпоредби съответно в член 12 и член 13 относно *lis pendens* (дела по „искове с един и същи предмет“ между едни и същи страни, заведени в различни държави членки) и „свързани иски“ (искове „при които има толкова тясна връзка помежду им, че е целесъобразно да бъдат разгледани и решени заедно, за да се избегне рискът от несъвместими решения, постановени в отделни производства”), заведени в други държави членки. Правилото за „първия сезиран съд“ се прилага и в двете разпоредби.

348. В конвенцията се съдържа една разпоредба в „Основания за отказ за признаване и изпълнение”, член 22, буква в), в която се разглеждат въпроси, свързани с *lis pendens*. Признаване и изпълнение на решение може да бъде отказано, ако „има висящо производство между същите страни по същия въпрос пред орган на замолената държава, което е било образувано първо”.

Л. Член 14 от регламента:¹⁴⁴ временни и охранителни мерки

349. В член 14 от регламента изрично се предвиждат молби за временни мерки (и охранителни мерки) до съдебните органи в държави членки, които може да са предвидени в законодателството на дадена държава, дори ако съгласно регламента съд на друга държава членка е компетентен да се произнася по съществото на делото.¹⁴⁵ (За повече информация относно временните и охранителни мерки вж. също глава 3, част II, раздел VIII, от настоящия наръчник.)

350. В конвенцията не се съдържа успоредна разпоредба на член 14 от регламента, но в нея се уреждат искания, които могат да бъдат подадени чрез

¹⁴² Разпоредбите на член 12 от регламента са успоредни на тези на член 27 от регламент „Брюксел“ I и член 21 от Конвенцията от 27 септември 1968 г. относно компетентността и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела (наричана по-нататък „Брюкселската конвенция”).

¹⁴³ Разпоредбите на член 13 от регламента са успоредни на тези на член 28 от регламент „Брюксел“ I.

¹⁴⁴ Разпоредбите на член 14 от регламента са успоредни на тези на член 31 от регламент „Брюксел“ и на член 24 от Брюкселската конвенция.

¹⁴⁵ Следва да се отбележи, че в регламента няма разпоредба относно правото, което следва да се прилага за временните мерки. Освен това не е ясно дали временните мерки ще попадат в приложното поле на Хагския протокол от 2007 г. (вж. глава 5) съгласно член 11 от него. Някои национални юрисдикции разглеждат като предмет на съдебна преценка правото, което следва да се прилага към временните мерки.

централните органи. В член 6, параграф 2, буква и) от конвенцията се предвижда, че във връзка с молби по конвенцията централните органи „вземат всички необходими мерки за образуване или улесняване на образуването на производства за налагане на всички необходими временни мерки с териториален характер, имащи за цел обезпечаването на изхода на висяща молба за издръжка“. Освен това съгласно член 7, параграф 1 от конвенцията „Искания за специфични мерки“ на централните органи се предоставят правомощия да отправят искания до друг централен орган, включително за временни мерки по член 6, параграф 2, буква и) от конвенцията, когато няма висяща молба по конвенцията. В член 7, параграф 2 се предвижда също така, че централните органи могат също да поискат специфични мерки (включително получаването на необходими временни мерки) по искане на друг централен орган, когато национално дело, което е известно на последния централен орган, съдържа „международен елемент“.

Глава 5- Приложимо право съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

А. Конвенцията от 2007 г. и Хагският протокол от 2007 г. за приложимото право

351. В Хагската конвенция не се съдържат подробни правила относно приложимото право. *Хагският протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка* („протоколът“) е независим международен инструмент, свързан с конвенцията от 2007 г. и съвместим с нея, тъй като и двата инструмента бяха договорени и приети едновременно. Договарящите държави по конвенцията се приканват по-специално да станат и страна по протокола, но всяка държава може да стане страна по протокола. Статутът на протокола по отношение на договарящите страни по него е достъпен на уебсайта на Хагската конференция по международно частно право на адрес < www.hcch.net >, в раздел „конвенции“, след това „Конвенция 39“, след това „Таблица за статута“ или в раздел „Издръжка на деца/Задължения за издръжка“.

352. Компетентните [съдебни] [административни] органи, които разглеждат международни дела за издръжка, първо ще трябва да установят дали тяхната държава е страна по протокола.¹⁴⁶ Ако това е така, протоколът ще определи правилата за приложимото право към дела за издръжка в случая на молби или преки молби по конвенцията за постановяване на решения за издръжка (вж. глава 10) и за изменение на решения за издръжка (вж. глава 11). Молбите за признаване и изпълнение на решения по конвенцията по принцип не се уреждат от разпоредбите на протокола, тъй като въпросите, свързани с приложимото право, се решават в държавата по произход на решението¹⁴⁷). *Ако държавата ви не е страна по протокола, нито е държава, в която протоколът се прилага (вж. раздел Б, по-долу)*, към решенията за издръжка ще се прилага правото на сезирания съд (т.е., на замолената държава), включително нейните правила на международното частно право.

353. Въпреки това следва да се има също така предвид, че в конвенцията се съдържат редица конкретни правила за приложимото право по отношение на: а) правото на публична институция да действа вместо лице, на което се дължи издръжка, или да иска възстановяване на помощи, предоставени на кредитора (член 36, параграф 2); б) срока на задължението за издръжка и давностния срок за изпълнение на просрочени плащания (член 32, параграфи 4 и 5); и в) правото на издръжка на дете при определени ограничени случаи (член 20, параграф 5).

354. В раздел В по-долу се съдържа описание на разпоредбите на протокола.

355. Компетентните органи следва също да имат предвид, че дори протоколът да не е в сила в държавата им, може да се прилага една от няколкото предходни Хагски конвенции, в които се урежда приложимото право за издръжки.¹⁴⁸

¹⁴⁶ Протоколът [се] [не се] прилага в [наименование на държавата]. Вж. също раздел Б от тази глава.

¹⁴⁷ Въпреки това протоколът може, разбира се, да се прилага в държавата по произход. Вж. също член 32, параграф 4 и член 32, параграф 5 от конвенцията, които се отнасят до приложимото право по отношение на въпроси, свързани с изпълнението по конвенцията.

¹⁴⁸ *Хагската конвенция от 24 октомври 1956 г. за приложимото право към задълженията за издръжка на деца* и *Хагската конвенция от 2 октомври 1973 г. за приложимото право към задълженията за издръжка* (наричана по-нататък „конвенцията от 1973“). Статутът на тези инструменти по отношение на договарящите държави по тях е достъпен на уебсайта на Хагската конференция на < www.hcch.net >, в раздел „конвенции“, след това в „Конвенция 8“ или „Конвенция 24“ и след това „Таблица за статута“.

Б. Регламентът от 2009 г. и Хагският протокол от 2007 г. за приложимото право

356. С Решение на Съвета от 30 ноември 2009 г. за сключване от Европейската общност на Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка (2009/941/ЕО) Съветът на Европейската общност (както Европейският съюз се нарича по това време) одобри протокола от името на Европейската общност, която не включва Дания и Обединеното кралство.¹⁴⁹

357. Протоколът е приложим в участващите държави — членки на Европейския съюз, [включително] [наименование на държавата], считано от 18 юни 2011 г.¹⁵⁰ Следва да се отбележи, че протоколът има обратна сила и се прилага за издръжка, искана в държави членки преди датата на прилагане на протокола.¹⁵¹

358. Член 15 от глава III от регламента е основният член от регламента, отнасящ се до приложимото право и в него се посочва, че приложимото право за задълженията за издръжка се определя в съответствие с Хагския протокол от 2007 г. в държавите членки, обвързани от този правен инструмент.¹⁵²

359. Както се описва подробно по-долу (вж. глава 8), съгласно раздел 1, глава IV от регламента правилата за премахване на *екзекватурата* за признаване и изпълнение на чуждестранни решения са приложими в държави — членки на Европейския съюз, които са обвързани от протокола (всички държави членки, с изключение на Обединеното кралство и Дания).

В. Прилагане на протокола и описание на разпоредбите

360. Основните разпоредби на протокола са обобщени по-долу. За допълнителна по-подробна информация компетентните [съдебни] [административни] органи трябва да правят справка с текста на протокола и с обяснителния доклад относно протокола. Обяснителният доклад е достъпен на уебсайта на Хагската конференция по международно частно право на адрес < www.hcch.net >, в раздел „конвенции“, след това „Конвенция 39“, и след това в „Публикации на Хагската конференция по международно частно право“.

1. Универсален характер

361. Протоколът, за разлика от конвенцията от 2007 г., която се прилага единствено за отношения между договарящи държави, има действие *erga omnes*.¹⁵³ Това означава, че компетентните органи ще прилагат неговите норми в договаряща държава по протокола или в държави, в които протоколът се прилага, дори ако приложимото право е правото на държава, която не е страна по протокола.¹⁵⁴ На практика характеристиката *erga omnes*

¹⁴⁹ Вж. съображения 11 и 12 и член 3 от Решение на Съвета от 30 ноември 2009 г. за сключване от Европейската общност на Хагския протокол от 23 ноември 2007 г. за приложимото право към задължения за издръжка (2009/941/ЕО). В съображение 5 от Решението на Съвета се посочва, че „Общността има изключителна компетентност по всички въпроси, уредени в протокола.“

¹⁵⁰ Пак там, член 4.

¹⁵¹ Пак там, член 5.

¹⁵² Следва да се отбележи, че въз основа на член 15 от регламента протоколът става част от европейското право и поради това компетентен орган, който прилага протокола, има възможност да отправи преюдициално запитване до Съда на Европейския съюз.

¹⁵³ Член 2 от протокола.

¹⁵⁴ Следва да се отбележи, че за договарящите държави по конвенцията от 1973 г. и по протокола, могат да възникнат проблеми, свързани със съгласуваността между двата инструмента, в отношенията им с други договарящи държави по конвенцията от 1973 г., които не са страна по протокола от 2007 г. Япония, Турция и Швейцария по-специално са договарящи държави по конвенцията от 1973 г., но все още не са

означава, че протоколът може да бъде от полза за много кредитори, чието местожителство е в държава, които не са страна по протокола. Например, кредитор, който пребивава в държава, в която протоколът не се прилага, и който започва производство в държава, в която протоколът се прилага, (*напр.* в държавата по местожителство на длъжника) ще се възползва от прилагането на определените в протокола единни правила, благоприятни за кредитора.

2. Приложно поле на протокола

362. Обхватът на задълженията за издръжка, включени съгласно протокола, е по-широк от конвенцията от 2007 г. и определя приложимото право към задължения за издръжка, произтичащи от всякакъв вид семейни отношения, без възможност да се прави резерва.¹⁵⁵ В приложното му поле са включени задължения за издръжка, които възникват от семейни отношения, родство, брак или сватовство ¹⁵⁶— приложно поле, което е успоредно на това на регламента. В протокола не се съдържа определение на понятието „семеино отношение“ или на други понятия. При тълкуването на тези понятия и на протокола компетентните органи следва да отчитат неговия международен характер и необходимостта да се насърчава единното му прилагане.¹⁵⁷

363. В протокола е включена специална норма относно защитата с цел да се ограничи частично широкото му приложно поле.¹⁵⁸ Длъжник може да оспори иска на кредитор на основание, че такова задължение не съществува за него нито по правото на държавата по обичайното място на пребиваване на длъжника, нито по правото на държавата по общото гражданство на страните, ако такова е налице. Тази защита се прилага към всяко задължение за издръжка, различно от задълженията към деца, произтичащи от отношението родител-дете или задълженията между съпрузи или бивши съпрузи.

364. Накрая, прилагането на определеното съгласно протокола право може да бъде отказано, само доколкото „неговите последици биха били явно несъвместими с общественения ред на сезирания съд“.¹⁵⁹

3. Обхват на приложимото право

365. В протокола се съдържа неизчерпателен списък на въпроси, за които ще се прилага приложимото право, включващи: дали, до каква степен и спрямо кого кредиторът може да иска издръжка; до каква степен кредиторът може да иска издръжка за минало време; основата за изчисляване на размера на издръжката, както и индексация; кой има право да предяви иск за издръжка, като се изключат въпросите относно процесуалната правоспособност действия и процесуалното представителство; давност или преклузивни срокове; и размера на задължението на длъжника по вземане, произтичащо от задължение за издръжка в случаите, в които публична институция иска възстановяване на помощи, предоставени на кредитора вместо издръжка.¹⁶⁰

страни по протокола и следователно може да се зададе въпросът кои норми на приложимото право с универсално действие на новия протокол или на конвенцията от 1973 г. следва да имат предимство при дела, по които тези държави са страни. В академичната литература се изразяват различни мнения. Вж. разясненията в обяснителния доклад относно протокола, параграфи 194—197. [Наименование на държавата] [е] [не е] държава — страна по конвенцията от 1973 г.

¹⁵⁵ Член 27 от протокола.

¹⁵⁶ Член 1, параграф 1 от протокола.

¹⁵⁷ Член 20 от протокола.

¹⁵⁸ Член 6 от протокола.

¹⁵⁹ Член 13 от протокола.

¹⁶⁰ Член 11 от протокола.

4. Обща норма за приложимо право

366. Основната норма за приложимо право, използвана в протокола, е прилагането на правото на обичайното място на пребиваване на кредитора.¹⁶¹ Тази обща норма има предимството да позволява определянето на наличието и размера на задължението за издръжка по отношение на правните и фактически обстоятелства на социалната среда в държавата, в която кредиторът живее, да осигурява равно третиране на кредитори, които живеят в същата държава и да определя приложимото право, което често съвпада с правото на сезирания съд.

5. Специални норми в полза на някои кредитори

367. В протокола са предвидени някои „каскадни“ субсидиарни правила на приложимото право, които имат за цел да подпомогнат определени кредитори на издръжка.¹⁶² Тези специални правила са изготвени в съответствие с принципа *favor creditoris*, за да се гарантира, че кредиторът има най-голямата възможност за получаване на издръжка.

368. Видовете кредитори, които ще се възползват от тези допълнителни правила, са: а) деца, чиито родители им дължат издръжка (независимо от възрастта на детето); б) всяко лице, ненавършило 21 години, на което издръжка дължат лица, различни от родители (с изключение на задълженията за издръжка, които възникват между съпрузи, бивши съпрузи и лица в брак, чийто брак е унищожен); и, в) родители, чиито деца им дължат издръжка.¹⁶³

369. Съгласно протокола кредитор от една от горепосочените категории, който не може да получи издръжка по силата на правото, прилагано в съответствие с основното правило, ще се възползва от прилагането на правото на сезирания съд.¹⁶⁴ Освен това, ако такъв кредитор е сезирал компетентния орган на държавата по обичайно място на пребиваване на длъжника, се прилага правото на сезирания съд, освен ако по силата на това право кредиторът не може да получи издръжка от длъжника, като в този случай отново се прилага правото на държавата по обичайното място на пребиваване на кредитора.¹⁶⁵ Накрая, предвижда се, че ако кредиторът не може да получи издръжка от длъжника съгласно общото правило или допълнителните правила, се прилага правото на държавата по общото гражданство на длъжника и на кредитора (взискателя), ако такова е налице.¹⁶⁶

6. Специална норма за съпрузи и бивши съпрузи

370. В протокола се предвижда специална норма за задължения за издръжка между съпрузи, бивши съпрузи или лица в брак, чийто брак е унищожен.¹⁶⁷ По принцип, при прекъсване на неотменимата връзка с правото, прилагано към развода съгласно член 8 от предишната конвенция от 1973 г.,¹⁶⁸ се прилага правото на държавата по обичайно място на пребиваване на кредитора, при спазване въпреки това на клауза за дерогация.

371. Всяка страна може да възрази срещу прилагането на правото на държавата по обичайното място на пребиваване на кредитора, след което посочва сезирания съд или орган, който ще трябва да проучи дали бракът има по-тясна връзка с право, различно от това на обичайното място на

¹⁶¹ Член 3 от протокола.

¹⁶² Член 4 от протокола.

¹⁶³ Член 4, параграф 1) от протокола.

¹⁶⁴ Член 4, параграф 2 от протокола.

¹⁶⁵ Член 4, параграф 3 от протокола.

¹⁶⁶ Член 4, параграф 4 от протокола.

¹⁶⁷ Член 5 от протокола.

¹⁶⁸ Вж. по-горе, бележка под линия 148.

пребиваване на кредитора (например, *inter alia* обичайното място на пребиваване или местожителство на съпрузите по време на брака, тяхното гражданство, мястото, където се е състояла сватбата и мястото на законната раздяла или развода). Съгласно протокола се предоставя по-специално водеща роля на държавата по последно обичайно място на пребиваване, което следва да бъде взето под внимание при такова проучване.¹⁶⁹

7. Избор на приложимо право от страните

372. В протокола са включени нови характеристики, които утвърждават мерки за автономия на страните, с някои ограничения при избора на приложимо право към задълженията за издръжка.

373. Първо, страните имат право да сключат „процесуални споразумения“, за да определят правото на сезирания съд за целите на конкретно производство.¹⁷⁰ Тази разпоредба се прилага, само когато кредитор по издръжка е подал или възнамерява да подаде иск за издръжка пред конкретен съд или орган.

374. Второ, страните имат право да сключват споразумения за определяне на приложимото право към задължение за издръжка по всяко време, включително преди възникването на спор и по време на производство дотогава, докато решат да анулират или променят споразумението си.¹⁷¹ Страните имат единствено право да определят правото на всяка държава, чийто гражданин е една от страните, правото на държавата по обичайното място на пребиваване на едната от страните или правото, което е било избрано преди това или което действително се прилага за техния имуществен режим или за техния развод или законна раздяла.¹⁷²

375. С оглед на защитата на кредитор по издръжка, подобни общи споразумения се ограничават по ефективни начини. Забраняват се споразумения за избор на приложимо право към задължения за издръжка спрямо лице, ненавършило 18 години, или спрямо възрастно лице, което поради нарушени или недостатъчни лични способности, не е в състояние да защитава собствения си интерес.¹⁷³

376. Изборът на страните на приложимо право се ограничава също, когато се отнася до способността на кредитора да се откаже от правото си на издръжка.¹⁷⁴ Правото на държавата, в която е обичайното място на пребиваване на кредитора към момента на определянето на приложимото право, урежда възможността за отказ от издръжка и условията на този отказ.

377. В протокола се съдържа и изискване, че страните по споразумение за избор на приложимо право трябва да „са знаели“ за последиците от определянето. В противен случай сезираният съд или орган може да отхвърли прилагането на определеното право, ако неговото прилагане „би довело до явно несправедливи или неразумни последствия за някоя от страните.“¹⁷⁵

8. Публични институции

378. В протокола се предвижда, че правото на дадена публична институция да иска възстановяване на изплатени от нея помощи на кредитора

¹⁶⁹ Член 5 от протокола.

¹⁷⁰ Член 7 от протокола.

¹⁷¹ Член 8 от протокола.

¹⁷² Член 8, параграф 1 от протокола.

¹⁷³ Член 8, параграф 3 от протокола.

¹⁷⁴ Член 8, параграф 4 от протокола.

¹⁷⁵ Член 8, параграф 5 от протокола.

(взискателя) вместо издръжка се урежда от правото, което е приложимо за институцията.¹⁷⁶

9. Определяне на размера на издръжката

379. Накрая, в протокола се съдържа материалноправна норма¹⁷⁷, която трябва да бъде прилагана от органите на договарящата държава или държава, в която протоколът се прилага независимо дали приложимото право е чуждо право или правото на сезирания съд. Съгласно тази норма, нуждите на кредитора и финансовите възможности на длъжника, както и всички компенсации, предоставени на кредитора вместо редовните плащания на издръжката, (т.е. еднократно платима сума) се вземат предвид при определяне на размера на издръжката, дори ако приложимото право предвижда друго.

¹⁷⁶ Член 10 от протокола.

¹⁷⁷ Член 14 от протокола.

Глава 6- Намиране и определяне на чуждо право

А. Въведение

380. Компетентните [съдебни] [административни] органи, които разглеждат дела с международен елемент за присъждане на издръжка по конвенцията или регламента ще трябва понякога да определят и/или прилагат чуждо право. Моля вж. глава 5, в която се разглеждат въпроси, свързани с приложимото право и следователно случаи, при които достъпът до съдържанието на чуждото право може да възникне съгласно конвенцията и регламента.

Б. Намиране на чуждо право в глобален мащаб и в рамките на Европейския съюз

1. Профил на държавите съгласно конвенцията от 2007 г.

381. Съгласно член 57 от конвенцията всяка договаряща държава трябва да представи на Постоянното бюро на Хагската конференция определена информация относно своите закони, производства и мерките, които ще предприеме за прилагане на конвенцията, включително описание на начина, по който държавата ще разглежда молбите за постановяване, признаване и изпълнение на решенията за издръжка.¹⁷⁸

382. Препоръчаният и публикуван от Хагската конференция профил на държавата може да се използва от дадена договаряща държава като средство за предоставяне на тази информация. В член 57, параграф 1, буква а) от конвенцията се съдържа изрично изискване договарящата държава да предоставя „описание на нейното законодателство и производството, приложими към задълженията за издръжка“ (намиращо се в раздел III от профила на държавата).

383. Както профилът на държава, така и всяка информация, предоставена от дадена договаряща държава по силата на член 57, са достъпни на уебсайта на Хагската конференция на <www.hcch.net>, в раздел „Издръжка за деца/Задължения за издръжка“.

2. Информация относно националните закони и процедури съгласно регламента от 2009 г.

384. Информация, сходна на тази, която трябва да се осигури по конвенцията, трябва да се предостави съгласно регламента от държавите — членки на Европейския съюз (съгласно членове 70 и 71 от регламента) на Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела,¹⁷⁹ която следва непрекъснато да се актуализира. На уебсайта си Европейската съдебна мрежа по граждански и търговски дела има специален раздел по въпросите на издръжката с връзки към информация за конкретна държава, която е налична на следния адрес:¹⁸⁰

< http://ec.europa.eu/civiljustice/maintenance_claim/maintenance_claim_gen_bg.htm >

¹⁷⁸ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 683.

¹⁷⁹ Решение 2001/470/ЕО на Съвета за създаване на Европейска съдебна мрежа по граждански и търговски дела (изменено с Решение № 568/2009/ЕО на Европейския парламент и на Съвета от 18 юни 2009 г.).

¹⁸⁰ Следва да се отбележи, че се очаква такава информация да бъде преместена на европейския портал за електронно правосъдие, който се намира на следния интернет адрес: < <https://e-justice.europa.eu/home.do> >.

3. Други глобални и европейски онлайн ресурси за намиране и определяне на чуждо право

385. Интернет адресите в този раздел, по-долу, посочени само за сведение, са били точни при съставянето на настоящия наръчник и е възможно да съдържат или да не съдържат връзки към официална или автентична правителствена правна информация. Въпреки това целта на списъка по-долу е да се посочат правителствени, нестопански и академични институции, които предоставят безплатен достъп до правото и които често имат установена репутация, че съдържат качествена, правна информация. Списъкът по-долу далеч не е изчерпателен. Интернет адресите, изброени по-долу, обикновено съдържат подробна информация за дадена юрисдикция и не са специализирани по въпроси, свързани с издръжка.

ВЪВЕДЕНИЕ В ГЛОБАЛНАТА ПРАВНА ИНФОРМАЦИЯ:

► Глобални енциклопедии / Картографиране на правните системи

- JurisPedia
< http://en.jurispedia.org/index.php/Main_Page >
- GlobalLex
< <http://www.nyulawglobal.org/Globalex/> >
- JuriGlobe
< <http://www.juriglobe.ca/index.php> >

ВРЪЗКИ КЪМ ПРАВНА ИНФОРМАЦИЯ:

► Международни бази данни

- Световен институт за правна информация (WorldLII)
< <http://www.worldlii.org/> >
- Глобална мрежа за правна информация (GLIN)
< <http://www.glin.gov/search.action> >

► Регионални бази данни

- Азиатски институт за правна информация (AsianLII)
< <http://www.asianlii.org/> >
- Членове на Британската общност (CommonLII)
< <http://www.commonlii.org/> >
- Европейски портал за електронно правосъдие
< <https://e-justice.europa.eu/home.do?action> >
- Официални публикации на ЕС (EUR-Lex)
< <http://eur-lex.europa.eu/> >
- Членове на Международната организация на франкофонията (Франкофонско право)
< <http://droit.francophonie.org/> >
- Тихоокеански острови (PacLII)
< <http://www.paclii.org/> >
- Южна Африка (SAFLII)
< <http://www.saflii.org/> >
- Съставни държави и зависими територии на Обединеното кралство
< <http://www.worldlii.org/catalog/3144.html> >

► Национални бази данни

- Австралия (AustLII)
< <http://www.austlii.edu.au/> >
- Австрия (RechtsInformationsSystem)
< <http://www.ris.bka.gv.at/> >
- Британски и ирландски институт за правна информация (BailII)
< <http://www.bailii.org/> >

	• Буркина Фасо (JuriBurkina) < http://www.juriburkina.org/juriburkina/ > • Канадски институт за правна информация (CanLII) < http://www.canlii.org/ > • Кипър (CyLaw) < http://www.cylaw.org/index-en.html > • Държави — членки на Европейския съюз (N-Lex) < http://eur-lex.europa.eu/n-lex/ > • Хонг Конг (HKLII) < http://www.hklai.org/ > • Индия (LII of India) < http://liiofindia.org/ > • Ирландия (IRLII) < http://www.ucc.ie/law/irlai/index.php > • Кения (KLR) < http://www.kenyalaw.org/update/index.php > • Мексико (Instituto de Investigaciones Jurídicas, UNAM) < http://info.juridicas.unam.mx/infjur/leg/ > • Нова Зеландия (NZLII) < http://www.nzlii.org/ > • Нигер (JuriNiger) < http://juriniger.lexum.umontreal.ca/juriniger/index.do > • Филипини (LawPhil) < http://www.lawphil.net/ > • САЩ (Институт за правна информация (LII)) < http://www.law.cornell.edu/ >
► Фондове на библиотеки / Научноизследователски институти <i>Описание: Институции, които имат значителни онлайн сборници с глобална правна информация. Тези институции могат да предоставят становища по чуждо право или научноизследователски услуги.</i>	• Швейцарски институт по сравнително право < http://www.isdc.ch/ > • Макс Планк Институт за сравнително и международно частно право, Германия < http://www.mpipriv.de/www/en/pub/news.cfm > • Юридическа библиотека на Конгреса, САЩ < http://www.loc.gov/law > • Институт за напреднали правни изследвания, Лондон, Обединеното кралство < http://ials.sas.ac.uk/ > • Юридическа библиотека на корнуелския университет, САЩ < http://library.lawschool.cornell.edu/ > • Juristisches Internetprojekt Saarbrücken, Германия < http://www.jura.uni-saarland.de/index.php?id=76&tx_googlesearch_pi1%5Baction%5D=list >

4. Получаване на достъп до и определяне на чуждо право чрез договори и механизми за правно сътрудничество

386. Получаването на достъп и определянето на съдържанието на чуждо право между държавите — членки на Европейския съюз може да се извърши чрез националните звена за контакт на европейската съдебна мрежа съгласно Решение 2001/470/ЕО.¹⁸¹

387. В член 5, параграф 2, буква в) от Решение 568/2009/ЕО (за изменение на Решение 2001/470/ЕО на Съвета) се предвижда, че звената за контакт на европейската съдебна мрежа:

¹⁸¹ Вж. по-горе, бележка под линия 179.

[...] предоставят цялата информация за улесняване прилагането на **правото на друга държава членка**, приложимо съгласно общостен или международен правен инструмент. За тази цел звеното за контакт, до което е изпратена такава молба, може да разчита на подкрепата на някой от другите органи в своята държава членка, посочени в [...] за предоставяне на исканата информация. Информацията, която се съдържа в отговора, не обвързва звената за контакт, нито консултираните органи, нито органа, който е отправил молбата [курсивът е мой]”.

388. По отношение на по-сложни въпроси в областта на чуждото право и във връзка с определени трети държави (т.е. които не са държави — членки на Европейския съюз) достъпът до съдържанието на чуждото право може да бъде получен чрез определените национални получаващи органи (обикновено Министерството на правосъдието), съгласно Съвета на Европа *Европейската конвенция за обмен на правна информация между държави, Лондон, 7 юни 1968 г.* (наричана по-нататък „Лондонската конвенция“), или чрез други многостранни или двустранни договори за правна помощ.¹⁸² Националните звена за контакт на Европейската съдебна мрежа могат също да подпомагат действието на Лондонската конвенция в рамките на Европейския съюз, например когато има забавяне на отговора на дадена молба по Лондонската конвенция. Когато не е установена конвенционална правна рамка с друга държава в [наименование на държавата] [...].

¹⁸² В [наименование на държавата] [...].

Глава 7 - Конвенцията от 2007 г.: Разглеждане на входящи молби, подадени чрез централни органи, и на преки искания за признаване или за признаване и изпълнение

Как се ползва настоящата глава:

Част I от настоящата глава се отнася предимно до молби за признаване или за признаване и изпълнение на решения за издръжка съгласно Конвенцията, които съдебните или други компетентни органи са получили от даден централен орган. Част II се отнася до специфичните въпроси, свързани с преките искания съгласно Конвенцията, които съдебните или други компетентни органи получават.

Част I: Молби, получени от централен орган

Раздел I предоставя преглед на молбата и на общите принципи, уреждащи признаването и изпълнението – кога се използва и кой може да подава такава молба.

Раздел II съдържа блок-схема, илюстрираща първоначелните производства по тази молба.

Раздел III обяснява подробно основните производства за признаване.

Раздел IV разглежда други аспекти на общите производства, включително молби от длъжници.

Раздел V се занимава с други въпроси като правна помощ и изпълнение.

Раздел VI съдържа допълнителни препратки, формуляри и някои практически съвети относно молбите.

Раздел VII съдържа обобщен контролен лист на производствата за разглеждане на молби за признаване и изпълнение, получени от централни органи.

Раздел VIII дава отговори на някои често задавани въпроси.

Part II: Молби, отправени пряко до компетентните органи

Раздел I предоставя преглед и представяне на общите въпроси, свързани с молбите, отправени пряко до компетентните органи.

Раздел II съдържа допълнителни препратки, формуляри и някои практически съвети, свързани с молбите.

Раздел III дава отговори на някои често задавани въпроси относно преките искания.

Част I — Подаване чрез централните органи на молби за признаване или за признаване и изпълнение

I. Преглед и общи принципи

A. Общи принципи

389. Процесът на признаване е в основата на международното събиране на издръжка и гарантира, че има икономичен начин за кредитора да постигне изплащането на издръжка, когато длъжникът пребивава или има активи или доходи в друга договаряща държава.¹⁸³

Централният орган е публична институция, определена от договаряща държава да изпълнява задължения по административно сътрудничество и съдействие съгласно Конвенцията.

390. Признаване или признаване и изпълнение на решение от друга договаряща държава елиминира необходимостта кредиторът да получи ново решение в държавата, в която вече пребивава длъжникът или в която са неговите активи или доходи.

391. Производствата за признаване или за признаване и изпълнение на решение са предназначени да осигурят възможно най-широко признаване на съществуващите решения и да гарантират, че молбата се разглежда възможно най-бързо. Приложното поле на Конвенцията е най-широко по отношение на признаването и изпълнението и от държавите се очаква да предоставят на молителите цялостен достъп до ефективни производствата. Процесът на признаване е ясен и недвусмислен, като Конвенцията поставя изискването да се предприемат „незабавни“ или „бързи“ действия. Има само ограничени основания за ответника да възрази или да се противопостави на признаването и изпълнението, а има и ограничено време за това. Всичко това отразява основния принцип в Конвенцията, че признаването и изпълнението трябва да бъде просто, евтино и бързо.¹⁸⁴

B. Преглед на процедурата

392. По отношение на признаването или признаването и изпълнението договарящите държави се използват описаните по-долу производствата за обявяване или вписване. В Конвенцията има предвидено алтернативно производство (член 24) и чрез декларация дадена държава може да избере да използва алтернативното производство. Този процес се обсъжда по-подробно по-нататък в тази глава.¹⁸⁵

Компетентният орган е органът в дадена държава, на който съгласно законодателството на тази държава е възложено или разрешено да изпълнява специфични задачи съгласно разпоредбите на Конвенцията. Компетентният орган може да бъде съд, административен орган, програма за изпълнение на задължения за издръжка за деца или друг държавен орган, който изпълнява някои от задачите, свързани с Конвенцията.

¹⁸³ Има разлика между признаване и изпълнение. Признаването от друга държава означава, че държавата приема определянето или установяването на юридически права и задължения, направено от държавата по произход. Изпълнение означава, че замолената държава приема нейното собствено изпълнително производство да бъде използвано за принудително изпълнение на решението. Вж. Обяснителния доклад към Конвенцията, параграфи 472 и 473.

¹⁸⁴ Вж. Обяснителния доклад към Конвенцията, параграф 490. Европейският съд по правата на човека е постановил, че националните органи имат положително задължение да съдействат надлежно и навременно за изпълнението на чуждестранно решение за издръжка в полза на кредитора (вж. решението по дело *Romańczyk v. France*, No 7618/05 (18 ноеври 2010 г.), по което съдът установи нарушение на член 6, параграф 1 от Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи).

¹⁸⁵ Европейският съюз няма да прави декларация, че ще използва „Алтернативното производство по молба за признаване и изпълнение“ (член 24) на решение съгласно Конвенцията. По този начин компетентните

393. При получаване на молбата от друг централен орган централният орган на замолената държава¹⁸⁶ изпраща материалите на компетентния орган за разглеждане. В някои договарящи държави централният орган е компетентният орган за тази цел. В други държави компетентният орган може да бъде съдебен или административен орган.¹⁸⁷

394. Компетентният орган е длъжен незабавно да обяви решението за изпълняемо или да го впише за изпълнение. Компетентният орган трябва да предприеме тази стъпка, освен ако признаването и изпълнението би било „явно несъвместимо“ с общественения ред. Нито молителят, нито ответникът могат да правят зебележки на този етап – известен като служебна проверка.

395. В договарящи държави, които използват процес на вписване, вписването може да се състои от представяне на решението на правораздавателен орган или трибунал или вписване на решението от административен орган или длъжностно лице.¹⁸⁸

396. След като решението е било [обявено за изпълняемо] [или] [вписано за изпълнение] се изпраща уведомление както на молителя, така и на ответника.¹⁸⁹ Ответникът има право да оспори или да обжалва обявяването на решението за изпълняемо или вписването му на определени ограничени основания.¹⁹⁰ Например ответникът може да обжалва или да оспори вписването или обявяването, ако не е получил уведомление за първоначалното искане за издръжка или не му е била дадена възможност да оспори решението за издръжка, за което сега се иска признаване и изпълнение. Оспорването или обжалването трябва да бъде осъществено в срок от 60 дни от датата на уведомлението за [вписване за изпълнение] [или] [обявяване на решението за изпълняемо]. Оспорването или обжалването се осъществява пред съответния компетентен орган съгласно нормативната уредба на тази държава.¹⁹¹

397. Ако длъжникът не желае да започне да прави плащания по решението доброволно, може да се пристъпи към принудително изпълнение на решението съгласно правото на замолената държава, въпреки висящото оспорване или обжалване (вж. също глава 12 от настоящия наръчник относно изпълнението на решения за издръжка). Докато доброволните плащания са важно средство за гарантиране, че плащанията

Молеща държава – договарящата държава, в която пребивава молителят и която моли за признаване и изпълнение на решението.

Замолена държава – договарящата държава, която е получила молбата и която трябва да признае и изпълни решението.

Съвет: Член 23 определя процедурите на процеса за признаване или за признаване и изпълнение. Този член се отнася както за оспорването или обжалването (член 23, параграф 7), така и за последващо обжалване (член 23, параграф 10). В член 23, параграф 7 оспорването или обжалването е ограничено до три специфични области, посочени в този член и в член 23, параграф 8, и следва да се осъществи в рамките на 30 или 60 дни от датата на уведомлението за обявяването или вписването, в зависимост от страната, оспорваща решението. За разлика от това, последващото обжалване, описано в член 23, параграф 10, се осъществява изцяло в съответствие с вътрешното право и може да се предприеме, при условие че вътрешното право допуска обжалване.

органи на държавите – членки на Европейския съюз, ще използват произведението за разглеждане на молби за признаване и изпълнение съгласно Конвенцията (вж. Съвета (по-горе, бележка под линия 59).

¹⁸⁶ В [наименование на държавата] централният орган е [...].

¹⁸⁷ В [наименование на държавата] компетентният орган е [...] и [е] [не е] центра

¹⁸⁸ В [наименование на държавата] [...].

¹⁸⁹ Когато и двете държави са страни по Конвенцията за връчването от 1961 г. раздел IX, по-горе, по този въпрос.

¹⁹⁰ Вж. обяснителния доклад към Конвенцията, параграф 504.

¹⁹¹ Съгласно националното право [наименование на държавата] [...].

Кредитор е лицето, на което се дължи или се твърди, че му се дължи издръжка. Кредитор/и може/могат да бъде/бъдат родител или съпруг, дете, приемни родители, роднини или други лица, който/които полага/т грижи за дете. В някои държави това лице може да се нарича получател на издръжка, лицето, по отношение на което има задължение за издръжка, или родител, на когото е възложено упражняването на родителските права, или полагащо грижите лице.

започват да текат към кредитора възможно най-бързо, също така е важно да се гарантира, че са предприети необходимите мерки за изпълнение с оглед избягване на закъснения в плащането.

398. Ако оспорването или обжалването по признаването и изпълнението е успешно и [обявяването на решението за изпълняемо] [или] [вписването] бъде отменено, това не означава непременно, че с молбата за издръжка е приключено. В зависимост от причината за отказа за признаване или изпълнение на решението, ако това е решение за издръжка на деца, е възможно да бъде постановено ново решение в замолената държава. Компетентният орган на замолената държава може, ако това се допуска съгласно националното право, да разгледа молбата за признаване и изпълнение като молба за постановяване на ново решение в замолената държава. Тази разпоредба гарантира, че когато **кредиторът** се нуждае от издръжка на деца, а съществуващото решение не може да бъде признато или изпълнено, има средство за получаване на ново решение за издръжка, без целият процес да започне отново в молящата държава.¹⁹²

399. И накрая, ако оспорването или обжалването не е успешно, националното право на замолената държава може да допуска последващо обжалване. Не всички държави имат разпоредба за това. Ако се допуска последващо обжалване, Конвенцията изрично предвижда, че това последващо обжалване не може да има за последица спиране на изпълнението на решението освен при изключителни обстоятелства (член 23, параграф 10).¹⁹³

В. Кога се използва тази молба

400. Молбата за *признаване* или за *признаване и изпълнение* на решение за издръжка се получава от друга договаряща държава, в която се иска изпълнение на решението, тъй като длъжникът живее в замолената държава или има активи или доходи в замолената държава.

Признаването на решение за издръжка е производството, използвано от компетентен орган на дадена държава за приемане на установяването на правата и задълженията, свързани с издръжка, направено от органа в държавата по произход, където е постановено решението, и за придаване на правно действие на това решение.

401. Въпреки че повечето молби ще бъдат за признаване и изпълнение на решение, в някои случаи кредиторът иска само признаване, без да иска изпълнение на решението.

402. Ако решението е постановено в държавата, от която се иска да го изпълни, тогава не се изисква признаване. Молбата може да бъде разгледана само относно изпълнението (вж. глава 12).

Г. Примерен случай

403. Кредиторът разполага с решение за издръжка от държава А, което изисква длъжникът да плаща издръжка на деца. **Длъжникът** живее в [наименование на държавата]. Вместо да подава молба за ново решение в [наименование на държавата], кредиторът иска съществуващото решение за издръжка да бъде изпълнено в [наименование на държавата]. Както държава А, така и [наименование на държавата] са договарящи държави по Конвенцията.

Длъжник е лицето, което дължи или се твърди, че дължи издръжка. Длъжникът може да бъде родител или съпруг, или някой друг, който съгласно правото на държавата, където е постановено решението, има задължение да плаща издръжка.

¹⁹² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

¹⁹³ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

Как става това по Конвенцията

404. Кредиторът¹⁹⁴ ще поиска от централния орган в държава А да предаде молбата за признаване или за признаване и изпълнение на решение за издръжка на [наименование на държавата]. Молбата ще бъде проверена, за да се гарантира, че е пълна и ще бъде разгледана от централния орган в [наименование на държавата]. длъжникът ще бъде уведомен и ще му бъде дадена възможност за противопоставяне на признаването или признаването и изпълнението на ограничен брой основания, посочени в Конвенцията. След като бъде признато, решението може да бъде изпълнено от компетентния [съдебен] [административен] орган в [наименование на

За информация относно молби за **изпълнение** на решение, постановено в **замолената държава** (напр. [наименование на държавата]) – вж. глава 9. За информация относно **изпълнението** на всяко решение за издръжка – вж. глава 12.

държавата] по същия начин като решение, първоначално постановено в [наименование на държавата].

Д. Кой може да подаде молба

405. Молбата за признаване или за признаване и изпълнение може да бъде подадена от кредитор или длъжник (както е посочено по-долу – молбата на длъжника ще бъде само за признаване, докато кредиторът може да иска или признаване, или изпълнение, или и двете). Молителят трябва да пребивава в държавата, която започва производството, и не следва да присъства в [наименование на държавата], за да бъде признато и изпълнено дадено решение в тази държава (член 29). Кредиторът по тази молба може да бъде лицето, на което се дължи издръжка, а също и публична институция, която действа вместо кредитора, или публична институция, която е предоставила помощи на кредитора.

Съвет: Търсите ли списък със стъпки, които да следвате? Искате ли да пропуснете подробностите? Отидете в края на тази глава и използвайте **контролния списък**.

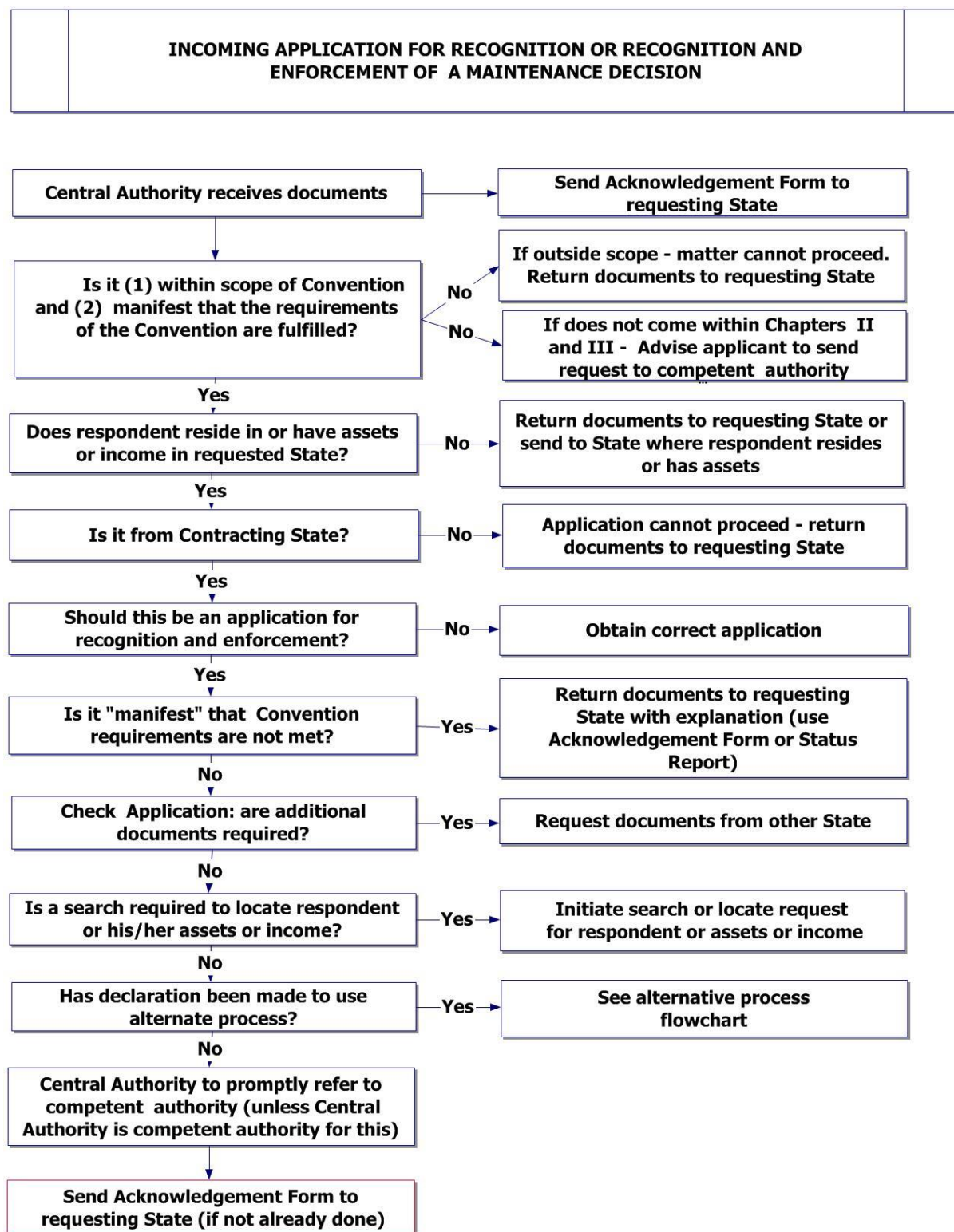
II. Обобщение на процеса за признаване и изпълнение

406. Таблицата на следващата страница илюстрира целия процес за молбите за признаване и изпълнение, подавани от кредитор по отношение на решенията за издръжка, включително стъпките, които ще бъдат предприети от централния орган в [наименование на държавата]. Следващите раздели на тази глава разглеждат подробно компонентите на всяка стъпка, която може да бъде предприета от компетентните органи.

407. Този раздел се прилага еднакво и към молбите само за признаване. Тези молби са доста редки. Член 26 предвижда, че разпоредбите на глава V (Признаване и изпълнение) се прилагат *mutatis mutandis* към молби за признаване само с изключението, че изискването за изпълнителна сила се заменя с изискването, че решението произвежда правни последици в държавата по произход. Това означава, че за целите на практиката разпоредбите относно признаването и изпълнението ще се прилагат към молбите за признаване, с изключение на тези разпоредби, които трябва да се тълкуват различно, тъй като не се подава молба за изпълнение на решението.¹⁹⁵

¹⁹⁴ Отбележете, че в някои случаи молбата може да се подаде от публична институция (като Агенция за издръжка на деца) от името на кредитора.

¹⁹⁵ Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 546.

Фигура 6: Диаграма на входящите молби за признаване или за признаване и изпълнение, получени от централния орган в [наименование на държавата]

III. Производства

А. Предварителна проверка на входящи документи и други предварителни въпроси

408. Преди да изпрати материалите на компетентния [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата], централният орган на [наименование на държавата] следва да направи предварителна проверка, за да гарантира, че молбата попада в приложното поле на разпоредбите на Конвенцията за признаване или за признаване и изпълнение, както и да се увери, че пакетът от документи е пълен. Компетентният [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата] следва да извърши подобна проверка.

1. Първоначален преглед на документите

- Дали молбата е за признаване или признаване и изпълнение на решение за издръжка на деца? Тя трябва да попада в приложното поле на Конвенцията, както е обяснено в глава 3., част I. Ако решението е само за издръжка на съпруг или бивш съпруг или за издръжка на друг член на семейството, а приложеното поле на Конвенцията не е разширено до тези други задължение, следва да бъде подадена пряка молба до компетентния орган (вж. част II, по-долу).
- Дали ответникът или длъжникът пребивава в замолената държава или има активи или доходи в замолената държава? Ако не е така, досието с молбата трябва да бъде изпратено на мястото, където ответникът или длъжникът пребивава или има активи, или да се върне на молящата държава.
- Молбата от договаряща държава ли е? Ако не, Конвенцията не може да се приложи.

Пряка молба не се подава до централен орган. Пряката молба е искане, получено от компетентен орган, като съд или административен орган, пряко от физическо лице. Тя се подава извън обхвата на член 10 от Конвенцията. Вж. част II, по-долу.

2. Подходящата молба за признаване ли е или за признаване и изпълнение?

409. Проверете документите, за да се уверите, че в конкретния случай правилната молба е тази за признаване или за признаване и изпълнение. Обърнете внимание на следната информация:

- Ако въобще няма решение за издръжка – молбата трябва да бъде за постановяване, а не признаване и изпълнение на решение. Вж. глава 10.
- Ако е налице решение за издръжка, но то е от Вашата държава, не е необходимо решението да бъде признато. То просто може да бъде изпратено до компетентния орган за принудително изпълнение във Вашата държава съгласно редовните производства за изпълнение. Вж. глава 9.

3. „Явно“ ли е, че изискванията на Конвенцията не са изпълнени?

410. Конвенцията допуска замолен централен орган да откаже да разгледа молба само ако според дадения централен орган е „явно, че изискванията на Конвенцията“ не са изпълнени (вж. член 12, параграф 8). Обстоятелствата, при които случаят може да бъде такъв, са доста ограничени.¹⁹⁶ За да бъде „явна“ причината за отхвърляне, тя трябва да е очевидна или да личи от текста на получените

¹⁹⁶ Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 345.

документи.¹⁹⁷ Например дадена молба може да бъде отхвърлена въз основа на това, че от документите става ясно, че решението няма нищо общо с издръжката. По подобен начин дадена молба може да бъде отхвърлена въз основа на това, че предходна молба от същата страна е била отхвърлена на същите основания.

411. Имайте предвид, че дори да изглежда, че признаването и изпълнението на решението е в противоречие с обществения ред, молбата трябва независимо от това да се разгледа и изпрати на компетентния [съдебен] [административен] орган. Компетентният [съдебен] [административен] орган може да определи дали признаването и изпълнението биха били в противоречие с обществения ред и да откаже да признае решението на това основание.

4. Проверка на документите за пълнота

412. Централните органи имат задължението да извършват своевременна проверка за пълнота на молбата, получена от молещата държава, и да я предадат незабавно на компетентния [съдебен] [административен] за признаване или за признаване и изпълнение. Ако са необходими допълнителни документи, централният орган трябва да ги изиска незабавно. Член 25 от Конвенцията съдържа изчерпателен списък на всички документи, които се изискват – за молбата за признаване и изпълнение не могат да бъдат изисквани допълнителни документи.

413. Членове 11, 12, 25 и 44 от Конвенцията предвиждат, че входящият пакет следва да включва:

√	Формуляр на молба
√	Пълен текст на решението или извлечение
√	Пълен текст на решението или извлечение
√	Удостоверение за надлежно уведомление (освен ако ответникът се е явил, бил е представляван или е оспорил решението)
Ако е необходимо	Преведени копия на документи
Ако е необходимо	Формуляр за финансово състояние (само при подаване на молби от страна на кредитори)
Ако е необходимо	Документ относно изчислени просрочени плащания
Ако е необходимо	Документ, в който се обяснява как да се коригира или индексира решението
√	Формуляр за предаване

Фигура 7: Съдържание на молбата за признаване и изпълнение

414. По-долу е дадено кратко описание на това, което можете да очаквате да видите във входящия пакет от материали (във фигура 7, горе, може да видите кои формуляри са задължителни и кои се използват само при нужда).

а) Формуляри, изисквани за всеки пакет

1) Формуляр на молба

В повечето случаи молещата държава използва препоръчителния формуляр на молба. Той гарантира, че на замолената държава е предоставена цялата необходима информация. Ако за входящата молба не е използван препоръчителният формуляр на молба, прегледайте изпратената молба, за да се уверите че са включени основните данни, необходими за молбата, като контактна информация на молителя, контактна информация на ответника,

¹⁹⁷ Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 344.

информация за лицата с право на издръжка и подробности относно това къде да се изпращат плащанията.

2) Текст на решението или извлечение от него

Изисква се пълният текст на решението за издръжка, освен ако Вашата държава е посочила, че ще приема просто резюме или извлечение от решението. Не е нужно молбата да включва заверени копия на решението, освен ако Вашата държава е посочила, че изисква винаги заверени копия.¹⁹⁸

3) Удостоверение за изпълняемост

Изисква се удостоверение за изпълняемост, което указва, че решението за издръжка е изпълняемо в държавата, в която е постановено. Ако решението е постановено от административен орган, документът трябва да включва удостоверение, че са изпълнени изискванията на член 19, параграф 3, освен ако Вашата държава (замолената държава) е посочила, че не изисква такова удостоверение.¹⁹⁹ Ако молбата е само за признаване, в нея трябва да се докаже единствено с това, че решението поражда правни последици в държавата по произход, а не че е изпълняемо.²⁰⁰ В удостоверението за изпълняемост се посочва датата, на която решението е произвело правни последици в тази държава.

4) Удостоверение за надлежно уведомление

Удостоверението за надлежно уведомление се изисква само ако ответникът не се е явил или не е бил представляван в производството. Можете да определите дали ответникът се е явил или е бил представляван, като погледнете в препоръчителния формуляр на молбата Раздел 7 на молбата предоставя необходимата информация.

Ако от формулярът на молбата става ясно, че ответникът не се е явил или не е бил представляван при постановяването на решението, с удостоверението за надлежно уведомление ще се установи, че или му е била връчена молбата или е бил надлежно уведомен за нея и е имал възможност да участва в производството, което е довело до решението за издръжка, или е бил уведомен за постановеното решение и му е била дадена възможност да го оспори. Имайте предвид, че в някои държави е предвидена писмена форма за оспорването или отговора. Ответникът не винаги трябва да се яви лично.

5) Формуляр за предаване

Всяка молба за признаване или за признаване и изпълнение трябва да бъде придружена от формуляр за предаване. Съгласно Конвенцията този формуляр е задължителен. Формулярът за предаване идентифицира страните и вида на молбата. Той също така указва документите, които съпровождат молбата.

б) Други формуляри, които могат да бъдат необходими

415. Въпреки че член 11, параграф 3 предвижда, че в молбата за признаване или признаване и изпълнение могат да се изискват само документите, изброени в този член (и описани по-горе), има и други формуляри, които също могат да бъдат необходими, в зависимост от обстоятелствата по случая:

1) Формуляр за финансово състояние

Ако молителят иска също така и изпълнение на решението (което ще се случи в повечето случаи), винаги е добра практика да се включи формуляр за финансово състояние, който осигурява важна информация за местонахождението и финансовото състояние на ответника, доколкото са известни на молителя.

Ако молителят е използвал препоръчителния формуляр за финансово състояние, частта от този документ, която се отнася до кредитора, се оставя

¹⁹⁸ [Наименование на държавата] изисква [...].

¹⁹⁹ [Наименование на държавата] изисква [...].

²⁰⁰ Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 546.

празна, тъй като тази информация не се изисква за подаване на молба за признаване и изпълнение. Ако молбата е само за признаване, не се включва такъв формуляр.

2) Документ относно изчислени просрочени плащания

Ако има неплатена издръжка (просрочени плащания) по решението за издръжка, което трябва да бъде изпълнено, трябва да се приложи документ, който определя размера на тези просрочени плащания, как са били изчислени просрочените плащания и датата на изчислението.

3) Документ, в който се обяснява корекцията или индексацията

В някои държави самото решение или националното право, по силата на което е постановено решението, предвижда решението да бъде автоматично индексирано или коригирано с определена честота. Ако това е приложимо, молещата държава следва да предостави в пакета документи по молбата информация за това как ще се прави корекцията. Например – ако корекцията ще се извършва чрез процент на разходите за живот, следва да се предоставят подробности за коя държава ще се изчислява корекцията, каква информация ще бъде необходима, за да се правят изчисленията, както и начина, по който преизчисленият размер на издръжката ще се съобщава на замоления централен орган и на страните.²⁰¹

4) Доказателство за помощи – публична институция

Ако молбата се подава от публична институция, например агенция за социални услуги, от името на молителя, може да се наложи тази публична институция да предостави информация, удостоверяваща, че тя има право да действа от името на молителя, или да включи информация, установяваща, че е предоставила помощи вместо издръжка (член 36, параграф 4).

5. Необходимо ли е да се извърши издирване, за да се установи местонахождението на ответника?

416. Предварително, ако молителят не предостави валиден адрес на ответника, централният орган може да поиска да се определи неговото местоположение, за да се гарантира, че той ще може да бъде уведомен за молбата за признаване или признаване и изпълнение. Местонахождението на ответника може да бъде необходимо, за да се определи кой компетентен орган ще отговаря за молбата. В някои държави искането за издирване или за установяване на местонахождението се внася от компетентния орган на по-късен етап от процеса. Това е въпрос на вътрешен процес.²⁰²

417. За да се определи местонахождението на ответника, от централния орган се очаква да осъществи достъп до всички бази данни и източници на публична информация, до които има достъп, както и да поиска от други публични органи да потърсят от негово име в рамките на определените от националното право ограничения относно достъпа до лична информация. Някои централни органи могат да имат достъп до източници на информация с ограничен достъп.

418. Ако ответникът не може да бъде намерен, уведомете молещата държава (не забравяйте, че в случай на молба за признаване и изпълнение на решения, основана на местонахождението на активи или доходи в замолената държава, ответникът може да се намира извън държавата). Ако не е налична допълнителна информация, която да помогне за намирането на ответника, процесът на разглеждане на молбата не може да продължи.

²⁰¹ Вж. Обяснителения доклад към Конвенцията, параграф 435. Това означава, че не е необходимо всяко последващо решение, което коригира издръжката, да минава през процеса на пълно признаване. Първоначалното признаване предвижда бъдещите корекции. Например Австралийската агенция за издръжка за децата преоценява издръжката на всеки 15 месеца въз основа на финансовото състояние на страните.

²⁰² В [наименование на държавата] [...].

6. Ако документацията е непълна

419. Ако молителят не е предоставил необходимата документация, преди да изпрати пакета с документацията на компетентния [съдебен] [административен] орган, централният орган на [наименование на държавата] трябва вече незабавно да е уведомил молещия централен орган и да е поискал предоставянето на допълнителни документи. Ако компетентният [съдебен] [административен] установи, че липсват някои от необходимите документи, той следва да уведоми веднага централния орган на [наименование на държавата], за да може последният да поиска от молещия централен орган липсващата информация.

420. Ако молещият централен орган в [наименование на държавата] е отправил искане за предоставяне на допълнителни документи, молещата държава разполага с **три месеца**, в рамките на които да предостави документите. Ако поисканите документи не бъдат предоставени в срок от три месеца и разглеждането на молбата не може да продължи, централният орган на замолената държава може (но не е длъжен) да закрие досието и да информира молещата държава.

421. Имайте предвид, че предварителната проверка на документацията и исканията за предоставяне при необходимост на допълнителни материали се правят преди компетентният орган да пристъпи към разглеждане на молбата по същество.

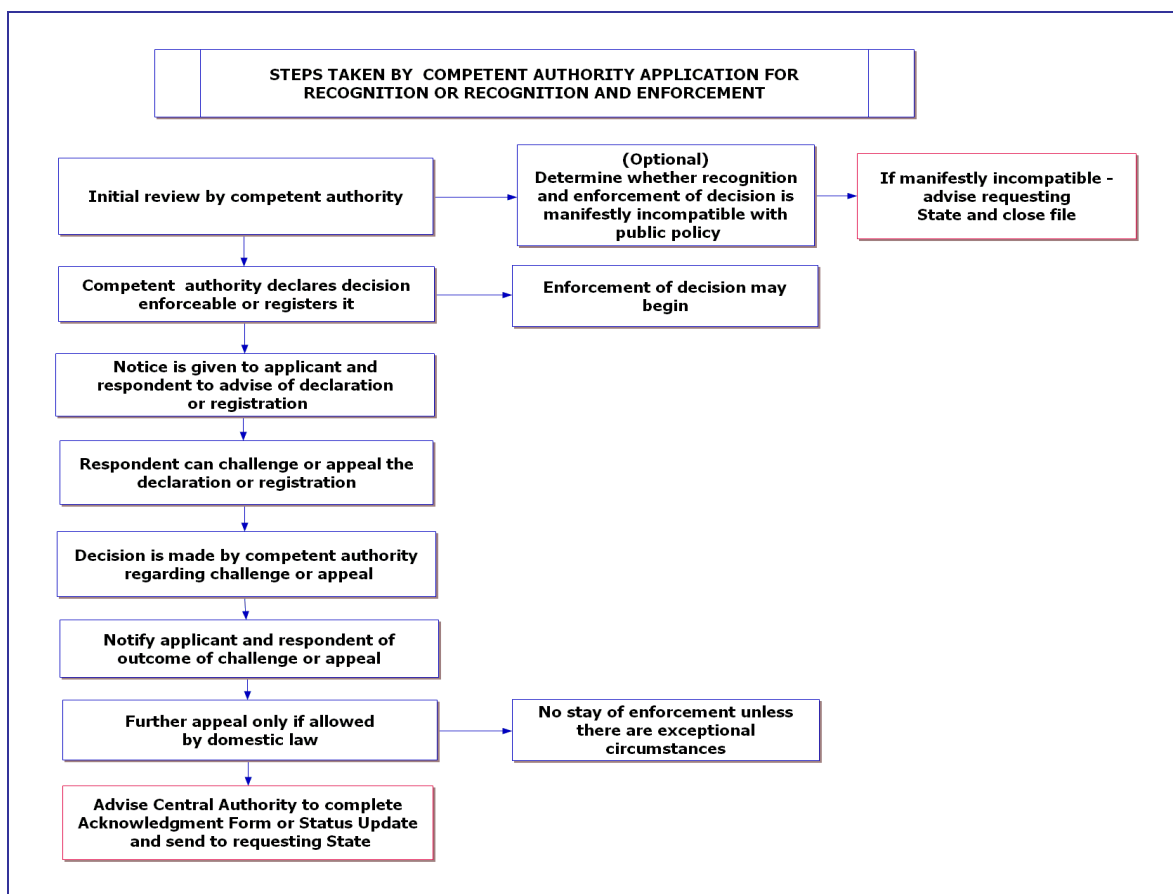
7. Подходящи временни или охранителни мерки

422. Може да е целесъобразно компетентният [съдебен] [административен] орган да вземе временни или охранителни мерки, докато молбата е висяща. Тези мерки могат да бъдат взети в различен момент по време—или дори преди—на производството по молбата. За допълнителна информация относно временните и охранителните мерки, вижте глава 3, част II, раздел VIII.

Б. Обявяване на решението за изпълняемо или вписването му от компетентния орган

423. В този раздел се обясняват производствата, които компетентните [съдебни] [административни] органи, след като са разришили предварителните въпроси, ще използват при разглеждането на молбите за признаване или за признаване и изпълнение на решенията за издръжка съгласно член 23 от Конвенцията.²⁰³ Диаграмата на следващата страница показва стъпките, предприемани от компетентния [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата].

²⁰³ Европейският съюз няма да прави декларация, че ще използва "Алтернативното производство по молба за признаване и изпълнение" (член 24) на решение съгласно Конвенцията. По този начин компетентните органи на държавите – членки на Европейския съюз, ще използват производствата по член 23 за разглеждане на молби за признаване и изпълнение съгласно Конвенцията (вж. Решение 2011/432/ЕС на Съвета (по-горе, бележка под линия 59)).

Фигура 8: Стъпки, предприемани от компетентния орган при разглеждането на молба за признаване или за признаване и изпълнение (член 23)

1. Обявяване на решението за изпълняемо или вписване на решението за изпълнение

424. След като компетентният [съдебен] [административен] орган получи пълната молба, решението ще бъде признато и обявено за изпълняемо или вписано за изпълнение.²⁰⁴ Тази стъпка (обявяване на решението за изпълняемо или неговото вписване) следва да бъде предприета „незабавно“ от компетентния орган (член 23, параграф 2, буква а). След като бъде обявено за изпълняемо или вписано за изпълнение, не се изискват по-нататъшни действия преди решението за издръжка да може да се изпълни съгласно националното право на замолената държава.²⁰⁵

2. Отказ решението да се обяви за изпълняемо или да бъде вписано за изпълнение

425. Единствената причина за отказ на компетентния [съдебен] [административен] орган да признае и обяви решението за изпълняемо или да откаже да впише решението за изпълнение е, че признаването и изпълнението на решението би било **явно несъвместимо** с обществения ред. Това изключение е предвидено да бъде много ограничено, за да се гарантира във възможно най-голяма степен, че договарящите държави по Конвенцията признават и изпълняват решения от други договарящи държави. То се използва само когато признаването или признаването и изпълнението би довело до „нетърпим“ резултат.²⁰⁶

²⁰⁴ Вж. по-горе, бележка под линия 188.

²⁰⁵ Съгласно националното право и производствата на [наименование на държавата] [...]. Вж. глава 12.

²⁰⁶ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 478.

3. Изпълнение на решението

426. След като решението е вписано или обявено за изпълняемо, вече не се изисква допълнително искане или молба от молителя по Конвенцията с оглед изпълнението на решението. Също така няма изискване по Конвенцията ответникът да получи допълнително уведомление, че решението ще бъде изпълнено.²⁰⁷ (Вижте глава 12 относно изпълнението на решения за издръжка.)

4. Уведомяване на молителя и ответника

427. След като решението е било обявено за изпълняемо или е било вписано, двете страни ще бъдат уведомени за решението за вписването или за обявяването на решението за изпълняемо. Няма производства по Конвенцията за уведомяване, така че това ще бъде направено съгласно националното право на [название на държавата].²⁰⁸ Молителят може да бъде уведомен чрез централния орган на молящата държава или пряко, в зависимост от производствата на замолената държава, за да му се даде потвърждение, че решението е било признато и ще бъде изпълнено, или ако признаването и изпълнението е отказано – да бъде уведомен за отказа.²⁰⁹

5. Възражение срещу признаване и изпълнение от страна на ответника или молителя

а) Общи въпроси

428. Разпоредбите на Конвенцията за признаване и изпълнение на решенията за издръжка са предназначени да гарантират, че когато е възможно, съществуващите решения за издръжка ефективно и своевременно се признават и изпълняват в договарящите държави.²¹⁰ Както беше отбелязано по-рано в тази глава, производствата по Конвенцията са структурирани така, че признаването или признаването и изпълнението на дадено решение да се осъществят, освен ако ответникът може успешно да установи, че са налице основателни причини, поради които решението не следва да бъдат признато или изпълнено.

429. Веднъж признато или обявено за изпълняемо, дадено чуждестранно решение може да бъде изпълнено по същия начин, както и всяко решение за издръжка, което е първоначално постановено в [наименование на държавата]. Съгласно Конвенцията дадена държава може да използва всички налични механизми за принудително изпълнение за осигуряване на спазването на решението (вж. глава 12). Съгласно Конвенцията ответникът (лицето, което отговаря на молбата за признаване) може също така да подава някои ограничени възражения, в случай че смята, че решението не трябва да бъде признато или изпълнено.

430. Член 20 определя изискванията за това решение за издръжка, постановено в една държава, да се признае и изпълни друга договаряща държава. Тези „основания

²⁰⁷ В националното право на някои държави може да съществуват процедури или изисквания, съгласно които длъжникът следва да бъде уведомен преди изпълнението, но това няма връзка с разпоредбите на Конвенцията. Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...]. Когато и двете държави са страни по Конвенцията от 1965 г. относно връчването, моля, вж. глава 3, част 2, раздел IX.

²⁰⁸ Ако правото на [наименование на държавата] предвижда уведомяване, уведомяването на страните, намиращи се в чужбина ще се извърши в съответствие с Регламент (ЕО) № 1393/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 13 ноември 2007 г. относно връчване в държавите-членки на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела („връчване на документи“), когато става въпрос за държави — членки на Европейския съюз, или в съответствие с Конвенцията от 15 ноември 1965 г. относно връчването в чужбина на съдебни и извънсъдебни документи по граждански или търговски дела, когато става въпрос за държави извън Европейския съюз, при условие че Конвенцията се прилага между [наименование на държавата] и другата държава. Ако Хагската конвенция от 1965 г. не е в сила между двете въпросни държави, уведомяването ще се осъществи съгласно многостранните или двустранните договори в сила между двете държави или съгласно националното право на [наименование на държавата]. Вж. глава 3, част II, раздел IX относно допълнителна информация за връчването в чужбина.

²⁰⁹ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²¹⁰ Вж. Обяснителения доклад към Конвенцията, параграф 428.

за признаване и изпълнение" по принцип се отнасят до вида на връзката, която даден родител, член от семейството или децата трябва да са имали с дадена държава, за да може полученото в резултат на това решение да може да се изпълни в друга държава. Например връзка с държавата, която е постановила решението може да се установи поради пребиваването на страните и на децата в дадената държава или от присъствието или участието на ответника в производството, което е довело до вземането на решението.²¹¹

431. Ответникът може да оспори или обжалва обявяването на решението за изпълняемо или вписването му на основание, че нито едно от основанията за признаване и изпълнение не е приложимо. Това не означава непременно, че решението не е било валидно постановено в държавата, в която е било постановено, а само че не може да бъде признато и изпълнено в замолената договаряща държава по Конвенцията.

432. По същия начин, съгласно член 22 ответникът може да повдигне възражение срещу признаването на решение на основание, че това признаване и изпълнение явно противоречи на обществения ред или че в производството по постановяване на решението има пропуски, като неуведомяване на ответника за производството за издръжка или за решението, измама, или че е налице по-късно решение, което е несъвместимо с решението, чието признаване се иска.

433. В повечето случаи ответникът е този, който започва оспорването или обжалването. Въпреки че рядко се случва, молителят може да оспори или да обжалва отказа за вписване или за обявяване на решението за изпълняемо.

б) Срок за оспорване или обжалване

434. Ако дадена страна, която има право да оспори или да обжалва обявяването на решението за изпълняемо или вписването му, пребивава в държавата, в която са направени вписването или обявяването, оспорването или обжалването трябва да бъде осъществено в срок от **30 дни** от датата на която тази страна е била уведомена за решението за вписване или обявяването на решението за изпълняемо. Ако оспорващата или обжалващата страна пребивава извън държавата, тази страна разполага с **60 дни** от уведомлението, за да осъществи оспорването или обжалването (член 23, параграф 6).²¹²

435. В повечето случаи ответникът пребивава в замолената държава, така че има само 30 дни, за да оспори или обжалва обявяването на решението за изпълняемо или вписването му. Ако обаче решението е изпратено на замолената държава, за да бъде признато, тъй като ответникът има активи, намиращи се в тази държава, той може да се намира и на друго място. В този случай ответникът ще разполага с 60 дни, за да оспори или да обжалва решението. По същия начин длъжникът може да иска признаване в своята държава по произход на чуждестранно решение, ограничаващо изпълнението. В такъв случай намиращият се извън държавата кредитор има право да оспори или да обжалва обявяването или вписването, в зависимост от случая, и съгласно Конвенцията разполага с 60 дни, за да го направи.

в) Основания за оспорване или обжалване

436. Конвенцията предвижда само ограничени основания за оспорване или обжалване на вписването или обявяването за изпълняемо на решение за издръжка. Както беше обсъдено по-горе, ответникът може да оспори или да обжалва на основание, че:

- няма основание по смисъла на член 20 за признаването и изпълнението,

²¹¹ Член 20 определя онова, което е известно като „косвени правила за компетентност“. Член 20 не предвижда правила за това кога даден орган в държавата може да вземе решение („преки правила за компетентност“); вместо това, той определя основанията, на които трябва да е взето решението, за да може да бъде признато и изпълнено в друга държава. Вж. Обяснителния доклад към Конвенцията, (параграф 443), където се обяснява този въпрос, както и глава 4 от настоящия наръчник.

²¹² Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 503.

- има някаква причина да се откаже признаване и изпълнение в съответствие с член 22,
- съществува съмнение относно автентичността или целостта на документите, предадени с молбата,
- просрочените задължения, за които се претендира изпълнение, са изплатени в пълен размер.

г) Разглеждане или изслушване на оспорване или обжалване (член 23, параграф 5)

437. Преразглеждането или изслушването може да се осъществи само с оглед на специфични основания или причини, допускани от Конвенцията, и не може да има преразглеждане по същество на решението (член 28).²¹³ Начинът, по който се разглежда обжалването или оспорването, се определя от националното право.²¹⁴

438. Ако основание за оспорването или обжалването е съмнение, свързано с автентичността или целостта на документите, а заверени копия от документите не са били поискани, нито включени в материалите, може да се отправи искане посредством централния орган на [наименование на държавата] до централния орган на молящата държава да предостави заверени копия или други такива документи с оглед на изясняване на въпроса.

439. Ако оспорването или обжалването е само по отношение на изчисляването на просрочените задължения, а ответникът не твърди, че просрочените задължения са изплатени в пълен размер, това в повечето случаи е въпрос, чието разрешаване е по-добре да бъде отложено за фазата на изпълнение. Ответникът може да повдигне тези въпроси и да предостави допълнителна информация на компетентния [съдебен] [административен] орган, отговарящ за изпълнението.²¹⁵ Вижте също коментарите по-долу относно частичното признаване на решение като средство, позволяващо текущите плащания за издръжка да бъдат изпълнени, докато се оспорват просрочените задължения.

д) Решение по оспорване или обжалване и последващо обжалване (член 23, параграф 10)

440. След като бъде взето решение относно оспорването или обжалването на вписването на решението или на обявяването му за изпълняемо, двете страни трябва да бъдат незабавно уведомени. Това уведомление се прави съгласно изискванията на националното право.²¹⁶ Молителят може да бъде уведомен чрез централния орган на молящата държава или пряко, в зависимост от производствата на замолената държава.²¹⁷

441. Последващо обжалване ще има само ако националното право на замолената държава го допуска²¹⁸

442. Имайте предвид, че въпреки последващото обжалване, изпълнението на решението може да се извърши веднага, след като решението бъде вписано или обявено за изпълняемо, и че във всеки случай последващото обжалване няма да има за последица спирането на изпълнението освен при изключителни обстоятелства (член 23, параграф 10).

²¹³ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграфи 504 и 505.

²¹⁴ Вж. по-горе, бележка под линия 191.

²¹⁵ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²¹⁶ Когато и двете държави са страни по Конвенцията от 1965 г. относно връчването, вж. глава 3, част II, раздел IX (Б.).

²¹⁷ Вж. по-горе, бележки под линия 208 и 209.

²¹⁸ Вж. по-горе, бележка под линия 193.

В. Признаване и изпълнение – резултати от молбата

1. Признаване и изпълнение

443. В повечето случаи резултатът от молбата за признаване и изпълнение ще бъде, че решението може да бъде признато и изпълнено по същия начин, както ако то е било постановено от замолената държава. Не се изисква допълнителна молба от кредитора за изпълнение. За използваните производства за изпълнение, вж. глава 12.

2. Други резултати

444. Конвенцията не предвижда алтернативни резултати, в случай че пълното признаване и изпълнение на решението е невъзможно.

а) Частично признаване

445. Член 21 от Конвенцията позволява на компетентния орган да признае и изпълни само част от решението, когато цялото решение не може да бъде признато или признато и изпълнено. До този резултат може се стигне, например, когато, органът не в състояние да признае решението за издръжка по отношение на съпруг или бивш съпруг, но може да признае и изпълни решението по отношение на издръжката за деца. По същия начин, ако изглежда, че има спор по просрочени задължения за издръжка, както и дали те следва да бъдат изплатени в пълен размер, компетентният орган може да признае частта от решението, отнасяща се до предоставяне на текуща издръжка на деца, докато тече оспорването на признаването на просрочените задължения.

Добри практики: Молителят не трябва да иска частично признаване на решението или постановяване на ново решение, в случай че молбата за признаване е неуспешна. Конвенцията изисква тези възможности да бъдат разгледани в процеса на признаване или признаване и изпълнение като възможни крайни резултати. Вътрешните процедури на замолената държава определят как ще се процедира с „новата“ молба, тъй като може да се изисква допълнителна информация, например, за да се постанови ново решение.

б) Признаването не е възможно поради резерва

446. В някои случаи дадено решение за издръжка не може да бъде признато или изпълнено поради резерва на държава, направена съгласно Конвенцията.²¹⁹ Въпреки това не е задължително разглеждането на молбата да приключи на този етап.

447. Когато решението не може да бъде признато поради направена резерва, която пречи за признаване на решението на някое от следните основания, член 20, параграф 4 изисква от централния орган да предприеме всички необходими мерки за постановяване на ново решение за издръжка в полза на кредитора:

- обичайното местопребиваване на кредитора е в държавата по произход,
- споразумение в писмена форма (по случаи, които не се отнасят до издръжка на деца),
- компетентност, основана на личния статус или родителската отговорност.²²⁰

448. Не е необходима нова молба от страна на кредитора и съществуващото решение се признава като акт, който установява правото ²²¹ на детето да започне производство за издръжка (член 20, параграф 5). В зависимост от производството на замолената държава може да са необходими допълнителни документи от молителя/кредитора с оглед постановяването на ново решение. Тези документи могат да бъдат поискани чрез централния орган на молящата държава. Вж. глава 10 относно обяснение на молбите за постановяване на решение.

Г. Комуникация с молящата държава

449. Компетентният [съдебен] [административен] орган следва да има предвид, че неговия национален централен орган (в този случай, централният орган на [наименование на държавата]) има задължение да докладва редовно относно движението на молбите по конвенцията (член 12). Компетентните органи вероятно

²¹⁹ Европейският съюз няма да направи резерва по отношение на основанията за признаване и изпълнение, посочени в член 20, буква в), д), или е), в съответствие с член 20, параграф 2 от Конвенцията (вж. *Решение 2011/432/ЕС на Съвета (по-горе, бележка под линия 59)*). Може да направите справка на уебсайта на Хагската конференция, < www.hcch.net >, за да установите дали дадена държава членка е направила такава резерва съгласно Конвенцията.

²²⁰ Имайте предвид, че чл. 20, параграф 3 също изисква договаряща държава, която е направила тази резерва, да признае и изпълни решение, както би направила, ако при подобни фактически обстоятелства нейните органи са компетентни или биха били компетентни да постановят такова решение.

²²¹ See Обяснителен доклад към Конвенцията, параграфи 469 - 471. Моля, отбележете, че Конвенцията не дава определение на понятието „право на издръжка“ в този контекст, следователно националното право на замолената държава ще определи как да се тълкува понятието, а също и каква допълнителна информация или доказателства ще се изискват, за да бъде постановено решение за издръжка.

ще получават искания от централните органи да докладват относно движението на молбите и следва да бъде подготвени да сътрудничат с централните органи в това отношение.

IV. Други аспекти: молби за признаване и за признаване и изпълнение

A. Молби за признаване, подадени от длъжник

1. Общи въпроси

450. Съгласно Конвенцията даден длъжник може да подаде молба за признаване на решение, когато се изисква признаване, за да се спре или ограничи изпълнението на предходно решение в замолената държава. Тази молба може да бъде подадена, когато длъжникът желае да има различно решение, признато в държавата, където се извършва изпълнението (т.е. [наименование на държавата]), или когато длъжникът е получил изменение на постановено решение в друга договаряща държава и сега иска то да бъде признато в [наименование на държавата], тъй като той има активи там.

451. Вж. глава 11 за задълбочено обяснение на молбите за изменение.

452. Ако разполага с решение за издръжка, което вече се изпълнява в държавата, в която длъжникът пребивава или има активи, в повечето случаи националното право изисква измененото решение, постановено извън тази държава, да бъде признато, преди да може ефективно да ограничи или да спре изпълнението на първото решение. Въпреки това, в някои държави може и да не се изисква тази стъпка – например ако изменението е направено от същия орган, който е издал първото решение. Поради това ще бъде необходимо да се направи справка относно националното право, за да се определи дали се изисква признаване на решение във всеки конкретен случай.²²²

Изменението се отнася до процеса на изменение на решение за издръжка, след като е било постановено. В някои държави това е известно като молба за внасяне на изменения или молба за промяна. Изменението може да се отнася до размера на издръжката, честотата на плащанията или някакво друго разпореждане на решението за издръжка.

2. Кога може тази молба да се използва от длъжник?

453. Тъй като целта на молбата за признаване съгласно член 10, параграф 2, буква а) е да се ограничи изпълнението и тъй като в повечето случаи изпълнението се извършва в държавата, в която пребивава длъжникът, в много случаи длъжникът, който изисква признаване на решение, пребивава в държавата, в която решението трябва да бъде признато, т.е. в [наименование на държавата]. Конвенцията не урежда изрично случая, когато молител следва да подаде молба до своя собствен централен орган. Ето защо в тези случаи признаването следва да се разглежда в съответствие с националното право като искане до компетентния орган в държавата, в която пребивава длъжникът.²²³ Когато се иска признаване в [наименование на държавата], в която длъжникът притежава активи, но длъжникът не пребивава в тази държава, длъжникът може да подаде молба по член 10, параграф 2, буква а).

454. Във всички случаи, при които молбата е по член 10, параграф 2), буква а), длъжникът ще бъде молител. В тези случаи кредиторът ще бъде ответник и уведомлението за вписване или за обявяването на решението за изпълняемо ще трябва да се изпрати на кредитора.

²²² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²²³ В някои държави централният орган действа като компетентния орган за тази цел и съдейства на длъжника с процеса на признаване. В случай на молби за изменение признаването може да се разглежда като последната стъпка за тази молба (вж. глава 12) и не е нужно да се подава нова молба. Това ще зависи от вътрешното производство на всяка държава. В [наименование на държавата] [...].

Пример

455. Длъжникът пребивава в държава А, в която е постановено първоначалното решение за издръжка. Той има активи или доходи в [наименование на държавата]. Кредиторът пребивава в [наименование на държавата], а първоначалното решение е било признато в [наименование на държавата] и се изпълнява срещу имуществото на длъжника в [наименование на държавата]. Длъжникът е получил изменено решение от държава А. Той иска признаване на измененото решение в [наименование на държавата] с цел ограничаване на изпълнението на първото решение.

Как става това по Конвенцията?

456. Длъжникът може да подаде молба по член 10, параграф 2, буква а) от Конвенцията до централния орган в държава А. Държава А ще предаде молбата на [наименование на държавата] където с помощта на производствата, описани в тази глава, измененото решение ще бъде признато или вписано за изпълнение или обявено за изпълняемо. Кредиторът ще бъде уведомен за вписването или обявяването и ще му бъде предоставена възможност за оспорване или обжалване на обявяването или вписването. След като бъде обявено за изпълняемо или бъде вписано, измененото решение ще произведе правно действие в [наименование на държавата] и ще ограничи изпълнението на първоначалното решение.

3. Производства

457. Производства за признаване и изпълнение, изложени в настоящата глава, се прилагат към молбите от страна на длъжника за признаване при тези обстоятелства. Член 26 предвижда, че разпоредбите на глава V (Признаване и изпълнение) се прилагат *mutatis mutandis* към молби за признаване само с изключението, че изискването за изпълнителна сила се заменя с изискването, че решението произвежда правни последици в държавата по произход. Това означава, че за целите на практиката разпоредбите относно признаването и изпълнението ще се прилагат към молбите за признаване, с изключение на тези разпоредби, които трябва да се тълкуват различно, тъй като не се подава молба за изпълнение на решението.²²⁴

4. Ограничения за признаване на изменени решения

458. Важно е да се отбележи, че Конвенцията съдържа съществено ограничение върху правото на длъжника да получи изменение на решение, признато в съответствие с Конвенцията. Кредиторът може да възрази срещу признаването на измененото решение, ако измененото решение е било постановено в договаряща държава, различна от държавата, в която е постановено решението (държавата по произход) и кредиторът е бил с обичайно местопребиваване в държавата по произход към момента, в който е било постановено измененото решение (член 18 и член 22, буква е). Има няколко изключения, при които това се допуска, но е важно да се има предвид, че правото на длъжника да получи изменение на признато съдебно решение е предмет на определени ограничения, които не се отнасят до признаването и изпълнението на други решения.

459. Вж. глава 11 относно молбите за изменение (и глава 4, раздел Ж за допълнителна информация относно член 18).

Б. Споразумения за издръжка**1. Основни разлики**

²²⁴ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 546.

460. Конвенцията прави разлика между решенията за издръжка, които са постановени от органите на съдебната власт или административните органи, и **споразуменията за издръжка**, които са специфични видове договори между страните. Въпреки че производствата за признаване и изпълнение на споразуменията за издръжка са доста сходни с тези за решенията за издръжка, дадена държава може да направи резерва, указваща, че тя няма да признава или да изпълнява споразумение за издръжка.²²⁵

*Член 3 определя **споразумението за издръжка** като споразумение в писмена форма, свързано с плащането на издръжка, което е било съставено в определена форма или вписано като автентичен документ от компетентен орган, или е било заверено от компетентен орган или сключено с такъв орган, или вписано от него, или подадено до такъв орган и което може да бъде преразгледано или изменено от компетентен орган.*

2. Производства

461. За целите на признаване и изпълнение на споразумение за издръжка се прилагат обаче същите общи принципи и производствата, използвани за признаване и изпълнение на решенията за издръжка.²²⁶ Член 30 от Конвенцията предвижда, че споразумението за издръжка може да бъде признато и изпълнено като решение, при условие че то е изпълнимо като решение в държавата, в която е било сключено.

462. Ако е подадена молба за признаване и изпълнение на споразумение за издръжка, се следват същите общи производства. При получаване на молбата компетентният [съдебен] [административен] орган извършва предварителна проверка, състояща се в преценка относно това дали признаването и изпълнението биха били очевидно несъвместими с общественения ред. Изискваната за молбата документация е подобна на изискваната за признаване и изпълнение на решение, но една от основните разлики е, че не се изисква удостоверение за надлежно уведомление. Това е така, тъй като сключването на споразумението задължително става с участието на двете страни.

463. При подаване на молба за признаване и изпълнение на споразумение за издръжка се изискват следните документи в съответствие с националното право на [наименование на държавата]: [добавете тук списък на документите, изисквани от държавата].

464. След като централен орган е проверил материалите, за да се увери, че документацията е пълна, споразумението за издръжка се изпраща на компетентния [съдебен] [административен] орган. След това споразумението се вписва за изпълнение или се обявява за изпълнимо и на ответника се изпраща уведомление.

465. Има и някои разлики между основанията, които могат да бъдат използвани, за да се направи възражение срещу признаването на споразумение, и основанията, които могат да бъдат използвани, за да се направи възражение срещу признаването на решение. Те са изложени в член 30, параграф 5.

3. Завършване на производството по признаване и изпълнение

466. Производството по признаване и изпълнение на споразуменията за издръжка иначе е подобно на това относно решенията за издръжка с едно изключение. Компетентният [съдебен] [административен] орган взема решение за вписване или за обявяване на споразумението за изпълняемо и на ответника се дава възможност да оспори или да обжалва това решение. В много държави с това приключва производството по вписване и изпълнение. Ако обаче е в ход оспорване на споразумение за издръжка, производство по изпълнение на споразумението се спира

²²⁵ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...]. Вж. Решение 2011/432/ЕС на Съвета от 9 юни 2011 г. за одобряване от името на Европейския съюз на Хагската конвенция от 23 ноември 2007 г. за международното събиране на издръжка на деца и на други членове на семейството.

²²⁶ See Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 559.

(чен 30, параграф 6).²²⁷ Това спиране на изпълнението е важна разлика между производството по признаване и изпълнение на решения и производството по признаване и изпълнение на споразумения.

V. Признаване и изпълнение – други въпроси

А. Правна помощ

467. Съгласно Конвенцията, по принцип, замолената държава, разглеждаща молби за признаване или за признаване и изпълнение на решения за издръжка на дете, ненавършило 21 години, следва да предостави на кредитора безплатна правна помощ, ако това е необходимо за разглеждането на молбата.²²⁸ Следва да се отбележи, че ако държавата предоставя ефективен достъп до производства чрез използването на опростени производствата, правото на безплатна правна помощ няма да възникне.²²⁹

468. За повече информация относно изискването да се осигури ефективен достъп до производства, включително предоставяне на безплатна правна помощ, при необходимост, вижте глава 3, част II, раздел VII.

469. Има няколко изключения и ограничения върху предоставянето на безплатни услуги, които следва да се вземат предвид, когато молбата за признаване се подава от страна на длъжника или решението не е за издръжка на деца под 21-годишна възраст. Те също са обяснени в глава 3, част II, раздел VII.

Б. Проблеми, свързани с изпълнението

Конвертиране на валути

470. Конвенцията не урежда въпроса за конвертирането на задълженията за издръжка от една валута в друга. В зависимост от производствата, използвани от компетентния орган за признаване на решение, може да се извършва процес на конвертиране на задължението съгласно решението във валутата на изпълняващата държава. Може да се наложи компетентният орган получи удостоверение, което потвърждава обменния курс, използван за конвертиране на плащанията, а конвертираната сума след това ще служи за основа на задължението за издръжка в изпълняващата държава. В други случаи молещата държава може вече да е конвертирала задължението съгласно решението, включително всички просрочени задължения, във валутата на замолената държава.²³⁰

471. Въпросите, свързани с конвертиране на валути, се разглеждат по-подробно в глава 10 относно изпълнението на решения за издръжка.

В. Съответни изключения и резерви

472. Предходната информация ще бъде приложима в най-често срещаните случаи, отнасящи се до признаването на решения за издръжка на деца. Съществуват обаче редица случаи, при които резервите или декларациите, направени от дадена държава, оказват влияние върху производството по признаване и изпълнение. (Вж. също глава 3, част I, раздел II за повече информация относно приложното поле на Конвенцията, включително относно възможни декларации и резерви по Конвенцията.)

а) Деца на възраст между 18 и 21 години

²²⁷ See Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 564. Съгласно националното право на [наименование на държавата], Вж. по-горе, бележка под линия 191 относно информацията за обжалване.

²²⁸ Съгласно националното право на [наименование на държавата], относно процедурата за предоставяне на правна помощ, вж. по-горе, бележка под линия 86.

²²⁹ В [наименование на държавата] [...].

²³⁰ В [наименование на държавата] [...].

473. Дадена държава може да направи **резерва** за ограничаване на прилагането на Конвенцията към ненавършили 18 години лица. Ако дадена държава е направила тази резерва, тази държава няма да приема за признаване или за признаване и изпълнение по Конвенцията решения за издръжка на деца, които са навършили 18 или повече години, нито може да моли друга държава да разглежда въпроси, свързани с издръжката за деца, навършили 18 или повече години.²³¹

Резерва е официално изявление на дадена договаряща държава, разрешено при определени обстоятелства от Конвенцията, в което се посочва, че приложимостта на Конвенцията в тази държава ще бъде ограничена по някакъв начин.

²³¹ Европейският съюз няма да направи резерва по Конвенцията, с която да се ограничи прилагането на Конвенцията до деца под 18 години, нито ще разшири прилагането на Конвенцията за деца, навършили 21 години (член 2, параграф 2). Следователно в държавите — членки на Европейския съюз ще се прилага основното приложно поле на конвенцията, което обхваща издръжката на деца до 21 години. (Вж. *Решение 2011/432/ЕС на Съвета (по-горе, бележка под линия 59)*).

б) Основания за признаване и изпълнение

474. Дадена държава може да направи резерва, че няма да признава и изпълнява решения за издръжка, които са постановени на някое от следните основания:²³²

- обичайно местопребиваване на кредитора,
- споразумение в писмена форма между страните,
- упражняване на компетентност въз основа на личния статус или родителската отговорност.

в) Споразумения за издръжка

475. Дадена държава може да направи резерва, че няма да признава и изпълнява споразумения за издръжка. От друга страна е възможно дадена държава да направи декларация, че ще изисква молбите за признаване и изпълнение на споразумения за издръжка да се подават чрез централния орган.²³³

VI. Допълнителни материали

А. Практически съвети

- След като решението бъде признато, много държави веднага се опитват да се свържат с длъжника, за да поискат доброволно изпълнение на решението, с което да се гарантира, че издръжката ще почне да се изплаща на кредитора и децата възможно най-скоро.²³⁴
- Целта на процеса на признаване и изпълнение, предвиден в Конвенцията, е да се даде възможност за бърза и ефективна обработка на молбите. Съдиите, съдебните служители и другите отговорни органи в замолената държава трябва да имат това предвид и да предприемат стъпки, за да гарантират, че случаите се обработват възможно най-бързо, с минимално забавяне.
- Не всички производства и изисквания, свързани с разглеждането на молбите за признаване или за признаване и изпълнение, се съдържат в Конвенцията. Съдиите трябва да следват съответните национални разпоредби и производства.

Б. Свързани формуляри

Молба за признаване или за признаване и изпълнение
Формуляр за предаване
Удостоверение за изпълняемост
Удостоверение за надлежно уведомление
Формуляр за финансово състояние
Формуляр за потвърждение

В. Членове от Конвенцията

Член 10, параграф 1, буква а)
Член 10, параграф 2, буква а)
Член 11
Член 12
Член 20
Член 23

²³² Вж. предишните обяснения (*по-горе, бележка под линия 211*) относно основанията за компетентност съгласно член 20. Европейският съюз няма да направи резерва по отношение на основанията за признаване и изпълнение, посочени в член 20, буква в), д), или е), в съответствие с член 20, параграф 2 от Конвенцията (вж. пак там.).

²³³ Европейският съюз няма да направи резерва по Конвенцията, в която да посочва, че няма да признава и изпълнява споразумения за издръжка (член 30, параграф 8). Европейският съюз няма да направи и декларация по Конвенцията, съгласно която молби за признаване и изпълнение на споразумения за издръжка следва да се подават само чрез централните органи (член 30, параграф 7) (вж. пак там.).

²³⁴ В [наименование на държавата] [...].

Член 24
Член 30
Член 36
Член 50

Г. Свързани раздели на Наръчника

Вж. глава 12 – Изпълнение на решения за издръжка съгласно Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г.

Вж. глава 3 – Въпроси от общо приложение: Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г

VII Контролен лист – молби за признаване и изпълнение

	Производство	Препратка към Наръчника
1	Получаване на документи от централния орган на [наименование на държавата]	III(A)(1)
2	Уверете се, че молбата е за признаване и изпълнение	III(A)(2)
3	Отговаря ли молбата на минималните изисквания на Конвенцията?	III(A)(3)
4	Проверка на документацията за пълнота	III(A)(4)
5	Потърсете местонахождението на ответника при необходимост	III(A)(5)
6	Поискайте допълнителни документи при необходимост	III(A)(6)
7	Вземете подходящи временни или охранителни мерки	III(A)(7)
8(a)	Обявете решението за изпълняемо	III(B)(1)
8(б)	Уведомете молителя и ответника за обявяването на решението за изпълняемо	III(B)(4)
8(в)	Ответникът има възможност да предприеме стъпки за оспорване или обжалване на определени основания на обявяването на решението за изпълняемо или на вписването му	III(B)(5)
9	Постановете решение по оспорването или обжалването и уведомете молителя и ответника	III(B)(5)

VIII. Frequently Asked Questions

Кредиторът разполага с решение от държава А. Тя живее в държава Б. Държава Б няма да признае и изпълни решението. Длъжникът живее в [наименование на държавата]. И трите държави са договарящи държави. Може ли решението да се признае и изпълни в [наименование на държавата]?

476. Да – кредиторът може да иска признаване и изпълнение на решение в държавата, в която длъжникът живее или има активи или доходи, тъй като решението е постановено в договаряща държава. Решението не трябва да бъде изпълняемо или признато в молещата държава – само в държавата по произход. В този случай това е Държава А.. Ако има удостоверение за изпълняемост от държава А, където е постановено решението, то тогава [наименование на държавата] трябва да може да разгледа молбата за признаване и изпълнение, при условие че са изпълнени всички други изисквания.

Защо даден кредитор би искал само признаване на решение, а не признаване и изпълнение?

477. В някои случаи кредиторът може да възнамерява решението да бъде изпълнено конфиденциално или молителят може да иска решението да бъде признато, за да използва някои други средства за правна защита в замолената държава. Например, ако има актив, като например имот в замолената държава, кредиторът може да иска решението да бъде признато, преди то да може да се впише като тежест върху имота.

Приравнява ли признаването на решението за издръжка решението на всяко друго решение за издръжка, първоначално постановено в тази държава?

478. Целта на признаването и изпълнението е просто да се даде възможност чуждестранното решение за издръжка да бъде изпълнено, като се използват същите механизми и производства, както при национално решение за издръжка. Затова законите на замолената държава по отношение например на упражняване на родителските права или правото на лични отношения с децата, не се прилагат към това решение. Решението е подобно на националните решения за целите на признаването и изпълнението само на задълженията за издръжка.

Винаги ли трябва решението да бъде признато преди да може да бъде изпълнено?

479. Да – освен ако е решение на замолената държава (т.е. [наименование на държавата]), където ще се извършва изпълнението. Ако е от която и да е друга държава, то трябва първо да премине през производство за признаване, за да се гарантира, че решението е в съответствие с основните процедурни или други изисквания по отношение на начина, по който следва да бъдат установени задължения за издръжка – например уведомлението, което следва да получи дадена страна.

Може ли решение, постановено на друг език да се изпълни по Конвенцията?

480. Да – но трябва да има превод на решението или преведено извлечение или резюме на текста на [езика(ците) на държавата] или на друг език, който замолената държава е посочила, че ще приеме. Вж. глава 3, част II, раздел I за обясненията на изискванията за превод на документи и решения.

481. Съгласно Конвенцията други съобщения между централните органи, могат да бъдат на английски или френски език.

Може ли дадена държава да признае вид решение, което не може да се постанови в тази държава?

482. Да – при условие, че решението попада в обхвата на задълженията за издръжка по Конвенцията. Например в решение за издръжка на деца може да се включи разпореждане за възстановяване на някои видове разходи, като например медицински застрахователни премии, които не са известни или предвидени съгласно правото на замолената държава. Решението може независимо от това да бъде признато в замолената държава.

Защо няма изискване молбата за признаване или за признаване и изпълнение да се подписва от молителя или някое лице от централния орган?

483. Конвенцията е „неутрална“ по отношение на средствата за комуникация, за да се улесни използването на информационните технологии и да се даде възможност за ефективно предаване на материали между държавите. Ако се изисква подпис, това ще направи невъзможно изпращането на документи по факс или по електронен път.

484. Лицето, чието име фигурира в молбата, носи отговорност за това да гарантира, че информацията в молбата е в съответствие с документите и информацията, предоставена от молителя, както и че молбата отговаря на изискванията на Конвенцията.

Може ли молба за признаване или за признаване и изпълнение да се разгледа без заверени копия на документи?

485. Това зависи от обстоятелството дали замолената държава е направила декларация по Конвенцията, че изисква заверени копия (наличието на това изискване е отбелязано в профила на дадената държава). Освен това в конкретен случай съдът или компетентният орган може да изиска заверени копия, най-вероятно в ситуация, когато е налице съмнение относно автентичността или целостта на предоставените документи.

486. Ако не е направена такава декларация, молбата може да се разгледа на въз основа на копията, предоставени от молящата държава.²³⁵

Компетентният орган е вписал или обявил за изпълняемо решението. Какво се случва след това?

487. След като решението бъде вписано за изпълнение или обявено за изпълняемо, то може да бъде изпълнено.²³⁶ За тази цел съгласно Конвенцията не се изисква допълнителна молба от молителя (доколкото първоначалната молба е дошла през централен орган). Молителят, ответникът и молящата държава трябва да бъдат уведомени незабавно, че признаването е завършило и се пристъпва към изпълнение.

Какво става, ако има повече от едно решение за издръжка? Например има първоначално решение за издръжка и това решение е било изменено от последващо решение. Кое решение трябва да бъде признато?

488. Този въпрос не е разгледан изрично в Конвенцията. Ако решението трябва да бъде изпълнено и има просрочени задължения за издръжка, които са възникнали или са натрупани по първото решение, може да е необходимо замолената държава (т.е. [наименование на държавата]) да получи копие от това решение за целите на изпълнението. Това може да се изисква от националното законодателство, което урежда изпълнението, или когато длъжникът оспорва просрочените задължения или тълкува по различен начин задължението.²³⁷ Също така е възможно в едното решение да се съдържат елементи (като например условия за индексирание или изменение), които не присъстват в другото.

489. Признаването на решение обаче не може да бъде отказано единствено на основание, че е имало предишни решения по същия въпрос, които не са приложени към молбата. Ако се окаже, че има и други релевантни решения за издръжка, които е трябвало да бъдат приложени към молбата, компетентният [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата] следва да се свърже с централния орган в [наименование на държавата], за да могат тези решения да бъдат поискани от молящата държава.

Част II — Преки молби за признаване или за признаване и изпълнение

I. Преглед

490. По принцип, процедурите за всички преки молби по конвенцията (т.е., молби, подадени от молителите пряко до компетентните органи; вж. по-горе, глава 1, раздел III.B.) ще се уреждат от националното право на [наименование на държавата]. Въз основа на националното право на [наименование на държавата] ще

²³⁵ В [наименование на държавата] [...].

²³⁶ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²³⁷ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

се определи дали пряката молба може да бъде подадена и какви формуляри или методи трябва да се използват.²³⁸ Преките молби до компетентните [съдебни] [административни] органи в [наименование на държавата] за целите на постановяване или изменение на решения за издръжка са разгледани накратко в глави 10 и 11, като тези молби се уреждат по-скоро почти изцяло от националното право на [наименование на държавата] отколкото от конвенцията.

491. Въпреки това, ако пряката молба се отнася до признаване или за признаване и изпълнение на постановено решение и решението попада в обхвата на конвенцията, за тази молба ще се прилагат определени разпоредби на конвенцията. В следващия раздел се разглеждат процедурите за преки молби за признаване или за признаване и изпълнение на решения, които компетентните [съдебни] [административни] органи на [наименование на държавата] могат да получат по силата на конвенцията.

Документи, които следва да бъдат приложени към преките молби за признаване или за признаване и изпълнение

492. В конвенцията се предвижда, че редица разпоредби, уреждащи молбите за признаване или за признаване и изпълнение, подадени чрез централните органи, се прилагат също и за молби за признаване и изпълнение, отправени пряко до компетентните органи (член 37, параграф 2).

493. Всички разпоредби на глава V (Признаване и изпълнение) от конвенцията се прилагат до преки молби и поради това пряката молба следва да се придружава от документите, определени в член 25. Те включват:

- пълен текст на решението,
- удостоверение за изпълняемост,
- удостоверение, че ответникът е бил надлежно уведомен, в случай че не се е явил, нито е имал упълномощен представител по време на производството в държавата по произход или не е оспорил решението за издръжка,
- формуляр за финансовото състояние,
- при необходимост, изчисляване на просрочените плащания,
- при необходимост, документ, в който се посочва как се коригира или индексира размерът на присъдена издръжка съгласно постановеното решение.

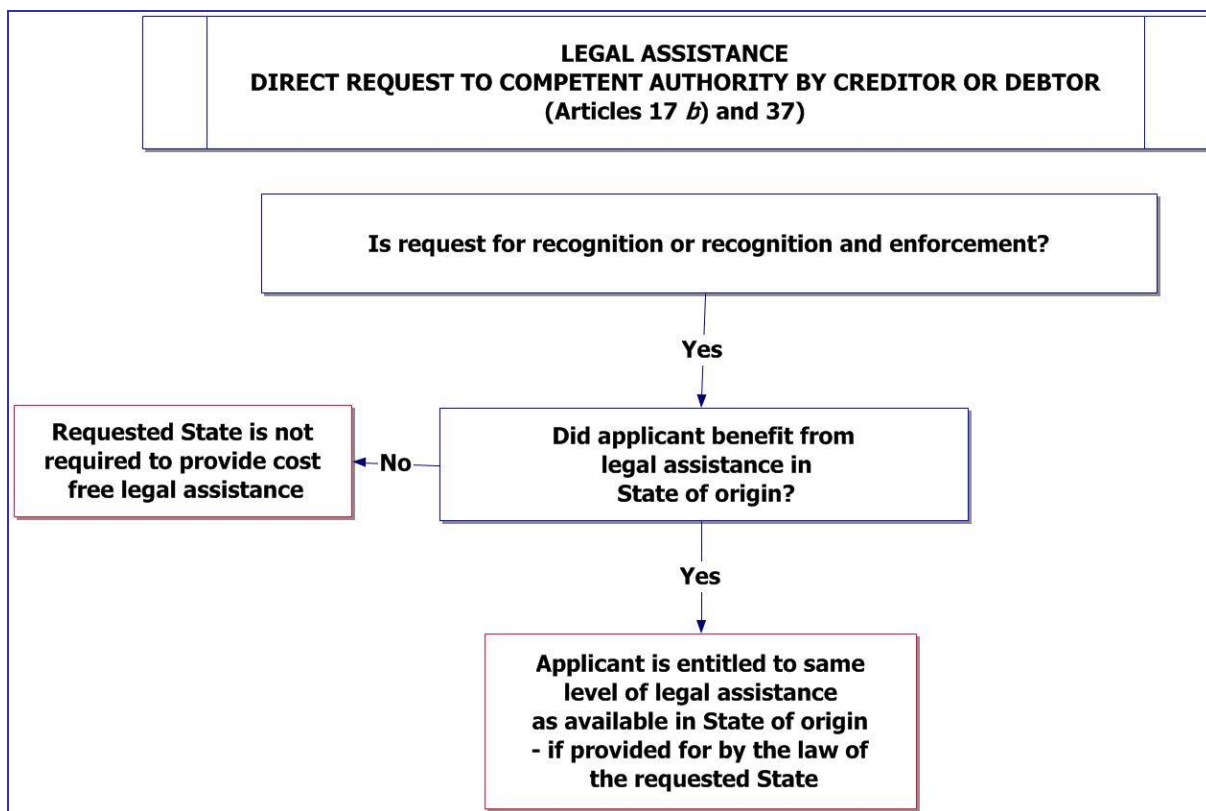
494. Препоръчаният формуляр на молба не може да се използва за преки молби, освен ако замолената държава реши, че може да се използва за преки молби. В някои случаи замоленият компетентен орган има свои формуляри. Проверете профила на държавата или се свържете директно със замоления компетентен орган на посочения в профила на държавата адрес, за да получи копие от формуляра.²³⁹

495. В повечето случаи, отнасящи се до преки молби, може да е необходима документация, която показва до каква степен молителят е получил безплатна правна помощ в държавата по произход. Това се дължи на факта, че разпоредбите, отнасящи се до ефективния достъп до производства и предоставянето на безплатна правна помощ, не се прилагат за преките молби. Въпреки това, като минимум, във всяко производство по признаване или по признаване и изпълнение молителят има право на същото равнище на безплатна правна помощ, като това на правната помощ, която е получил в държавата по произход, ако, при същите обстоятелства, в замолената държава се предлага същото равнище на правна помощ (член 17, буква б)).

496. В схемата на следващата страница се представя нагледно изискването за предоставяне на безплатна правна помощ за молби за признаване или за признаване и изпълнение, отправени пряко до компетентен орган.

²³⁸ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²³⁹ В [наименование на държавата] [...].

Фигура 9: Правна помощ — молби, отправени пряко до компетентен орган

497. Въпреки че е възможно да не се предоставя безплатна правна помощ, следва да се отбележи, че замолената държава не може да изисква никаква гаранция или обезпечение, независимо как са наречени, за обезпечаване на плащането на направените от молителя разходи и разноски за производствата (член 37, параграф 2 и член 14, параграф 5).

498. Накрая, във всеки случай няма изискване дадена замолената държава (т.е. [наименование на държавата]) да предоставя каквато и да е форма на правна помощ на молител, който е избрал да отправи молба пряко до компетентен орган, когато искът е могъл да бъде подаден чрез централен орган.²⁴⁰

А. Видове входящи преки молби за признаване и изпълнение

а) Издръжка на съпруг или на бивш съпруг

499. Освен ако молещата договаряща държава и замолената договаряща държава са направили декларации за разширяване на обхвата на глави II и III до задължения за издръжка на съпруг или на бивш съпруг, входяща молба за признаване или за признаване и изпълнение на решение за издръжка само на съпруг или на бивш съпруг няма да се подава чрез централните органи (вж. глава 3, част I, раздел II, *по-горе*, където се разглежда този въпрос).²⁴¹ Вместо това кредиторът ще отправи пряка молба до компетентния орган в замолената държава. Въпреки това определените в член 25 изисквания към документите и процедури са същите.

500. Освен молбата (препоръчаният формуляр за молбата не се използва за преки молби, освен ако замолената държава е решила, че може да се използва за преки молби), винаги ще се изискват следните документи:

²⁴⁰ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 602.

²⁴¹ В [наименование на държавата] [...].

- информация за молбата (или препоръчан формуляр за молбата, ако се използва),
- текст на решението,
- удостоверение за изпълняемост,
- удостоверение, е ответникът е бил надлежно уведомен, в случай че не се е явил, нито е имал упълномощен представител по време на производството в държавата по произход или не е оспорил решението за издръжка,
- формуляр за финансовото състояние или друг документ, в който се посочва финансовото състояние на страните,
- документ, в който се обяснява изчислението на просрочените плащания,
- документ, в който се обяснява как да се коригира или индексира размерът на присъдена издръжка съгласно постановеното решение,
- документ или информация относно предоставянето на правна помощ на подателя на молбата в молещата държава.

501. В зависимост от националните процедури на замолената държава може да е целесъобразно да се изискат допълнителни документи.²⁴²

502. След като пряката молба е получена от компетентен [съдебен] [административен] орган, тя ще премине през същия вид процес на признаване, както е описан в част I от настоящата глава. Тя ще бъде обявена за изпълняема [и вписана за изпълнение] като ответникът и молителят ще бъдат уведомени за това (член 23, параграф 5).

503. Основанията за оспорване или обжалване на [декларацията за изпълняемост] [или] [вписването за изпълнение] на решението се прилагат в еднаква степен за молби, подадени чрез компетентен орган. Въпреки това, ако молителят се нуждае от правна помощ, за да отговори на оспорването или обжалването на ответника, централният орган няма да предостави безплатна правна помощ, а молителят ще трябва самостоятелно да извърши тези действия.²⁴³ Компетентният орган може да е в състояние да помогне на молителя да получи достъп до други източници на помощ, включително правна помощ, ако се предоставя. Във всеки случай, молителят има право най-малко на същото равнище на правна помощ като това, на което е имал право в молещата държава, ако това равнище на помощ се осигурява в [наименование на държавата] (член 17, буква б)).²⁴⁴

504. Накрая, по отношение на изпълнението на вече признато решение, предвид факта, че централният орган не е участвал в процеса по признаване, молбата за изпълнение не произтича автоматично от молбата за признаване, освен ако законът предвижда това. В противен случай, лицето, което отправя молбата, трябва да подаде отделна молба за изпълнение, както изискват националните процедури на замолената държава.²⁴⁵

б) Деца, навършили 21 или повече години

505. Тъй като приложното поле на конвенцията не включва по подразбиране деца, които са навършили 21 или повече години, компетентният орган в дадена държава не трябва да приема молба за признаване и изпълнение на решение за издръжка на тези деца, освен ако е направена изрична декларация по член 2, параграф 3 от конвенцията от двете договарящи държави (молещата държава и замолената държава) за разширяване на прилагането на конвенцията към тези деца. При липса на такава декларация няма изискване да се признава или изпълнява решение за издръжка на дете, навършило 21 или повече години (въпреки това договарящите държави са свободни да признават и изпълняват решения, които надхвърлят това,

²⁴² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²⁴³ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²⁴⁴ Съгласно националното право на [наименование на държавата], вж. *пак там*.

²⁴⁵ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

което са длъжни стриктно да изпълняват въз основа на принципа на реципрочност).²⁴⁶

506. Следва да се отбележи, че това ще се прилага, дори когато правото на държавата по произход разрешава изплащането на издръжка за деца, навършили 21 години, тъй като член 32, параграф 4 (прилагане на правото на държавата по произход при определяне на срока на задължението за издръжка) трябва да се тълкува в обхвата на член 2.

507. Вж. глава 3, част I, раздел II, за цялостно разглеждане на приложното поле на конвенцията.

в) Други членове на семейството

508. Макар в конвенцията да се посочва, че държавите могат да се договорят да разширят разпоредбите ѝ до други членове на семейството, включително уязвими лица, освен ако това се извърши от замолената договаряща държава и молещата договаряща държава, няма изискване компетентният орган в дадена държава да приема молба за признаване или изпълнение на решение за издръжка за други членове на семейството.²⁴⁷

II. Допълнителни материали

А. Практически съвети

509. Направете справка с профила на държавата [наименование на държавата], за да се определи каква документация ще се изисква за пряка молба. Прямата молба следва да се подава, като се използва формуляр за молба или друг документ за образуване на производство, изискван в замолената държава. Въпреки че документацията, използвана за преки молби за признаване или за признаване и изпълнение, може да е същата като тази за молби, подавани посредством централни органи, документацията за други видове преки молби може да е много по-различна от тази, използвана за молбите по конвенцията. (Преките молби до компетентни [съдебни] [административни] органи в [наименование на държавата] за целите на получаване или изменение на решения за издръжка се разглеждат в глави 10 и 11, по-долу.)

510. С оглед на преките молби компетентните [съдебни] [административни] органи могат да предвидят да се свържат с централния орган на [наименование на държавата], за да се възползват от познанията му при ефективното обработване на досиетата.

Б. Свързани формуляри

Само за признаване и изпълнение:

Удостоверение за изпълняемост

Документ, удостоверяващ просрочени плащания (ако е приложимо)

Удостоверение за изпълняемост

Документ, в който се обяснява как да се индексира или коригира размерът на издръжка (ако е приложимо)

В. Съответни членове

Член 2, параграф 3

²⁴⁶ Признаването на решение, което е извън обхвата *sensu stricto* а реципрочно задължение по конвенцията, може да бъде ефективно решение в някои случаи, например когато чуждестранно решение за издръжка на лице, навършило 21 години, ако не е признато, трябва да бъде отнесено до национален съд, който да постанови ново решение. В [наименование на държавата] [...].

²⁴⁷ В [наименование на държавата] [...].

Член 10
Член 17, буква б)
Член 25
Член 37

III. Често задавани въпроси

Каква е разликата между молба, подадена чрез централен орган и пряка молба, подадена до компетентен орган?

511. Молбите чрез централните органи се ограничават до предвидените в член 10. За да се подаде молбата чрез централен орган, въпросът трябва да попада в приложното поле на конвенцията и да бъде посочен в член 10.

512. Пряка молба се отправя до компетентен орган по въпрос, който се урежда от конвенцията. Пример на пряка молба е молба за получаване на решение за издръжка на съпруг или бивш съпруг.

Може ли молител да избере да подаде пряка молба до компетентен орган вместо чрез централните органи?

513. Да — ако националните процедури на замоления компетентен орган го допускат (някои компетентни органи просто отнасят въпроса до централния орган).²⁴⁸ Въпреки това, ако молителят избере този ход, трябва да има предвид, че е възможно в някои държави разпоредбите за правна помощ за преки молби да не се прилагат за случаи, при които молбата е могла да бъде подадена чрез централния орган.²⁴⁹ Това ще е възможно, когато замолената държава е установила ефективни процедури, които допускат молбата да бъде разгледана без правна помощ, предвидена за молби, подадени чрез централния орган.

Може ли централен орган да изпрати пряка молба на компетентен орган, когато, например, замолената държава не е разширила прилагането на глави II и III до вида на задължението за издръжка?

514. Да — в конвенцията няма изискване пряката молба да се подава от самия кредитор или длъжник. Този сценарий е най-вероятен в случаи, при които молещата държава е разширила прилагането на глави II и III за издръжка на съпруг или бивш съпруг, а замолената държава не е направила това.²⁵⁰ В този случай молещият централен орган може да помогне на кредитора при подготовката на документацията и да окаже съдействие при предаването ѝ на компетентен орган в замолената държава.

Какви формуляри или документи следва да се използват за пряка молба?

515. Ако пряката молба е за признаване или за признаване и изпълнение, следва да бъдат включени посочените в член 25 документи, тъй като този член се прилага за преки молби за признаване или за признаване и изпълнение. Препоръчаният формуляр за молбата, по принцип, се ползва само от централните органи, но следва да се използва или формулярът, изискват от компетентния [съдебен] [административен] орган на [наименование на държавата],²⁵¹ или формулярът, използван в държавата по произход.

²⁴⁸ В [наименование на държавата] [...].

²⁴⁹ В [наименование на държавата] [...].

²⁵⁰ Вж. *по-горе*, бележка под линия 241.

²⁵¹ Вж. *по-горе*, бележка под линия 239, за пример на препоръчан формуляр, който да се използва в [наименование на държавата].

Ще е необходим ли адвокат на кредитора или длъжника, за да подаде пряка молба до компетентния орган?

516. Това ще зависи изцяло от процедурите на компетентния [съдебен] [административен] орган.²⁵² Ако пряката молба е за признаване или за признаване и изпълнение, съгласно конвенцията замолената държава трябва да гарантира, че молителят има право най-малко на същата степен на правна помощ, каквато се предлага в молещата държава, ако това равнище на помощ е налично в замолената държава (член 17, буква б)).

517. За всички останали преки молби, ако е необходима правна помощ, лицето, което подава пряката молба, ще отговаря за покриването на тези разходи, освен ако правото на замолената държава не предвижда друго.²⁵³

²⁵² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²⁵³ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

Глава 8 - Регламент от 2009 г.: Разглеждане на входящи молби, подадени чрез централните органи, и на преки молби за признаване или за признаване и за декларация за изпълняемост

Как да се ползва настоящата глава:

В настоящата глава се разглеждат преди всичко молби за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост на решение за издръжка, които са изпратени от централен орган на съдебни или други компетентни органи.

В раздел I се прави преглед на процедурите и на молбата – кога се използва, кой може да кандидатства за нея и обяснения на основните термини и понятия.

В раздели II и III се описват процедурите или стъпките за обработка на тези молби или искания.

В раздел IV се разглеждат изключения или изменения на общите процедури, включително молби от длъжници.

В раздел V се разглеждат други въпроси като правната помощ и изпълнението.

В раздел VI се съдържат допълнителни препратки, формуляри и някои практически съвети за молбите.

В раздел VII се съдържа контролен списък, с който се прави опростен преглед на процеса.

В раздел VIII са включени някои от най-често задаваните въпроси във връзка с тази молба.

В раздел IX се разглеждат накратко въпроси, свързани с преките молби за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост, получени от съдебни и други компетентни органи без съдействието на централните органи.

Част I — Молби за признаване или за признаване и за декларация за изпълняемост

I. Преглед и общи принципи

A. Общи принципи

518. Описаният в регламента процес на признаване е в основата на процеса по трансгранично събиране на вземания за издръжка и осигурява икономичен начин, по който кредиторът да търси плащане на издръжка, когато длъжникът пребивава или има имущество или доход в друга държава членка.²⁵⁴

Централен орган е публичният орган, който е определен от държава членка да изпълнява задължения за административно сътрудничество и помощ съгласно регламента.

519. С признаването или с признаването и декларацията за изпълняемост на решение от друга държава членка се премахва необходимостта даден кредитор да получи ново решение в държавата, в която длъжникът пребивава понастоящем или в която се намира имуществото или доходът.

²⁵⁴ Има разлика между признаване и изпълнение. Признаване от друга държава означава, че посочената държава приема определянето или установяването на законови права и задължения, постановени от държавата по произход. Изпълнение означава, че замолената държава се съгласява да бъдат използвани нейните процеси за изпълнение на решението.

520. Процедурите за признаване, за признаване и за декларация за изпълняемост и за изпълнение на решение имат за цел да осигурят възможно най-широко признаване на съществуващите решения и възможно най-бързо разглеждане на съответната молба. Приложното поле на регламента е най-широко за признаването и изпълнението, а от държавите се очаква да осигурят на молителите всеобщ и ефективен достъп до правосъдие. Механизмите за признаване и изпълнение по регламента както за държавите членки, обвързани от Хагския протокол от 2007 г., така и за тези, които не са обвързани от протокола (вж. глава 5), са предназначени да дадат възможност на кредитора да събере бързо вземането си. Ответникът има на разположение само много ограничени основания за възрази или да се противопостави на признаването и изпълнението на решение, а срокът за това е ограничен. Всичко това отразява залегналият в основата на регламента принцип, съгласно който признаването и изпълнението следва да са опростени, икономични и бързи.²⁵⁵

Компетентен орган е органът в дадена държава, на който съгласно законодателството на тази държава е възложено или разрешено да изпълнява специфични задачи съгласно разпоредбите на регламента. Компетентният орган може да бъде съд, административен орган, програма за изпълнение на задължения за издръжка за деца или друг правителствен орган, който изпълнява някои от задачите, свързани с регламента.

521. Вж. също глава 3, част I, в която се разясняват приложното поле и прилагането на регламента, тъй като преценката на приложното поле и прилагането на регламента по отношение на конкретен случай е важна, за да се разбере кои процедури по признаване и изпълнение ще се прилагат за този случай.

Б. Преглед на процедурите

522. В глава IV (вж. член 16) от регламента са посочени два раздела, които обхващат процедурите за признаване, декларацията за изпълняемост и изпълнението на решения по регламента. Раздел 1 се прилага към решения, постановени в държави членки, обвързани от Хагския протокол от 2007 г. (всички държави — членки на Европейския съюз, с изключение на Обединеното кралство и Дания), а раздел 2 се прилага към решения, постановени в държави членки, които не са обвързани от Хагския протокол от 2007 г., т.е. решения, постановени в Обединеното кралство и Дания).²⁵⁶ Следователно процедурите за признаване и изпълнение, описани непосредствено по-долу и определени в раздел 1 от глава IV от регламента, ще се използват най-често за решения, които попадат в обхвата на регламента. По-долу са описани по-подробно процедурата по раздел 1 и алтернативната процедура, предвидена в раздел 2 (вж. раздел III от настоящата глава).

Моеща държава — държавата членка, в която молителят пребивава, и тази, която иска признаване и изпълнение на решението.

Замолена държава — държавата членка, която е получила молбата и ще признава и изпълнява решението.

523. При получаване на молбата от централен орган в друга държава — членка на Европейския съюз, централният орган в замолената държава²⁵⁷ ще изпрати материалите на компетентния орган за обработка. За тази цел в някои държави

²⁵⁵ Европейският съд по правата на човека е постановил, че националните органи имат позитивно задължение да съдействат усърдно и своевременно при изпълнението на чуждестранно решение за издръжка в полза на кредитор (вж. *Romańczyk v. France*, № 7618/05 (18 ноември 2010 г.), в което съдът е установил нарушение на член 6, параграф 1 от *Конвенцията за защита на правата на човека и основните свободи*).

²⁵⁶ Следва да се отбележи, че процедурата по раздел 2 също ще се прилага за решения, постановени в държави членки, преди регламентът да стане приложим, но след влизането в сила на регламент „Брюксел“ I. Вж. глава 3, част I, част I, раздел III.B, за цялостно разглеждане на приложното поле и прилагането на регламента.

²⁵⁷ В [наименование на държавата] централният орган е [...].

централният орган ще бъде компетентният орган. В други държави компетентният орган би могъл да бъде съдебен или административен орган.²⁵⁸

524. Съгласно раздел 1 от глава IV от регламента се изисква дадено решение да бъде признато без „каквато и да било процедура и без да е възможно да се оспори неговото признаване“ (член 17, параграф 1). Това означава, че съгласно регламента не се допуска процедура на екзекватура или сходна процедура с цел да се признае решението, а в момента на признаване на решението не е възможно да се оспори признаването му, или *ex-officio*, или от заинтересована страна.²⁵⁹ В регламента се предвижда също така, че ако решението подлежи на изпълнение в държавата членка по произход, решението трябва да се счита за изпълняемо в друга държава членка, без там да е необходима декларация за изпълняемост (член 17, параграф 2).²⁶⁰ Следва да се посочи, че съгласно регламента изпълняемо решение включва в себе си „автоматично оправомощаване да се предприемат охранителни мерки, предвидени в правото на държавата членка по изпълнение“ (член 18).

525. Ответникът ще има право да иска преразглеждане на решението от датата, на която той „действително се е запознал със съдържанието на решението и е бил в състояние да предприеме действия, най-късно от датата на първата изпълнителна мярка, налагаща му ограничение да се разпорежда цялостно или частично с имуществото си“ (член 19, параграф 2), *в държавата по произход*, ако той не се е явил в съда в държавата членка по произход, тъй като актът за образуване на производството (или равностоен документ) не му е бил връчен или съобщен своевременно и по начин, че да има възможност да се защити, или, е бил възпрепятстван да оспори вземането за издръжка поради *непреодолима сила* (или поради „извънредни обстоятелства, без да има вина от негова страна“), освен ако ответникът не е упражнил правото на обжалване на решението, а е имал възможност да направи това (член 19, параграф 1). Ответникът трябва да подаде искане за такова преразглеждане в срок от 45 дни (член 19, параграф 2). Молбата за преразглеждане се подава до компетентния съд в държавата членка по произход. Ако съдът отхвърли молбата за преразглеждане с мотива, че нито едно от основанията (посочени в член 19, параграф 1) не е налице, решението остава в сила, но ако съдът прецени, че преразглеждането е оправдано, решението се обявява за „нищожно“, като въпреки това взискателят не губи предимствата от прекъсването на давностни или преклузивни срокове, нито правото да иска със задна дата издръжка (член 19, параграф 3).

526. Ако решението остане в сила и длъжникът не желае да плати издръжката доброволно, решението се изпълнява съгласно законодателството на замолената държава.

527. В регламента (член 21) се предвиждат няколко основания за отказ или спиране на изпълнението на решение, които могат да бъдат посочени *в държавата по изпълнение*, само по молба на длъжника. По принцип, основанията за отказ или спиране на изпълнението на решение са в съответствие с правото на държавата членка по изпълнение, доколкото това право не е несъвместимо с основанията, посочени в член 21, параграфи 2 и 3 от регламента.

528. Длъжникът може да подаде молба, за да откаже изцяло или частично изпълнението на решение, ако „правото да се получи изпълнение на решението, постановено от съда по произход, е погасено по давност“ (с уговорката, че при вземането на решението се взема предвид по-дългия давностен период между този

²⁵⁸ В [наименование на държавата] компетентният орган е [...] и [е] [не е] централният орган.

²⁵⁹ С премахването на екзекватурата, решение, постановено в друга държава членка, обвързана от протокола, ще бъде пряко изпълняемо съгласно регламента, както се посочва в член 17. На практика в [наименование на държавата], това би означавало, че [...].

²⁶⁰ Следва да се отбележи, че разпоредбите на член 17 от регламента са успоредни на тези на член 5 от Регламента за европейското изпълнително основание. Член 5 от Регламента за европейското изпълнително основание вече се прилага в държави — членки на Европейския съюз, в които този регламент е приложен към решения за безспорни вземания. В действителност, с Регламента от 2009 г. за издръжката процедурата, определена в член 5 от Регламента за европейското изпълнително основание, сега също се прилага към решения за оспорвани вземания.

на държавата членка по произход или на държавата членка по изпълнение) или ако решението е „несъвместимо с решение“ постановено в държавата членка по изпълнение, или с решение, постановено в друга държава членка или друга съответна трета държава (член 21, параграф 2).²⁶¹

529. В член 21, параграф 3 от регламента се предвиждат допълнителни основания за спиране на изпълнението, когато компетентният съд на държавата членка по произход е бил сезиран с молба за преразглеждане на решение по член 19, или ако решението е спряно в държавата членка по произход.

530. Допълнителни молби или искания за отказ или спиране на изпълнението на решение в съответствие с член 21, параграф 1 от регламента ще се подават в съответствие с правото на държавата членка по изпълнение.²⁶²

В. Кога се използва тази молба

531. Молбата за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост на съществуващо решение за издръжка ще се получи от друга държава членка, в която решението се иска, тъй като длъжникът пребивава в замолената държава или има имущество или доходи в замолената държава.

532. В повечето случаи кредиторът подава молба за признаване, но длъжникът може също да иска признаване на решение за издръжка от друга държава членка, с което се спира или се ограничава изпълнението на решение за издръжка (член 56, параграф 2, буква а)).

533. Въпреки че повечето молби ще бъдат за признаване и изпълнение, в някои случаи молителят ще иска само признаване, без изпълнение на решението.

534. Ако решението е постановено в държавата, от която се иска да го изпълни, тогава не се изисква признаване. Молбата може просто да бъде обработена за изпълнение (вж. глава 12).

Кредитор е лицето, на което се дължи или се твърди, че му се дължи издръжка. Кредиторът (взискателят) може да бъде родител или съпруг, дете, приемни родители, роднини или друго лице, което полага грижи за дете. В някои държави това лице може да се нарича получател на издръжка, лицето, по отношение на което има задължение за издръжка, или попечител или настойник.

Длъжник е лицето, което дължи или се твърди, че дължи издръжка. Длъжникът може да бъде родител или съпруг или друго лице, което съгласно законодателството на мястото, където е постановено решението, има задължение да плаща издръжка.

Г. Пример

535. Кредиторът има решение за издръжка, постановено в държава А, с което се задължава длъжника да плаща издръжка за дете. Длъжникът живее в [наименование на държавата]. Вместо да подаде молба за постановяване на ново решение в [наименование на държавата], кредиторът желае съществуващото решение за издръжка да бъде изпълнено в [наименование на държавата]. Държава А и [наименование на държавата] са държави — членки на Европейския съюз, където регламентът се прилага, като и двете са обвързани от Хагския протокол от 2007 г.

Как това се осъществява на практика съгласно регламента

Кредиторът²⁶³ ще поиска от централния орган в държава А да предаде молба за признаване (и изпълнение) (член 56, параграф 1, буква а)) на решение за издръжка на [наименование на държавата], съгласно раздел 1 от глава IV от регламента, като използва подходящите формуляри, определени в регламента. Молбата ще бъде

²⁶¹ Пояснява се, че решенията за промяна поради промяна на обстоятелствата, няма да се смятат за „несъвместими решения“ по този член.

²⁶² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²⁶³ Следва да се отбележи, че при някои обстоятелства, искането се подава от публична институция (като Агенцията за издръжка за децата) от името на кредитора.

проверена с цел да се гарантира, че е надлежно попълнена, и ще бъде обработена от централния орган в [наименование на държавата]. Решението може да бъде изпълнено от компетентните органи по изпълнението му в [наименование на държавата] по същия начин, както ако е решение, първоначално постановено в [наименование на държавата]. Длъжникът ще има възможността, въз основа на основанията, ограничени в регламента, да поиска преразглеждане или да възрази срещу изпълнението на решението.

За информацията относно молбите за **изпълнение** на решение, постановено в **замолената държава** (т.е., [наименование на държавата]) — вж. глава 9. За информацията относно **изпълнението** на всяко решение за издръжка — вж. глава 12.

Д. Кой може да подава молба

536. Молба за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост може да бъде подадена от кредитор или длъжник (както се посочва по-долу — молбата на длъжника е само за признаване, докато кредиторът (взискателят може да иска или признаване и декларация за изпълняемост/изпълнение или и двете). Молителят трябва да пребивава в държавата, в която се подава молбата (член 55), и не трябва да присъства или да има упълномощен представител/пощенски адрес в [наименование на държавата], за да бъде решението признато и изпълнено в тази държава (член 41, параграф 2). При този вид молба кредиторът може да бъде лицето, на което се дължи издръжка, както и публична институция, която действа от името на кредитора или публична институция, която е предоставила помощи на кредитора.

Съвет: Търсите ли опростен списък със стъпките, които да следвате? Искате ли да пропуснете подробностите? Отидете в края на настоящата глава и използвайте **контролния списък**.

II. Процедури: предварителни въпроси, общи за молбите по раздели 1 и 2 от глава IV от регламента

537. Преди компетентен орган да разгледа основателността на молба за признаване или за признаване и декларация на изпълняемост на решение по регламента, има редица предварителни въпроси, които даден компетентен [съдебен] [административен] орган ще вземе под внимание за молби по раздел 1 (решения, постановени в държава членка, обвързана от Хагския протокол от 2007 г.) и по раздел 2 (решения, постановени в държава членка, която не е обвързана от Хагския протокол от 2007 г.) от глава IV от регламента, подробно разгледани в настоящия раздел.

А. Предварителна проверка на входящи документи

538. Преди да изпрати документите на компетентния [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата], централният орган на [наименование на държавата] следва да провери с цел да гарантира, че молбата попада в обхвата на разпоредбите на регламента за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост и да се увери, че пакетът с документи е пълен. Компетентният [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата] ще трябва да направи подобна проверка.

1. Първоначален преглед на документите

- Молбата за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост на решение за издръжка ли е? Тя трябва да попада в приложното поле на регламента, както е обяснено в глава 3, част I, раздел III.
- Установено ли е вече (от централния орган), че ответникът или длъжникът пребивава в замолената държава или има имущество или доходи в замолената държава? Ако не, въпросът трябва да се отнесе до мястото, където ответникът или длъжникът пребивава или да се върна на молящата държава.
- Молбата от държава — членка на Европейския съюз, в която се прилага регламентът ли е? Ако не е, регламентът не може да се прилага.

Пряка молба не се подава до централен орган. Пряка молба е молба, получена от компетентен орган, като съд или административен орган, пряко подадена от физическо лице. Тя се подава извън обхвата на член 56, вж раздел IX, по-долу.

2. Молбата за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост подходящата молба ли е?

539. Проверете документите, за да се уверите, че молбата е за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост. Вземете предвид следното:

- Ако няма решение за издръжка, молбата трябва да е за получаване на решение, а не за признаване и изпълнение (вж. глава 10).
- Ако има решение за издръжка, но Вашата държава, решението не трябва да се признава. То може просто да бъде разгледано за изпълнение във вашата държава съгласно редовните процедури за изпълнение (вж. глава 9).

3. „Явно“ ли е, че изискванията на регламента не са изпълнени?

540. С регламента се дава възможност на централен орган да откаже да обработва молба, само ако централният орган счита, че е „явно, че не са изпълнени изискванията“ на регламента (вж. член 58, параграф 8). Обстоятелствата, при които това може да се случи, са твърде ограничени. Например молба може да бъде отхвърлена на това основание, ако е ясно от документите, че решението няма нищо общо с издръжка. Аналогично, молба може да бъде отхвърлена на това основание, ако предходна молба, подадена от същата страна, не е била допусната на същите основания. За да бъде „явна“, причината за отхвърлянето трябва да бъде очевидна или ясна върху лицевата страна на получените документи. Компетентният [съдебен] [административен] орган ще провери по същия начин, че не е явно, че изискванията на регламента не са спазени.²⁶⁴

4. Проверка на документите за пълнота

541. Централните органи имат задължението да проверят своевременно молба, получена от моляща държава, за да се уверят в пълнотата ѝ и бързо да предадат попълнената молба на компетентния [съдебен] [административен] орган, за да бъде решението признато или признато и обявено за изпълняемо. Ако са необходими допълнителни документи, централният орган трябва да ги поиска незабавно. При получаване на документация за целите на молба, компетентният [съдебен] [административен] орган следва също да извърши първоначална проверка за пълнота на молбата и да уведоми централния орган незабавно, ако има липсваща информация или документация, за да може да я поиска.

²⁶⁴ Такъв ще бъде случаят, когато компетентен орган получи пряка молба от молител, която не е подадена чрез системата на централния орган. Вж. раздел IX, IX, по-долу, относно преките молби.

5. Изисквани и подкрепящи документи и информация

і) Изисквани и подкрепящи документи и информация, общи за процедурите по раздели 1 и 2 от глава IV от регламента

а) Приложение VI

542. В регламента се изисква приложеното към текста на регламента приложение VI да се използва за молби за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост на решение (т.е. за молби по раздели 1 и 2 от глава IV от регламента). В регламента се изисква включената в молбата информация да съдържа като минимум (член 57, параграф 2):

- а) описание на характера на молбата или молбите,
- б) името на ищеца и данни за връзка с него, включително адрес и дата на раждане на ищеца²⁶⁵,
- в) име и, ако са известни — адрес и дата на раждане на ответника,
- г) име и дата на раждане на лицата, за които се иска издръжка,
- д) основанията, на които се позовава молбата,
- е) информация относно мястото, където следва да се изпратят или прехвърлят по електронен път плащанията на издръжка, когато молба се подава от кредитора,
- ж) наименованието и данните за връзка на лицето или отдела на централния орган на молещата държава членка, отговарящо за разглеждането на молбата.

б) Документи по отношение на съдебни спогодби и автентични документи (член 48)

543. За молби за признаване или за признаване и изпълняемост на съдебни спогодби и автентични документи в друга държава членка (вж. раздел IV, по-долу, от настоящата глава) компетентният орган на държавата членка по произход трябва да издава, по искане на която и да е от заинтересованите страни, препис-извлечение от съдебната спогодба или от автентичния документ чрез формуляра в приложения I или II или в приложения III или IV, според случая (член 48, параграф 3).

в) Допълнителни документи (член 57)

544. В член 57, параграфи 4 и 5 от регламента се изисква, при необходимост и ако е целесъобразно, молбата да се придружава от допълнителни документи, доколкото са известни. Те включват:

- финансовото състояние на длъжника, включително името и адреса на работодателя на длъжника, както и естеството и местонахождението на имуществата на длъжника (член 57, параграф 4, буква б))²⁶⁶
- всякаква друга информация, която може да помогне за откриване на местонахождението на ответника. (член 57, параграф 4, буква в))
- цялата необходима подкрепяща информация или документи, в т.ч. при необходимост документи за установяване правото на молителя на правна помощ (член 57, параграф 5)

545. **Доказателство за помощи — публична институция:** Ако молбата се подава от публична институция, например от агенция за социални услуги, от името на молител, може да е необходимо тази публична институция да предостави информация, от която е видно, че има право да действа от името на молителя или да

²⁶⁵ Вместо личния си адрес ищецът може да съобщи друг адрес, в случай на семейно насилие, ако националното законодателство на замолената държава членка не изисква, за целите на образуване на производствата, представянето на личния адрес на ищеца за процесуални нужди (член 57, параграф 3). Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²⁶⁶ Тъй като това е молба за изпълнение, финансовото състояние на кредитора (член 57, параграф 4, буква а) обикновено няма да е необходимо.

включи информация с цел да покаже, че е предоставила помощи вместо издръжка (член 64) (например, когато публична институция желае да предяви самостоятелно право да получи част от просрочените плащания на издръжката).

ii) Необходими документи за процедурите по раздел 1 от глава IV от регламента

а) Документи за целите на изпълнението (член 20)²⁶⁷

546. В член 20 от регламента се посочват необходимите документи за целите на изпълнението на решение в друга държава членка, които молителят трябва да предостави на компетентните органи:

- а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата достоверност,
- б) извлечение от решението, издадено от съда по произход с помощта на стандартния формуляр по образца в приложение I към регламента (придружено, когато е необходимо, от транслитерация или превод на съдържанието)²⁶⁸,
- в) по целесъобразност, документ, който прави опис на просрочените плащания и посочва датата, на която е извършено изчислението.

547. Компетентните [съдебни] [административни] органи не могат да изискват от молителя да представи превод на решението, освен ако изпълнението се оспорва (член 20, параграф 2).²⁶⁹

iii) Необходими документи за процедурите по раздел 2 от глава IV от регламента

Документи за молба за декларация за изпълняемост (членове 28 и 29)

548. Съгласно алтернативната процедура за признаване и за декларация за изпълняемост по раздел 2 (държави членки, които не са обвързани от Хагския протокол от 2007 г.), молбите трябва да се придружават от:

- а) препис на решението, който „отговаря на условията за доказване на неговата достоверност“,
- б) извлечение от решението, издадено от съда по произход с помощта на стандартния формуляр по образца в приложение II към регламента.

549. Когато е необходимо, молбата следва да се придружава от превод или транслитерация (за допълнителна информация относно езиковите изисквания съгласно регламента вж. глава 3, част II, раздел II.) Сезирият компетентен [съдебен] [административен] орган не може да изисква от молител да предостави превод на решението (превод обаче може да се изисква във връзка с обжалване по членове 32 или 33).

550. Съгласно член 29 от регламента, ако извлечението на решението при използване на формуляра от приложение II към регламента не бъде представено, компетентният [съдебен] [административен] орган може да предостави срок за представянето му, да приеме равностоен документ или, ако компетентният орган прецени, че разполага с достатъчна информация, може да премахне изискването.

²⁶⁷ Следва да се отбележи, че разпоредбите на член 20 от регламента са по същество успоредни на тези на член 20 от Регламента за европейското изпълнително основание.

²⁶⁸ За допълнителна информация относно изискванията за езика и превода съгласно регламента вж. глава 3, част II, раздел II.

²⁶⁹ За допълнителна информация относно изискванията за езика и превода съгласно регламента вж. глава 3, част II, раздел II.

iv) Документи за позоваване на признато решение (член 40)

551. В член 40 се изисква всяка страна, която желае да се позове на решение в друга държава членка, което е вече признато съгласно процедурите, предвидени в раздел 1 (по специално в член 17, параграф 1) или в раздел 2 от регламента, да представи препис на решението, който „отговаря на условията за доказване на неговата достоверност“.

552. Компетентният орган може също да поиска, ако е необходимо, страната, която се позовава на признатото решение, да представи препис, издаден от съда по произход, като използва формуляра от приложение I към регламента (когато не е предмет на производство за признаване или за издаване на декларация за изпълняемост по раздел 1) или от приложение II (когато е предмет на производство за признаване или за издаване на декларация за изпълняемост по раздел 2). Съдът по произход трябва също да издаде такова извлечение по искане на всяка заинтересована страна. Когато е необходимо, страната, която се позовава на признатото решение, трябва да представи превод или транслитерация съгласно съответните езикови изисквания (за допълнителна информация относно езиковите изисквания съгласно регламента вж. глава 3, част II, раздел II).

6. Искане на допълнителни документи

553. Ако молбата не е пълна, тъй като са необходими допълнителни документи, тя не може да бъде отхвърлена. Вместо това, следва да се подаде искане за допълнителни документи до централния орган в [наименование на държавата], който може да се свърже с молещия централен орган.

554. Ако искането за допълнителни документи е подадено от централния орган в [наименование на държавата], молещата държава има на разположение **90 дни** съгласно регламента, за да предостави документите. Ако поисканите документи не бъдат предоставени в посочения срок, следва да се започнат последващи действия с молещата държава. Въпреки това, ако документите не бъдат получени и молбата не може бъде разгледана, централният орган в [наименование на държавата] може (но не трябва) да закрие досието и съответно да информира молещата държава.

7. Търсене на местонахождението на ответника

555. Ако молителят не е предоставил валиден адрес на ответника, централният орган на [наименование на държавата] може да е определил местонахождението му, за да гарантира, че ще е в състояние да предостави уведомление (ако се изисква) за молбата за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост или за изпълнение. В някои държави искането за издирване или за установяване на местонахождението се внася от компетентния орган на по-късен етап от процеса. Това е въпрос на вътрешен процес.²⁷⁰ За да се определи местонахождението на ответника, от централния орган се очаква да осъществи достъп до всички бази данни и източници на публична информация, до които има достъп, както и да поиска от други публични институции да потърсят от негово име, в рамките на ограниченията, определени от националното право относно достъпа до лична информация (вж. глава 3, част II, раздел VI относно разглеждането на защитата на данните и обработката на лична информация съгласно регламента). Централните органи могат също да имат достъп до ограничени източници на информация.

556. Ако не може да бъде открито местонахождението на ответника за целите на уведомяването, централният орган на молещата държава следва да бъде информиран от централния орган на наименование на държавата] (имайте предвид, че в случая на молба за признаване или признаване и декларация за изпълняемост на решение, основано на местонахождението на имущество или доходи в замолената държава, местонахождението на ответника може да бъде извън държавата). Ако не е

²⁷⁰ Вж. по-горе, бележка под линия 202.

налична допълнителна информация, която да помогне за установяване на местонахождението на ответника, разглеждане на иска не може да продължи.

III. Процедури: признаване или признаване и декларация за изпълняемост на решението от компетентния орган

557. В тази част се разглеждат процедурите, които ще се използват от компетентни [съдебни] [административни] органи за разглеждане на молби за признаване или за признаване и за декларация за изпълняемост на решения за издръжка по раздели 1 и 2 от глава IV от регламента.

А. Разпоредби, общи за раздели 1 и 2 от глава IV от регламента (решения от държави членки, обвързани и необвързани от Хагския протокол от 2007 г.)

1. Временна изпълняемост (член 39)

558. В регламента се предвижда, че съдът по произход на дадено решение може да обяви решението за временно изпълняемо, независимо от евентуално право на обжалване, дори ако националното право не предвижда изпълняемост по право. (За допълнителна информация относно временните и охранителните мерки съгласно регламента вж. глава 3, част II, раздел VIII.)

2. Позоваване на признато решение (член 40)

559. В член 40 от регламента се определят изискванията за документация за позоваване на признато решение (което е вече признато по процедурите на раздели 1 и 2 от глава IV) в друга държава членка (за допълнителна информация относно изискванията за документация вж. информацията в раздел II.A.5. от настоящата глава *по-горе*).

3. Процедура и условия за изпълнение (член 41)

560. В член 41 от регламента се определя основното правило за изпълнение на решения по регламента, съгласно което процедурите за изпълнение ще се уреждат от законодателството на държавата членка, в която се извършва изпълнението и решенията от други държави членки следва да се изпълняват при същите условия, като решение, постановено в държавата членка, в която се извършва изпълнението (за допълнителна информация относно изпълнението на решения за издръжка вж. глава 12).

4. Недопускане на преразглеждане на решение по същество (член 42)

561. В регламента се посочва, че „при никакви обстоятелства“ не се допуска постановено в държава членка решение да се преразглежда по същество в държавата членка, в която е поискано признаването, изпълняемостта или изпълнението.

5. Възстановяване на разходите без предимство (член 43)

562. В регламента се изисква събирането на вземането за издръжка да има предимство пред възстановяването на всички разходи по прилагането на настоящия регламент.

Б. Процедури по раздел 1 от глава IV от регламента: държави членки, обвързани от Хагския протокол от 2007 г.

1. Признаване на решение

563. След като съответният компетентен орган получи попълнената молба за признаване, решението ще бъде признато без „каквато и да било процедура“ и „без да е възможно да се оспори неговото признаване“ (член 17, параграф 1).²⁷¹

2. Вземане на всички необходими охранителни мерки

564. По силата на признаването на решение в държавата членка по произход компетентен орган (член 17, параграф 2) ще има правомощие да предприемат охранителни мерки, предвидени в правото на държавата членка по изпълнение. (член 18).²⁷² (За допълнителна информация относно временните и охранителните мерки съгласно регламента вж. глава 3, част II, раздел VIII.)

3. Изпълнение на решението

565. Решението за издръжка може да бъде изпълнено пряко съгласно националното право на замолената държава, ако решението е изпълняемо в държавата членка по произход, без да е необходима декларация за изпълняемост (член 17, параграф 2). В член 20 от регламента се определят изискванията за документация за целите на изпълнението по предвидената в раздел 1 процедура (за допълнителна информация относно изискванията за документация вж. раздел II.A.5.от настоящата глава, *по-горе*). Ако длъжникът не желае да плати издръжката доброволно, решението може да бъде изпълнено съгласно законодателството на замолената държава.²⁷³ (За повече информация относно изпълнението на решения за издръжка вж. глава 12.)

4. Уведомяване на ответника и ищеца

566. Уведомяването на ответника и на ищеца ще се извършва в съответствие с националното право.²⁷⁴

5. Право на ответника да поиска преразглеждане в държавата членка по произход (член 19)²⁷⁵

567. Ответникът има право да поиска преразглеждане на решението в държавата по произход, ако не се е явил в съда в държавата членка по произход, тъй като актът за образуване на производството (или равностоен документ) не му е бил връчен или съобщен своевременно и по начин, че да има възможност да се защити, или е бил възпрепятстван да оспори вземането за издръжка поради *непреодолима сила* (или поради „извънредни обстоятелства, без да има вина от негова страна“), освен ако не е упражнил правото на обжалване на решението, а е имал възможност да направи това (член 19).

²⁷¹ Вж. по-горе, бележка под линия 259.

²⁷² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²⁷³ Съгласно националното право и процедури на [наименование на държавата] [...].

²⁷⁴ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...]. Въпреки това за повече информация относно инструментите, които разглеждат въпроси, свързани с трансграничното уведомяване, ако ответникът или ищецът трябва да бъде уведомен или да му бъде връчен документ в чужбина, вж. Също така глава 3, част II, раздел IX.

²⁷⁵ Следва да се отбележи, че разпоредбите на член 19 от регламента са по същество успоредни (с незначителни разлики) с тези на член 19 от Регламента за европейското изпълнително основание с тези на член 20 от Регламент(ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане, и с тези на член 9 от Регламент (ЕО) № 861/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 11 юли 2007 г. за създаване на европейска процедура за иски с малък материален интерес.

568. Ответникът трябва да поиска такова преразглеждане в срок от 45 дни от датата, на която ответникът „действително се е запознал със съдържанието на решението и е бил в състояние да предприеме действия“ или най-късно от датата на първата изпълнителна мярка, „налагаща му ограничение да се разпорежда цялостно или частично с имуществото си“ (член 19, параграф 2). Няма да се допуска удължаване на срока по причина на отдалеченост.

569. Молбата за преразглеждане ще се подава до компетентния съд в държавата членка по произход. Ако съдът отхвърли молбата за преразглеждане поради липса на основания (посочени в член 19, параграф 1), решението остава в сила. Ако обаче съдът прецени, че преразглеждането е оправдано, решението се обявява за „нищожно“, като въпреки това кредиторът не губи предимствата от прекъсването на давностни или преклузивни срокове, нито правото да иска със задна дата издръжка (член 19, параграф 3).

6. Молби за отказ или спиране на изпълнение

570. В член 21 от регламента се предвиждат също така няколко основания за отказ или спиране на изпълнението на решение, които могат да бъдат посочени *в държавата по изпълнение*, само по молба на длъжника / ответника. По принцип, основанията за отказ или спиране на изпълнението на решение са в съответствие с правото на държавата членка по изпълнение, доколкото те не са несъвместими с основанията, посочени в член 21, параграфи 2 и 3 от регламента.

571. Длъжникът може да подаде молба за отказване на изцяло или частично изпълнението на решение, ако „правото да се получи изпълнение на решението, постановено от съда по произход, е погасено по давност“ (с уговорката, че при вземането на решението се взема предвид по-дългият давностен период между този на държавата членка по произход или на държавата членка по изпълнение) или ако решението е „несъвместимо с решение“, постановено в държавата членка по изпълнение, или с решение, постановено в друга държава членка или друга съответна трета държава (член 21, параграф 2).²⁷⁶

572. В член 21, параграф 3 от регламента се предвижда трето основание за спиране на изпълнението, когато компетентният съд на държавата членка по произход е бил сезиран с молба за преразглеждане на решение по член 19 от регламента, или ако решението е спряно в държавата членка по произход. Следва да се отбележи, че компетентен орган може, но не е длъжен да прекрати изпълнението на решение или на част от решение съгласно член 21, параграф 3.

573. Допълнителни молби или искания за отказ или спиране на изпълнението на решение в съответствие с член 21, параграф 1 от регламента ще се подават в съответствие с правото на държавата членка по изпълнение.²⁷⁷

7. Незасягане на съществуването на семейни отношения

574. В член 22 от регламента се пояснява, че определената в раздел 1 от глава IV от регламента процедура, включваща премахване на процеса на екзекватура, „по никакъв начин не означава признаване на семейна, родствена, брачна връзка или връзка по сватовство, породила задължението за издръжка, което е довело до постановяване на решението“.

²⁷⁶ Пояснява се, че решенията за изменение поради промяна на обстоятелствата, няма да се смятат за „несъвместими решения“ по този член.

²⁷⁷ Вж. по-горе, бележка под линия 262.

В. Процедури по раздел 2 от глава IV от регламента: държави членки, необвързани от Хагския протокол от 2007 г.

1. Преглед на процедурите по раздел 2

575. След като съответният компетентен [съдебен] [административен] орган е получил попълнената молба за признаване и за декларация за изпълняемост, тя ще бъде призната и обявена за изпълняема съгласно опростените процедури, посочени в раздел 2 от глава IV от регламента.²⁷⁸

576. Следва да се отбележи, че, както се посочва в съображение 26 от регламента, при изготвянето на посочената в раздел 2 процедура, е използван моделът на процедурата и основанията за отказ за признаване, предвидена Регламент (ЕО) № 44/2001 на Съвета от 22 декември 2000 г. относно компетентността, признаването и изпълнението на съдебни решения по граждански и търговски дела.²⁷⁹

577. Определените в раздел 2 процедури ще се прилагат за решения, които са постановени в държави членки, необвързани от Хагския протокол от 2007 г., а именно Обединеното кралство и Дания.²⁸⁰

578. Съгласно член 68, параграф 2 от регламента регламентът не заменя Регламент (ЕО) № 805/2004 на Европейския парламент и на Съвета от 21 април 2004 г. за въвеждане на европейско изпълнително основание при безспорни вземания („Регламент за европейско изпълнително основание“) по отношение на европейски изпълнителни основания за решения за издръжка, постановени в държава членка, която не е обвързана от протокола. Поради това, Регламентът за европейско изпълнително основание може да се използва за решения, постановени в държави членки, в които регламентът се прилага и които не са обвързани от Хагския протокол от 2007 г. (т.е. за решения, постановени в Обединеното кралство). Следва да се отбележи обаче, че ако се прилага Регламентът за европейско изпълнително основание, съгласно регламента от 2009 г. централните органи по принцип няма да участват. Все пак спрямо оспорвани вземания за издръжка от Обединеното кралство ще се прилага процедурата, определена в раздел 2, глава IV от регламента от 2009 г.

2. Признаване (член 23)²⁸¹

579. В член 23 от регламента се предвижда, че за признаването на решения, постановени от други държави членки, необвързани от Хагския протокол от 2007 г., не се изисква „каквато и да било процедура“ (член 23, параграф 1) и че всяка заинтересована страна може да поиска констативни действия, с които да се признае решението съгласно предвидените в настоящия регламент процедури (член 23, параграф 2).²⁸² Следва да се отбележи, че дадена заинтересована страна може да подаде пряко молба за декларация за изпълняемост (вж. разглеждането *по-долу*, относно член 26), без най-напред да подаде молба за признаване на решение.

²⁷⁸ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²⁷⁹ Определените в инструментите системи са много сходни, с известни различия, по-специално по отношение на по-късите и задължителни срокове, предвидени в регламента от 2009 г.

²⁸⁰ Следва да се отбележи, че предвидената в раздел 2 процедура ще се прилага също така за решения, постановени в държави членки преди регламентът да стане приложим, но след влизането в сила на регламент „Брюксел“ I. За цялостно разглеждане на приложното поле и прилагането на регламента вж. глава 3, част I.

²⁸¹ Разпоредбите на член 23 от регламента са успоредни на разпоредбите на член 33 от регламент „Брюксел“ I.

²⁸² Следва да се отбележи, че съгласно член 23, параграф 3, ако изходът от производство зависи от признаването на решение за издръжка, съдът също е компетентен да се произнесе по въпроса за признаването. За да е приложим член 23, параграф 3, признаването на решението трябва да е необходимо в контекста на основното решене, например, делбата на съпружеско имущество, при която е необходимо решението за издръжка, за да се определи размерът на наличното имущество.

3. Декларация за изпълняемост (членове 26—30)

580. В член 26²⁸³ от регламента се посочва, че решение, постановено от друга държава членка, необвързана от Хагския протокол от 2007 г., ще бъде приведено в изпълнение в друга държава членка *след* декларация за изпълняемост, издадена по молба на коя да е заинтересована страна. Следва да се отбележи, че решението, постановено от друга държава членка, необвързана от Хагския протокол от 2007 г., трябва да бъде приведено в изпълнение в тази друга държава. Изискването решението да бъде изпълняемо би включвало временно изпълняеми решения, решения, отнасящи се до временни мерки, неокончателни решения и др., доколкото решението е изпълняемо в държавата по произход.²⁸⁴

581. Държавите членки трябва да съобщят на Комисията (в съответствие с член 71) тези съдилища или компетентни органи в държавата членка по изпълнение, където ще се подава молбата за декларация за изпълняемост. „Териториалната компетентност“ се определя според обичайното местопребиваване на лицето, срещу което е поискано изпълнението, или според мястото на изпълнението (член 27).²⁸⁵ В членове 28 и 29²⁸⁶ се посочват изискванията за документи във връзка с молбите за декларации за изпълняемост (вж. разглеждането в раздел II.A.5., *по-горе*).

582. В регламента се посочва (член 30),²⁸⁷ че решение ще бъде обявено за подлежащо на изпълнение без преглед по смисъла на член 24 (вж. обсъждането на член 24, *по-долу*), незабавно след приключване на документалните формалности по член 28 и „в срок не по-дълъг“ от 30 дни след приключването на тези формалности, освен при невъзможност поради изключителни обстоятелства.²⁸⁸ На този етап, страната, срещу която е поискано изпълнението, не е уведомена и няма възможност да се яви на делото.

4. Уведомяване за решението по молбата за декларация (член 31)²⁸⁹

583. В регламента се изисква (член 31) решението по молбата за декларация за изпълняемост да бъде съобщено „незабавно“ на ищеца по реда и условията, определени от правото на държавата членка по изпълнение.²⁹⁰ Изисква се също така декларацията за изпълняемост, заедно с решението (ако то все още не е връчено или съобщено на тази страна), да се връчват или съобщават на страната, срещу която е поискано изпълнението, която може след това да обжалва решението по молбата за декларация за изпълняемост.

5. Обжалване на решението по молбата за декларация (членове 32—34)²⁹¹

584. В съответствие с член 32 от регламента решението по молбата за декларация за изпълняемост може да се обжалва от всяка от страните. Жалбата трябва да се подаде в срок от 30 дни от връчването или в срок от 45 дни, ако обичайното

²⁸³ Разпоредбите на член 26 от регламента са успоредни на тези на член 38 от регламент „Брюксел“ I и на член 31 от Брюкселската конвенция.

²⁸⁴ Следва да се отбележи, че съгласно член 39 от регламента решение може да бъде обявено за изпълняемо в държавата по произход, независимо от евентуално право на обжалване, дори ако националното законодателство не предвижда изпълняемост по право.

²⁸⁵ Разпоредбите на член 27 от регламента са успоредни на тези на член 39 от регламент „Брюксел“ I.

²⁸⁶ Разпоредбите на член 28 от регламента са успоредни на тези на член 53 от регламент „Брюксел“ I. Разпоредбите на член 29 от регламента са успоредни на тези на член 55 от регламент „Брюксел“ I и на член 48 от Брюкселската конвенция.

²⁸⁷ Разпоредбите на член 30 от регламента са успоредни на тези на член 41 от регламент „Брюксел“ I.

²⁸⁸ Задължителният срок от 30 дни е ново правило в сравнение с предходните процедури, предвидени в регламент „Брюксел“ I.

²⁸⁹ Разпоредбите на член 31 от регламента са успоредни на тези на член 42 от регламент „Брюксел“ I и член 35 от Брюкселската конвенция.

²⁹⁰ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²⁹¹ Разпоредбите на членове 32-34 от регламента са успоредни на тези на членове 43—45 от регламент „Брюксел“ I.

местопребиваване на страната, срещу която е поискано изпълнението, е в държава членка, различна от държавата, в която е издадена декларацията за изпълняемост (не се допуска удължаване на срока по причина на отдалеченост). Съдът, в който е подадена жалбата съгласно член 32, параграф 4 от регламента, трябва да се произнесе в срок от 90 дни от нейното подаване, освен при невъзможност поради изключителни обстоятелства (член 34, параграф 2). Докато се вземе решение по това обжалване, спрямо имуществото на страната, срещу която е поискано изпълнението, не могат да се предприемат други мерки за изпълнение, освен охранителни (член 36, параграф 3).

585. Процедурата за оспорване на решението, постановено по жалбата (член 33), трябва да е в съответствие с процедурите, определени от държава членка съгласно член 71 от регламента, които ще бъдат съобщение на Комисията.²⁹² Съдът, в който е подадена жалбата съгласно член 33 от регламента, трябва да постанови решението си „незабавно“ (член 34, параграф 3).

586. Съдилищата, които разглеждат жалбите по членове 32 или 33 от регламента, могат само да откажат или да отменят декларация за изпълняемост на едно от основанията, посочени в член 24 (вж. подробности непосредствено по-долу).

6. Основания за отказ за признаване (член 24)²⁹³

587. В регламента са предвидени няколко основания за отказ за признаване на решение (член 24), а именно:

- а) ако признаването „явно“ противоречи на обществения ред (с изключение на проверка на нормите за компетентност, установени в регламента),
- б) ако актът за образуване на производството или равностоен документ не е връчен или съобщен на ответника, и във връченото на ответника уведомление е имало недостатъци (както са определени),
- в) ако е несъвместимо с решение, постановено между същите страни в държавата членка, в която се иска признаване,²⁹⁴
- г) ако то е несъвместимо с решение, постановено по-рано в друга държава членка или в трета държава по същия предмет и между същите страни, (при условие че споменатото съдебно решение отговаря на изискванията за признаване в замолената държава).²⁹⁵

7. Спиране на производството (член 25)²⁹⁶

588. Компетентният [съдебен] [административен] орган в държавата членка, в която се иска признаването, трябва да спре производството за признаване, ако изпълнението на решението е спряно в държавата членка по произход поради обжалване (член 25).²⁹⁷

8. Спиране на производството (член 35)²⁹⁸

589. По молба на страната, срещу която е поискано изпълнението, съдът, сезиран с жалбата съгласно член 32 или 33, трябва да спре производството, ако в държавата членка по произход изпълнението на решението е спряно поради обжалване.

²⁹² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

²⁹³ Разпоредбите на член 24 от регламента са успоредни на тези на член 34 от регламент „Брюксел“ I.

²⁹⁴ Пояснява се, че решение, което има за последица изменението на предходно решение относно задължения за издръжка поради промяна на обстоятелствата, не следва да се счита за „несъвместимо решение“.

²⁹⁵ Пак там.

²⁹⁶ Разпоредбите на член 25 от регламента са успоредни на тези на член 37 от регламент „Брюксел“ I и на член 30 от Брюкселската конвенция.

²⁹⁷ Задължението за спиране на производството при тези обстоятелства е ново правило в сравнение с предходните процедури, предвидени в регламент „Брюксел“ I, където при тези обстоятелства спирането на производството не е задължително.

²⁹⁸ Разпоредбите на член 35 от регламента са успоредни на тези на член 46 от регламент „Брюксел“ I.

9. Временни или охранителни мерки (член 36)²⁹⁹

590. В член 36, параграф 1 от регламента се пояснява, че няма пречки молителят да поиска временни или охранителни мерки в съответствие с правото на държавата членка по изпълнение, без да се изисква това решение да бъде обявено за изпълняемо. В член 36, параграф 2 от регламента също се пояснява, че декларацията за изпълняемост съдържа „по закон“ правомощие за предприемане на всякакви охранителни мерки. В член 36, параграф 3 от регламента се посочва, че по време на определения в член 32, параграф 5 от регламента срок за обжалване спрямо имуществото на страната, срещу която е поискано изпълнението, не могат да се предприемат други мерки за изпълнение, освен охранителни. (За повече информация относно временните и охранителни мерки вж. глава 3, част II, раздел VIII по-горе.)

10. Частична изпълняемост (член 37)³⁰⁰

591. Молителят може да поиска декларацията за изпълняемост да се ограничава до определени части от съдебното решение, а компетентният орган може по същия начин, по своя инициатива, да обяви части от решението за изпълняеми, ако всички точки не могат да бъдат обявени за изпълняеми.

11. Освобождаване от данъци, налози или такси (член 38)³⁰¹

592. В регламента се посочва, че в държавата по изпълнение не могат да се събират „никакви данъци, налози или такси, изчислени въз основа на стойността на иска“.

12. Изпълнение

593. След като решението за издръжка бъде признато и обявено за изпълняемо (и съответните възможности за обжалване са изчерпани), то може да бъде изпълнено съгласно националното право на замолената държава.³⁰² За повече информация относно изпълнението на решения за издръжка вж. глава 12.

Г. Комуникация с молящата държава

594. Компетентните [съдебни] [административни] органи следва да имат предвид, че техният централен орган (в този случай, централният орган на [наименование на държавата]) ще имат задължения за периодично докладване относно движението на молбите по регламента (член 58). Националният орган вероятно ще иска от своите компетентни органи да изготвят доклади за движението на молбите, като тези компетентни органи следва да са готови да си сътрудничат с централния орган в това отношение.

IV. Други аспекти: молби за признаване и за признаване и декларация за изпълняемост

А. Молби за признаване, подадени от длъжник

1. Общи положения

595. Съгласно регламента длъжник може да подаде молба за признаване на решение, когато се изисква признаване, за да се прекрати или ограничи

²⁹⁹ Разпоредбите на член 36 от регламента са успоредни на тези на член 47 от регламент „Брюксел“ I.

³⁰⁰ Разпоредбите на член 37 от регламента са успоредни на тези на член 48 от регламент „Брюксел“ I.

³⁰¹ Разпоредбите на член 38 от регламента са успоредни на тези на член 52 от регламент „Брюксел“ I.

³⁰² Вж. по-горе, бележка под линия 262.

изпълнението на предходно решение в замолената държава (член 56, параграф 2, буква а)). Тази молба може да бъде подадена, когато длъжникът желае да има различно решение, признато в държавата, в която се извършва изпълнението (т.е., [наименование на държавата]), или когато длъжникът е получил изменение на съществуващо решение в друга държава членка, а сега иска то да бъде признато в [наименование на държавата], тъй като в тази държава има имущество.

596. Вж. глава 11 за по-подробна информация относно молбите за промяна на решение. Ако има решение за издръжка, което вече се изпълнява в [наименование на държавата], в регламента се изисква изменено решение да бъде признато, преди да може ефективно да ограничи или спре изпълнението на първото решение. Въпреки това в някои държави може и да не се изисква тази стъпка — например, ако изменението е направено от същия орган, който е издал първото решение.³⁰³

597. Следва да се отбележи също така, че в член 40 от регламента се предвижда процедура, чрез която всяка страна, включително длъжник, може да се позове на решение, което вече е било признато съгласно процедурите за признаване, определени в раздели 1 и 2 от глава IV от регламента (вж. раздел II.A.5., по-горе, от настоящата глава относно изискванията за документи по член 40).

2. Когато тази молба може да се използва от длъжник

598. Тъй като целта на молбата за признаване по член 56, параграф 2, буква а) е да се ограничи изпълнението, в много случаи длъжникът, който се нуждае от признаване на решение, ще пребивава в държавата, в която решението трябва да бъде признато, т.е. в [наименование на държавата]. В регламента не се разглежда конкретно този случай и поради това той следва да се разглежда в съответствие с националното право като молба до компетентния орган в държавата, в която пребивава длъжникът.³⁰⁴ Когато се иска признаване в [наименование на държавата], в която длъжникът има имущество, но не пребивава, той може да подаде молба по член 56, параграф 2, буква а).

Изменението се отнася до процеса на изменение на решение за издръжка, след като е било постановено. В някои държави това е известно като молба за внасяне на изменения или молба за промяна. Изменението може да се отнася до размера на издръжката, честотата или някакво друго условие на решението за издръжка.

599. Във всички случаи, когато даден иск се разглежда като молба по член 56, параграф 2), буква а), длъжникът ще бъде молителят. В тези случаи кредиторът ще бъде ответникът и уведомлението за вписване или декларацията за изпълняемост ще трябва да се изпрати на кредитора.

Пример

600. Длъжникът пребивава в държава А, в която е постановено първоначалното решение за издръжка. Той има имущество или доходи в [наименование на държавата]. Кредиторът пребивава в [наименование на държавата] и първоначалното решение е признато в [наименование на държавата] и се изпълнява срещу имуществото на длъжника в [наименование на държавата]. Длъжникът е получил изменено решение от държава А. Той желае измененото решение да бъде признато в [наименование на държавата] с цел да се ограничи изпълнението на първото решение.

Как това се осъществява на практика съгласно регламента

601. Длъжникът може да подаде молба по член 56, параграф 2, буква а) от регламента до централния орган в държава А. Държава А ще предаде молбата на

³⁰³ Пак там.

³⁰⁴ В някои държави централният орган действа като компетентния орган за тази цел и съдейства на длъжника в процеса на признаване. В случай на молба за изменение, признаването може да се разглежда като последната стъпка при тази молба (вж. глава 11) и не е нужно да се подава нова молба. Това ще зависи от вътрешноведомствените процедури на всяка държава. В [наименование на държавата] [...].

[наименование на държавата] в която, с помощта на процедурите, описани в настоящата глава, промененото решение ще бъде признато или признато и обявено за изпълняемо. Страните ще бъдат уведомени за решението и ще им бъде предоставена възможност да оспорят или да обжалват признаването, декларацията за изпълняемост или изпълнението, ако е целесъобразно, съгласно предвидените в раздели 1 и 2 от глава IV от регламента, описани по-горе. След като е обявено за изпълняемо и всички средства на обжалване са изчерпани, измененото решение ще бъде в сила в [наименование на държавата] с цел ограничаване на изпълнението на първоначалното решение.

3. Процедури

602. Процедурите за признаване или за признаване и за декларация за изпълняемост, разгледани в настоящата глава, се прилагат към подадените от длъжника молби за признаване при тези обстоятелства.

4. Ограничения за признаване на изменени решения

603. Важно е да се отбележи, че в регламента се предвижда съществено ограничение на правото на длъжника да получи изменение на решение, признато в съответствие с регламента. Кредиторът може да възрази срещу признаването на измененото решение, ако измененото решение е било постановено в държава членка, различна от държавата, в която е постановено решението (държавата по произход) и кредиторът е бил с обичайно местопребиваване в държавата по произход към момента, в който е било постановено измененото решение (член 8). Има няколко изключения, при които това се допуска, но е важно да се има предвид, че правото на длъжника да получи изменение на признато съдебно решение подлежи на определени ограничения, които не се прилагат към признаването и изпълнението на други решения.

604. Вж. глава 11 относно молбите за промяна.

Б. Съдебни спогодби и автентични документи

605. В глава VI от регламента се предвижда, че „съдебните спогодби и автентичните документи“, които са изпълняеми в държава членка по произход, се признават и имат същата изпълнителна сила в друга държава членка като решенията за издръжка (член 48, параграф 1). В член 48, параграф 2 от регламента се посочва, че разпоредбите на регламента ще се прилагат „при необходимост“ за съдебни спогодби и автентични документи. Документалните изисквания за съдебни спогодби и автентични документи са определени в член 48, параграф 3 от регламента (вж. също раздел II.A.5., по-горе).

606. В регламента „съдебна спогодба“ се определя в член 2, параграф 1, алинея 2 като „спогодба в областта на задълженията за издръжка, одобрена от съд или сключена пред съда в хода на съдебно производство“.

607. В член 2, параграф 1, алинея 3 от регламента „автентичен документ“ се определя по следните начини:

- а) документ в областта на задълженията за издръжка, съставен или формално регистриран като автентичен в държавата членка по произход, чиято истинност:
 - i) е свързана с подписването и съдържанието на инструмента, и
 - ii) е установена от публичен орган или всеки друг оправомощен за това орган; или,

- б) споразумение в областта на задълженията за издръжка, сключено с административни органи на държавата членка по произход или удостоверено от тях.

V. Признаване и признаване и декларация за изпълняемост – други въпроси декларация за изпълняемост – други въпроси

A. Правна помощ

608. Съгласно регламента замолената държава, която разглежда молба, подадена чрез централен орган за признаване и изпълнение на решение за издръжка на ненавършило 21 години дете, трябва да предостави на кредитора безплатна правна помощ.³⁰⁵ Следва да се има предвид, че ако държавата предоставя ефективен достъп до производства чрез използването на опростени процедури, правото на безплатна правна помощ няма да възникне.³⁰⁶

609. За повече подробности относно изискването за предоставяне на ефективен достъп до производства, включително предоставяне на безплатна правна помощ, ако е необходимо, моля вж. глава 3, част II, раздел VII.

B. Въпроси, свързани с изпълнението

Конвертиране на валути

610. В регламента не се разглежда въпросът за конвертирането от една валута в друга на задълженията за издръжка. В зависимост от производствата, използвани от компетентния орган за признаване на решение, може да има и съпътстваща процедура за конвертиране на валутата на задължението за издръжка съгласно решението във валутата на изпълняващата държава. Може да се наложи компетентният орган да получи удостоверение, което потвърждава обменния курс, използван за конвертиране на валутата на плащанията, а превърнатата сума след това ще формира основата на задължението за издръжка в компетентната държава. В други случаи молещата държава може вече да е превърнала валутата на решението, включително всички просрочени задължения, във валутата на изпълняващата държава.³⁰⁷

611. Въпросите, свързани с конвертирането на валути, се разглеждат по-подробно в глава 12 относно изпълнението на решения за издръжка.

VI. Допълнителни материали

A. Практически съвети

- След като решението бъде признато, много държави ще се опитат веднага да се свържат с длъжника, за да поискат доброволно изпълнение на решението възможно най-бързо, за да се гарантира, че издръжката ще започне да се изплаща на кредитора и на децата възможно най-скоро.³⁰⁸
- Целта на процеса на признаване и изпълнение, определен в регламента, е да се даде възможност за бърза и ефективна обработка на молбите. Съдиите, съдебните служители и други участващи в процедурата органи в замолената държава трябва да имат това предвид и да предприемат стъпки, за да се

³⁰⁵ Съгласно националното право на [наименование на държавата], относно процедурата за предоставяне на правна помощ, вж., по-горе, бележка под линия 86.

³⁰⁶ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁰⁷ В [наименование на държавата] [...].

³⁰⁸ За допълнителна информация относно уреждането по взаимно съгласие на спорове в [наименование на държавата], вж., по-горе, бележка под линия 234.

гарантира, че досиетата се обработват възможно най-бързо, с минимално забавяне.

- В регламента не са посочени всички производства и изисквания, свързани с разглеждането на молбите за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост. Съдиите ще трябва също да спазват съответното местно законодателство и процедури. Например компетентните органи ще трябва да вземат под внимание всички местни изисквания, отнасящи се до начина, по който се изпраща уведомление на ответника по решението, или начина, по който молител, който живее извън замолената държава, трябва да бъде уведомен за всяко решение.

Б. Свързани формуляри

Приложение I
Приложение II
Приложение III
Приложение IV
Приложение VI

В. Членове на регламента

Глава IV, членове 16—43
Член 56, параграф 2, буква а)
Член 57
Член 58
Член 48
Член 64

Г. Свързани глави от наръчника

Вж. глава 12 — Изпълнение на решения за издръжка съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.
Глава 3 — Въпроси с общо приложение: Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г.

VII. Контролен лист — молби за признаване и изпълнение

	Процедура	Препратка в наръчника
1	Получаване на документи, изпратени от централен орган на [наименование на държавата]	II(A)(1)
2	Отговаря ли молбата на минималните изисквания на регламента?	II(A)(3)
3	Проверете, за да се уверите, че документите са пълни	II(A)(4)&(5)
4	Установяване на местонахождението или имуществото на ответника, ако е необходимо или проверка дали това е извършено от централен орган	II(A)(7)
5	Поискайте документи от централен орган на [наименование на държавата], ако е необходимо	II(A)(6)
6(a)	Признаване или признаване и/или обявяване на решение за изпълняемост съгласно процедурите в раздел 1 или 2 (пристъпва се към изпълнение съгласно процедурите в раздел 1 или 2, ако е целесъобразно)	III
6(b)	Уведомяване на молителя и ответника за решението за признаване или признаване и декларация за	III

	изпълняемост и/или изпълнение	
6(с)	Ответникът има възможност да предприеме стъпки за оспорване или обжалване на признаване, декларация за изпълняемост или изпълнение на конкретни основания съгласно процедурите по раздел 1 или 2	III
7	Произнасяне по всяко оспорване или жалба и уведомяване на молителя и ответника	III

VIII. Често задавани въпроси

Кредиторът има решение от държава А. Кредиторът живее в държава Б. Държава Б няма да признае или изпълни решението. Длъжникът живее в *[наименование на държавата]*, трета държава. Държава А и *[наименование на държавата]* са държави членки, в които регламентът се прилага. Може ли решението да се признае и изпълни в *[наименование на държавата]*?

612. Да — кредиторът може да иска признаване и изпълнение на решение в държавата, в която длъжникът пребивава или има имущество или доходи, тъй като решението е постановено в държава членка. Решението не трябва да бъде изпълняемо или признато в молящата държава — само в държавата по произход. В този случай това е държава А. Ако има удостоверение за изпълняемост от държава А, където е постановено решението, то тогава *[наименование на държавата]* трябва да може да разгледа молбата за признаване и изпълнение, при условие че са изпълнени всички други изисквания.

Защо един кредитор ще иска само признаване на решение, а не признаване и декларация за изпълняемост / изпълнение?

613. В някои случаи кредиторът може да има намерение решението да бъде изпълнено по частен път или молителят може да иска решението да бъде признато, за да използва някои други средства за правна защита в замолената държава. Например, ако има имущество, като например имот в замолената държава, кредиторът може да иска решението да бъде признато, преди да може да подаде иск срещу имота.

Признаването на решение за издръжка прави ли решението еднакво с всяко друго решение за издръжка, първоначално постановено в тази държава членка?

614. Не. Целта на признаването и изпълнението е просто да се даде възможност чуждестранното решение за издръжка да бъде изпълнено, като се използват същите механизми и процедури, като при местно решение издръжка. Затова законите на замолената държава по отношение, например, на попечителство или контакт с децата, не се прилагат за това решение. Решението е подобно на местните решения за целите на признаването и изпълнението само на задълженията за издръжка.

Съгласно регламента, може ли решение да бъде признато в [наименование на държавата], когато е от вид, който не би могъл да бъде постановен в [наименование на държавата]?

615. Да — при условие, че решението попада в обхвата на задълженията за издръжка по регламента. Например в решение за издръжка на деца може да се включи разпоредба за възстановяване на някои видове разходи, като например медицински застрахователни премии, които не са известни или предвидени съгласно законодателството на замолената държава. Решението все пак може да бъде признато в замолената държава.

IX. Преки молби: преглед

616. Преките молби (т.е. молбите, подадени пряко от молители до компетентните органи) за признаване или за признаване и декларация за изпълняемост ще се уреждат от регламента, ако попадат в приложното му поле, с изключение на разпоредбите за най-благоприятна правна помощ от глава V (Достъп до правосъдие)³⁰⁹ и много разпоредби от глава VII (Административно сътрудничество). Молбите, подадени пряко до компетентни [съдебни] [административни] органи в [наименование на държавата] за целите на постановяване или промяна на решения за издръжка се разглеждат накратко в глави 10 и 11, като тези молби се уреждат по принцип от националното право на [наименование на държавата], а не от регламента (въпреки това правилата на регламента относно компетентността и приложимото право все пак ще се прилагат. За повече информация относно правилата за компетентността и приложимото право съгласно регламента вж. глави 4 и 5).

³⁰⁹ Като се тълкуват член 46, параграф 1, член 55 и член 56, параграф 1 от регламента, както и съображение 36 от регламента, може да се заключи, че разпоредбите за най-благоприятна правна помощ, предвидени в член 46 от глава V от регламента, няма да се прилагат към преките молби съгласно регламента (а само към молби, подадени чрез централните органи). За повече информация относно разпоредбите на регламента за достъп до правосъдие и правна помощ вж. глава 3, част II, раздел VII.

Глава 9- Разглеждане на входящите молби за изпълнение на решения, постановени или признати в замолената държава съгласно конвенцията от 2007 г. или регламента от 2009 г.

Как да се ползва настоящата глава:

В настоящата глава се разглеждат главно молби за изпълнение на решение за издръжка, получени от съдебни или други компетентни органи и изпратени от централен орган (вж. също раздел VI, по-долу, относно преките молби до компетентни органи).

В Раздел I се прави преглед на молбата — кога да се използва, кой може да я подава и обяснение на основните термини и понятия.

В раздел II се посочва процедурата или стъпките за преглед и обработка на входящите материали.

В раздел III се съдържат препратки и допълнителна информация за молбата.

В раздел IV се съдържа контролен списък, с който се прави опростен преглед на процеса.

В раздел V се отнася до някои от най-често задаваните въпроси по отношение на такава молба.

В раздел VI се прави преглед на процедурите за пряко подаване на молби до компетентните органи за изпълнение на решения, постановени или признати в [наименование на държавата].

I. Преглед – Молби за изпълнение на решение, постановено или признато в [наименование на държавата] съгласно конвенцията от 2007 г. или регламента от 2009 г.

A. Кога се използва молбата

617. Това е най-опростената от всички молби по конвенцията или регламента. Молбата изисква компетентният орган на дадена договаряща държава или държава членка, в която регламентът се прилага, да изпълни собственото си решение или чуждестранно решение, което вече е признат,³¹⁰ и да съдейства за прехвърляне на плащанията към кредитор, който живее извън тази държава. Кредиторът иска изпълнение на решението, тъй като длъжникът живее в замолената държава или има имущество или доходи в тази държава. В този случай, [наименование на държавата] ще бъде замолената държава.

618. Процесът е много ясен, тъй като не е необходимо решението да бъде признато, преди да може да бъде изпълнено в [наименование на държавата], замолената държава. Това е така, тъй като решението е било национално решение, т.е. постановено в [наименование на държавата], в която ще се извърши изпълнението, или е чуждестранно решение, което вече е било

Молещата държава е договарящата държава по конвенцията или държава членка, в която регламентът се прилага, която инициира молбата и подава искането от името на молител, който пребивава в тази държава. **Замолената държава** е договарящата държава по конвенцията или държава членка, в която регламентът се прилага, от която се иска да разгледа молбата.

³¹⁰ Признаването може да се извърши по силата на конвенцията или регламента или решението може да бъде признато „по право“, в случаите, в които признаването на някои видове чуждестранни решения е автоматично. За информация относно процедурите за признаване по конвенцията и регламента вж. глави 7 и 8.

признато в [наименование на държавата].

619. Молбата се подава по член 10, параграф 1, буква б) от конвенцията или по член 56, параграф 1, буква б) от регламента. (Вж глава 3, част I, в която се разглежда приложното поле и прилагането на конвенцията и на регламента.)

Б. Пример

620. М. има решение за издръжка, постановено в [наименование на държавата]. М живее понастоящем в държава Б. Длъжникът продължава да живее в [наименование на държавата]. М би искала органите в [наименование на държавата] да започнат изпълнение на решението за издръжка и да изпраща плащанията на М. Както [наименование на държавата], така и държавата Б са договарящи страни по конвенцията или държави — членки на Европейския съюз, където регламентът се прилага.

621. Като използва конвенцията или регламента, М. ще поиска от централния орган в държавата Б да предаде **молба за изпълнение на решението** на [наименование на държавата]. Централният орган в [наименование на държавата] получава молбата, уверява се, че е пълна, отнася решението до компетентния по изпълнението орган за изпълнение и съдейства при прехвърляне на плащанията към М., както се изисква.

В. Важна разлика – молби за изпълнение на собствено решение на дадена държава

622. Подаването на молба за изпълнение на решение, постановено или признато в замолената държава, е по-лесно, отколкото на молба за признаване или признаване и изпълнение на решение, постановено другаде. Както беше посочено в глава 7, съгласно конвенцията от 2007 г., когато се подава молба за признаване или за признаване и изпълнение на решение, ответникът има право да се противопостави на признаването или признаването и изпълнението въз основа на това, че не са налице основанията за признаване или признаване и изпълнение, посочени в член 20, или че не са изпълнени процесуалните и други изисквания за признаване или признаване и изпълнение, посочени в член 22. Съгласно регламента от 2009 г. по отношение на решения, постановени в държави членки, обвързани от Хагския протокол от 2007 г., ответникът разполага с по-ограничени основания да поиска преразглеждане на решението в държавата членка по произход или да поиска отказ или спиране на изпълнението на решението в държавата членка по изпълнение ³¹¹ (вж. глава 8).

Централният орган е публичният орган, определен от договаряща държава или държава членка да изпълнява задължения за административно сътрудничество и съдействие съгласно конвенцията или регламента.

623. Ответникът няма аналогични права по отношение на решение, постановено или вече признато в замолената държава, т.е., в [наименование на държавата]. Това е така, защото от [наименование на държавата] се иска да изпълни свое разпореждане, а не чуждестранно, или защото е поискано да се изпълни решение, за което при предишен случай, вече е установено, че е изпълняемо чрез производство за признаване или за

Компетентният орган е органът в дадена държава, на който съгласно законодателството на тази държава е възложено или разрешено да изпълнява специфични задачи съгласно конвенцията или регламента. Компетентен орган може да бъде съд, административна агенция, програма за изпълнение на решения за издръжка на деца или всяка друга държавна структура, която изпълнява някои от задачите, свързани с конвенцията или регламента.

³¹¹ При решения, постановени в държави членки, необвързани от Хагския протокол от 2007 г., ответникът ще разполага с по-широки основания за оспорване на признаването или изпълнението на решение, отколкото при решения, постановени в държави членки, обвързани от Хагския протокол от 2007 г. (за повече подробности вж. глава 8).

признаване и изпълнение. Поради това не е необходимо компетентен орган в замолената държава да разглежда въпроса дали решението следва да бъде признато или признато и изпълнено.

624. Ако ответникът има възражения относно изпълнението на решението, те трябва да бъдат повдигнати, след като започне изпълнението от компетентния орган съгласно националното право на [наименование на държавата] като изпълняваща държава.³¹² Фактът, че дадена молба за изпълнение се подава по конвенцията, не дава на ответника / длъжника никакви допълнителни основания за оспорване на изпълнението на решението.

625. По тази причина процесът за управление на входящите молби за изпълнение е много ясен за замоления централен орган в [наименование на държавата].³¹³ Пакетът от документи се преглежда, за да се гарантира, че е пълен, а молбата се препраща на компетентния орган за изпълнение в [наименование на държавата].³¹⁴ След това компетентният орган предприема всички необходими стъпки, които се допускат от националното право за изпълнение на решението. Тези процедури са описани подробно в следващия раздел.

Търсите ли кратко обобщение на стъпките, използвани в тази глава? Отидете **на контролния списък** в края на главата.

II. Разглеждане на молби за изпълнение

1. Уверете се, че документите са пълни

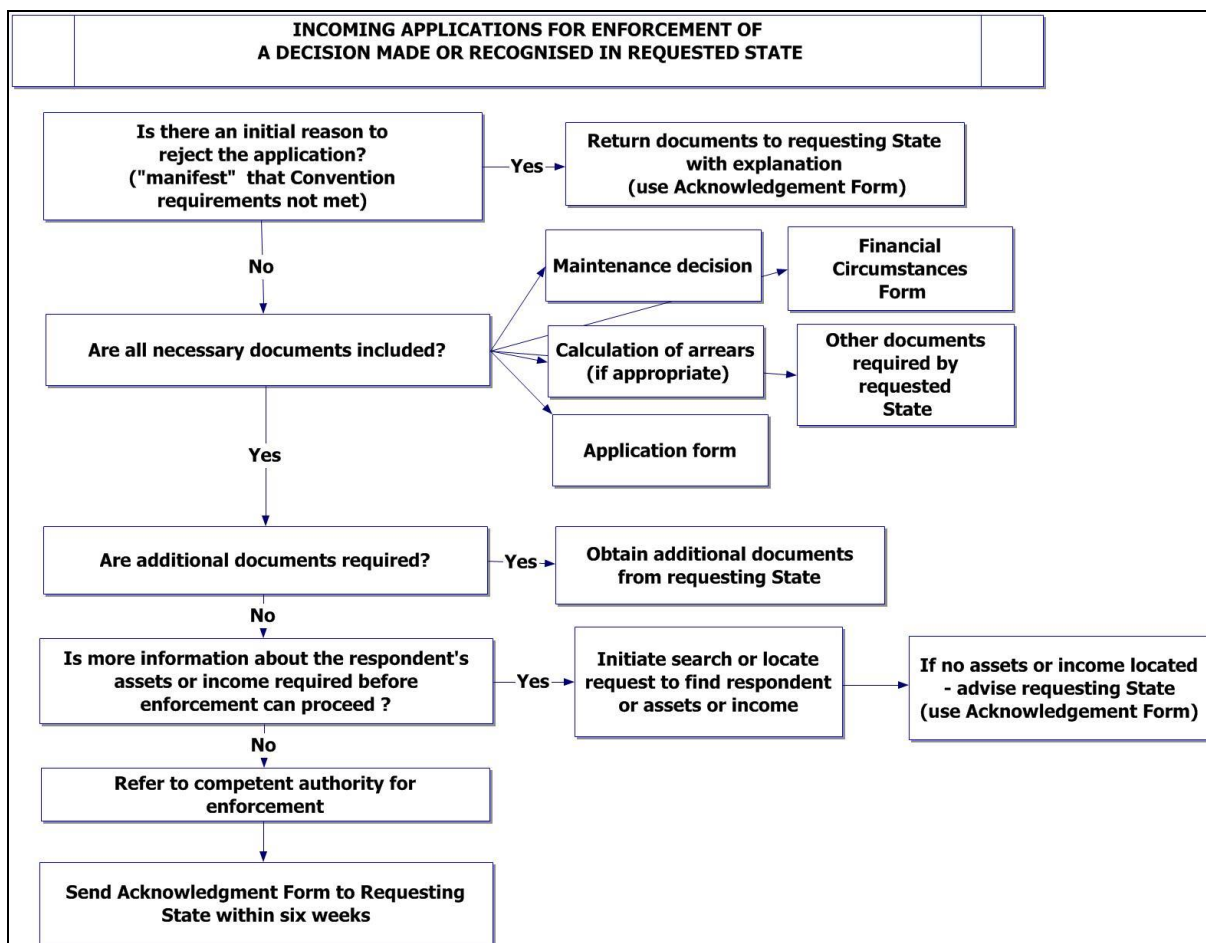
626. Когато молбата за изпълнение на решение, изпратена от чуждестранен централен орган, е получена от централен орган в [наименование на държавата], пакетът документи трябва да се провери за пълнота, като се прави първоначална преценка дали молбата може да бъде разгледана, и се изпраща потвърждение за получаване на пакета документи заедно с искане за допълнителни документи, ако е необходимо. Пакетът може да се изпрати след това на компетентния орган в [наименование на държава] за изпълнение.³¹⁵ Компетентният орган в [наименование на държавата] ще трябва да направи проверка, сходна на тази на централния орган, за да се гарантира пълнотата на пакета документи.

³¹² Съгласно националното право на [наименование на държава]. Вж. също обаче глава 8, в която се описват различните основания за отказ или спиране на изпълнение съгласно специфичните режими за признаване и изпълнение на решения, посочени в регламента.

³¹³ В [наименование на държава] централният орган е [...].

³¹⁴ В [наименование на държава] компетентните органи са [...].

³¹⁵ Съгласно националното право на [наименование на държава] [...].

Фигура 10: Блок-схема (само за конвенцията) – преглед на проверката на молбите за изпълнение

627. Получените от централния орган документи в [наименование на държавата] следва да бъдат проверени своевременно, така че, ако са необходими допълнителни документи, те да бъдат поискани незабавно от централния орган в молещата държава.

628. Входящият пакет следва да включва:

а) съгласно конвенцията от 2007 г.

√	Формуляр за предаване
√	Формуляр за молба
Ако е необходимо	Текст на решението
√	Формуляр за финансовото състояние
Ако е необходимо	Документ с изчислени просрочени задължения
Ако е необходимо	Доказателство за помощи, предоставени от публична институция
Ако е необходимо	Преведени копия от документи

Фигура 11: Списък на формуляри и документи

Формуляр за предаване

Всяка молба по конвенцията трябва да се придружава от формуляр за предаване. Този формуляр е задължителен. Във формуляра за предаване се

идентифицират страните и видът на молбата. В него се изброяват също така документите, които съпровождат молбата.

Формуляр на молба

В повечето случаи се използва препоръчаният формуляр на молба.

Текст на решението

В повечето случаи молителят прилага просто копие на решението. Това ще помогне на компетентния орган по изпълнението да намери решението и да получи допълнителни копия или заверени копия, ако те са необходими за изпълнението.

Формуляр за финансовото състояние

Тъй като това е молба за изпълнение, се включва формуляр за финансово състояние, в който се предоставя информация за местонахождението и финансовото състояние на ответника, доколкото те са известни на молителя. В този формуляр се предоставя важна информация за изпълнение на решението.

Ако молителят е използвал препоръчания формуляр, частта от този документ, която се отнася до кредитора, ще бъде оставена празна, тъй като тази информация не се изисква за молба за изпълнение.

Документ с изчислени просрочени задължения

Ако има неплатена издръжка съгласно решението на издръжка (просрочени задължения) и молителят желае изпълнение на тези просрочени плащания, трябва да се включи документ, в който се посочва как са изчислени тези просрочени задължения.

6) Съгласно регламента от 2009 г.

i) Приложение VI

В регламента се изисква приложеното към текста на регламента приложение VI да се използва за молби за изпълнение на решение, произнесено или признато в замолената държава членка. В регламента се изисква включената в молбата информация да съдържа като минимум (член 57, параграф 2):

- а) описание на характера на молбата или молбите,
- б) името на ищеца и данни за връзка с него, включително адрес и дата на раждане на ищеца³¹⁶,
- в) име и, ако са известни — адрес и дата на раждане на ответника,
- г) име и дата на раждане на всяко лице, за което се иска издръжка,
- д) основанията, на които се позовава молбата,
- е) информация относно мястото, където следва да се изпратят или прехвърлят по електронен път плащанията на издръжка, когато молба се подава от кредитора (взискателя),
- ж) наименованието и данните за връзка на лицето или отдела на централния орган на молящата държава членка, отговарящо за разглеждането на молбата.

³¹⁶ Вместо личния си адрес ищецът може да съобщи друг адрес, в случай на семейно насилие, ако националното законодателство на замолената държава членка не изисква, за целите на образуване на производствата, представянето на личния адрес на ищеца за процесуални нужди (член 57, параграф 3). Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

ii) За решения, признати по раздел 1 от глава IV (решения, произнесени в държава членка, обвързана от Хагския протокол от 2007 г.)

В член 20 от регламента се посочват изискваните документи, които за необходими за целите на изпълнението (съгласно раздел 1 от глава IV от регламента за решения, постановени в държава членка, обвързана от Хагския протокол от 2007 г.) и които трябва да бъдат предоставени на компетентните органи по изпълнението от ищец:

- а) препис на решението, който отговаря на условията за доказване на неговата достоверност,
- б) извлечение от решението, издадено от съда по произход с помощта на стандартния формуляр по образеца в приложение I към регламента (придружено, когато е необходимо, от транслитерация или превод на съдържанието³¹⁷),
- в) по целесъобразност, документ, който прави опис на просрочените плащания и посочва датата, на която е извършено изчислението.

Компетентните органи не могат да изискват от молителя да представи превод на решението, освен ако изпълнението се оспорва (член 20, параграф 2).³¹⁸

iii) За решения, признати по раздел 2 от глава IV (решения, произнесени в държава членка, необвързана от Хагския протокол от 2007 г.)

Съгласно член 28 от регламента (в съответствие с алтернативната процедура за признаване и за декларация за изпълняемост по раздел 2 за държави членки, които не са обвързани от Хагския протокол от 2007 г.), молбите трябва да се придружават от: а) препис на решението, който „отговаря на условията за доказване на неговата достоверност,” и б) извлечение от решението, издадено от съда по произход с помощта на стандартния формуляр по образеца в приложение II към регламента. Когато е необходимо, молбата следва да се придружава от превод или транслитерация съгласно съответните езикови изисквания (за допълнителна информация относно езиковите изисквания съгласно регламента вж. глава 3, част II, раздел II). Сезирият компетентен [съдебен] [административен] орган не може да изисква от молител да предостави превод на решението (превод обаче може да се изисква във връзка с обжалване по членове 32 и 33).

Съгласно член 29 от регламента, ако извлечението на решението при използване на формуляра от приложение II към регламента не бъде представено, компетентният орган може да даде срок за представянето му, да приеме равностоен документ или, ако компетентният орган прецени, че разполага с достатъчна информация, може да премахне изискването.

iv) Документи по отношение на съдебни спогодби и автентични документи (член 48)

В член 48 от регламента се посочват документите, необходими за молби за признаването или за признаване и декларация за изпълняемост на съдебни спогодби и автентични документи в друга държава членка, които компетентният орган на държавата членка по произход трябва да издаде по искане на всяка заинтересована страна, а именно препис-извлечение от съдебната спогодба или от автентичния документ чрез формуляра, образец от който се съдържа, според случая, в приложения I, II, III или IV.

³¹⁷ За допълнителна информация относно изискванията за езика и превода съгласно регламента вж. глава 3, част II, раздел II.

³¹⁸ Пак там.

в) Допълнителни документи

В член 57, параграфи 4 и 5 от регламента се изисква, при необходимост и ако е целесъобразно, молбата да се придружава от допълнителни документи, доколкото са известни. Те включват:

- финансовото състояние на длъжника, включително името и адреса на работодателя на длъжника, както и естеството и местонахождението на имуществата на длъжника (член 57, параграф 4, буква б))³¹⁹
- всякаква друга информация, която може да помогне за откриване на местонахождението на ответника. (член 57, параграф 4, буква в))
- цялата необходима подкрепяща информация или документи, в т.ч. при необходимост документи за установяване правото на молителя на правна помощ (член 57, параграф 5)

Доказателство за помощи – публична институция

Ако молителят е публична институция, тя може да е предоставила помощи вместо издръжка. В някои случаи може да е уместно да се представят документи, доказващи предоставянето на помощи, например, когато публичната институция желае да отстоява независимо право да получи част от просрочените задължения за издръжка.

в) Искане на допълнителни документи

629. Ако молбата не е пълна, тъй като са необходими допълнителни документи, молбата не може да бъде отхвърлена. Вместо това, следва да се подаде искане за допълнителни документи до централния орган в [наименование на държавата], който може да се свърже с моления централен орган.

630. Ако искането за допълнителни документи е подадено от централния орган в [наименование на държавата], молящата държава има на разположение **три месеца** съгласно конвенцията или **90 дни** съгласно регламента, за да предостави документите. Ако поисканите документи не бъдат предоставени в посочения срок, следва да се започнат последващи действия с молящата държава. Въпреки това, ако документите не бъдат получени и молбата не може бъде разгледана, централният орган в [наименование на държавата] може (но не трябва) да закрие досието и съответно да информира молящата държава.

2. „Явно“ ли е, че изискванията на конвенцията или на регламента не са изпълнени?

631. Както конвенцията, така и регламентът допуска централен орган да откаже да обработи молба, само ако е „явно, че не са изпълнени изискванията“ съответно на конвенцията или регламента (вж. член 12, параграф 8 от конвенцията и член 58, параграф 8 от регламента). Обстоятелствата, при които случаят може да е такъв, са доста ограничени,³²⁰ така че това дали централният орган ще вземе предвид това изискване, е въпрос на избор.

632. Например централният орган може по-рано вече да е отхвърлял молба между същите страни. Ако няма нови, придружаващи молбата доказателства, от централния орган зависи изцяло да реши дали да отхвърли молбата отново на същото основание. Аналогично молба би могла да бъде отхвърлена, ако от челната страна на документите е ясно, че искането няма нищо общо с издръжка.

633. Компетентният орган в [наименование на държавата] може да пожелае да направи аналогична проверка при получаване на молбата, за да гарантира, че не е

³¹⁹ Тъй като това е молба за изпълнение, финансовото състояние на кредитора (член 57, параграф 4, буква а)) обикновено няма да е необходимо.

³²⁰ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 344.

„явно“, че изискванията на конвенцията не са изпълнени, и, ако е целесъобразно, да информира централния орган в [наименование на държавата] за всяко определение.

3. Търсене на местонахождението на ответника

634. В някои ограничени случаи централният орган в [наименование на държавата] може да поиска да се издири местонахождението на ответника преди започване на изпълнението, по-специално, когато законодателството на държавата, която изпълнява решението, изисква изпращане на уведомление преди изпълнението,³²¹ или когато молителят не е сигурен дали длъжникът пребивава в замолената държава или има имущество или доходи в тази държава.

635. При извършване на издирване се очаква централният орган в [наименование на държавата], или компетентен орган от негово име, да осъществи достъп до бази с данни или източници на публична информация, до които има достъп в границите, определени от националното право относно достъпа до лична информация (вж. също глава 3, част II, раздел VI, за повече информация относно защитата на лична и поверителна информация съгласно конвенцията и регламента).³²²

636. Ако не може да бъде установено местонахождението на ответника или на имуществото или доходите на ответника в [наименование на държавата], централният орган в [наименование на държавата] трябва да уведоми молещия централен орган. Ако от молещата държава не бъде получена допълнителна информация, която да помогне за установяване на местонахождението на ответника, тогава изпълнението не може да се осъществи.

4. Подходящи временни или охранителни мерки

637. Може да е целесъобразно компетентният [съдебен] [административен] орган да вземе временни или охранителни мерки, ако има висяща молба. Тези мерки могат да се вземат в редица моменти по време или дори преди процеса на подаване и разглеждане на молба. За повече информация относно временните и охранителни мерки, моля вж. също глава 3, част II, раздел VIII.

5. Начало на процеса на изпълнение

638. Компетентният орган, отговорен за изпълнението на решения за издръжка в [наименование на държавата], може вече да започне изпълнението. За повече информация относно изпълнението на решения за издръжка вж. глава 12.

III. Допълнителни материали

A. Практически съвети

- В някои държави преди или едновременно с производството за изпълнение се правят опити да се постигне доброволно изпълнение.³²³ Целта на всички молби за издръжка е установяването на дългосрочен, стабилен поток от плащания към кредитора по най-ефективния възможен начин.
- Важно е винаги да имате предвид, че всички молби следва да се разглеждат по бърз и ефективен начин, като се избягват ненужни забавяния.
- Компетентните органи следва да държат в течение централния орган в [наименование на държавата] за движението на дадена молба за изпълнение. Централният орган в [наименование на държава] има задължения за докладване на централния орган в молещата държава относно движението и развитието на молбата.

³²¹ Вж. *по-горе*, бележка под линия 202.

³²² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³²³ В [наименование на държавата], може да се опита да постигне доброволно изпълнение. [...].

Б. Свързани формуляри

Конвенция от 2007 г.:

Молба за изпълнение на решение, постановено или признато в замолената държава

Регламент от 2009 г.:

Приложение I
Приложение II
Приложение III
Приложение IV
Приложение VI

В. Съответни членове

Конвенция от 2007 г.:

Член 10, параграф 1, буква б)
Член 12
Член 32
Член 34

Регламент от 2009 г.:

Членове 16—43 (глава IV)
Член 56, параграф 1, буква б)
Член 58
Член 41
Член 20

Г. Свързани глави от наръчника

Вж. глава 12 — Изпълнение на решения за издръжка съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

IV. Контролен лист – входящи молби за изпълнение

	Процедура	Препратка в наръчника
1	Получаване на документи, изпратени от централния орган в [наименование на държава]	II(1)
2	Уверете се, че документите са пълни	II(1)
3	„Явно“ ли е, че изискванията на конвенцията или регламента не са изпълнени?	II(2)
4	Вземане на временни или охранителни мерки, ако е целесъобразно	II(4)
5	Пристъпване към изпълнение	II(5)

V. Често задавани въпроси

Защо решение от замолената държава не трябва да бъде признато?

639. Признаването не е необходимо, тъй като от [наименование на държава] се иска да изпълни свое разпореждане, а не чуждестранно, или се иска да се изпълни решение, което вече е било признато.

Защо трябва да се използва конвенцията или регламентът, ако молбата е за това дадена държава да изпълни свое решение?

640. В някои държави, достъпът до компетентния орган по изпълнението (например, Агенция за издръжка за децата) може да бъде ограничен до жителите на тази държава. Централните органи в замолената държава и в молещата държава могат също така да помогнат при прехвърлянето на плащания, ако това е необходимо и те са в състояние да го направят. И накрая, ако трябва да се поиска правна помощ в замолената държава, за да започне производство за изпълнение, тя ще бъде предоставена безплатно за молителя, стига молбата да попада в приложното поле на конвенцията или регламента, както е приложимо между двете договарящи държави или държави членки.³²⁴

VI. Преки молби за изпълнение на решение, постановено или признато в [наименование на държава]

641. Компетентните органи могат да получават молби за изпълнение, изпратени пряко от молители, които не са подадени чрез централен орган. В тези случаи компетентните органи трябва да са запознати с документалните изисквания или препоръки по конвенцията или регламента (вж. раздел *II.1, по-горе*), и по-специално документалните изисквания по член 20 от регламента за целите на изпълнението съгласно процедурата по раздел 1 от глава IV (вж. също така глава 12 от наръчника относно решенията за издръжка). Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³²⁴ Съгласно националното право на [наименование на държавата], относно процедурата за предоставяне на правна помощ, вж. *по-горе* бележка под линия 86.

Глава 10 - Разглеждане на входящи молби за постановяване на решение за издръжка съгласно Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г.

I. Преглед

A. Кога се използва тази молба

642. Молба за **постановяване** на решение за издръжка в [наименование на държавата], като договаряща държава по Конвенцията или като държава членка, в която е приложим Регламента, се получава при някое от следните обстоятелства:

- когато няма постановено решение за издръжка и кредиторът иска да бъде постановено решение, или
- когато признаването и изпълнението на чуждестранно решение [наименование на държавата] не е възможно (или се отказва поради липса на основание за признаване и изпълнение по член 20 или на основанията, посочени в член 22, буква б) или д) от Конвенцията).

Постановяването е процесът на постановяване на решение за издръжка, когато или не съществува решение за издръжка, или съществуващото решение за издръжка не може да бъде признато или изпълнено по някаква причина. Постановяването може да включва определяне на родство, ако това се изисква, за да се постанови решение за издръжка.

643. Молбата за постановяване на решение за издръжка може да включва и искане за определяне на родство.

644. Молбите за постановяване на решение за издръжка са по член 10, параграф 1, букви в) и г) от Конвенцията и член 56, параграф 1, букви в) и г) от Регламента. (Вж глава 3, част I за обяснения относно обхвата и прилагането на Конвенцията и Регламента)

B. Примерен случай

645. **Кредиторът** пребивава в държава А. Тя има две деца. Бащата на децата се е преместил в [наименование на държавата]. Кредиторът иска да получи от бащата издръжка на децата. Държава А и [наименование на държавата] са договарящи държави по Конвенцията или държави — членки на Европейския съюз, в които е приложим Регламентът.

Как става това по Конвенцията

646. Кредиторът подава молба за постановяване на решение за издръжка. Тази молба се предава от централния орган в държава А на централния орган в [наименование на държавата]. Изпраща се уведомление на длъжника и се постановява решение съгласно правото (включително международното частно право)³²⁵ на замолената държава ([наименование на държавата]). При необходимост също така се установява родството.

Кредитор е лицето, на което се дължи или се твърди, че му се дължи издръжка. Кредитор/и може/могат да бъде/бъдат родител или съпруг, дете, приемни родители, роднини или други лица, който/които полага/т грижи за дете. В някои държави това лице може да се нарича получател на издръжка, лицето, по отношение на което има задължение за издръжка, или родител, на когото е възложено упражняването на родителските права, или полагащо грижите лице.

³²⁵ Ако замолената държава е държава — членка на Европейския съюз, в която е приложим Регламентът от 2009 г., се прилагат правилата на Регламента за пряка компетентност. За повече информация относно правилата на Регламента за пряка компетентност, вж. глава 4. Ако замолената държава е обвързана от или страна по Хагския протокол от 2007 г., се прилагат правилата на Протокола относно приложимото право. За повече информация относно Хагския протокол от 2007 г., вж. глава 5.

В. Кой може да подаде молба за постановяване на решение за издръжка?

647. Ако няма решение за издръжка, само кредитор може да подаде молба за постановяване на решение за издръжка. Само съгласно Конвенцията, ако съществува решение, но то не може да бъде признато или изпълнено поради резерва съгласно Конвенцията,³²⁶ публичната институция, която действа от името на кредитора или е предоставила помощи вместо издръжка, също може да подаде молба за постановяване на решение за издръжка. Кредиторот трябва да пребивава в договаряща държава по Конвенцията или в държава членка, в която е приложим Регламентът.

*Търсите ли кратко обобщение на производствата, използвани за тази молба? Отидете на **контролния списък** в края на главата.*

Г. Постановяване на решение за издръжка, когато съществуващото решение не може да бъде признато

1. Съгласно Конвенцията

648. Както беше обяснено в глава 7 от настоящия наръчник, съгласно Конвенцията може да има ситуации, в които признаването и изпълнението на постановено решение е отказано от замолената държава, поради резерва, направена съгласно член 20, параграф 2 по отношение на конкретно основание за признаване и изпълнение, което се отнася до решението. Например, ако решението е постановено въз основа на обичайното местопребиваване на кредитора в държавата по произход и по член 20 не може да бъде намерено никакво друго основание за признаване и изпълнение на решението, замолената държава може да откаже да признае решението. В този случай може да се наложи постановяването на ново решение.

649. Трябва да се отбележи, че Европейският съюз, като договаряща страна по Конвенцията от 2007 г., *няма да* направи такава резерва съгласно член 20, параграф 2 от Конвенцията, в следствие на което това положение няма да възникне за компетентните органи в Европейския съюз, които разглеждат случаи по Конвенцията.³²⁷

650. За договарящите държави по Конвенцията, които са направили такава резерва, не съществува изискване в този случай за подаване на нова молба – молба за постановяване на решение, тъй като договарящата държава следва да предприеме всички необходими мерки за постановяване на ново решение (член 20, параграф 4), при условие че ответникът “обичайно пребивава” в замолената държава. В този случай за постановяване на решението се прилагат производствата, описани в тази глава.

651. Това може да означава, че се изисква допълнителна информация и документация от страна на кредитора, например, ако разходите за отглеждането на детето са от значение за определянето на размера на сумата за издръжка. Тази молба трябва да бъде подадена до централния орган на молещата държава.

652. Важно е да се отбележи, че в този случай, при подаването на молба за постановяване на ново решение (чл. 20, параграф 5), не е нужно да се установява

³²⁶ Трябва да се отбележи, че Европейският съюз, като договаряща страна по Конвенцията няма да направи такава резерва съгласно член 20, параграф 2 от Конвенцията. *Решение 2011/432/ЕС на Съвета (по-горе, бележка под линия 59).*

³²⁷ Пак там.

правото на подаване на молба за издръжка на детето или децата³²⁸. Съществуващото решение ще обоснове заключението, че децата имат право да подадат молба за издръжка на деца.

653. Може да има и ситуации, при които молителят разполага с решение за издръжка, но той знае, че ответникът в замолената държава ([наименование на държавата]) ще бъде в състояние успешно да се противопостави на молбата за признаване и изпълнение. Съгласно Конвенцията това може да се дължи на обстоятелството, че не може да бъде установено нито едно от основанията за признаване и изпълнение на решението или че конкретният вид решение не може да се изпълни от замолената държава.³²⁹ В такъв случай кредиторът ще трябва да подаде молба за постановяване на ново решение, а не молба за признаване и изпълнение.³³⁰

654. Тези молби ще бъдат разгледани по същия начин, както и всяка друга молба съгласно тази глава. Съгласно Конвенцията обаче, тъй като новото решение не се постановява вследствие на отказ за признаване на съществуващото решение на основание на направена резерва (член 20, параграф 4), презумпцията за правото да се подаде молбата съгласно член 20, параграф 5, обяснена по-горе, няма да е приложима. Правото на издръжка на децата трябва да се установи като елемент от молбата за постановяване на ново решение.

2. Съгласно Регламента

655. Съгласно Регламента случаите, при които дадено решение, постановено в друга държава членка, не може да бъде признато или да бъде признато и обявено за изпълняемо, следва да бъдат много по-редки в сравнение със случаите по Конвенцията (вж глава 8 от настоящия наръчник, в която се описват производствата за признаване и изпълнение на решения съгласно Регламента). Ако обаче съществуват обстоятелства, при които дадено решение, постановено в държава членка, не може да бъде признато и/или изпълнено в друга държава членка съгласно Регламента, даден ищец може да използва молба за постановяване на решение съгласно Регламента, за да постигне постановяване на ново решение в замолената държава.

II. Разглеждане на входящите молби за постановяване на решение за издръжка съгласно Конвенцията от 2007 г и Регламента от 2009 г.

А. Общи въпроси

656. Този раздел обхваща общите изисквания за разглеждане на входящите молби за постановяване на решение за издръжка. Конкретните производства се провеждат в съответствие с националното право и производствата в [наименование на държавата]. Някои държави използват съдебно-административни или съдебни производства за постановяване на решението; в други молбата се изпраща на административен орган за постановяване на решение.³³¹

³²⁸ Вж. Обяснителния доклад към Конвенцията, параграфи 469 - 471. Моля, отбележете, че Конвенцията не дава определение на понятието „право на издръжка“ в този контекст, следователно националното право на замолената държава ще определи как да се тълкува понятието, а също и каква допълнителна информация или доказателства ще се изискват, за да бъде постановено решение за издръжка.

³²⁹ Например решението може да определя издръжката като процент от заплатата и това да се счита от замолената държава за твърде неясно, за да бъде изпълнимо. Вж. Обяснителен доклад, параграф 255. В [наименование на държавата] [...].

³³⁰ Вж. Обяснителния доклад към Конвенцията, параграф 255.

³³¹ [Наименование на държавата] използва [съдебно-административни/съдебни] [административни] производства за постановяване на решението и/или определяне на размера на издръжката. Компетентните [съдебни] [административни] органи в [наименование на държавата] са [...].

657. Важно е да се отбележи, че в в държавите — членки на Европейския съюз, в които Регламентът е приложим, компетентните органи прилагат правилата за компетентност на Регламента по отношение на всички молби за постановяване на решение и преки искания съгласно Конвенцията или Регламента, доколкото те попадат в материалния и времеви обхват на Регламента (вж. също глава 3, част I, раздел III относно допълнителна информация относно обхвата на Регламента и глава 4 относно правилата за компетентност на Регламента). Така също в държавите — членки на Европейския съюз, в които Регламентът е приложим и които са обвързани от Хагския протокол от 2007 г., компетентните органи прилагат Протокола по отношение на всички молби за постановяване на решение и преки искания, доколкото те попадат в материалния и времеви обхват на Протокола (вж. също глава 5 относно Хагския протокол от 2007 г). Правилата за компетентност на Регламента и разпоредбите относно приложимото право на Протокола са универсално приложими, що се касае до георафския обхват.

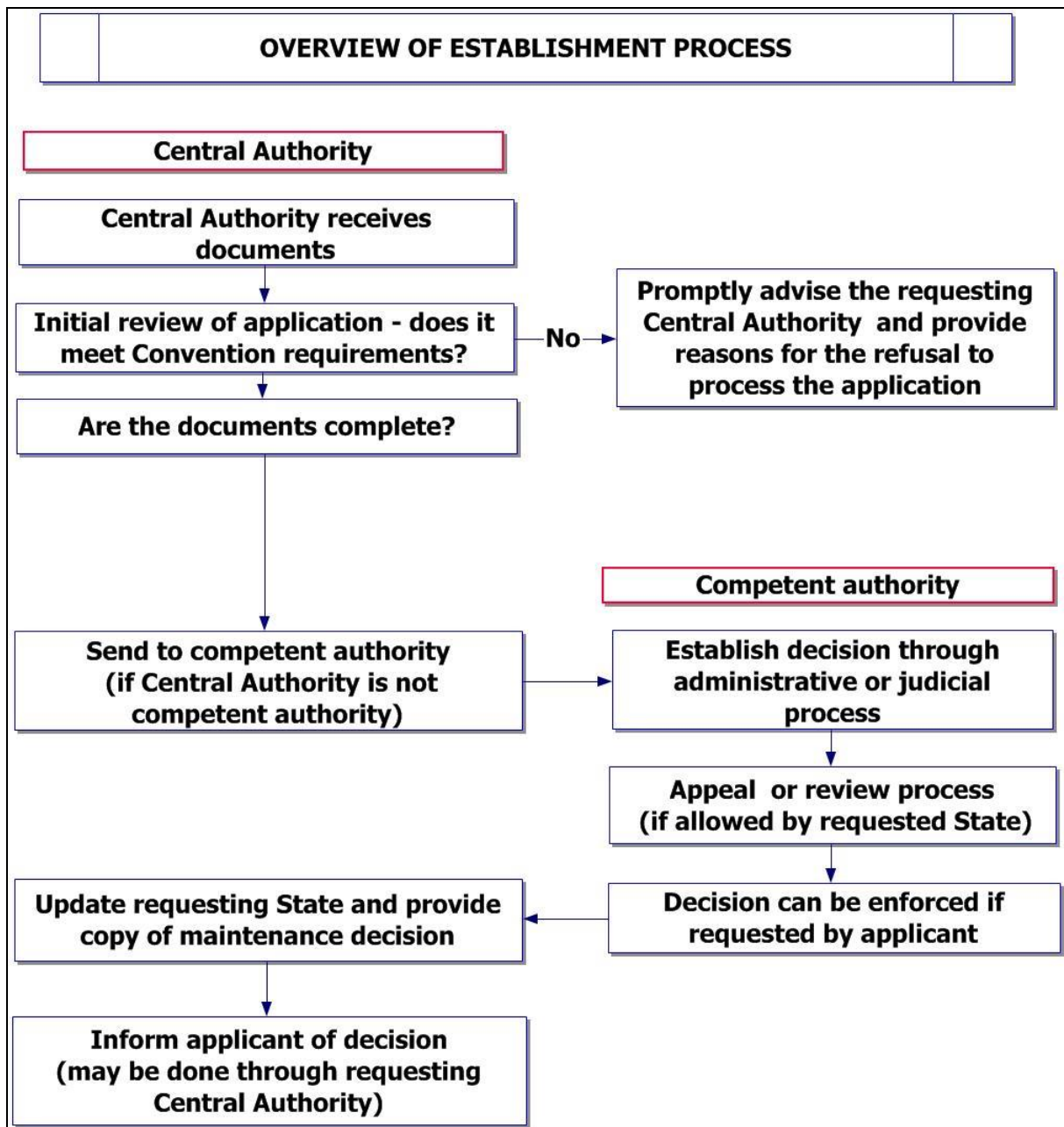
658. За разлика от това, в договарящите държави по Конвенцията, които не са държави — членки на Европейския съюз, по отношение на въпросите, свързани с компетентността и приложимото право, за молбите за постановяване на решение ще се прилага предимно националното право (освен ако договорящата държава не е страна по Хагския протокол от 2007 г).

659. Конвенцията и Регламентът определят някои общи стъпки за всички молби. При получаване на молбата централният орган в [наименование на държавата] извършва първоначална проверка, като при необходимост могат да бъдат поискани допълнителни документи, а след това молбата се изпраща на компетентния [съдебен] [административен] орган в замолената държава, в този случай [наименование на държавата], за постановяване на решение.

660. След като бъде постановено решението, ако молителят е поискал изпълнение на решението, то ще бъде изпълнено от компетентния орган в замолената държава.

Б. Блок-схема

661. Блок-схемата по-долу представя преглед на процеса на постановяване на решение.

Фигура12: Преглед на производството по постановяване на решение

В. Стъпки в процеса на постановяване на решение

1. Първоначално разглеждане от централен орган на [наименование на държавата]

662. Целта на първоначалното разглеждане от централния орган в **замолената държава** [наименование на държавата], е да гарантира, че молбата е добре обоснована, че документацията е пълна и че молбата може да бъде разгледана. Ако е необходимо, може да се извърши търсене, за да се определи местонахождението на длъжника/ответника, особено ако има някакво съмнение за това дали той пребивава в замолената държава или има активи или доходи в нея [наименование на държавата]. Компетентният [съдебен] [административен] орган в

Молещата държава е договарящата държава по Конвенцията или държавата членка, в която е приложен Регламентът и която инициира молбата и подава искане от страна на молител, който пребивава в тази държава. **Замолената държава** е договарящата държава по Конвенцията или държавата членка, в която е приложен Регламентът, от която се иска да разгледа молбата.

[наименование на държавата] следва да извърши подобна проверка.

а) Изискванията на Конвенцията или Регламента не са спазени

663. Съгласно член 12, параграф 8 от Конвенцията и член 58, параграф 8 от Регламента замоленият централен орган може да откаже да разгледа молбата, ако е явно, че изискванията на Конвенцията или на Регламента не са изпълнени. Това не означава, че замоленият централен орган определя дали молбата е основателна по същество. Вместо това се очаква замоленият централен орган, в случая централния орган в [наименование на държавата], да провери молбата, просто за да се увери, че не е налице злоупотреба с процеса или че самата молба не попада изцяло извън приложното поле на Конвенцията – например, молба само относно упражняването на родителските права над децата.

664. Препоръчително е компетентният [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата] да извърши подобна предварителна проверка и да уведоми незабавно централния орган в [наименование на държавата], ако липсват никакви документи.

б) Непълни документи

665. За да се гарантира, че документацията е пълна, следва да се направи проверка на входящият пакет от документи. Съгласно Конвенцията всяко досие по молба за постановяване на решение следва да съдържа формуляр за предаване, вероятно и препоръчителния формуляр на молба за постановяване на решение и препоръчителния формуляр за финансово състояние, а при необходимост и други формуляри. Съгласно

Централният орган е публичната институция, определена от договарящата държава по Конвенцията или държавата членка, в която е приложим Регламентът, да изпълнява задължения по административно сътрудничество и съдействие съгласно Конвенцията или Регламента.

Регламента се изисква при подаването на всяка молба за постановяване на решение да се използва формулярът, установен в приложение VII към Регламента (в съответствие със изискванията относно съдържанието на молбата, установени в член 57 от Регламента). Другите необходими документи се различават в зависимост от обстоятелствата на всеки конкретен случай (например дали детето е навършило или е близо до навършване на пълнолетие).

в) Определяне на местонахождението на ответника / длъжника

666. В някои случаи молителят не знае точното или текущото местонахождение на ответника/длъжника. Затова замолената държава, в случая [наименование на държавата], трябва да използва наличните източници, с които разполага, за да намери длъжника, така че молбата да може дъ бъде разгледана. При всички случаи в определен момент длъжникът следва да получи уведомление за молбата за издръжка, а ако се иска изпълнение на решението, за тази процедура се изисква и местонахождението на длъжника.

667. В някои случаи, когато има съмнения за това, дали длъжникът въобще пребивава в [наименование на държавата], е препоръчително при първа възможност да се извърши търсене. Ако се установи, че длъжникът не пребивава в [наименование на държавата], молещата държава може да бъде известена, а молбата – изпратена в друга договаряща държава.. В други случаи изискваните търсения се извършват от **компетентния [съдебен] [административен] орган** като част от

Компетентен орган е органът в дадена държава, на който съгласно законодателството на тази държава е възложено или разрешено да изпълнява специфични задачи съгласно Конвенцията или Регламента. Компетентен орган може да бъде съд, административна агенция, програма за изпълнение на решения за издръжка на деца или всяка друга държавна структура, която изпълнява някои от задачите, свързани с Конвенцията или Регламента.

самата процедура на постановяване, а не като предварителна стъпка.³³²

668. Във всеки случай е важно да се помни, че няма изискване адресът или данните за контакт на ответника да се споделят с молещата държава. Ако се изисква информацията да бъде споделена, това трябва да бъде направено в съответствие с Конвенцията или Регламента, както и в съответствие със съответното действащо национално законодателство за защита на личните данни (вж. глава 3, част II, раздел VI за повече информация относно защитата на личните данни и неприкосновеността на личния живот).

г) Начало на процеса на постановяване

669. След като тези първоначални стъпки бъдат завършени, молбата вече е готова за разглеждане от компетентният [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата].³³³ В следващия раздел се описва производството за постановяване на решение.

2. Постановяване на решението за издръжка – компетентен [съдебен] [административен] орган

670. Тъй като има най-различни варианти на начина, по който отделните държави разглеждат молбите за постановяване на решение, в настоящия раздел се представят общите принципи, а така също е включена и по-подробна информация за постановяването на решения съгласно националното право на [наименование на държавата]. Целта е да се направи преглед на стъпките, които са общи при подаването на всички молби.

671. В съответствие с националното производство на [наименование на държавата], при подаването на молбата за постановяване на решение се предприемат следните стъпки.

(1) Подходящи временни или охранителни мерки

672. Може да е целесъобразно компетентният [съдебен] [административен] орган да вземе временни или охранителни мерки, докато молбата е висяща. Тези мерки могат да бъдат взети в различен момент по време—или дори преди—на производството по молбата. За допълнителна информация относно временните и охранителните мерки, вижте глава 3, част II, раздел VIII.

(2) Компетентност

673. Ако замолената държава е държава — членка на Европейския съюз, в която е приложим Регламентът от 2009 г., се прилагат правилата на Регламента за пряка компетентност. Регламентът [е] приложим в [наименование на държавата]. За повече информация относно правилата на Регламента за пряка компетентност, вж. глава 4. Ако замолената държава не е държава — членка на Европейския съюз, компетентността на компетентния орган по досието се определя съгласно нейното национално право, включително съгласно разпоредбите на нейното международно частно право.³³⁴

³³² В [наименование на държавата] [...].

³³³ В [наименование на държавата] компетентният [съдебен] [административен] орган е [...].

³³⁴ Ако решението, чието постановяване се иска, е предназначено за признаване и / или изпълнение в друга юрисдикция, препоръчително е компетентните органи да имат предвид основанията за компетентност, приети за целите на признаването и изпълнението на решение за издръжка в чуждестранната юрисдикция, и по-специално основанията посочени в член 20 от Конвенцията. Например в повечето случаи съдилищата в Съединените американски щати няма да признаят и изпълнят чуждестранни решения за издръжка на деца, постановени на основание за компетентност по обичайното местопребиваване на кредитора (Съгласно член 20, параграф 2 от Конвенцията договаряща държава може да направи резерва по отношение на това и редица други основания за компетентност за целите на признаването и изпълнението на чуждестранни решения). При тези обстоятелства обаче договарящата държава е задължена да предприеме всички необходими мерки, за да постанови решение в полза на кредитора, ако длъжникът обичайно пребивава в тази държава (вж. член 20, параграф 4).

(3) Проверка на документацията

674. Проверка на документацията се извършва с оглед да се гарантира, че тя е пълна и отговаря на всички специфични критерии – като например необходимостта някои документи да бъдат заверени.³³⁵ Няма изискване в Конвенцията или Регламента, съгласно което винаги да се предоставят заверени копия на документи (вижте обаче глава 3, част II за описание на изискванията за автентичност / заверка по отношение на някои документи съгласно Регламента). Ако се изискват документи съгласно националното право на [наименование на държавата] и те не са предоставени, осъществете последваща връзка в тази връзка с молещата държава посредством централния орган в [наименование на държавата].

(4) Уведомяване на длъжника

675. При всяка молба за постановяване на решение за издръжка на **длъжника** ще бъде уведомен за молбата или за оценката на издръжката. В някои държави това се случва много рано в процеса, като на длъжника се изпраща уведомление, че от него се иска издръжка, и от него се изисква да предостави финансова информация на компетентния орган, отговарящ за постановяването на решения за издръжка.³³⁶ След това компетентният [съдебен] [административен] орган ще определи размера на издръжката.

Длъжник е лицето, което дължи или се твърди, че дължи издръжка. Длъжникът може да бъде родител или съпруг, или някой друг, който съгласно правото на държавата, където е постановено решението, има задължение да плаща издръжка.

676. Освен това от длъжника може да бъде поискано да предостави финансова или друга информация, необходима за установяването на неговите доходи и способността му да плаща издръжка.

(5) Отнасяне към производства за разрешаване на спорове или други подобни производства

677. В някои държави се предоставят услуги като алтернативно разрешаване на спорове, медиация или помощ при подготовка на документи с оглед да се гарантира експедитивното разглеждане на молбата. Те са на разположение както на молителите, така и на ответниците, според нуждите. В някои държави се полагат усилия за постигане на решение по взаимно съгласие или споразумение.³³⁷

(6) Установяване на родство

678. При някои молби кредиторът може да поиска да се установи родство или длъжникът/ответникът може да постави под въпрос дали той е родител на детето или децата и да поиска генетични тестове. Дали въпросът може да бъде повдигнат от страна на длъжника ще зависи от законодателството на замолената държава. Например в някои държави няма да бъдат разпоредени тестове за бащинство или няма да се допусне такава молба, в случай че детето е родено по време на брака на родителите.³³⁸

679. Ако е нужен тест за установяване на родство, Конвенцията и Регламентът изискват централният орган да "окаже съдействие" за установяване на родство (чл. 6, параграф 2, буква з) от Конвенцията и член 51, параграф 2, буква з) от Регламента). Това не означава, че централният орган на замолената държава (т.е. [наименование на държавата]) е длъжен да осигури генетичното изследване по искане на длъжника, а по-скоро, че трябва да може да консултира ответника/длъжника относно лабораториите или ведомствата, които могат да извършват теста.³³⁹

³³⁵ В [наименование на държавата] [...].

³³⁶ Вж. по-горе, бележка под линия 290.

³³⁷ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³³⁸ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³³⁹ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

680. Това обаче не означава, че замолената държава трябва да плати за теста за установяване на родство, ако той бъде поискано от длъжника. Замолената държава може да поиска от длъжника/ответника да заплати за теста като условие уважаването на искането.³⁴⁰

681. Препоръчително е компетентният [съдебен] [административен] орган да провери дали централният орган е направил опит да мотивира предполагаемия баща да припознае доброволно детето. Така също при необходимост следва централният орган да е установил приложимото право относно установяването на родството (вж. също глава 3, част I, раздел I.A. за допълнителна информация относно въпросите, свързани с родството).

(7) Правна помощ и разходи за тест за установяване на родство

682. Разходите за генетични тестове за определяне на родство се различават значително в отделните държави. Един от основните принципи на Конвенцията и на Регламента е, че услугите, включително правна помощ за целите на молбите, свързани със задължения за издръжка на дете, ненавършило 21 години, следва да се предоставят безплатно на кредитора. Това включва и молбите за постановяване (вж. член 15, параграф 1 от Конвенцията и член 46 параграф 1 от Регламента). В действителност това означава, че кредиторът не следва да плаща разходите, свързани с теста за установяване на родство.³⁴¹

683. За повече информация относно предоставянето на правна помощ, моля, вижте глава 3, част II, раздел VII.

(8) Определяне на приложимото право

684. Преди да определи размера на издръжката, т.е. предмета на спора, компетентният [съдебен] [административен] орган трябва да определи кое право е приложимо, националното или чуждото. За повече информация относно приложимото право съгласно Конвенцията, вж. глава 5.

685. Ако бъде определено, че правото, приложимо към спора, е чуждото право, компетентният [съдебен] [административен] орган трябва да намери и установи съдържанието на приложимото чуждо право. За повече информация относно намирането и установяването на чуждото право, вж. глава 6.

(9) Определяне на размера на издръжката

686. След като всички въпроси, свързани с родството са решени, а останалите предварителни стъпки са предприети, както се изисква от действащите национални производства на [наименование на държавата], ще бъде постановено решение за издръжка. Трябва да се отбележи, че при определянето на размера на издръжката на детето някои държави ползват насоки, основаващи се на доходите на длъжника или комбинация от доходите на длъжника и кредитора; други определят издръжката единствено въз основа на разходите за отглеждането на дете.³⁴²

(10) Производства по обжалване или преразглеждане

687. След като решението за издръжка бъде постановено, то трябва да бъде съобщено от компетентния орган или централния орган на всички страни, включително на молителя. Обжалването или преразглеждането на решението може да се допусне съгласно правото на замолената държава.³⁴³ Това правно средство за

³⁴⁰ Вж. по-горе, бележка под линия 96.

³⁴¹ Освен ако замолената държава не счита, че молбата е явно неоснователна по съществото си (член 15, параграф 2 от Конвенцията и член 46, параграф 2 от Регламента). Само съгласно Конвенцията, дадена държава може да направи декларация, че ще използва оценка на средствата, с които разполага детето, като в такъв случай, ако детето не премине тази оценка, от молителя може да бъде поискано да заплати разностите. Европейският съюз няма да направи такава декларация и следователно оценка на средствата, с които разполага детето, няма да се прилага в държавите — членки на Европейския съюз, в този контекст (вж. Решение 2011/432/ЕС на Съвета (по-горе, бележка под линия 59)).

³⁴² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁴³ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

защита е достъпно и за молителя, например в случай, че молбата за издръжка е била отхвърлена или молителят оспорва определения размер на издръжката. Препоръчва се като добра практика молителят, посредством съдействието на централния орган, да бъде уведомяван за всички налични средства за обжалване или преразглеждане, както и за сроковете за упражняване на тези права.³⁴⁴

688. В случай, че се изисква правна помощ за обжалване, посоченото по-горе се отнася и за изискването централният орган на замолената държава ([наименование на държавата]) да предоставя безплатна правна помощ на кредитора/молителя. Имайте предвид обаче, че правото на молителя на безплатна правна помощ за обжалването може да бъде преразгледано, тъй като преди да предостави безплатна правна помощ, замолената държава може да прецени дали жалбата е явно неоснователна по същество.³⁴⁵

(11) Изпълнение на решение то за издръжка

689. След като решението бъде финализирано, ако молителят е поискал изпълнение на решението (това ще бъде обозначено с отметка в съответното поле във формуляра на молбата), компетентният [съдебен] [административен] орган следва да пристъпи към неговото изпълнение (вж. глава 12 за информация относно изпълнението на решения за издръжка).

(12) Предоставяне на актуална информация относно движението

690. Важно е молящият орган да бъде информиран редовно относно хода на молбата за постановяване на решение. Компетентният [съдебен] [административен] орган следва да информира редовно централния орган в [наименование на държавата] относно движението на молбата за постановяване на решение. Централният орган има задължение да докладва на централния орган в молящата държава относно движението на молбата.

III. Допълнителни материали

А. Практически съвети

- Ако молителят и ответникът постигнат споразумение относно решението за издръжка, не забравяйте незабавно да уведомите централния орган на [наименование на държавата] така че да може да закрие своето досие.
- Съгласно Конвенцията всички договарящи държави имат общото задължение да разглеждат молбите възможно най-бързо. Това е особено важно по отношение на молби за постановяване, тъй като до постановяване на решението молителят и децата нямат право на издръжка. Ненужните закъснения при постановяването на издръжката често могат да причинят значителни трудности на семействата.

Б. Свързани формуляри

Конвенцията от 2007 г.:

Молба за постановяване на решение
Формуляр за предаване
Формуляр за финансово състояние

Регламента от 2009 г.:

Annex VII

³⁴⁴ Пак там.

³⁴⁵ See Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 386.

В. Съответни членове

Конвенцията от 2007 г.:

Член 10
Член 11
Член 12
Член 14
Член 15
Член 20
Член 22

Регламента от 2009 г.:

Член 56
Член 57
Член 58
Член 44
Член 46

Г. Свързани раздели на Наръчника

Вж. глава 3 – Въпроси с общо приложение: Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г.

Вж. глава 4 – Регламента от 2009 г.: Direct Rules on Jurisdiction

Вж. глава 5 – Приложимо право съгласно Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г.

Вж. глава 6 – Намиране и определяне на чуждо право

Вж. глава 12 – Изпълнение на решения за издръжка съгласно Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г.

IV. Контролен лист – входящи молби за постановяване на решение

	Процедура	Препратка към Наръчника
1	Получаване на документи в централния орган в [наименование на държавата]	II(B)(1)
2	Уверете се, че документите са пълни и че молбата попада в приложното поле на Конвенцията	II(B)(1)
3	Вземане на подходящи временни мерки	II(B)(2)(1)
4	Постановяване решение за издръжка	II(B)(2)
(i)	Проверка на документите и уведомяване на длъжника	II(B)(2)(4)
(ii)	Установяване на родство при необходимост	II(B)(2)(6)
(iii)	Определяне на размера на издръжката	II(B)(2)(9)
5	Уведомяване на длъжника и кредитора и предоставяне на актуална информация на Централния орган	II(B)(2)(10)
6	Обжалване или процес на преразглеждане, ако се допуска	II(B)(2)(10)
7	Изпращане на решението за изпълнение, ако молителят е поискал	II(B)(2)(11)

V. Често задавани въпроси

Как може молителят да разбере какво се е случило с молбата?

691. Ако молителят има въпроси, той трябва да се свърже с централния орган на молещата държава, за да получи информация относно движението на молбата. Централният орган в [наименование на държавата] няма да има пряк контакт с молителя, освен ако не се е съгласил да приема преки запитвания. Съгласно Конвенцията централният орган в [наименование на държавата] трябва в срок от шест седмици да потвърди на централния орган на молещата държава получаването на молбата, както и да му предостави доклад за движението на молбата в срок от три месеца след потвърждението за получаване на молбата. Съгласно Регламента централният орган на [наименование на държавата] трябва да потвърди получаването на молбата в срок от 30 дни и да предостави актуална информация за движението на молбата в срок от 60 дни от потвърждението за получаването на документа.

Може ли длъжникът/ответникът да оспори бащинството??

692. Това зависи от правото на замолената държава. В някои държави искането за тест за установяване на родство ще бъде отхвърлено, например, ако страните са били в брак.³⁴⁶

Каква е ролята на централния орган, ако е необходим тест за установяване на родство?

693. Централният орган на [наименование на държавата] стига тестът да е поискан от молителя. Централният орган на [наименование на държавата] следва да се свърже с молещия централен орган и да съдейства за участието на молителя в процеса на тестване.

694. Ако длъжникът има право да поиска тест, замолената държава [наименование на държавата] няма задължение да осигури теста. Препоръчително е обаче компетентният орган в [наименование на държавата] да предостави информация на длъжника относно това как може да се направи тест за установяване на родство.³⁴⁷

Молителят трябва ли да идва в съда?

695. Това зависи от обстоятелството дали замолената държава (където се изслушва молбата за постановяване) изисква молителят да присъства.³⁴⁸ Централният орган може да съдейства за улесняване на това участие чрез организиране на телефонна или видеоконферентна връзка, ако е налична.

Кой ще плати разходите за генетични тестове при молба за издръжка на дете, което е на възраст под 21 години?

696. Разходите за тестовете за установяване на родство влизат в рамките на безплатните услуги, които следва да бъдат предоставени на даден молител по въпрос, свързан с издръжка на деца. Следователно от молителя не може да се изисква да плати за теста за установяване на родство, освен ако молбата е явно неоснователна, както е предвидено в член 15, параграф 2 от Конвенцията, и член 46, параграф 2 от Регламента.³⁴⁹ Това обаче не означава задължително, че

³⁴⁶ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁴⁷ Вж. по-горе, бележка под линия 338, за информация относно производствата относно бащинство съгласно правото на [наименование на държавата], и по-горе, бележка под линия 96, по отношение на тестовете за бащинство и въпросите, касаещи доказването.

³⁴⁸ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁴⁹ Вж. обяснителен Доклад към Конвенцията, параграф 393. Само съгласно Конвенцията, дадена държава може да направи декларация, че ще използва оценка на средствата, с които разполага детето, като в такъв случай, ако детето не премине тази оценка, от молителя може да бъде поискано да заплати разноските. Европейският съюз няма да направи такава декларация и следователно оценка на средствата, с които разполага детето, няма да се прилага в държавите — членки на Европейския съюз, в този контекст (вж. Решение 2011/432/ЕС на Съвета (по-горе, бележка под линия 59)).

централния орган на [наименование на държавата] ще отговаря за разходите, тъй като замолената държава може да изисква от длъжника да плати разходите за теста, като условие за извършване на теста.³⁵⁰

Колко издръжка ще бъде присъдена?

697. Методът, използван за изчисляване на размера на дължимата издръжка, е различен във всяка държава съгласно приложимото право (Вж. глава 5).³⁵¹

Какво се случва, ако ответникът е уведомен, но не отговаря или оспорва решението?

698. Това ще зависи от специфичните правила, използвани в замолената държава. Ако законодателството на тази държава го допуска, се дава ход на делото и решението се взема в отсъствието на длъжника, или, в случая на административна система, решението за издръжка може да се счита за правнообвързващо, след като времето за възражение или оспорване е изминало, а след това решението може да бъде изпълнено.³⁵²

Какво се случва след постановяването на решението?

699. Молителят ще посочи във формуляра на молбата дали желае решението да бъде изпълнено. Ако това е така, решението ще бъде изпратено на компетентния орган на [наименование на държавата] за изпълнение, а събираните плащания ще бъдат изпращани на кредитора.³⁵³

Може ли молителят да обжалва размера на присъдената издръжка?

700. Само ако е налице процедура по обжалване или преразглеждане, разрешена от държавата, в която е постановено решението. Централният орган на замолената държава уведомява кредитора, когато бъде постановено решението, както и дали то може да се обжалва относно размера на издръжката. Молителят може да обжалва решение, с което се отказва присъждането на издръжка, а централният орган на замолената държава може да му окаже съдействие и при тази процедура.³⁵⁴

VI. Преки молби за постановяване на решения

701. Относно преките молби до [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата] за постановяване на решение, попадащо в приложното поле на Конвенцията или Регламента, се прилага действащото право в тази държава, което обикновено означава националното право (включително разпоредбите на международното частно право). Съгласно Регламента правилата за компетентността, установени в него, се прилагат относно преките молби за постановяване и изменение на решения (вж. глава 4) по същия начин както правилата относно приложимото право, установени в Протокола (вж. глава 5), за държавите, в които протокола е приложим. Разгледаните по-горе разпоредби на Конвенцията относно молбите за признаване и изпълнение не се прилагат за молбите за постановяване и изменение. На практика това означава, че производствата, формулярите и помощта, достъпни за кредиторите или длъжниците при подаването на такива молби, ще бъдат тези, които са предвидени в действащото национално право или съществуващите процедури в [наименование на държавата].

702. Важно е, че макар и да е възможно решението за издръжка да попада в приложното поле на Конвенцията (например когато това решение се отнася за постановяване на задължения за издръжка на съпруг или бивш съпруг), към тези

³⁵⁰ Вж. по-горе, бележка под линия 96.

³⁵¹ Вж. по-горе, бележка под линия 342.

³⁵² Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁵³ В [наименование на държавата] [...].

³⁵⁴ Вж. Обяснителния доклад, параграф 390. Ако обжалването се счита за явно неоснователно, може да бъде отказана безплатна правна помощ. За повече информация относно националното право на [наименование на държавата], вж. по-горе, бележка под линия 343.

молби не се прилагат най-благоприятните разпоредби относно правната помощ. В някои случаи от кредитора или длъжника може да се изисква да си осигури за собствена сметка услугите на адвокат в замолената държава, т.е. [наименование на държавата], за да подаде молбата. (вж. глава 2, част II, раздел VII за повече информация относно ефективният достъп до производства и правна помощ съгласно двата инструмента.) В [наименование на държавата] [...].

Глава 11- Молби за изменение на решение: член 10, параграф 1, букви д) и е) и член 10, параграф 2, букви б) и в) от конвенцията от 2007 г.; и член 56, параграф 1, букви д) и е) и член 56, параграф 2, букви б) и в) от регламента от 2009 г.

Част I — Въведение

703. В настоящата глава най-напред се прави преглед на начина, по който конвенцията или регламентът се прилага за молби, подадени от длъжници или кредитори за промяна на съществуващи решения за издръжка (част I). След това в следващите раздели от главата (част II) се описват процедурите за входящи молби за изменение.

704. Важно е да се отбележи, че в държави — членки на Европейския съюз, в които регламентът се прилага, компетентните органи ще прилагат предвидените в регламента правила за компетентност за всички молби за изменение и преки молби по конвенцията или регламента, доколкото те попадат в материалното и времевото приложно поле на регламента (за допълнителна информация относно приложното поле на регламента и глава 4 относно правилата за компетентност на регламента вж. Също така глава 3, част I, раздел III). Също така в тези държави — членки на Европейския съюз, в които регламентът се прилага и които са обвързани от Хагския протокол от 2007 г., компетентните органи ще прилагат протокола за всички молби за изменение и преки молби по конвенцията или регламента, доколкото те попадат в материалното и времевото приложно поле на протокола (вж. също така глава 5 относно Хагския протокол от 2007 г.). Правилата за компетентност на регламента и правилата за приложимото право на протокола са общоприложими по отношение на географското приложно поле.³⁵⁵

705. За разлика от това, в договарящи държави по конвенцията, които са извън Европейския съюз, молбите за изменение ще се подчиняват преди всичко на националното право за въпроси, свързани с компетентността и приложимото право (освен ако договарящата държава не е страна по Хагския протокол от 2007 г.). При поемане на компетентност и в момента на признаване и изпълнение на решение в друга договаряща държава ще се провери дали изменението е приемливо в рамките на правилата за ограничения, предвидени в член 18 от конвенцията.

706. Взаимодействията между разпоредбите на конвенцията или регламента, обстоятелствата, свързани със страните (къде пребивават, къде е постановено решението и др.) и дали молбата се подава от кредитор или длъжник ще окажат влияние върху избора на молителя къде и как да подаде молба за **изменение**. Компетентните [съдебни] [административни] органи следва да имат предвид някои от основните въпроси по отношение на изменението на решения съгласно двата инструмента, за да разполагат с необходимата основна информация за обработката на молби и искания за изменение.

Изменение е процесът на изменение на решение за издръжка, след като е било постановено. В някои държави това е известно като молба за внасяне на изменения или молба за промяна. Изменението може да се отнася до размера на издръжката, честотата на плащанията или някакво друго разпореждане на решението за издръжка.

³⁵⁵ [Наименование на държавата] [е] [не е] [държава] [държава — членка на Европейския съюз], в която регламентът и Хагският протокол от 2007 г. се прилагат.

I. Преглед – изменение на решения за съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

A. Общи положения

707. Тъй като издръжката и по-специално издръжката на деца може да се плаща в продължение на много години, като през това време нуждите на децата и средствата на родителите ще се променят, възможността за изменение на решението за издръжка е важна с оглед да се гарантира, че децата и семействата да получават нужната издръжка. Поради това в конвенцията и регламента са предвидени разпоредби, съгласно които централните органи следва да оказват съдействие при предаването и разглеждането на молби за изменение на решения, като в двата инструмента са включени също така и правила за последващо признаване и изпълнение на тези изменени решения, когато е необходимо.³⁵⁶

708. Съгласно член 10 молба от конвенцията и член 56 от регламента молба за изменение на съществуващо решение може да бъде подадена, когато от една от страните — кредитор или длъжник, иска изменение (известно също така в някои държави като промяна или изменение³⁵⁷) на решението. Кредиторът може да поиска увеличение на издръжката, прекратяване на издръжката за едно или повече от децата или промяна на условията, като например периодичността на плащането. По същия начин длъжникът също може да иска промяна — често за намаляване на дължимата сума, за прекратяване на издръжката за едно или повече деца, или за промяна на условията на плащане. Изменението може да бъде направено, само за да се гарантира, че плащането на издръжка отразява текущите доходи на длъжника. Централният орган в молещата държава, в която пребивава молителят, ще участва в предаването на молбата за изменение на другата договаряща държава или държава членка.

709. Всички договарящи държави или държави членки имат процедури, които позволяват разглеждането на молби по конвенцията или регламента за изменение или промяна на задълженията за издръжка, или чрез изменение на съществуващото решение, или чрез издаване на ново решение за издръжка.³⁵⁸ Важно е обаче да се има предвид, че в повечето случаи основателността на молбата за изменение ще се определя съгласно приложимото право или националното право на замолената държава.³⁵⁹ Договарящите държави и държавите членки могат също да имат твърде различни законодателства по отношение на основанията, които трябва да бъдат установени преди да бъде допуснато изменение на решение.³⁶⁰

710. Важно е да се отбележи, че молби за изменение, с които се изисква намаляване или отмяна на просрочени задължения, могат да бъде третирани по много различен начин в различни държави. Някои държави не могат да допуснат каквото и да е изменение на просрочени задължения и дори да бъде постановено решение за промяна на просрочията, не е задължително тази промяна да бъде признати в друга държава.³⁶¹

³⁵⁶ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 258.

³⁵⁷ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁵⁸ Въпреки че в настоящата глава се разглежда хипотезата, при която от дадена държава се иска да измени предишно решение, тя се прилага еднакво и в случаите, в които националното законодателство не допуска предоставяне на изменено решение, а само ново решение. Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 264. Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁵⁹ По отношение на тези молби някои държави прилагат чуждото, а не националното право. Когато дадена държава е страна по Хагския протокол от 2007 г. или е обвързана от него, протоколът ще се прилага към изменението на решения. В [наименование на държавата] [...]. Вж. също глава 5 относно приложимото право.

³⁶⁰ В някои държави изменението на решение, постановено в друга държава, няма да бъде признато, ако детето или една от страните продължава да пребивава в държавата по произход. Това може да повлияе на отговора на въпроса дали е ефективно да се търси изменение в държава, различна от държавата по произход.

³⁶¹ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

711. Наличието на правна помощ във връзка с молбите за изменение също е важен фактор по отношение на молби за изменение, подадени от длъжник. Не съществува автоматично право на безплатна правна помощ по отношение на молбата за изменение, подадена от длъжник (вж. член 17 от конвенцията и член 47 от регламента). Когато обаче молбата за изменение е подадена от кредитор и се отнася до издръжка за деца, попадаща в приложното поле на конвенцията, кредиторът ще има право на безплатна правна помощ.

712. Също толкова важно е, че в конвенцията или в регламента се предвиждат само основни насоки по отношение на видовете молби за изменение, които могат да бъдат подадени чрез централните органи, както и някои много ограничени правила за това как договарящите държави или държавите членки следва да третират вече постановени чуждестранни решения за изменение.

Държавата по произход е държавата, в която е постановено решението за издръжка.

713. Следователно в хода на разглеждането на международни дела могат да възникват случаи, за които в конвенцията или в регламента не се предоставят конкретни насоки. В тези случаи отделните държави, в настоящия случай [наименование на държавата], ще трябва да разрешават всички проблеми чрез позоваване на националното си законодателство и ръководните принципи на конвенцията или регламента, които изискват държавите да си сътрудничат, за да насърчават ефективни, икономични и справедливи решения, както и да насърчават решения, които подкрепят целта за събиране на издръжка на деца и на семейна издръжка.

Б. Къде може да бъде подадена пряка молба или молба за изменение и възможно ли е молбата да е по конвенцията или регламента?

714. Както се посочва по-горе, в регламента са предвидени правила за пряка компетентност (вж. глава 4), които определят кога държава членка, в която регламентът се прилага, може да се признае за компетентна в областта на издръжката.

715. Конвенцията не предвижда правила за „пряка компетентност“, които да определят кога дадена договаряща държава може да измени решение за издръжка, постановено в друга договаряща държава. Това винаги ще бъде въпрос на националното право в договарящите държави по конвенцията извън Европа. Единственият случай, при който в конвенцията изрично се разглежда възможността за изменение на решение и която се проверява при признаване и изпълнение на решение в друга договаряща държава, е във връзка с молби за изменение, подадени от длъжник в държава, различна от държавата по произход, когато кредиторът пребивава в държавата по произход (член 18 от конвенцията).³⁶²

Съвет: В настоящия наръчник се прави разграничение между **молби** и **преки молби**. Молбата е действие съгласно конвенцията или регламента, което преминава през централен орган, като например молба за признаване и изпълнение. Пряката молба е действие, насочено директно към компетентния орган, като пряка молба по конвенцията за постановяване само на издръжка за съпруг или на бивш съпруг, когато нито една от договарящите държави не е разширила прилагането на конвенцията към тези молби. За повече информация относно преките молби вж. раздел VI, по-долу.

716. В регламента също се разглежда специално възможността за изменение на решение във връзка с молби за изменение, подадени от длъжник в държава, различна от държавата по произход, когато кредиторът все още пребивава в държавата по произход (член 8 от регламента). Вж. повече информация по-долу (част II, „Компетентност“) относно член 8 от регламента и как тази разпоредба взаимодейства с другите правила за компетентност на регламента.

³⁶² Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 415.

717. Като се предвижда **молби за изменение** да се подават по конвенцията и регламента, и като се предвиждат правила за това кога решения (включително изменени решения) могат да бъдат признати и изпълнени, конвенцията и регламентът осигуряват рамки, които да отговарят на нуждите на страните в случаите, в които първоначалното решение трябва да бъде изменено. С конвенцията и регламента се осигурява икономичен и опростен процес, чрез който кредиторите или длъжниците да подават молби за изменение, когато другата страна пребивава в различна договаряща държава или в държава членка, с което се премахва необходимостта в повечето случаи страната, която иска промяната, да пътува до другата държава, за да подаде молбата.³⁶³

718. В повечето случаи даден молител — кредитор или длъжник, може да има няколко варианта по отношение на мястото, където може да подаде молбата за изменение, както и дали да подаде молба по конвенцията или регламента или да не подаде. Молителят може да реши:

- да подаде молба по член 10 от конвенцията или член 56 от регламента и молбата да бъде предадена за разглеждане в държавата, в която пребивава другата страна, или
- да избере да пътува до държавата, в която е постановено решението или в която пребивава другата страна и да подаде пряка молба до компетентния орган в тази друга държава, или
- да подаде пряка молба до компетентния орган в своята държава, особено когато все още пребивава в държавата, в която е постановено решението.

719. Изборът на молителя на някоя от тези възможности в конкретен случай ще зависи от:

- местопребиваването на молителя и от това дали това е държавата по произход (държавата, в която е постановено решението),
- къде пребивава длъжникът,
- дали правото, прилагано в държавата, в която се подава молбата или пряката молба, допуска изменение от искания вид (*напр.*, вж. коментарите по-горе относно изменение, свързано с просрочени задължения),
- дали ще има някакви трудности за признаване на измененото решение в държавата, в която следва да бъде изпълнено,
- времето, необходимо за попълване на молбата. Това може да бъде особено важно, когато кредиторът иска увеличаване на издръжката за покриване на увеличаващите се разходи за отглеждане на детето,
- дали дадена държава предлага ускорено производство по отношение на изменението — например процедурите за преоценка на сумата на издръжката, които съществуват в Австралия — което би могло да позволи чести корекции, когато бъде поискано от страните.

720. Следва да се има предвид, че възможностите на длъжника по отношение на изменение ще бъдат по-ограничени, отколкото на кредитора с оглед на член 18 от конвенцията и член 8 от регламента.

721. На последно място следва да се отбележи, че тъй като конвенцията, може да се прилага само при ограничен набор от обстоятелства, има вероятност постановяването на изменения или нови решения да доведе до множество решения по отношение на едно и също семейство или един и същи молител и ответник. Когато е възможно, трябва да се избягват действия, които водят до множество решения, тъй като несигурността, причинена от решенията, както и средствата, необходими за решаване на проблемите, ще възпрепятстват ефективното изпълнение на тези решения.

³⁶³ Имайте предвид, че в някои случаи все пак може да се налага пътуване, ако въпросът не може да бъде разгледан с посредничеството на централния орган. Въпреки това, за да се избегне пътуване, между някои държави може да съществува видеоконферентна връзка, като тази възможност може да се проучи от компетентните органи, според случая.

Част II – Обработка на входящи молби за изменение

722. В тази част се разглеждат процедурите, които трябва да бъдат използвани от замолената държава, т.е., [наименование на държавата], когато се получи молба за изменение.

723. Компетентните [съдебни] [административни] органи, които не са запознати с молбите за изменение, по принцип могат да поискат да прегледат част I от настоящата глава, за да разберат по-добре главните основания и основните фактически примери, свързани с молбите за изменение.

I. Процедури — компетентен [съдебен] [административен] орган

1. „Явно“ ли е, че изискванията на конвенцията или на регламента не са изпълнени?

724. Съгласно конвенцията и регламента централният орган може да откаже разглеждането на молба само в случаи, при които е „явно“, че изискванията на конвенцията (член 12, параграф 8) или на регламента (член 58, параграф 8) не са изпълнени. Това изключение е много ограничено и може да се прилага, например, когато молбата не включва издръжка.³⁶⁴

725. Компетентният [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата] може да поиска да направи аналогична предварителна проверка и, при необходимост, да информира централния орган на [наименование на държавата] за всяка констатация.

2. Пълни ли са документите и информацията?

Конвенцията от 2007 г.

726. Съгласно конвенцията се изисква единствено формуляр за предаване и молба (може да се използва препоръчаният образец за молба за изменение на решение), но в повечето случаи обаче са необходими и други документи, за да се установи основаниято за изменението. В повечето случаи в пакета с материали се съдържат следните документи:

- препис на решението за издръжка — заверен само ако се изисква от замолената държава (вж. профила на държавата)³⁶⁵,
- формуляр за финансовото състояние на длъжника,
- информация, необходима за установяване на местонахождението на ответника в замолената държава,
- формуляр за финансовото състояние на кредитора,
- допълнителна документация, необходима за подкрепа на молбата за изменение,
- допълнителна документация, изисквана от замолената държава (вж. профила на държавата)³⁶⁶.

Регламентът от 2009 г.

а) Приложение VII

727. В регламента се изисква приложение VII, което е приложено към текста на регламента, да се използва за молби за изменение на решение. В регламента се изисква включената в молбата информация да съдържа като минимум (член 57, параграф 2):

³⁶⁴ Вж. обяснителния доклад относно конвенцията, параграф 344.

³⁶⁵ В [наименование на държавата] се изисква, че [...].

³⁶⁶ Пак там.

- а) описание на характера на молбата или молбите,
- б) името на ищеца и данни за връзка с него, включително адрес и дата на раждане на ищеца³⁶⁷,
- в) име и, ако са известни — адрес и дата на раждане на ответника,
- г) име и дата на раждане на всяко лице, за което се иска издръжка,
- д) основанията, на които се позовава молбата,
- е) информацията относно мястото, където следва да се изпратят или прехвърлят по електронен път плащанията на издръжка, когато молба се подава от кредитора,
- ж) наименованието и данните за връзка на лицето или отдела на централния орган на молещата държава членка, отговарящо за разглеждането на молбата.

6) Допълнителни документи (член 57)

728. В член 57, параграфи 4 и 5 от регламента се изисква, при необходимост и ако е целесъобразно, молбата да се придружава от допълнителни документи, доколкото са известни. Те включват:

- финансовото състояние на кредитора (член 57, параграф 4, буква а))
- финансовото състояние на длъжника, включително името и адреса на работодателя на длъжника, както и естеството и местонахождението на имуществата на длъжника (член 57, параграф 4, буква б))
- всякаква друга информация, която може да помогне за откриване на местонахождението на ответника (член 57, параграф 4, буква в))
- цялата необходима подкрепяща информация или документи, в т.ч. при необходимост документи за установяване правото на молителя на правна помощ (член 57, параграф 5)

3. Непълни документи?

729. Ако се изискват някои от посочените по-горе документи по конвенцията или регламента, и не са включени в пакета за молбата, молбата не следва да се отхвърля. Вместо това, необходимите документи следва да се поискат от молещата държава чрез централния орган в [наименование на държавата]. Компетентните [съдебни] [административни] органи, които са установили липсата на документи, следва да информират централния орган на [наименование на държавата] възможно най-бързо, за да може той да поиска незабавно липсващите документи от молещата държава.

4. Има ли някакви предварителни съображения?

730. Централният орган в [наименование на държавата] следва да направи предварителен преглед на документите и да определи дали може да има каквито и да било пречки за разглеждането на молбата в замолената държава и дали има някакви опасения, че може признаването или изпълнението на измененото решение да бъде възпрепятствано. Компетентният [съдебен] [административен] орган в [наименование на държавата] ще трябва да извърши аналогична проверка. Тази преценка е особено важна по отношение на молби от длъжници. Както беше посочено в част I (раздел I.B.) от настоящата глава, обстоятелствата, при които молба от длъжник може да бъде подадена по конвенцията или регламента в друга държава с цел изменение на решение, са ограничени до няколко случаи.

731. В някои държави националното право не допуска намаляването и отмяната на просрочени задължения за издръжка на деца. Ако в молбата се иска само отмяната на просрочени задължения за издръжка на деца, а националното ви право³⁶⁸ не

³⁶⁷ Вместо личния си адрес ищецът може да съобщи друг адрес, в случай на семейно насилие, ако националното законодателство на замолената държава членка не изисква, за целите на образуване на производствата, представянето на личния адрес на ищеца за процесуални нужди (член 57, параграф 3). Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁶⁸ В някои държави това ще включва Хагския протокол от 2007 г. (за повече информация относно Хагския протокол от 2007 г. вж. глава 5).

допуска отмяната на просрочени задължения за издръжка на деца, уведомете за това централния орган на [наименование на държавата], който на свой ред ще информира съответно молещата държава.³⁶⁹

5. Подходящи временни или охранителни мерки

732. Може да е целесъобразно компетентният [съдебен] [административен] орган да вземе временни или охранителни мерки, ако има висяща молба. Тези мерки могат да се вземат в определени моменти по време или дори преди процеса на подаване и разглеждане на молба. За повече информация относно временните и охранителните мерки, моля вж. също глава 3, част II, раздел VIII.

6. Разглеждане на молбата за изменение

733. След като направи предварителна преценка, че молбата може да бъде разгледана по конвенцията или регламента, компетентният [съдебен] [административен] орган може след това да се произнесе по същество. Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

а) Компетентност

і) Компетентност в договарящи държави по конвенцията от 2007 г., които са извън Европейския съюз

734. Компетентните [съдебни] [административни] органи в договарящите държави по конвенцията, които са извън Европейския съюз (т.е. в държави, в които националното право са компетентни в съответната област).³⁷⁰

735. Следва да се отбележи обаче, че в конвенцията се съдържа специфична разпоредба за „отрицателна компетентност“, член 18 „Ограничение на производството“, в който се разглежда възможността на длъжник да промени съществуващо решение. Докато обичайното местопребиваване на кредитор е в договаряща държава по конвенцията, в която е постановено решение, длъжникът не може да започне производство за изменение на решението в друга договаряща държава по конвенцията, като от това правило са предвидени редица изключения (за допълнителна информация относно член 18 от конвенцията, който по същество е успореден на член 8 от регламента, вж. глава 4 относно правилата на регламента относно компетентността, раздел Ж).³⁷¹

іі) Компетентност съгласно регламента от 2009 г.

736. Компетентните [съдебни] [административни] органи в държави — членки на Европейския съюз, в които регламентът е приложим, ще прилагат правилата за компетентност на регламента по отношение на входящи молби и преки молби за изменение, независимо от това дали молбата или пряката молба е подадена съгласно конвенцията или регламента. Това се дължи на факта, че правилата за компетентност на регламента са общоприложими и имат *erga omnes* действие (за повече информация относно правилата за пряка компетентност на регламента вж. глава 4).

³⁶⁹ Вж. по-горе, бележка под линия 361.

³⁷⁰ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁷¹ Ако решението, което е предмет на изменение, е предназначено за признаване и/или изпълнение в друга юрисдикция, препоръчително е компетентните органи да имат предвид основанията за компетентност, приети за целите на признаването и изпълнението на решение за издръжка в чуждестранната юрисдикция, и по-специално основанията посочени в член 20 от Конвенцията. Например в повечето случаи съдилищата в Съединените американски щати няма да признаят и изпълнят чуждестранни решения за издръжка на деца, постановени на основание за компетентност по обичайното местопребиваване на кредитора (Съгласно член 20, параграф 2 от Конвенцията договаряща държава може да направи резерва по отношение на това и редица други основания за компетентност за целите на признаването и изпълнението на чуждестранни решения). При тези обстоятелства обаче договарящата държава е задължена да предприеме всички необходими мерки, за да постанови решение в полза на кредитора, ако длъжникът обичайно пребивава в тази държава (вж. член 20, параграф 4).

737. В регламента, както в конвенцията, се съдържа специално правило за „отрицателна компетентност“, което се отнася до възможността на длъжник да започне производство за изменение на съществуващо решение (член 8 от регламента, „Ограничение за производствата“). Съгласно регламента, докато обичайното местопребиваване на кредитор продължава да бъде в договаряща държава по конвенцията или в държава — членка на Европейския съюз, в която решението е постановено, длъжникът няма право да започне производство за изменение на решение в друга държава членка, като от това правило са предвидени редица изключения (за обобщение на член 8 от регламента, вж. глава 4, раздел Ж).

738. Разпоредбите на член 8 от регламента ще взаимодействат с други разпоредби на регламента относно компетентността по особен начин. Компетентните органи, които прилагат регламента, следва първо да проверят дали могат да приемат, че са компетентни по член 4 от регламента, в който се посочват критериите за валидни споразумения относно избора на съд съгласно регламента. Споразумението за избор на съд, което отговаря на критериите на член 4 от регламента, е едно от специфичните изключения по отношение на ограниченията за производство, започнато от длъжник (член 8, параграф 2, буква а)).

739. Ако компетентните органи не са в състояние да приемат, че са компетентни въз основа на валидно споразумение за избор на съд, те трябва да проучат дали могат да приемат, че са компетентни на друго основание, най-напред по член 3 от регламента (Общи разпоредби), и след това впоследствие по член 5 (Компетентност, основана на явяване на ответника).

740. След като компетентните органи са установили, че могат да приемат, че са компетентни по дело за изменение съгласно основните правила за „положителна“ компетентност, след това ще трябва да преценят дали ще има ограничение на производството в съответствие с член 8. Следва да се отбележи, че това ограничение на производството ще бъде от значение, само ако молбата или молбата за изменение е подадена от длъжник, а кредиторът пребивава в договаряща държава по Хагската конвенция или държава членка, в която е постановено първоначалното решение, и ще бъде обект на четирите изключения, предвидени в член 8, параграф 2, букви а)–г).

741. За по-подробна информация относно всички разпоредби на регламента относно компетентността вж. глава 4 от настоящия наръчник (за допълнителна информация относно член 8 вж. глава 4, раздел Ж).³⁷²

б) Приложимо право

i) Приложимо право в държави, необвързани от Хагския протокол от 2007 г.

742. Компетентните [съдебни] [административни] органи в договарящи държави по конвенцията, които не са страна по Хагския протокол от 2007 г. и в държави — членки на Европейския съюз, които не са обвързани от Хагския протокол от 2007 г. (Обединеното кралство и Дания) ще прилагат националните си правила за определяне на приложимото право към молба или искане за изменение.

ii) Приложимо право в държави, обвързани от Хагския протокол от 2007 г.

743. Всички държави — членки на Европейския съюз, с изключение на Обединеното кралство и Дания, са обвързани от протокола. Договарящи държави по конвенцията извън Европа могат също така да бъдат договарящи държави по Хагския протокол от 2007 г. Поради това, компетентните [съдебни] [административни] органи в държавите, които са обвързани от протокола, ще прилагат съдържащите се в

³⁷² Пак там.

протокола правила за приложимото право към молби и искания за изменение.³⁷³ (За повече информация относно Хагския протокол от 2007 г. вж. глава 5.)

7. След постановяване на решението

744. Ако решението е изменено, компетентният [съдебен] [административен] орган ще трябва да препрати решението на централния орган в [наименование на държавата], тъй като той ще изпрати препис на измененото решение на централния орган в молещата държава.

745. В някои случаи измененото решение трябва да бъде признато в молещата държава, преди да може да бъде обявено за изпълняемо в тази държава. В тези случаи може да е необходимо замолената държава, като държава по произход на измененото решение, да съдейства при предоставянето на необходимите документи, за да се подкрепи процесът на признаване (вж. глави 7 и 8 за информация относно документалните изисквания по отношение на процедурите за признаване или за признаване и за декларация за изпълняемост/изпълнение по конвенцията и регламента).

II. Контролен лист – входящи молби за изменение

	Процедура	Препратка наръчника	в
1	Получаване на документи, изпратени от централния орган на [наименование на държавата]		
2	„Явно“ ли е, че изискванията на конвенцията не са изпълнени?	II.I.(1)	
3	Включва ли досието всички необходими документи?	II.I.(2)	
4	Да се определи дали документите се отнасят до молба за изменение (<i>напр.</i> , по-специално по отношение на молба на длъжник)	II.I.(4)	
5	Вземане на всички подходящи временни или охранителни мерки	II.I.(5)	
6	Разглеждане на молбата	II.I.(6)	
7	Съобщаване на резултата на централния орган на [наименование на държавата]	II.I.(7)	

III. Допълнителни материали

A. Практически съвети за всички молби или искания за изменение

- Няма изискване за изпращане на оригиналите на който и да е от документите.
- Тъй като някои изменения ще се разглеждат чрез изпращане на молба пряко до компетентен [съдебен] [административен] орган, важно е да се гарантира, че всеки централен орган, който има преписка за изменението, се уведомява за

³⁷³ Въпреки това следва да се отбележи, че може да има различни мнения относно прилагането на правилата на Хагския протокол от 2007 г. по отношение на това, дали съгласно националното право молба за изменение се разглежда като ново решение или като коригиране на съществуващо решение. Ако съгласно националното право изменението се разглежда като ново решение, изглежда ясно, че ще се прилагат правилата за приложимото право, предвидени в протокола. Ако обаче изменението се счита само за корекция на предходно решение, някои могат да считат, че правото, прилагано към първоначалното решение, следва да продължи да се прилага.

постановеното от компетентния орган изменение. Това ще гарантира, че преписките на двете договарящи държави се актуализират.

- В националното право на някои държави се предвиждат важни ограничения относно отмяната на просрочени задължения.³⁷⁴
- Не винаги се изисква изменение, когато изпълнението на решението за издръжка е в ход или положението на страните са е променило. Възможно е в националното право да се предвиждат средства за правна защита, като например временно спиране на изпълнението или алтернативи на изменението, включително административно преизчисляване или преоценка на решението.³⁷⁵

Б. Свързани формуляри

Конвенцията от 2007 г.:

Формуляр за предаване
Молба за изменение на решение
Формуляр за информация с ограничен достъп
Формуляр за финансовото състояние
Извлечение от решение

Регламентът от 2009 г.:

Приложение VII

В. Съответни членове

Конвенцията от 2007 г.:

Член 10, параграф 1, букви д) и е) и член 10, параграф 2, букви б) и в)
Член 11
Член 12
Член 15
Член 17
Член 18
Член 20
Член 22

Регламентът от 2009 г.:

Член 56, параграф 1, букви г) и е) и член 56, параграф 2, букви б) и в)
Член 57
Член 58
Article 46
Член 47
Член 3—7 (Компетентност)
Член 8
Член 15 (Приложимо право)

Г. Свързани глави от наръчника

Вж. глава 3 — Въпроси с общо приложение: конвенция от 2007 г. и регламент от 2009 г.

Вж. глава 4 — Регламент от 2009 г.: правила за пряка компетентност

Вж. глава 5 — Приложимо право съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

Вж. глава 6 — Намиране и определяне на чуждо право

Вж. глава 12 - Изпълнение на решения за издръжка съгласно конвенцията от 2007 г. и регламента от 2009 г.

³⁷⁴ Вж. по-горе, бележка под линия 361.

³⁷⁵ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

IV. Често задавани въпроси

Длъжникът е длъжен да плаща издръжка по силата на решение, постановено от друга държава. Едно от децата сега живее с длъжника. Може ли решението да бъде изменено от длъжника?

746. В повечето случаи – да. Длъжникът трябва да попълни молба по член 10, параграф 2, букви б) или в) от конвенцията или член 56, параграф 2, букви б) и в) от регламента (в съответствие с приложимия инструмент) и да я предаде на централния орган. Централният орган в държавата, в която пребивава длъжникът, ще изпрати молбата или на държавата, в която е постановено решението, ако обичайното местопребиваване на кредитора продължава да е в тази държава, или на държавата, в която кредиторът пребивава в момента. При някои обстоятелства длъжникът може да подаде пряко молба до компетентния орган в държавата, в която пребивава. Съгласно приложимото право на замолената държава се определя дали решението може да бъде изменено.³⁷⁶

Какви стъпки трябва да бъдат предприети от кредитора или длъжника, след като решението за издръжка бъде изменено, за да бъде изпълнено измененото решение?

747. Следващите стъпки зависят главно от националното право, от това къде пребивават страните и дали измененото решение е от държавата, в която ще бъде изпълнено. Ако е така, не трябва да се прави нищо повече, тъй като държавата ще изпълни своето решение.

748. Ако измененото решение е постановено в договаряща държава по конвенцията или в държава членка, в която се прилага регламентът, различна от държавата, в която ще бъде изпълнено, може да се наложи първо да бъде признато или обявено за изпълняемо, преди да може да бъде изпълнено. Може да е необходимо признаване или декларация за изпълняемост в държавата, в която пребивава длъжникът, или в държавата, в която притежава имущество.

749. В някои държави, не се изисква признаване или декларация за изпълняемост на измененото решение, тъй като изменено решение се разглежда като продължение на първоначалното решение, при условие че първоначалното решение е било признато в тази държава. В други държави трябва да се подаде молба за признаване на измененото решение съгласно разпоредбите на конвенцията или регламента за признаване и изпълнение.

Кога може да бъде изменено решение за издръжка? Какво трябва да докаже молителят?

750. В съответствие с приложимото право на държавата, в която се разглежда молбата (замолената държава), ще се определи дали дадено решение може да бъде изменено или не. В повечето държави молителят трябва да покаже, че след постановяването на решението е настъпила промяна в обстоятелствата на кредитора, длъжника или на децата.³⁷⁷

Може ли неизплатени просрочени суми за издръжка да бъдат намалени или отменени с молба по конвенцията или регламента?

751. Това ще бъде предмет на приложимото в държавата материално право, идентифицирано чрез правилата на приложимото право. Компетентните органи могат да направят справка в профила за замолената държава по конвенцията, за да разберат дали тази държава допуска просрочени задължения да бъдат отменени или намалени съгласно националното право. Успешният резултат от разглеждането на молбата ще зависи от това дали приложимото право на замолената държава допуска отмяна или намаляване на просрочените задължения. Съгласно националното право

³⁷⁶ Вж. по-горе, бележка под линия 358.

³⁷⁷ Вж. по-горе, параграф 733.

на някои държави просрочени задължения за издръжка на дете не могат да бъдат отменени.³⁷⁸

Размерът на издръжката, определен в решението за издръжка на кредитора, вече не отговаря на потребностите на децата. Длъжникът вече пребивава в чужда държава. Как да получи кредиторът увеличение на издръжката?

752. Ако решението е постановено в държавата, в която все още пребивава кредиторът, възможно е просто да се поиска от компетентния орган, който е постановил първоначалното решение, да измени решението, за да се предостави увеличение. Ако по някаква причина този орган не може да измени решението, кредиторът трябва да подаде молба по конвенцията или регламента и да поиска молбата за изменение да се предаде на държавата, в която вече живее длъжникът.

753. Ако кредиторът не пребивава в държавата, в която е постановено решението, възможно е съдебният или административният орган в тази държава да не може да измени решението.³⁷⁹ В този случай кредиторът трябва да подаде молба за изменение съгласно конвенцията или регламента и тази молба да бъде изпратена до държавата, в която живее длъжникът.

Какви са основанията за изменение на решение? Може ли издръжката да бъде променена или неизплатените задължения за издръжка да бъдат отменени без съгласието на кредитора?

754. От приложимото право в държавата, в която се разглежда молбата, ще зависи дали изменението ще бъде допуснато. В повечето държави решение за издръжка на деца не може да се променя, освен ако не е настъпила промяна в положението на длъжника, кредитора или на детето.³⁸⁰ Отмяната на просрочени задължения за издръжка на деца може или не може да бъде допусната от приложимото право на замолената държава. Много държави не допускат да бъдат отменени неизплатени задължения за издръжка на деца, освен при изключителни обстоятелства, и не могат да признаят или изпълнят решение, което променя неизплатени задължения.³⁸¹

Може ли молителят да бъде задължен да присъства лично в замолената държава във връзка с молба за изменение?

755. Нито в член 29 от конвенцията, нито в член 41 от регламента се посочва, че физическото присъствие на молителя може да се изисква във връзка с молба за изменение. Централните органи на молещата и на замолената държави следва да работят съвместно с оглед да се гарантира, че доказателствата на молителя са включени в молбата, и да съдействат за представянето на забележки или доказателствата от молителя по алтернативен начин, като например телефон или видеоконферентна връзка, ако такива средства са на разположение.

V. Преки молби за изменение на решения

756. Молби, изпратени пряко до компетентен орган в [наименование на държавата], [като член на Европейския съюз, обвързан / необвързан от Хагския протокол от 2007 г.], за изменение на решение, попадащо в приложното поле на конвенцията или регламента, ще се уреждат [от разпоредбите на регламента относно компетентността (вж. глава 4 от настоящия наръчник) и приложимото право (вж. глава 5 от настоящия наръчник), разгледани по-горе,] и от националното право.

757. Следва да се отбележи, че разпоредбите на конвенцията, разгледани в глава 7, отнасящи се до преки молби за признаване и изпълнение, не се прилагат до преки молби за постановяване или изменение. а практика това означава, че процедурите,

³⁷⁸ Вж. по-горе, бележка под линия 361.

³⁷⁹ Вж. по-горе, бележка под линия 358.

³⁸⁰ Вж. по-горе, параграф 733.

³⁸¹ Вж. по-горе, бележка под линия 361.

формулярите и съдействието, предоставяни на кредитори или длъжници, които подават тези преки молби по конвенцията, ще бъдат тези, които са предвидени във националното право или процедури на [наименование на държавата]. Важно е да се посочи, че дори и решението за издръжка да попада в приложното поле на конвенцията или регламента (например, когато решението се отнася до изменение на решение за издръжка на съпруг или бивш съпруг) към тези преки молби не се прилагат разпоредбите за най-благоприятна правна помощ. В някои случаи от кредитора или длъжника може да се изисква да наеме за собствена сметка адвокат в замолената държава, т.е. [наименование на държавата], за да подаде пряка молба. (За повече информация относно ефективния достъп до процедури и правна помощ по двата инструмента вж. глава 2, част II, раздел VII)) В [наименование на държавата] [...].

Глава 12 - Изпълнение на решения за издръжка съгласно Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г.

I. Преглед

758. Настоящата глава се различава от останалите глави в Наръчника, тъй като тя не се занимава с разглеждането на изходящи или входящи молби, които съгласно Регламента или Конвенцията постъпват в компетентния [съдебен] [административен] орган посредством националния централен орган. Вместо това, тази глава обхваща стъпките, които се предприемат съгласно вътрешното право на замолената държава (в този случай, [наименование на държавата]) след като централният орган е получил и разгледал молба от друга държава – за признаване на постановено решение, за изменение на решението или за постановяване на ново решение – и молителят е поискал изпълнение на решението.

759. Органите в [наименование на държавата], отговарящи за въпросите по изпълнението съгласно Конвенцията и Регламента са [...].

А. Въведение към изпълнението на решение съгласно Конвенцията или Регламента

760. Изпълнението на решение за издръжка се извършва, след като е налице валидно и изпълняемо решение. Решението трябва да е било постановено или признато или обавено за изпълняемо в замолената държава. Изпълнението обикновено се извършва в държавата, в която живее длъжникът, или в държавата, в която длъжникът притежава активи или доходи. Понякога изпълнението може да започне в повече от една държава, в зависимост от местонахождението на имуществото, доходите и местопребиваването на длъжника.

761. Не всички държави използват едни и същи мерки за изпълнение на **решение за издръжка**, а освен това и стъпките, необходими във всеки отделен случай, ще зависят от готовността и способността на длъжника да извършва плащанията. В някои държави, преди да започне изпълнението или като част от текущия процес на изпълнение, винаги има опит за насърчаване на доброволното плащане по решението за издръжка.³⁸² Целта на всички мерки, предприети в замолената държава, винаги следва да бъде бързо и ефективно да се установят действащи, редовни плащания на издръжката и съответствие с решението.

Решението за издръжка определя задължението на длъжника да плаща издръжка и може да включва също така автоматична индексация, изискване да изплати просрочените суми за издръжка, издръжка за минало време или лихва, както и определяне на разходите или разноските.

762. Тъй като един случай за събиране на издръжка може да остане за много години висящ в органа по изпълнението, по него през времето могат да се прилагат различни методи за изпълнение и да възникват различни въпроси в течение на изпълнението.

763. Както съгласно Конвенцията, така и съгласно Регламента изпълнението на решенията за издръжка е почти изцяло въпрос на националното право на държавата, където се извършва изпълнението, независимо от наличието на определени общи разпоредби относно изпълнението и в двата инструмента (вж. обаче също и глава 8 от настоящия наръчник за специфичните разпоредби относно изпълнението на решения, съгласно производства, уредени в Регламента).

³⁸² В [наименование на държавата] [...].

764. Компетентните органи, отговарящи за изпълнението на решенията съгласно Конвенцията или Регламента, следва първо да установят в приложното поле на кой инструмент попада решението, за да изпълнят точно решението съгласно съответния регламент (вижте глава 3, част I за обяснение относно приложното поле и въпросите на приложението, свързани с Конвенцията и Регламента).

765. Конвенцията съдържа някои ключови разпоредби по отношение на изпълнението. Изпълнението трябва да се осъществи „бързо“ (чл. 32, параграф 2) и да се извършва без допълнителна молба от страна на молителя (чл. 32, параграф 3). Конвенцията също така изисква договарящите държави да имат „ефективни мерки“ за изпълнение на решенията. В член 34 има и предложен списък от мерки за изпълнение, но всяка изпълняваща държавата има свободата да реши дали да въведе във националното право и да използва някои или всички от изброените механизми за изпълнение.³⁸³ Не всички изброени мерки за изпълнение ще бъдат достъпни съгласно националното законодателство на договарящите държави.³⁸⁴

766. Регламентът не съдържа общи разпоредби относно изпълнението, паралелни на описаните в предишния параграф разпоредби, а само посочва, че изпълнението се урежда от правото на държавата членка, в която се извършва изпълнението, и че изпълнението на решения съгласно Регламента следва да подлежи на същите условия както националните решения (член 41, параграф 1). В Глава IV от Регламента се съдържат определени производства, срокове и изисквания по отношение на документите, необходими за изпълнението на решения съгласно Регламента (описани в глава 8). По-специално раздел 1, член 20 и раздел 2, член 28 установяват изискванията относно документите за изпълнение на решения съгласно глава IV. Следва да се отбележи, че съгласно глава IV, раздел 1 не се изисква процедура за изпълнение и молителят трябва само да представи, посочените в член 20 документи, на компетентния орган по изпълнението в замолената държава, за да се престъпи непосредствено към изпълнение на решението.

767. Член 6, параграф 2, буква е) от Конвенцията and и член 51, параграф 2, буква е) от Регламента също изискват държавите да улеснят своевременното прехвърляне на плащанията за издръжка. Съгласно член 35 от Конвенцията държавите трябва да насърчават икономически ефективни и ефикасни начини за прехвърляне на средства, както и да намалят пречките пред трансграничното прехвърляне на средства за издръжка.³⁸⁵

II. Изпълнение съгласно Конвенцията от 2007 г.

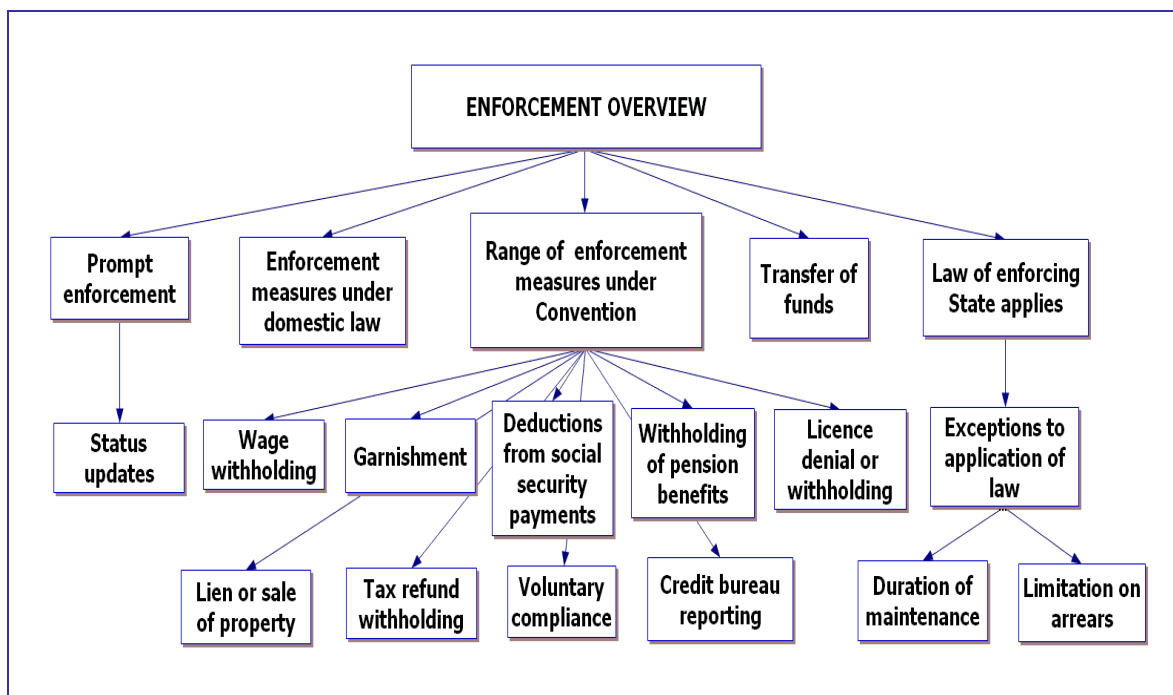
A. Общи процеси за изпълнение

768. Конвенцията съдържа само общи разпоредби по отношение на изпълнението на решенията. Това е така, защото действителните изпълнителни производства и средствата за изпълнение са предвидени от националното право на държавата, която е отговорна за изпълнението. Разпоредбите на Конвенцията относно молбите за изпълнение, получени чрез централния орган или чрез преки молби до компетентния орган, по същество са едни и същи.

³⁸³ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 582.

³⁸⁴ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁸⁵ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 585.

Фигура 13: Преглед на разпоредбите на Конвенцията, свързани с изпълнението

Б. Бързо изпълнение

769. Тъй като успешното изпълнение на решението за издръжка е цел на множество от молбите по Конвенцията, член 32, параграф 2 изисква изпълнението да е „бързо“. Не е определено какво означава „бързо“ във всяка конкретна ситуация, но има ясно очакване, че мерките за изпълнение ще бъдат взети толкова бързо, колкото е разрешено от закона и правилата на държавата, в която се извършва изпълнението.³⁸⁶

770. Изискването за бързо изпълнение следва да се разглежда заедно със задължението на централните органи съгласно член 12 да се информират взаимно относно лицето/лицата или отдела/отделите, отговарящи за случая, относно движението на производството и да отговарят на запитвания. Компетентните органи по изпълнението най-вероятно ще трябва да сътрудничат с техните централни органи, за да могат последните да изпълнат задълженията си съгласно Конвенцията да докладват за движението на молбата.

В. Мерки за изпълнение

771. Всички договарящи държави трябва да въведат ефективни мерки³⁸⁷ за изпълнение на решенията за издръжка съгласно Конвенцията, както и да предоставят поне същия диапазон от мерки за изпълнение, каквито са достъпни за местните дела. Наличните мерки в отделните държави обаче се различават, тъй като изпълнението се урежда от правото на държавата, която осъществява изпълнението.³⁸⁸

772. В настоящия раздел се обясняват възможните мерки за изпълнение, описани в Конвенцията, като се указва дали тези мерки за изпълнение са налични в [наименование на държавата]. Вижте раздел IV, по-долу, за допълнителна информация относно изпълнението в [наименование на държавата].

³⁸⁶ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 572.

³⁸⁷ Вж. Обяснителен доклад към Конвенцията, параграф 582 за обяснение на този термин.

³⁸⁸ В профила на всяка договаряща държава са посочени мерките за изпълнение, които съществуват в нея.

773. В някои държави осъществяващият изпълнението орган първо ще се опита да работи с длъжника, за да го накара да се съобрази с решението доброволно, или чрез редовно плащане на издръжката, или чрез въвеждане на автоматични удържки от заплатата.³⁸⁹ Това се случва, преди да са започнали каквито и да било действия по изпълнението. В някои държави длъжникът може също да има право на уведомление за изпълнението, както и да има определени права да плаща доброволно преди да бъдат предприети действия изпълнението.³⁹⁰

774. Когато не са направени плащания, изборът на правно средство за осъществяване на изпълнението се определя от политиката на изпълнителния орган и правомощията, с които разполага. В някои държави изпълнението е почти изцяло административно, като съдебните производства се използват само в редки случаи – при умишлено неспазване. В други държави почти всички мерки по изпълнение, включително запорите, трябва да бъдат постановени с решение от съда.³⁹¹

775. В Конвенцията има списък на предложени мерки. Някои държави разполагат и с допълнителни мерки за изпълнение. Тези налични механизми за изпълнение могат да включват:

а) Удържка от възнаграждение

776. При тази изпълнителна мярка се изисква от работодателя на длъжника да удържа част от възнаграждението или от заплатата на длъжника, както и да изпраща тези средства на изпълнителния орган. Нарича се също и заповиране или заповор на заплатата. Удържането може да започне доброволно, по искане на длъжника, или може да бъде в резултат на действие от страна на изпълнителния орган.³⁹²

Запорът и удържките са термини, използвани в Конвенцията, за да се опише процесът на спиране на парични средства, които са предназначени за длъжника, преди те да му бъдат изплатени, както и на разпореждането тези средства да бъдат прехвърлени на компетентния орган, на съда или на административния орган. След това средствата могат да бъдат предоставени за плащане на неплатената издръжка.

б) Запор

777. **Запорът върху вземания на длъжника** е спиране от органа по принудителното изпълнение на парични средства, първоначално предназначени за изплащане на длъжника. Със заповорното съобщение или заповедта за налагане на заповор се изисква от лицето или организацията, която би трябвало да плати тези средства на длъжника, вместо това да ги заплати на органа по принудителното изпълнение в полза на кредитора на издръжката.:

- възстановени данъци,
- еднократни плащания,
- наеми/ренти или плащания за услуги,
- банкови сметки,
- комисионни.³⁹³

в) Удържки от плащания от социалното осигуряване

778. В някои държави компетентният орган може да постанови решение за издръжка, при което издръжката се удържа от всички плащания за социално осигуряване или помощи от страна на правителството, които длъжникът има право да получава.³⁹⁴

³⁸⁹ Вж. по-горе, бележка под линия 382.

³⁹⁰ Пак там

³⁹¹ Съгласно националното право на [Наименование на държавата] [...].

³⁹² Съгласно националното право на [Наименование на държавата] [...].

³⁹³ Пак там.

³⁹⁴ Пак там.

г) Запор, възбрана или принудителна продажба на имущество

779. Запорът и възбраната представляват обезпечителни мерки върху имущество, принадлежащо на длъжника. Ако имуществото се продаде, просрочените задължения за издръжка могат да бъдат изплатени от постъпленията от продажбата. Запорът или възбраната може да даде на изпълнителния орган правото да продаде имуществото (принудителна продажба) и да събере сумата за издръжката от постъпленията от продажбата.

780. Може да се наложи възбрана върху недвижим имот (например земя, къща или сграда) или запор върху движимо имущество (автомобили, лодки, ремаркета и други подобни вещи).³⁹⁵

д) Запор на възстановявания на надплатени данъци

781. В някои държави има процедура, при която правителството възстановява на данъкоплатците всяка надплатена или излишно удържана сума за данъци. Критериите за възстановяването варират в зависимост от държавата. Много държави позволяват на органите, извършващи принудителното изпълнение на задълженията за плащане на издръжка да прихванат всякакви възстановени суми, дължими на длъжника.³⁹⁶

е) Удръжки от пенсионни плащания или запор на такива плащания

782. В някои държави пенсионните обезщетения или плащания, на които има право длъжникът, могат да бъдат запорирани и използвани за плащане на дължимата издръжка.³⁹⁷

ж) Уведомяване на кредитните институции

783. Уведомяването на кредитна институция за неизпълнени задължения за издръжка е механизъм, използван от изпълнителните органи в някои държави, за да се гарантира, че всеки предоставящ заем кредитор, като финансова институция например, е наясно със задължението на длъжника да плаща издръжка, както и със съществуването на просрочени задължения. Това може да повлияе на възможността на длъжника да получи допълнителен кредит или финансиране.³⁹⁸

з) Отказ за издаване, спиране на действието или отнемаане на свидетелство

784. В някои държави, когато длъжникът има просрочени задължения за плащане на издръжка, може да бъде подадена молба до изпълнителния орган да ограничи действието на свидетелството или да му отнеме свидетелството. Свидетелството може да бъде шофьорска книжка, свидетелство за моторно превозно средство или всяко друго специално разрешение или свидетелство, като например професионално свидетелство, предвидени съгласно вътрешното право.³⁹⁹

и) Медиация, помирение или процеси за насърчаване на доброволното изпълнение

785. Много програми за изпълнение на задълженията за издръжка са установили, че усилията за търсене на доброволно изпълнение от страна на длъжника са изключително ефективни за получаване на неизплатени суми и намаляване на вероятността от бъдещо неизпълнение. В тези държави служителите работят с длъжника за разработване на план за плащане, който да гарантира, че освен за

³⁹⁵ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

³⁹⁶ Вж. по-горе, бележка под линия 392.

³⁹⁷ *Пак там.*

³⁹⁸ В [наименование на държавата] [...].

³⁹⁹ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

текущите плащания за издръжка, се извършват плащания за всички неизплатени просрочени задължения за издръжка.⁴⁰⁰

й) Други налични мерки съгласно националното право

786. Други налични мерки съгласно националното право на държавата, която извършва изпълнението, могат да включват:

- отказ или временно спиране на свързаните с паспорта привилегии или ограничаване на правото на длъжника да напуска страната,
- докладване на длъжници в просрочие на агенции за професионален надзор – като медицински или юридически асоциации,
- лишаването от свобода на длъжници, за които е установено, че имат възможност да плащат, но умишлено не спазват или не зачитат съдебните решения за плащането на издръжка,
- прихващане на средства от приходи от лотарийни игри, застрахователни обезщетения и съдебни дела,
- структурирани изисквания за търсене на работа, чрез които се налага на длъжника да търси работа.⁴⁰¹

III. Изпълнение съгласно Регламента от 2009 г. (член 41)

787. Както беше отбелязано по-горе, Регламентът съдържа само една обща разпоредба относно изпълнението: член 41. Член 41, параграф 1 предвижда, че процедурата по изпълнението на решения, постановени в друга държава членка, се урежда от законодателството на държавата членка, в която се извършва изпълнението.⁴⁰² В него също се съдържа забрана за дискриминация при изпълнението на такива решения, изразяваща се в това, че изпълняемо чуждестранно решение "се привежда в изпълнение [...] при същите условия, като решение, постановено в тази държава-членка, в която се извършва изпълнението".

788. Член 41, параграф 2 предвижда, че страната, която иска изпълнение на решение, постановено в друга държава членка, не е длъжна да има пощенски адрес или упълномощен представител в държавата членка по изпълнение.

789. Тъй като изпълнението трябва да се извършва съгласно правото на държавата членка по изпълнение, някои или всички от гореспоменатите мерки за изпълнение, съгласно раздел II.B., по-горе, са подходящи за изпълнение и съгласно Регламента, ако съществуват съгласно националното право. В държавите — членки на Европейския съюз е възможно да са на разположение редица европейски инструменти, които са от значение за изпълнението на решения за издръжка.⁴⁰³

790. Вежте също така глава 8 за информация относно разпоредбите на глава IV от Регламента, касаещи изпълнението на чуждестранни решения, които трябва да бъдат признати и изпълнени съгласно процедурите по Регламента.

IV. Допълнителна информация относно процедурите по изпълнение в [наименование на държавата]

⁴⁰⁰ Вж. по-горе, бележка под линия 382.

⁴⁰¹ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁴⁰² Вж. по-горе, бележка под линия 262.

⁴⁰³ Например, както беше споменато в глава 8 *Регламент(ЕО) № 1896/2006 на Европейския парламент и на Съвета от 12 декември 2006 г. за създаване на процедура за европейска заповед за плащане* може да е от значение при европейски случаи относно задължения за издръжка. Освен това по времето на съставянето на настоящия наръчник, *there was a* Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на европейска заповед за заповор на банкови сметки с цел улесняване на трансграничното събиране на вземания по граждански и търговски дела (предложението цели да се даде възможност на кредиторите в тяхна полза да бъдат издадени заповеди за заповор на сметки въз основа на еднакви условия, независимо от държавата, в която се намира компетентният съд, както и да се позволи на кредиторите да получат информация относно местонахождението на банковите сметки на длъжника).

[...]

V. Плащания съгласно Конвенцията от 2007 г. и Регламента от 2009 г.

791. След като плащания за издръжка бъдат получени от органа по изпълнението в замолената държава, те се прехвърлят на кредитора в молещата държава. В повечето случаи потокът на плащанията е от длъжника към органа по изпълнението в държавата на длъжника, а след това към молещия централен орган или към кредитора, но някои държави изпращат плащанията пряко на кредитора в молещата държава.⁴⁰⁴

792. Плащанията, извършвани от длъжника, по принцип минават през органа по изпълнението, така че той да може да поддържа точен отчет на изплатените суми и да определя точната сума на просрочените задължения. Това е особено важно, когато изпълнителното законодателство в дадена държава определя минимален праг за просрочени плащания с оглед използването на специфична мярка за изпълнение, или когато държава, която осъществява изпълнението, предоставя на кредитора авансови плащания на издръжката.⁴⁰⁵

793. Механизмите, използвани за прехвърляне на средства, се различават значително. Някои държави могат да прехвърлят средствата по електронен път; други използват чекове или други платежни инструменти, за да изпращат средствата. Някои държави превеждат средствата само веднъж на месец, като комбинират всички плащания от тази държава в един паричен превод. В други държави всяко отделно плащане се изпраща веднага след като бъде получено от длъжника. Има различия между държавите също и по отношение на това дали тези плащания ще бъдат изпращани във валутата на изпращащата държава или дали плащанията ще се конвертират в националната валута на държавата на кредитора, преди да бъдат изпратени.⁴⁰⁶

794. В профила на държавата се посочват процесите, които държавата по изпълнението използва за изпращане на плащанията на кредитора, и валутата, в която плащанията се изпращат.

VI. Други проблеми, свързани с изпълнението

1. Предизвикателства пред изпълнението

795. Тъй като изпълнението е почти изцяло вътрешнодържавен въпрос, по принцип проблемите с изпълнението се решават с прилагане на вътрешното право и установените производства в замолената държава.

796. Това се подкрепя и от разпоредбата в Конвенцията (чл. 32), че изпълнението се осъществява в съответствие с правото на замолената държава.⁴⁰⁷ и от разпоредбата на Регламента (член 41, параграф 1), че процедурата за изпълнение

Централният орган е публичната институция, определена от договарящата държава по Конвенцията или държавата членка, в която е приложим Регламентът, да изпълнява задължения по административно сътрудничество и съдействие съгласно Конвенцията или Регламента.

Компетентен орган е органът в дадена държава, на който съгласно законодателството на тази държава е възложено или разрешено да изпълнява специфични задачи съгласно Конвенцията или Регламента. Компетентен орган може да бъде съд, административна агенция, програма за изпълнение на решения за издръжка на деца или всяка друга държавна структура, която изпълнява някои от задачите, свързани с Конвенцията или Регламента.

⁴⁰⁴ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁴⁰⁵ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁴⁰⁶ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁴⁰⁷ вж. Обяснителният доклад към Конвенцията, параграф 571

на решения се урежда от правото на държавата членка, в която се извършва изпълнението⁴⁰⁸.

797. Съществуват специфични изключения от общото прилагане на принципа, че се прилага правото на осъществяващата изпълнението държава. Те са разгледани по-долу.

2. Конвенция (и регламент): ограничения при събирането на просрочени задължения

798. В законодателството на някои държави има ограничения, възпрепятстващи събирането на просрочените задължения в случаите, в които просрочените задължения са натрупани след определен брой години (e.g., например, възпрепятстване на събирането на просрочени задължения, които не са били събрани за повече от 10 години). Възникват потенциални конфликти, когато давностният срок в дадена държава е в конфликт с давностния срок (или липсата на такъв) в друга.⁴⁰⁹

799. Член 32, параграф 5 от Конвенцията дава насоки в тази ситуация. В него се посочва, че давностният срок за изпълнение на просрочени плащания се определя от правото на държавата по произход на решението или от правото на замолената държава, в зависимост от това кое от двете предвижда по-дълъг срок.

800. От практическа гледна точка това ще изисква държавата по произход да осигури някаква форма на проверка по отношение на давността, която е приложима за решения, взети в тази държава. В много случаи държавата по произход е също така и молещата държава, така че не е трудно да се получи тази информация. Профилът на държавата по произход също ще укаже каква е давността за събиране на просрочени задължения в тази държава.

801. Важно е да се помни, че давностният срок за събиране на просрочени задължения се отнася само за изпълнение на просрочени задължения, дължими по силата на решението. Задължението за продължаване на плащанията по текущата издръжка продължава въпреки давностния срок за събиране на просрочени задължения.

802. Тъй като в Регламента не съществува препращане към специфична разпоредба относно правото, приложимо към изпълнението на просрочени задължения, този въпрос се урежда от правото на държавата членка, в която се извършва изпълнението.⁴¹⁰ Хагският протокол от 2007 г. също не съдържа уредба на въпроса относно изпълнението на просрочени задължения (Вж. глава 5 относно допълнителна информация за Протокола).⁴¹¹

3. Конвенцията от 2007 г.: продължителност на задължението за издръжка

803. Вторто специфично правило, приложимо към изпълнението (Регламентът не съдържа такова правило⁴¹²) се отнася до продължителността на задължението за издръжка. Член 32, параграф 4 предвижда, че срокът на решението –

Резерва е официално изявление на дадена договаряща държава, разрешено при определени обстоятелства от Конвенцията, в което се посочва, че приложимостта на Конвенцията в тази държава ще бъде ограничена по някакъв начин.

⁴⁰⁸ Тези разпоредби и препращането към националното право обаче не засягат разпоредбите от по-висок ранг на Конвенцията или Регламента относно преразглеждането, спирането, отказа, на изпълнение на решение съгласно един от двата инструмента. Вж. глави 7 и 8 за подробни обяснения на тези правила.

⁴⁰⁹ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

⁴¹⁰ Вж. пак там.

⁴¹¹ Вж. Обяснителния доклад към Протокола, параграф 172.

⁴¹² За държавите, които са обвързани от Хагския протокол от 2007 г. правилата на Протокола относно приложимото право определят кое право ще се прилага относно въпросите, свързани с продължителността на задължението за издръжка (вж. глава 5 за обяснение на Протокола).

това е периодът, за който се дължи издръжка – се определя от правото на държавата по произход.

804. Продължителността може да се определя от възрастта на детето или може да има условия, при които издръжката спира да е дължима за дадено дете (например когато детето завърши училище). В някои държави възрастта, на която спира изплащането на издръжка, е известна като пълнолетие. В други държави възрастта на детето е само един от факторите, определящи продължителността на задължението за издръжка на дете.

805. Продължителността на задължението за издръжка обаче не трябва да се обърква с правото на издръжка. Правото на издръжка е правото на дете или на възрастен да получават издръжка въз основа на определени правни критерии, като например връзката между родител и дете. След като човек има право на издръжка, нейната продължителност се определя като срока на решението или се определя от правото на държавата, където е постановено решението.

806. Реално това означава, че когато изпълняваното решение е чуждестранно решение и в решението не е посочена дата на прекратяване, компетентният орган, който отговаря за изпълнението ще трябва да направи справка с чуждестранното право (правото на държавата по произход), за да определи кога издръжката спира да бъде дължима за детето. Тези правила за продължителност ще се прилагат, въпреки че правото по обичайното местопребиваване на детето или на кредитора е могло да доведе до по-дълъг или по-кратък период от време. Това също така означава, че е възможно да има ситуации, в които продължителността на задължението за издръжка (и следователно на изпълнението на решението) ще бъде по-дълга или по-кратка за решения, взети извън изпълняващата държава, отколкото за решения, взети в тази държава. Профилът на държавата по произход ще включва информация за продължителността на издръжката за решенията, взети в тази държава.

Декларацията е официално изявление, направено от договаряща държава по отношение на някои членове или изисквания съгласно конвенцията.

807. Важно е да се помни, че прекратяването на издръжката за дете въз основа на продължителността на задължението за издръжка не възпрепятства събирането на всички неплатени просрочени задължения за издръжка, които могат да възникнат за това дете. Тези просрочени задължения все още могат да бъдат събрани, независимо от прекратяването на текущата издръжка.

808. Съгласно Конвенцията всяка договаряща държава може да направи декларация, че ще разшири прилагането на Конвенцията към децата, които са навършили 21 години или повече, или да направи резерва за ограничаване на прилагането на Конвенцията до деца, ненавършили 18 години.

Example:

Решението е постановено в държава А, където издръжката за дете се изплаща на децата само до техния двадесети рожден ден. Решението е изпратено на държава Б за признаване и изпълнение. Съгласно вътрешното си законодателство държава Б привежда в изпълнение издръжката за дете само за децата, ненавършили 19 години. Съгласно член 32, параграф 4, държава Б е длъжна да приведе в изпълнение издръжката за дете, докато детето навърши 20 години, тъй като продължителността се определя от правото на държава А.

а) Изключение: деца, навършили 21 години или повече

809. Позоваването на правото на държавата по произход за въпроси, свързани с продължителността на издръжката, не изисква обаче дадена държава да приведе в изпълнение издръжка на дете, което е навършило 21 години, освен ако тази държава изрично е разширила прилагането на Конвенцията към тези случаи (вж.

глава 3, раздел I). Приложното поле на Конвенцията не зависи от условията на решението или от правото на държавата по произход. Конвенцията спира да се прилага по отношение на решенията за издръжка, след като детето навърши 21 години и съответно съгласно Конвенцията не съществува допълнително задължение изпълнението на издръжката за това дете да продължи.

810. В такъв случай молителят трябва да подаде пряка молба до компетентния орган по изпълнението за продължаване на изпълнението на решението. Дали тази молба ще бъде уважена ще зависи от производствата пред органа по изпълнението и от правото на държавата, в която се извършва изпълнението.

4. Спорове по просрочени плащания

811. Споровете по просрочени плащания възникват, когато длъжникът твърди, че размерът на просрочените задължения не е точно определен, тъй като той е направил плащания, които не са били взети под внимание при изчисляването на просрочените задължения от органа по изпълнението. Може да има спор относно тълкуването на решението (например по отношение на датата започване или прекратяване на плащанията по решението) или длъжникът може да твърди, че има право на намаляване на сумата на издръжката, тъй като например за едно от децата вече не се дължи издръжка.

812. Когато длъжникът оспорва просрочени плащания, които са били част от първоначалната молба за признаване и изпълнение, органът по изпълнението следва да провери дали същият въпрос е бил повдигнат в по-ранен момент от длъжника. Съгласно член 23, параграф 8 ответникът може да оспори или обжалва признаването или признаването и изпълнението, ако счита, че задължението е изпълнено или платено. Ако на по-ранен етап просрочените задължения са били оспорени и е установено, че техният размер е бил точно определен, длъжникът няма право, освен при необичайни обстоятелства, отново да повдига същия въпрос в производството по изпълнение на тези просрочени задължения, въпреки че може да оспори изчислението на други просрочени задължения.

813. По някои въпроси, свързани с просрочените задължения е необходимо да бъдат получени данни от централния орган или кредитора. За да бъде те събрани, централният орган или компетентният орган по изпълнението ще установят контакт с централния и компетентния орган в другата държава и ще поискат необходимата информация или документация.⁴¹³

814. Ако информацията не бъде получена и не може да бъде даден ход на изпълнението, се прави допълнително искане. Молещият централен орган разполага с **три месеца** съгласно Конвенцията и с **90 дни** съгласно Регламента, за да отговори и да предостави необходимата информация, и изпълнението може да бъде спряно ако материалите не бъдат получени — това следва да бъде направено само ако понататъшното и изпълнение е невъзможно или непрактично. . В много от случаите все пак е възможно да се изпълни останалите задължения по издръжката съгласно решението, докато се определят просрочените задължения.

Добри практики: Когато има спор относно част от просрочените задължения, останалите (безспорни) просрочени задължения и задълженията по текущата издръжка следва да се изпълняват, докато тече разрешаването на спора.

⁴¹³ Съгласно националното право на [наименование на държавата] [...].

5. Равнение на сметки – проблеми, свързани с обмяна на валута

815. Един от най-трудните аспекти на международното изпълнение на задълженията за издръжка е съгласуването на счетоводните записи за извършените плащания на молещата държава с тези на изпълняващата държава с оглед точното определяне на просрочените задължения за издръжка. Това може да бъде значителен проблем, когато изпълняваното решение е чуждестранно решение и сумите за издръжката, посочени в решението, са в различна валута от тази, използвана в държавата, отговаряща за изпълнението. В много държави, за да се изпълни решението, сумите за издръжка трябва да бъдат конвертирани от валутата, използвана в решението, в равностойната сума във валутата на изпълняващата държава. Тогава длъжникът ще бъде уведомен, че трябва да плаща сумата, която е била конвертирана в местна валута.

816. Правилата, регламентиращи това конвертиране (датата на конвертиране, използван обменен курс, дали обменният курс може да се актуализира и т.н.) ще бъдат тези на държавата, която е отговорна за изпълнението. В много държави не съществува механизъм (по закон или на практика) за промяна на начина на конвертиране на валутата, след като веднъж вече е направено, така че счетоводните записи на замолената (изпълняващата) държава и на молещата държава ще се различават, тъй като обменният курс се променя с течение на времето.⁴¹⁴

817. Освен че се конвертира сумата за издръжка, дължима във валутата на решението, във валутата на длъжника, всички извършени от длъжника плащания също ще трябва да се конвертират във валутата на кредитора. Когато валутният курс се променя, това може да доведе до курсови разлики между дължимите суми, изчислени съгласно счетоводните книги на всяка държава.

Равняване на сметки: Пример

През декември 2010 г. в Австралия е постановено решение за издръжка, определящо месечна издръжка на дете в размер на 400 австралийски долара. Решението е изпратено в Холандия, за да бъде изпълнено. По онова време сумата на издръжката е конвертирана в 237,65 евро и длъжникът е бил уведомен, че следва да плаща тази сума всеки месец.

През декември 2012 г. обаче 400 австралийски долара се конвертират в едва 202,56 евро. Счетоводните записи на Австралия ще продължават да показват 400 австралийски долара на месец, докато записите на Холандия ще продължават да показват 237,65 евро на месец, ако валутният курс не бъде актуализиран. Това може да създаде „надплащане“ от 35 евро на месец, ако длъжникът продължава да плаща сумата, за която е бил уведомен първоначално.

818. Няма лесно решение на този въпрос. Конвенцията не разглежда този въпрос. Дали счетоводните записи на държавата, която отговаря за изпълнението, могат да се актуализират периодично, за да съвпадат с тези на молещата държава, ще зависи от правото и практиката на изпълняващата държава. Някои държави могат да променят своите счетоводни записи по административен път; в други държави, това не е нито разрешено, нито практично.

819. Важно е обаче да се помни, че всяко конвертиране на сумата на задължението за издръжка в различна валута не изменя или не променя основното решение. Длъжникът продължава да дължи сумата, посочена в първоначалното решение за издръжка. Дължимата сума за издръжка не е изплатена в пълен размер, докато не бъде изплатен пълният размер на сумата, дължима във валутата, определена в решението за издръжка. Ако длъжникът се завърне в държавата, в която е постановено решението, дължимата сума ще се изчислява във валутата на

⁴¹⁴ Вж., по-горе, бележка под линия 406 и пак там.

държавата, в която е постановено решението. Изпълнението на решението в чужда държава може обаче да бъде ограничено от конвертирането на валутата.

820. Предизвикателствата, породени от колебанията на валутните курсове подчертават необходимостта от текуща комуникация между молещата и замолената държава. Изключително важно е тези държави взаимно да се информират за това как са изчислени просрочените задължения, както и за всички национални правила, регламентиращи това изчисление. Може да се наложи молещата държава да съдейства на молителя да получи някакви допълнителни документи или решения, потвърждаващи неизплатените просрочени задължения, ако от тях се нуждае изпълняващата държава, за да обоснове събирането на просрочените задължения, които са се натрупали в резултат на колебанията на валутните курсове.

821. За информацията относно трансграничното коригиране на размера на издръжката въз основа на оценка на паритета на покупателната способност, вижте глава 3, част II, раздел X.

VII. Допълнителни материали

А. Практически съвети

- В някои случаи осъществяването на контакт с длъжника при първа възможност с оглед постигане на доброволни плащания ще бъде най-бързият начин да се гарантира, че потокът от плащания ще потече към кредитора и децата. Важно е обаче да се помни, че всички стъпки, които се предприемат в изпълнение на решението, независимо дали чрез доброволно спазване или чрез мерки за изпълнение, следва да се предприемат без забавяне и с цел да се гарантира, че плащанията се извършват в срок и в съответствие с решението.
- Важно е всяка нова информация, която може да има кредиторът във връзка с активите или дохода на длъжника, да се съобщава своевременно на отговорния за изпълнението компетентен орган. Това ще помогне на този орган при неговото изпълнение на решението.
- Формулярът на доклада за движението на молбата по Конвенцията предоставя лесен начин за компетентния орган в държавата, в която се изпълнява решението, да информира молещата държава за развитието в хода на изпълнението на решението. В допълнение към информацията за предприети нови мерки, може да се включи и списък на плащанията, получени от органа по изпълнението. Това ще помогне на молещата държава да изравни счетоводните си записи и да актуализира всички просрочени салда.
- Когато в производството както в замолената, така и в молещата държава участват органи по изпълнението, честата комуникация между тези органи ще увеличи вероятността за успешно изпълнение на решението. В някои случаи може да е разумно да се започне изпълнение и в двете държави, за да се гарантира, че е наложен запов на всички приходи и активи, както е уместно.⁴¹⁵

Б. Съответни членове

Конвенцията от 2007 г.:

Член 6, параграф 2, букви д) и е)

Член 12, параграф 9

Член 32

Член 33

Член 34

Член 35

⁴¹⁵ В [наименование на държавата] [...].

Регламента от 2009 г.:

Членове 16-43

Член 51, параграф 2 букви д) и е)

Член 58, параграф 9

В. Свързани раздели на Наръчника

Глава 3 – Въпроси с общо приложение: Конвенцията от 2007 г. and Регламента от 2009 г.

Вж. глава 7 – Конвенцията от 2007 г.: Разглеждане на входящи молби, подадени чрез централни органи, и на преки искания за признаване или за признаване и изпълнение

Вж. глава 8 – Регламента от 2009 г.: Регламент от 2009 г.: Разглеждане на входящи молби, подадени чрез централните органи, и на преки молби за признаване или за признаване и за декларация за изпълняемост

Вж. глава 9 Разглеждане на входящите молби за изпълнение на решения, постановени или признати в замолената държава съгласно Конвенцията от 2007 г. или Регламента от 2009 г

VIII. Често задавани въпроси

Какви стъпки ще/следва да предприеме дадена държава съгласно Конвенцията или Регламента, за да изпълни дадено решение?

822. Това ще зависи от държавата, в която се изпълнява решението. Конвенцията определя списък от препоръчителни мерки, но не всички от тях ще са налични във всяка от договарящите държави, а някои държави могат да използват други мерки. Регламентът оставя този въпрос да бъде уреден от националното право. Като минимум изпълняващата държава следва да използва същите мерки за привеждане в изпълнение на чуждестранни решения, каквито използва за националните решения. Какви са предприетите стъпки зависи също така и от това дали има успешни опити за насърчаване на длъжника доброволно да спазва решението.

Как плащанията ще бъдат изпращани на молителя?

823. В повечето случаи плащанията, направени от длъжника, ще бъдат изпратени на органа по изпълнението в държавата, където се извършва изпълнението.⁴¹⁶ Този орган ще ги изпраща пряко на кредитора, на централния орган или на органа по изпълнението в държавата, в която пребивава кредиторът. Първият използван формулар за молбата (например молбата за признаване или за признаване и изпълнение) дава възможност на кредитора да посочи къде иска да бъдат изпращани плащанията.

Колко време ще отнеме преди кредиторът да започне да получава плащания?

824. Това ще зависи от редица фактори. Зависи от това дали длъжникът плаща доброволно или е необходимо да се предприемат мерки за изпълнение. Освен това ще отнеме повече време, ако трябва да се предприеме търсене за установяване на местонахождението на длъжника или на доходите или имуществото на длъжника.

⁴¹⁶ Вж. по-горе, бележка под линия 404.